

# ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 1

- Παρ. 1,1 Παροιμίας Σολομώντος υιού Δαβίδ, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ,
- Παρ. 1,1 Ὅσα ἀκολουθοῦν εἶναι παροιμίας, παραβολαί καὶ γνωμικὰ καὶ ἀποφθέγματα τοῦ Σολομώντος, υἱοῦ τοῦ Δαβίδ, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε βασιλεὺς τοῦ ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ.
- Παρ. 1,2 γινῶναι σοφίαν καὶ παιδείαν νοῆσαί τε λόγους φρονήσεως
- Παρ. 1,2 Σκοπὸν ἔχουν αἱ παροιμίας αὐταί νὰ καταστήσουν γνωστὴν τὴν θεϊὰν σοφίαν καὶ τὴν ωφέλιμον διὰ τὴν ψυχὴν ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ παιδαγωγίαν καὶ νὰ κάμουν τὸν ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ κατανόησιν τοὺς λόγους, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἀποκτήσῃ φρόνησιν καὶ σύνεσιν.
- Παρ. 1,3 δέξασθαι τε στροφὰς λόγων νοῆσαί τε δικαιοσύνην ἀληθῆ καὶ κρίμα κατευθύνειν,
- Παρ. 1,3 Ἀκόμῃ δε νὰ δώσουν εἰς αὐτὸν τὴν ἱκανότητα, ὥστε νὰ κατανοή καὶ νὰ ἀποκρούῃ τὴν ἀπάτην τῶν περίτεχνων λόγων καὶ τὰ ὑποκρυπτόμενα αὐτῶν νοήματα, νὰ ἐννοήσῃ καὶ δεχθῇ τὴν ἀληθινὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ, ὥστε νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκφέρῃ δικαίας κρίσεις καὶ αποφάσεις.
- Παρ. 1,4 ἵνα δῶ ἀκάκοις πανουργίαν, παιδὶ δὲ νέῳ αἴσθησιν τε καὶ ἔννοιαν·
- Παρ. 1,4 Σκοπὸς ἐπίσης τῶν παροιμιῶν εἶναι, νὰ δώσῃ στοὺς ἀδόλους καὶ ἀπονηρεῦτους σύνεσιν καὶ ευφυΐαν, εἰς δε τὸν νεαρόν κατὰ τὴν ἡλικίαν συναίσθησιν καὶ γνώσιν τοῦ καλοῦ καὶ κακοῦ.
- Παρ. 1,5 τῶνδε γὰρ ἀκούσας σοφὸς σοφώτερος ἔσται, ὁ δὲ νοήμων κυβέρνησιν κτήσεται.
- Παρ. 1,5 Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀκόμῃ ὁ σοφός, ὅταν ἀκούσῃ τὰς παροιμίας

αυτάς, θα γίνη περισσότερον σοφός. Ο δε εκ φύσεως ευφυής και συνετός θα αποκτήση περισσότεραν σύνεσιν και ικανότητα, ώστε ορθώς να διακυβερνά την ζωήν του και τους άλλους.

Παρ. 1,6 νοήσει τε παραβολήν καὶ σκοτεινὸν λόγον ῥήσεις τε σοφῶν καὶ αἰνίγματα.

Παρ. 1,6 Με τας σοφάς αυτάς παροιμίας καθένας θα είναι εις θέσιν να εννοή παραβολήν και δυσνόητον λόγον, όπως επίσης ρητά και γνωμικά των σοφών και αινιγματώδεις εκφράσεις, υπό τας οποίας κρύπτεται κάποιο βαθύτερον νόημα.

Παρ. 1,7 Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου, σύνεσις δὲ ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσι αὐτήν· εὐσέβεια δὲ εἰς Θεὸν ἀρχὴ αἰσθήσεως, σοφίαν δὲ καὶ παιδείαν ἀσεβεῖς ἐξουθενήσουσιν.

Παρ. 1,7 Αρχή και θεμέλιον πάσης σοφίας είναι ο σεβασμός και ο φόβος προς τον Θεόν. Η δε σύνεσις είναι κατ' εξοχήν ωφέλιμος εις εκείνους, ο οποίοι εφαρμόζουν τα σοφά προστάγματα της εις την ζωήν των. Η προς τον Θεόν ευσέβεια είναι η αρχή και το θεμέλιον της αληθινής σοφίας και γνώσεως. Οι ασεβεῖς όμως, δι' ο και ασύνετοι, θα περιφρονήσουν την θείαν σοφίαν και παιδαγωγίαν.

Παρ. 1,8 ἄκουε, υἱέ, παιδείαν πατρός σου καὶ μὴ ἀπώσῃ θεσμούς μητρός σου·

Παρ. 1,8 Συ όμως, υιέ, άκουε μετά προσοχής και υπάκουε προθύμως εις την διδασκαλίαν και παιδαγωγίαν του πατρός σου. Ποτέ δε να μη αποστροφής και απορρίψης τας στοργικάς παραγγελίας και τους θεσμούς της μητρός σου.

Παρ. 1,9 στέφανον γὰρ χαρίτων δέξῃ σῇ κορυφῇ καὶ κλοιὸν χρύσειον περὶ σῶ τραχήλῳ.

Παρ. 1,9 Διότι, εάν προθύμως δεχθής την παιδαγωγίαν των γονέων σου, θα τιμηθής, θα δεχθής εις την κεφαλήν σου στέφανον από τας χαρίτας των αρετών και περί τον λαιμόν σου περιδέραιον χρυσούν, ασυγκρίτως πολυτιμότερον από κάθε άλλο κόσμημα.

|           |                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Παρ. 1,10 | υιέ, μή σε πλανήσωσιν ἄνδρες ἀσεβεῖς, μηδὲ βουλευθῆς,                                                                                                                                                                                                       |
| Παρ. 1,10 | Παιδί μου, πρόσεχε να μη σε παραπλανήσουν προς το<br>κακόν ἀσεβεῖς ἄνθρωποι και ποτέ να μη συγκατατεθῆς εις<br>τας αμαρτωλάς αὐτῶν σκέψεις και προτάσεις.                                                                                                   |
| Παρ. 1,11 | ἐὰν παρακαλέσωσί σε λέγοντες· ἐλθέ μεθ' ἡμῶν,<br>κοινώνησον αἵματος, κρύψωμεν δὲ εἰς γῆν ἄνδρα<br>δίκαιον ἀδίκως,                                                                                                                                           |
| Παρ. 1,11 | Εάν παρουσιασθoύν ως φίλοι σου και σε προσκαλέσουν και<br>σου εἶπουν· “ἐλα μαζί μας, λάβε μέρος και συ στο αἷμα, το<br>οποῖον θα χύσωμεν· ας θανατώσωμεν ἀδίκως ἄνδρα δίκαιον<br>και το πτώμα του ας το κρύψωμεν βαθειά στον τάφον.                         |
| Παρ. 1,12 | καταπίωμεν δὲ αὐτὸν ὥσπερ ἄδης ζῶντα καὶ ἄρωμεν<br>αὐτοῦ τὴν μνήμην ἐκ γῆς·                                                                                                                                                                                 |
| Παρ. 1,12 | Ζωντανόν ας τον καταπίωμεν, ὅπως ο ἄδης. Ας σβήσωμεν<br>το ὄνομα του και την ἀνάμνησίν του ἀπὸ τους ἀνθρώπους<br>της γης, ὥστε κανεῖς πλέον να μη τον ενθυμῆται.                                                                                            |
| Παρ. 1,13 | τὴν κτῆσιν αὐτοῦ τὴν πολυτελεῖ καταλαβώμεθα,<br>πλήσωμεν δὲ οἴκους ἡμετέρους σκύλων·                                                                                                                                                                        |
| Παρ. 1,13 | Ας βάλωμεν χέρι και ας κάμωμεν ἰδικήν μας την μεγάλην<br>περιουσίαν του, ας γεμίσωμεν δε τα σπίτια μας ἀπὸ<br>λάφυρα, τα οποία θα αρπάσωμεν ἀπὸ τους ἄλλους με τας<br>ληστείας και τα εγκλήματα μας.                                                        |
| Παρ. 1,14 | τὸν δὲ σὸν κλῆρον βάλε ἐν ἡμῖν, κοινὸν δὲ βαλάντιον<br>κτησώμεθα πάντες, καὶ μαρσίππιον ἐν γεννηθήτω ἡμῖν.                                                                                                                                                  |
| Παρ. 1,14 | Οσα χρήματα και κτήματα ἔχεις κληρονομήσει ἀπὸ τον<br>πατέρα σου βάλε τα ἐδὼ μαζί με τα ἰδικά μας. Ταύτισε την<br>τύχην σου μαζί μας και ας ἔχωμεν ὅλοι ἓνα κοινόν<br>βαλάντιον, ἓνα κοινόν δερμάτινον σάκκον, ὅπου θα<br>αποταμιεύωμεν, ὅσα θα ἀρπάζωμεν”. |
| Παρ. 1,15 | μὴ πορευθῆς ἐν ὁδῷ μετ' αὐτῶν, ἔκλινον δὲ τὸν πόδα<br>σου ἐκ τῶν τρίβων αὐτῶν·                                                                                                                                                                              |
| Παρ. 1,15 | Παιδί μου, πρόσεξε, μη πορευθῆς στον ἴδιον δρόμον μαζί                                                                                                                                                                                                      |

των, αλλά άλλαξε πορείαν, λοξοδρόμησε μακριά από τους δρόμους εκείνων.

Παρ. 1,16 οἱ γὰρ πόδες αὐτῶν εἰς κακίαν τρέχουσι καὶ ταχινοὶ τοῦ ἐκχέαι αἷμα·

Παρ. 1,16 Διότι τα πόδια εκείνων τρέχουν ταχέως πάντοτε προς το κακόν, σπεύδουν να χύσουν αίματα αθών ανθρώπων.

Παρ. 1,17 οὐ γὰρ ἀδίκως ἐκτείνεται δίκτυα πτερωτοῖς.

Παρ. 1,17 Εχε δε υπ' όψιν σου και τούτο· ότι, όπως δεν στήνονται χωρίς σκοπόν δίκτυα, αλλά δια να συλλάβουν λαίμαργα ασύνετα πουλιά, ετσι και αυτοί θα συλληφθούν εις παγίδα, και δεν θα μείνουν ατιμώρητοι, αν οχι από τους ανθρώπους, πάντως όμως από τον Θεόν. Θα συλληφθούν εις τα δίκτυα της παρανομίας των.

Παρ. 1,18 αὐτοὶ γὰρ οἱ φόνου μετέχοντες θησαυρίζουσιν ἑαυτοῖς κακά, ἡ δὲ καταστροφή ἀνδρῶν παρανόμων κακή.

Παρ. 1,18 Διότι αυτοί, οι οποίοι συμμετέχουν στο έγκλημα, από κοινού δε και εκ συστάσεως διαπράττουν φόνον, συσσωρεύουν εναντίον των πολλά κακά, η δε καταστροφή των παρανόμων ανθρώπων θα είναι τρομερά.

Παρ. 1,19 αὗται αἱ ὁδοὶ εἰσι πάντων τῶν συντελούντων τὰ ἄνομα· τῇ γὰρ ἀσεβείᾳ τὴν ἑαυτῶν ψυχὴν ἀφαιροῦνται.

Παρ. 1,19 Εις αυτά τα ολέθρια αποτελέσματα οδηγούν όλους τους εργάτας της παρανομίας αι οδοί των. Δια της παρανομίας των καταστρέφουν οι ίδιοι και την ζωήν και την ψυχήν των.

Παρ. 1,20 Σοφία ἐν ἐξόδοις ὑμνεῖται, ἐν δὲ πλατείαις παρρησίαν ἄγει·

Παρ. 1,20 Αντιθέτως προς τους εργάτας του σκότους και τας δολιότητάς των, η σοφία του Θεού εξυμνείται δημοσία στους δρόμους από όσους την έχουν γνωρίσει και δεχθή, και με παρρησίαν ακούεται η διδασκαλία της εις τας πλατείας.

Παρ. 1,21 ἐπ' ἄκρων τειχέων κηρύσσεται, ἐπὶ δὲ πύλαις δυναστῶν

- παρεδρεύει, ἐπὶ δὲ πύλαις πόλεως θάρροῦσα λέγει·
- Παρ. 1,21 Το κήρυγμά της διαλαλείται από τας υψηλάς επάλξεις των τειχών, ὥστε να ἀκούεται ἀπὸ ὅλους. Παραστέκει εἰς τας θύρας των ἀρχόντων, δια να τους καθιστὰ σοφοὺς και συνετοὺς εἰς τὰ ἔργα των. Παρευρίσκεται εἰς τας πύλας της πόλεως, ὅπου γίνονται συγκεντρώσεις δια την λύσιν μεγάλων ζητημάτων, ἀπευθύνεται πρὸς ὅλους και με θάρρος πολὺ λέγει;
- Παρ. 1,22 ὅσον ἂν χρόνον ἄκακοι ἔχωνται τῆς δικαιοσύνης, οὐκ αἰσχυνθήσονται· οἱ δὲ ἄφρονες, τῆς ὕβρεως ὄντες ἐπιθυμηταί, ἀσεβεῖς γενόμενοι ἐμίσησαν αἴσθησιν
- Παρ. 1,22 “Ὅσον χρόνον οἱ ἄδολοι και ἄκακοι ἄνθρωποι κρατοῦν και ἀκολουθοῦν τον βίον της δικαιοσύνης και της ἀρετῆς, δεν πρόκειται να. ἐντροπιασθoύν. Ἐξ ἀντιθέτου οἱ ἀμαρτωλοί, οἱ καταφρονηταί της θείας σοφίας, ἐπειδὴ ἐπεθύμησαν την ἀλαζονικὴν και γεμάτην ἐπιδείξεις ζωὴν, κατήντησαν εἰς βάθος ἀσεβείας και ἐμίσησαν την ἀληθινὴν και σώζουσαν γνώσιν του Θεοῦ.
- Παρ. 1,23 καὶ ὑπεύθυνοι ἐγένοντο ἐλέγχοις, ἰδοὺ προήσομαι ὑμῖν ἐμῆς πνοῆς ῥῆσιν, διδάξω δὲ ὑμᾶς τὸν ἐμὸν λόγον.
- Παρ. 1,23 Δι’ αὐτὸ και ἐγιναν υπεύθυνοι και ἀξιοὶ ἐλέγχων και τιμωριῶν. Ἰδοὺ ὁμως ὅτι ἐγὼ ἡ σοφία, θα σας παρουσιάσω τὰ λόγια της ἰδικῆς μου ἐμπνεύσεως. Θα σας διδάξω τους ἰδικoὺς μου λόγους.
- Παρ. 1,24 ἐπειδὴ ἐκάλουν καὶ οὐχ ὑπηκούσατε καὶ ἐξέτεινα λόγους καὶ οὐ προσείχετε,
- Παρ. 1,24 Ἐπειδὴ εἶδα, ὅτι μολονότι σας ἐκαλοῦσα και σεις δεν υπηκούσατε, ἐγὼ ἡ σοφία σας ὠμίλησα εἰς ἐντονώτερον ὕφος, ἐμάκρυνα τον λόγον μου πρὸς σας. Σεις ὁμως και πάλιν δεν ἐδίδατε καμμίαν προσοχήν·
- Παρ. 1,25 ἀλλὰ ἀκύρους ἐποιεῖτε ἐμὰς βουλὰς, τοῖς δὲ ἐμοῖς ἐλέγχοις οὐ προσείχετε,
- Παρ. 1,25 ἀλλὰ τουναντίον ἐθεωρεῖτε χωρὶς ἀξίαν και σημασίαν τας

σύμβουλάς μου. Εις δε τους ελέγχους μου δεν edίδate καμμίαν προσοχήν·

Παρ. 1,26 τοιγαροῦν κάγώ τῇ ὑμετέρᾳ ἀπώλειᾳ ἐπιγελάσομαι, καταχαροῦμαι δὲ ἡνίκα ἔρχηται ὑμῖν ὄλεθρος,

Παρ. 1,26 δια τοῦτο, λοιπόν, και εγώ θα γελάσω με την απώλειάν σας, θα χαρώ πάρα πολύ, όταν θα ἐπέρχεται εναντίον σας ο ὄλεθρος.

Παρ. 1,27 καὶ ὥς ἂν ἀφίκηται ὑμῖν ἄφνω θόρυβος, ἡ δὲ καταστροφή ὁμοίως καταιγίδι παρῇ, καὶ ὅταν ἔρχηται ὑμῖν θλίψις καὶ πολιορκία ἢ ὅταν ἔρχηται ὑμῖν ὄλεθρος.

Παρ. 1,27 Και όταν αιφνιδίως εγερθῇ εναντίον σας ταραχή, ο δε ὄλεθρός σας ως καταστρεπτική καταιγίς επιπέση ἐπάνω σας, όταν σας βρῇ θλίψις μεγάλη η πολιορκία της πόλεως σας ἀπό τους εχθρούς, όταν θα βλέπετε και σεις να ἐρχεται αναπόφευκτος ο ὄλεθρός σας,

Παρ. 1,28 ἔσται γάρ ὅταν ἐπικαλέσησθέ με, ἐγὼ δὲ οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν· ζητήσουσί με κακοί, καὶ οὐχ εὐρήσουσιν·

Παρ. 1,28 τότε θα συμβῇ τοῦτο· θα με επικαλεσθῆτε, ἐγὼ ὁμως δεν θα ακούσω την ἐπὶ κλήσιν σας. Θα με ζητήσουν ως βοηθόν των και στήριγμά των οι κακοί εις τας δυσκόλους των περιστάσεις, και δεν θα με εὔρουν ως λυτρωτὴν και σωτήρα των.

Παρ. 1,29 ἐμίσησαν γὰρ σοφίαν, τὸν δὲ λόγον τοῦ Κυρίου οὐ προείλαντο,

Παρ. 1,29 Διότι ἐμίσησαν την θείαν σοφίαν, τον δε λόγον του Κυρίου δεν τον ἐπροτίμησαν, ἀλλὰ τον ἀπέρριψαν.

Παρ. 1,30 οὐδὲ ἤθελον ἐμαῖς προσέχειν βουλαῖς, ἐμυκτήριζον δὲ ἐμοὺς ἐλέγχους.

Παρ. 1,30 Οὔτε ἤθελον να δώσουν προσοχήν εις τα θελήματά μου. Εξ ἀντιθέτου περιέπαιζαν και εχλεύαζαν τους ἐλέγχους, τους οποίους προς σωτηρίαν των ἀπηύθυνα.

- Παρ. 1,31 τοιγαροῦν ἔδονται τῆς ἑαυτῶν ὁδοῦ τοὺς καρπούς καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσεβείας πλησθήσονται·
- Παρ. 1,31 Δια τοῦτο θα φάγουν τοὺς καρπούς της κακῆς των ζωῆς καὶ συμπεριφορᾶς. Θα ἀπολαύσουν τα ἐπιχειρά της κακίας των. Θα πλημμυρίσουν καὶ θα πνιγούν μέσα εἰς τὰς οδυνηρὰς συνεπειὰς της ἀσεβείας των.
- Παρ. 1,32 ἀνθ' ὧν γὰρ ἡδίκουν νηπίους, φονευθήσονται, καὶ ἔξετασμός ἀσεβεῖς ὀλεῖ.
- Παρ. 1,32 Επειδὴ ἡδίκησαν τοὺς ἀφελεῖς καὶ ἀγαθοὺς ἀνθρώπους, θεία φοβερά κρίσις θα ἐξολοθρεύσῃ τοὺς ἀσεβεῖς.
- Παρ. 1,33 ὁ δὲ ἔμοῦ ἀκούων κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι καὶ ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ.
- Παρ. 1,33 Εκείνος ὁμως, που ἀκούει καὶ υπακούει εἰς ἐμέ, τὴν σοφίαν, θα ζῇ με σταθεράν τὴν ἐλπίδα του εἰς τὴν παντοδύναμον προστασίαν τοῦ Ὑψίστου καὶ θα διατηρῇ τὴν γαλήνην του εἰς κάθε περίστασιν, χωρὶς φόβον ἀπὸ κανένα κακόν”.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 2

- Παρ. 2,1 Υἱέ, ἐὰν δεξάμενος ῥῆσιν ἐμῆς ἐντολῆς κρύψῃς παρὰ σεαυτῷ,
- Παρ. 2,1 Παιδί μου, εἴαν παραδεχθῇς τὰ λόγια τῶν ἐντολῶν μου καὶ τὰ φυλάξῃς με προσοχὴν ὡς θησαυρόν μέσα εἰς τὴν καρδίαν σου,
- Παρ. 2,2 ὑπακούσεται σοφίας τὸ οὖς σου, καὶ παραβαλεῖς καρδίαν σου εἰς σύνεσιν, παραβαλεῖς δὲ αὐτὴν ἐπὶ νουθέτησιν τῷ υἱῷ σου.
- Παρ. 2,2 τότε τὸ αὐτί σου θα προσέξῃ καὶ θα ἀκούσῃ τὰ λόγια τῆς θείας σοφίας καὶ θα τὰ βάλῃς μέσα στον νουν καὶ τὴν καρδίαν σου, διὰ νὰ σε ἀναδείξουν συνετόν, καὶ θα τὰ χρησιμοποίῃς διὰ νὰ δίδῃς ὀρθὰς συμβουλὰς καὶ νουθεσίας

στον υιόν σου.

Παρ. 2,3 ἔάν γάρ τὴν σοφίαν ἐπικαλέσῃ καὶ τῇ συνέσει δῶς  
φωνήν σου, τὴν δὲ αἴσθησιν ζητήσῃς μεγάλη τῇ φωνῇ,

Παρ. 2,3 Διότι, εἰάν με φλογερὸν πόθον ἐπικαλεσθῇς τὴν θεῖαν  
σοφίαν καὶ φωνάξῃς τὴν σύνεσιν νὰ ἔλθῃ εἰς σέ,  
αναζητήσῃς δὲ καὶ ἐπικαλεσθῇς με μεγάλην φωνήν τὴν  
γνώσιν τῆς θείας ἀληθείας,

Παρ. 2,4 καὶ ἔάν ζητήσῃς αὐτὴν ὡς ἀργύριον καὶ ὡς θησαυροὺς  
ἐξερευνήσῃς αὐτήν,

Παρ. 2,4 καὶ ἂν τὴν ἀναζητήσῃς με τόσον ζήλον, με ὅσον ἀναζητεῖ  
κανεῖς τὴν εὕρεσιν χρημάτων, εἰάν ἐρευνήσῃς δι' αὐτὴν με  
ὅσον ἐνδιαφέρον ἐρευνοῦν διὰ πολλοὺς καὶ μεγάλους  
θησαυροὺς,

Παρ. 2,5 τότε συνήσεις φόβον Κυρίου καὶ ἐπίγνωσιν Θεοῦ  
εὐρήσεις.

Παρ. 2,5 τότε θὰ αἰσθανθῇς καὶ θὰ κατανοήσῃς τὸν φόβον τοῦ  
Κυρίου· θὰ εὕρῃς καὶ θὰ ἀποκτήσῃς, ὅσον εἶναι δυνατόν εἰς  
τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν, τὴν ἀληθινὴν καὶ ἀνεπισηφαλὴ  
γνώσιν περὶ τοῦ Θεοῦ.

Παρ. 2,6 ὅτι Κύριος δίδωσι σοφίαν, καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ  
γνώσις καὶ σύνεσις·

Παρ. 2,6 Διότι ὁ Κύριος εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος χαρίζει τὴν σοφίαν  
καὶ ἀπὸ αὐτὸν πηγάζει καὶ ἐκχύνεται ἡ γνώσις τῆς ἀληθείας  
καὶ ἡ σύνεσις.

Παρ. 2,7 καὶ θησαυρίζει τοῖς κατορθοῦσι σωτηρίαν, ὑπερασπιεῖ  
τὴν πορείαν αὐτῶν

Παρ. 2,7 Ἡ σοφία αὕτη προσφέρει καὶ ἀποταμιεύει θησαυρόν στοὺς  
εὐθεῖς ἀνθρώπους, εἰς αὐτοὺς ποὺ ἔχουν υγιὲς καὶ ἡρωϊκὸν  
τὸ φρόνημα, δηλαδὴ τοὺς χαρίζει τὴν σωτηρίαν,  
προστατεῦει δὲ καὶ ὑπερασπίζει τοὺς δρόμους τῆς ζωῆς των.

Παρ. 2,8 τοῦ φυλάξαι ὁδοὺς δικαιωμάτων καὶ ὁδὸν  
εὐλαβουμένων αὐτὸν διαφυλάξει.

- Παρ. 2,8 Τους ενισχύει, ώστε να τηρήσουν και να φυλάξουν τας εντολάς του. Ο δε Θεός θα προφυλάξη από κάθε κίνδυνον την ζωήν εκείνων, που τον ευλαβούνται.
- Παρ. 2,9 τότε συνήσεις δικαιοσύνην καὶ κρίμα καὶ κατορθώσεις πάντας ἄξονας ἀγαθούς.
- Παρ. 2,9 Όταν δε αποκτήσης την θείαν σοφίαν, τότε θα εννοήσης την αληθινήν δικαιοσύνην και θα είσαι εις θέσιν να κρίνης δικαίως. Θα επιτύχης δέ, ώστε να κατορθώσης ὅλας τας αγαθὰς πράξεις.
- Παρ. 2,10 ἔάν γὰρ ἔλθῃ ἡ σοφία εἰς σὴν διάνοιαν, ἡ δὲ αἴσθησις τῇ σῇ ψυχῇ καλὴ εἶναι δόξη,
- Παρ. 2,10 Διότι, εἴαν ἡ σοφία ἔλθῃ και κατασκηνώσῃ εις την διάνοιάν σου, θεωρήσης δε και παραδεχθῇς την ἀπὸ την γνώσιν του νόμου του Θεοῦ σύνεσιν και διάκρισιν ὡς καλήν και ωφέλιμον,
- Παρ. 2,11 βουλή καλὴ φυλάξει σε, ἔννοια δὲ ὅσα τηρήσει σε,
- Παρ. 2,11 τότε ἀπόφασις ἀγαθὴ και συνετὴ θα σε προφυλάξῃ ἀπὸ τας αμαρτωλὰς ἐκτροπὰς· σκέψις δε ἀγία θα σε διατηρῇ ἐν τη ἀρετῇ και πλησίον του Θεοῦ,
- Παρ. 2,12 ἵνα ῥύσηταί σε ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς λαλοῦντος μηδὲν πιστόν.
- Παρ. 2,12 δια να σε γλυτώσῃ ἔτσι ἀπὸ τον ολέθριον δρόμον και ἀπὸ ἄνθρωπον, ο οποίος δεν λέγει ποτὲ κάτι το αληθινόν και ἀξιόπιστον.
- Παρ. 2,13 ὧ οἱ ἐγκαταλείποντες ὁδοὺς εὐθείας τοῦ πορεύεσθαι ἐν ὁδοῖς σκότους·
- Παρ. 2,13 Ἀλλοίμονον ὅμως εις ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀφήνουν τας εὐθείας ὁδοὺς του Κυρίου, δια να πορευθούν και βαδίσουν τους αμαρτωλοὺς δρόμους του σκότους και της ἀπωλείας!
- Παρ. 2,14 οἱ εὐφραινόμενοι ἐπὶ κακοῖς καὶ χαίροντες ἐπὶ διαστροφῇ κακῇ·
- Παρ. 2,14 Ἀλλοίμονον εις ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ευφραίνονται δια τα

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           | κακά, που διαπράττουν οι ίδιοι η οι άλλοι, και χαίρουν δια την προς το κακόν διαστροφήν αυτών και των άλλων·                                                                                                                                                                 |
| Παρ. 2,15 | ὧν αἱ τρίβοι σκολίαι καὶ καμπύλαι αἱ τροχιαί αὐτῶν                                                                                                                                                                                                                           |
| Παρ. 2,15 | αυτοί, των οποίων οι δρόμοι είναι διεστραμμένοι και αι πορείαι των κυκλικαί εν τη δολιότητί των,                                                                                                                                                                             |
| Παρ. 2,16 | τοῦ μακράν σε ποιῆσαι ἀπὸ ὁδοῦ εὐθείας καὶ ἀλλότριον τῆς δικαίας γνώμης.                                                                                                                                                                                                     |
| Παρ. 2,16 | ώστε να απομακρύνουν και σε από την ευθείαν οδόν και να σε αποξενώσουν από την ορθήν και δίκαιον φρόνησιν.                                                                                                                                                                   |
| Παρ. 2,17 | υἱέ, μή σέ καταλάβῃ κακὴ βουλή, ἡ ἀπολιποῦσα διδασκαλίαν νεότητος καὶ διαθήκην θεῖαν ἐπιλελησμένη·                                                                                                                                                                           |
| Παρ. 2,17 | Παιδί μου, πρόσεχε να μη σε κυριεύση και σε υποδουλώση κακή και διεστραμμένη θέλησις, η οποία έχει αρνηθή και εγκαταλείψει την διδασκαλίαν που συ ήκουσες και παρέλαβες κατά την νεότητά σου και η οποία θέλησις ελησμόνησε τον θεϊον νόμον.                                 |
| Παρ. 2,18 | ἔθετο γὰρ παρὰ τῷ θανάτῳ τὸν οἶκον αὐτῆς καὶ παρὰ τῷ ᾄδῃ μετὰ τῶν γηγενῶν τοὺς ἄξονας αὐτῆς.                                                                                                                                                                                 |
| Παρ. 2,18 | Αυτή η παράνομος και κακή βουλή έχει στήσει το σπίτι της κοντά στον θάνατον, την δε πορείαν και κατάληξιν της με τους υλόφρονas ανθρώπους, των οποίων το κατάντημα είναι ο άδης.                                                                                             |
| Παρ. 2,19 | πάντες οἱ πορευόμενοι ἐν αὐτῇ οὐκ ἀναστρέψουσιν, οὐδὲ μή καταλάβωσι τρίβους εὐθείας· οὐ γὰρ καταλαμβάνονται ὑπὸ ἐνιαυτῶν ζωῆς.                                                                                                                                               |
| Παρ. 2,19 | Ολοι, όσοι βαδίζουν τους δρόμους της κακής βουλῆς και μένουν αμετανόητοι, δεν θα επιστρέψουν προς τον Θεόν, δεν θα εισέλθουν εις την ευθείαν οδόν. Τέτοιοι δέ που είναι δεν πρόκειται να ζήσουν επί έτη πολλά εις την γην, ώστε να έχουν ευκαιρίας μετανοίας και διορθώσεως· |
| Παρ. 2,20 | εἰ γὰρ ἐπορεύοντο τρίβους ἀγαθὰς, εὗροσαν ἂν τρίβους δικαιοσύνης λείας.                                                                                                                                                                                                      |

- Παρ. 2,20 εάν είχαν την καλήν διάθεσιν και εβάδιζαν τους ορθούς δρόμους, θα έβρισκαν τους ομαλούς δρόμους της δικαιοσύνης και αρετής.
- Παρ. 2,21 χρηστοὶ ἔσονται οἰκήτορες γῆς, ἄκακοι δὲ ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ· ὅτι εὐθεῖς κατασκηνώσουσι γῆν, καὶ ὅσοι ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ.
- Παρ. 2,21 Εξ αντιθέτου, καλοὶ και ἐνάρετοι ἄνθρωποι θα κατοικήσουν μονίμως και ἐπὶ μακρόν εἰς τὴν γην και οἱ ἄκακοι θα απομείνουν ὡς κύριοι εἰς αὐτήν. Διότι οἱ τίμιοι και εὐκρινεῖς θα κατοικήσουν εἰς τὴν γην και οἱ ὅσοι και καθαροὶ κατὰ τὴν καρδίαν θα παραμείνουν εἰς αὐτήν.
- Παρ. 2,22 ὁδοὶ ἀσεβῶν ἐκ γῆς ὀλοῦνται, οἱ δὲ παράνομοι ἐξωσθήσονται ἀπ' αὐτῆς.
- Παρ. 2,22 Οἱ δρόμοι ὁμως τῶν ἀσεβῶν θα εξαφανισθοῦν ἀπὸ τὴν γην, οἱ δὲ παράνομοι θα ριφθοῦν ἐξω ἀπὸ αὐτήν.

### ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 3

- Παρ. 3,1 Υἱέ, ἐμῶν νομίμων μὴ ἐπιλανθάνου, τὰ δὲ ῥήματά μου τηρεῖτω σὴ καρδιά·
- Παρ. 3,1 Παιδί μου, μὴ λησμονῆς τοὺς νόμους μου. Ο δε νοὺς και ἡ καρδιά σου ἀς φυλάττουν τοὺς λόγους μου ὡς θησαυροὺς.
- Παρ. 3,2 μῆκος γὰρ βίου καὶ ἔτη ζωῆς καὶ εἰρήνην προσθήσουσί σοι.
- Παρ. 3,2 Διότι αὐτὰ θα σου χαρίσουν μακροβιότητα, θα προσθέσουν χρόνια ζωῆς εἰρηνικῆς και εὐτυχισμένης.
- Παρ. 3,3 ἐλεημοσύνη καὶ πίστις μὴ ἐκλιπέτωσάν σε, ἄφραψαι δὲ αὐτὰς ἐπὶ σῶ τραχήλῳ, καὶ εὐρήσεις χάριν·
- Παρ. 3,3 Αἱ ἐλεημοσύνη ποδὺς τοὺς ἀνθρώπους και ἡ πίστις πρὸς τὸν Θεόν, ποτὲ ἀς μὴ σε ἀφήσουν. Νὰ τὰς δέξης σαν περιλαίμιον, που θα ἐφάπτεται στὸν λαιμόν σου, νὰ τὰς

χάραξης εις την καρδίαν σου, και να είσαι βέβαιος ότι θα  
εύρης χάριν παρά Θεώ και ανθρώποις.

Παρ. 3,4 καὶ προνοοῦ καλὰ ἐνώπιον Κυρίου καὶ ἀνθρώπων.

Παρ. 3,4 Σκέψου και φρόντιζε, ώστε η διαγωγή σου να είναι καλή και  
αξιέπαινος ενώπιον Θεού και ανθρώπων.

Παρ. 3,5 ἴσθι πεποιθὼς ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ἐπὶ Θεῷ ἐπὶ δὲ σῇ  
σοφίᾳ μὴ ἐπαίρου·

Παρ. 3,5 Εχε σταθεράν πίστιν και ακλόνητον πεποίθησιν με όλην σου  
την ψυχήν στον Θεόν. Μη αλαζονεύεσαι δια τας πολλές  
γνώσεις και δια την σοφίαν σου.

Παρ. 3,6 ἐν πάσαις ὁδοῖς σου γινώριζε αὐτήν, ἵνα ὀρθοτομῇ τὰς  
ὁδοὺς σου, ὃ δὲ πούς σου μὴ προσκόψη.

Παρ. 3,6 Εις όλην σου την ζωήν και συμπεριφοράν να έχης πάντοτε  
υπ' όψιν σου την θείαν σοφίαν, δια να σε καθοδηγή ορθώς  
εις τας ενεργείας σου και να μη σκοντάψουν ποτέ τα πόδια  
σου.

Παρ. 3,7 μὴ ἴσθι φρόνιμος παρὰ σεαυτῷ, φοβοῦ δὲ τὸν Θεὸν καὶ  
ἔκκλινε ἀπὸ παντὸς κακοῦ·

Παρ. 3,7 Μη σχηματίσης το φρόνημα ότι είσαι συνετός και μη  
εμπιστεύεσαι εις την σοφίαν σου, αλλά να φοβήσαι τον  
Θεόν. Απόφευγε κάθε κακόν και λοξοδρόμει μακράν, όταν  
το αντικρύζης.

Παρ. 3,8 τότε ἴασις ἔσται τῷ σώματί σου καὶ ἐπιμέλεια τοῖς  
ὀστέοις σου.

Παρ. 3,8 Όταν έτσι πορεύεσαι, θα απολαμβάνης υγείαν και ευεξίαν  
στο σώμα σου, ανανέωσιν δε και ανάπαυσιν εις τα κόκκαλά  
σου.

Παρ. 3,9 τίμα τὸν Κύριον ἀπὸ σῶν δικαίων πόνων καὶ ἀπάρχου  
αὐτῷ ἀπὸ σῶν καρπῶν δικαιοσύνης,

Παρ. 3,9 Τιμα τον Θεόν με θυσίας από τους ιδικούς σου δικαίους  
κόπους, και δίδε εις αυτόν πάντοτε τας αρχάς από τους  
καρπούς, τους οποίους απέκτησες με δικαιοσύνην και

τιμιότητα·

Παρ. 3,10 ἵνα πίμπληται τὰ ταμιεῖά σου πλησμονῆς σίτω, οἶνω δὲ αἱ ληνοὶ σου ἐκβλύζωσιν.

Παρ. 3,10 δια να γεμίζουν ἐτσι αι αποθήκαι σου από αφθονίαν σίτου και να αναβλύζη σαν από πηγήν πλούσιος ο μούστος από τα πατητήρια των σταφυλῶν σου.

Παρ. 3,11 Υἱέ, μὴ ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος·

Παρ. 3,11 Παιδί μου, μη παραμελῆς και μη αδιαφορῆς εις την παιδαγωγίαν του Κυρίου και μη λιποψυχῆς, όταν δια το καλόν σου επιτιμάσαι από αυτόν.

Παρ. 3,12 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.

Παρ. 3,12 Διότι εκείνον, τον οποίον ο Κυριος αγαπά, τον παιδαγωγεί με θλίψεις και σαν στοργικός πατέρας μαστιγώνει με διαφόρους δοκιμασίας κάθε τέκνον του, το οποίον αναγνωρίζει και παραδέχεται ως ιδικόν του.

Παρ. 3,13 μακάριος ἄνθρωπος ὃς εὔρε σοφίαν καὶ θνητὸς ὃς εἶδε φρόνησιν·

Παρ. 3,13 Τρισευτυχισμένος και από τον Θεόν ευλογημένος είναι ο άνθρωπος, ο οποίος ευρήκε την αληθή σοφίαν, και κάθε θνητός, ο οποίος εγνώρισε και απέκτησε την από τον Θεόν χορηγουμένην φρόνησιν και σύνεσιν.

Παρ. 3,14 κρεῖσσον γὰρ αὐτὴν ἐμπορεύεσθαι ἢ χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου θησαυρούς.

Παρ. 3,14 Διότι είναι ασυγκρίτως καλύτερον να αγοράζη και αποκτά κανείς την σοφίαν, παρά θησαυρούς χρυσοῦ και αργύρου.

Παρ. 3,15 τιμιωτέρα δὲ ἐστὶ λίθων πολυτελῶν, οὐκ ἀντιτάσσεται αὐτῇ οὐδὲν πονηρόν· εὖγνωστός ἐστι πᾶσι τοῖς ἐγγίζουσιν αὐτῇ, πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστι.

Παρ. 3,15 Αὕτη είναι ασυγκρίτως πολυτιμωτέρα από τους αδάμαντας και τους άλλους πολυτελεῖς λίθους και εναντίον αυτής δεν

ημπορεί να, αντιπαραταχθή κανένα απολύτως πονηρόν πράγμα. Η σοφία γίνεται γνωστή εις όλους εκείνους, οι οποίοι την πλησιάζουν με αγαθήν διάθεσιν. Και κάθε τι από όσα οι άνθρωποι θεωρούν πολύτιμα, δεν ημπορεί να αντιπαραβληθῇ προς αυτήν.

Παρ. 3,16 μῆκος γὰρ βίου καὶ ἔτη ζωῆς ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῆς, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ αὐτῆς πλοῦτος καὶ δόξα· ἐκ τοῦ στόματος αὐτῆς ἐκπορεύεται δικαιοσύνη, νόμον δὲ καὶ ἔλεον ἐπὶ γλώσσης φορεῖ.

Παρ. 3,16 Εἶναι δε πολυτιμότερα ἀπὸ οἰονδήποτε πλούτον και θησαυρόν, διότι εις την δεξιάν της κρατεῖ και προσφέρει μακροβιότητα. Εις δε την αριστεράν της κρατεῖ και προσφέρει πλούτον και δόξαν. Απὸ το στόμα της εξέρχεται πάντοτε λόγος δικαιοσύνης και αρετῆς. Εις δε την γλώσσαν της φέρει και εκφράζει τον νόμον του Θεοῦ, ἀλλὰ και το ἔλεος του Θεοῦ.

Παρ. 3,17 αἱ ὁδοὶ αὐτῆς ὁδοὶ καλαί, καὶ πᾶσαι αἱ τρίβοι αὐτῆς ἐν εἰρήνῃ·

Παρ. 3,17 Οι δρόμοι, στους οποίους οδηγεῖ, εἶναι καλοὶ και αγαθοί. Ολοι δε αι πορείαι της εἶναι ειρηνικαί και ειρηνοφόροι.

Παρ. 3,18 ξύλον ζωῆς ἐστὶ πᾶσι τοῖς ἀντεχομένοις αὐτῆς, καὶ τοῖς ἐπερειδομένοις ἐπ' αὐτήν ὡς ἐπὶ Κύριον ἀσφαλῆς.

Παρ. 3,18 Η σοφία εἶναι το δένδρον της ζωῆς δι' όλους εκείνους, που την κρατοῦν σφιγκτά· δι' ὅσους δε στηρίζονται σταθερά εις αυτήν, ὡς επ' αὐτοῦ του Κυρίου, εἶναι στήριγμα ἀσφαλές.

Παρ. 3,19 ὁ Θεὸς τῇ σοφίᾳ ἐθεμελίωσε τὴν γῆν, ἡτοίμασε δὲ οὐρανοὺς φρονήσει·

Παρ. 3,19 Ο Θεὸς δια της ενυποστάτου σοφίας, δια του Μονογενοῦς δηλαδή Υιού του, ἐθεσε τα θεμέλια της γης και με ἀπειρον σύνεσιν κατεσκεύασε τους ουρανοὺς.

Παρ. 3,20 ἐν αἰσθήσει ἄβυσσοι ἐρράγησαν, νέφη δὲ ἐρρύησαν δρόσους.

- Παρ. 3,20 Με την άπειρον αυτού γνώσιν και αγαθότητα, εξεχύθησαν τα ύδατα των θαλασσών και των υπογείων δεξαμενών εις την γην, από δε τα νέφη έρρευσαν δροσερά τα ύδατα των βροχών.
- Παρ. 3,21 Υιέ, μη παραρρύῃς, τήρησον δέ έμήν βουλήν και έννοιαν,
- Παρ. 3,21 Υιέ μου, πρόσεχε μη παρεκκλίνης από τον δρόμον μου και παρασυρθής στον ολισθηρόν κατήφορον της απωλείας. Φυλαξε την ιδικήν μου συμβουλήν και οδηγίαν,
- Παρ. 3,22 ίνα ζήση ή ψυχή σου, και χάρις ή περι σῶ τραχήλῳ. Έσται δέ ίσας ταίς σαρξί σου και έπιμέλεια τοίς σοίς όστέοις,
- Παρ. 3,22 δια να διατηρηθή επί μακρόν χρόνον η ζωή σου εις την γην. Η δε έννοια του Θεού και η εκτίμησις εκ μέρους των ανθρώπων, ως πολύτιμον κόσμημα θα περιβάλλη τον τράχηλόν σου. Τότε θα έχης υγείαν σωματικήν, ευεξίαν δε και αναγέννησιν εις τα οστά σου,
- Παρ. 3,23 ίνα πορεύη πεποιθώς έν ειρήνῃ πάσας τας όδούς σου, ό δέ πούς σου ού μή προσκόψη·
- Παρ. 3,23 δια να πορεύεσαι ετσι με πεποίθησιν και ειρήνην εις όλους τους δρόμους της ζωής σου, τα δε πόδια σου δεν θα σκοντάπτουν.
- Παρ. 3,24 εάν γάρ κάθῃ, άφοβος έση, εάν δέ καθεύδῃς, ήδέως ύπνώσεις·
- Παρ. 3,24 Όταν θα κάθῃς κατά την ημέραν, δεν θα έχης κανένα φόβον. Όταν δε κατά την νύκτα θα κοιμάσαι, ο ύπνος σου θα είναι γλυκύς, ειρηνικός και ξεκούραστος.
- Παρ. 3,25 και ού φοβηθήση πτόησιν έπελθοῦσαν, ούδὲ όρμας άσεβῶν έπερχομένος·
- Παρ. 3,25 Δεν θα φοβηθής από κάτι, που έρχεται να σε τρομάξῃ, ούτε από τας εναντίον σου εφορμήσεις και εφόδους των άσεβών ανθρώπων.

- Παρ. 3,26 ὁ γὰρ Κύριος ἔσται ἐπὶ πασῶν ὁδῶν σου καὶ ἐρείσει σὸν πόδα, ἵνα μὴ σαλευθῇς.
- Παρ. 3,26 Διότι ὁ Κύριος θα εὐρίσκεται εἰς ὅλας τὰς πορείας τῆς ζωῆς σου καὶ θα στερεώσῃ ἀσφαλεῖς τοὺς πόδας σου, ὥστε νὰ μὴ κλονισθῇς καὶ πέσης.
- Παρ. 3,27 μὴ ἀπόσχη εὖ ποιεῖν ἐνδεῇ, ἡνίκα ἂν ἔχη ἡ χεὶρ σου βοηθεῖν·
- Παρ. 3,27 Μὴ ἀποφύγῃς, δι' ἐλλειψιν ἀγάπης, νὰ βοηθήσῃς τὸν πτωχόν, ἐφ' ὅσον ἡμπορεῖ τὸ χεῖρ σου νὰ δώσῃ βοήθειαν.
- Παρ. 3,28 μὴ εἴπῃς· ἐπανελθὼν ἐπάνηκε, αὔριον δώσω, δυνατοῦ σου ὄντος εὖ ποιεῖν· οὐ γὰρ οἶδας τί τέξεται ἡ ἐπιοῦσα.
- Παρ. 3,28 Ποτέ νὰ μὴ τοῦ εἴπῃς “ξαναέλα αὔριον νὰ σου δώσω”, ἐφ' ὅσον ἡμπορεῖς νὰ κάμῃς τὸ καλὸν ἀμέσως. Διότι δὲν γνωρίζεις τί θα παρουσιάσῃ διὰ σε καὶ δι' ἐκείνον ἡ αὐριανὴ ἡμέρα.
- Παρ. 3,29 μὴ τέκταινε ἐπὶ σὸν φίλον κακὰ παροικοῦντα καὶ πεποιθότα ἐπὶ σοί.
- Παρ. 3,29 Μὴ χαλκεύῃς πονηρὰ σχέδια καὶ μηχανορραφίας ἐναντίον τοῦ φίλου σου, πού εἶναι μάλιστα καὶ γείτονάς σου, καὶ ἔχει ἐμπιστοσύνην εἰς σέ.
- Παρ. 3,30 μὴ φιλεχθρήσῃς πρὸς ἄνθρωπον μάτην, μήτι σε ἐργάσῃται κακόν.
- Παρ. 3,30 Μὴ ευχαριστήσῃς καὶ μὴ ἐπιδιώκῃς ἐχθρότητα ἐναντίον ἄλλων ἀνθρώπων χωρὶς λόγον καὶ αἰτίαν, διὰ νὰ μὴ σου δημιουργήσῃ αὐτὴ ἡ ἐχθρότης πειρασμούς καὶ ταλαιπωρίας.
- Παρ. 3,31 μὴ κτήσῃ κακῶν ἀνδρῶν ὀνειδῆ, μηδὲ ζηλώσῃς τὰς ὁδοὺς αὐτῶν·
- Παρ. 3,31 Μὴ θελήσῃς νὰ κάμῃς ἰδικὰ σου τὰ ἐπονείδιστα ἔργα καὶ ἐλαττώματα τῶν κακῶν ἀνθρώπων. Μηδὲ νὰ ζηλεύσῃς τὰς πορείας τῆς ζωῆς τῶν.
- Παρ. 3,32 ἀκάθαρτος γὰρ ἔναντι Κυρίου πᾶς παράνομος, ἐν δὲ

δικαίοις οὐ συνεδριάζει.

Παρ. 3,32 Διότι ενώπιον του Κυρίου είναι ακάθατος κάθε παράνομος. Δι αυτό και δεν ευχαριστείται αυτός εις την συντροφίαν των δικαίων.

Παρ. 3,33 κατάρα Θεοῦ ἐν οἴκοις ἀσεβῶν, ἐπαύλεις δὲ δικαίων εὐλογοῦνται.

Παρ. 3,33 Ἡ κατάρα του Θεοῦ εἶναι πάντοτε μέσα εις τα μέγαρα των ἀσεβῶν, ἐνὼ τα αγροτικά και πτωχὰ σπίτια των δικαίων εὐλογοῦνται ἀπὸ τον Κυριον.

Παρ. 3,34 Κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν.

Παρ. 3,34 Ὁ Κυριος ἀντιτάσσεται ἐναντίον των ὑπερηφάνων, εις δε τους ταπεινοὺς δίδει την ευμένειαν και προστασίαν του.

Παρ. 3,35 δόξαν σοφοὶ κληρονομήσουσιν, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὕψωσαν ἀτιμίαν.

Παρ. 3,35 Οἱ κατὰ Θεόν σοφοὶ θα κληρονομήσουν και θα ἀποκτήσουν δόξαν παρὰ Θεοῦ και ἀνθρώπων. Ἀντιθέτως ὁμως οἱ ἀσεβεῖς θα συσσωρεύσουν εις βάρος των φανερόν τον ἐξευτελισμόν και την καταισχύνην.

#### ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 4

Παρ. 4,1 Ἀκούσατε, παῖδες, παιδείαν πατρός καὶ προσέχετε γνῶναι ἔννοιαν·

Παρ. 4,1 Παιδιά μου, ἀκούστε με προσοχήν την διδασκαλίαν του πατρός σας και προσέχετε, ὥστε να ἐννοήτε το ὀρθόν εις κάθε περὶστασιν.

Παρ. 4,2 δῶρον γὰρ ἀγαθὸν δωροῦμαι ὑμῖν, τὸν ἐμὸν νόμον μὴ ἐγκαταλίπητε.

Παρ. 4,2 Διότι ἐγὼ χαρίζω πνευματικὴν δωρεάν και ἐντολήν, κατ' ἐξοχήν ὠφέλιμον εις σας· να μη ἀφήσετε ποτε τον θεῖον

νόμον.

Παρ. 4,3 υἱὸς γὰρ ἐγενόμην κάγὼ πατρὶ ὑπήκοος καὶ ἀγαπώμενος  
ἐν προσώπῳ μητρός,

Παρ. 4,3 Διότι και ἐγὼ ἤμουναι, κάποτε παιδί υπάκουον στον πατέρα  
μου και αγαπητόν εις την μητέρα μου.

Παρ. 4,4 οἱ ἐδίδασκόν με καὶ ἔλεγον· ἐρειδέτω ὁ ἡμέτερος λόγος  
εἰς σὴν καρδίαν· φύλασσε ἐντολάς, μὴ ἐπιλάβῃ

Παρ. 4,4 Αυτοί οι γονεῖς μου με ἐδίδασκαν και με συνεβούλευαν. “Ἄς  
εντυπωθῇ ο λόγος μας εις την καρδίαν σου. Φύλασσε  
πάντοτε τας ἐντολάς του Θεοῦ. Μὴ τας λησμονήσης ποτέ.

Παρ. 4,5 μηδὲ παρίδῃς ῥῆσιν ἐμοῦ στόματος,

Παρ. 4,5 Μὴ παραβλέψῃς και μὴ ἀδιαφορήσῃς εις τα στοργικὰ λόγια  
του στόματος ἐμοῦ του πατρός σου.

Παρ. 4,6 μηδὲ ἐγκαταλίπῃς αὐτήν, καὶ ἀνθέξεται σου· ἐράσθητι  
αὐτῆς, καὶ τηρήσει σε·

Παρ. 4,6 Μὴ εγκαταλείψῃς ποτέ αὐτήν την διδασκαλίαν μου και  
αὐτή θα σε υποστηρίξῃ, ὥστε να μὴ πέσῃς. Ἀγάπησε με  
πάθος αὐτήν και αὐτή θα σε προφυλάξῃ ἀπὸ πτώσεις και  
κινδύνους.

Παρ. 4,8 περιχαράκωσον αὐτήν, καὶ ὑψώσει σε· τίμησον αὐτήν,  
ἵνα σε περιλάβῃ,

Παρ. 4,8 Περιφρούρησέ την, κράτησέ την ἀνόθευτον και ασφαλή και  
αὐτή θα σε δοξάσῃ. Τιμησέ την και αὐτή θα σε περιλάβῃ εις  
την ἀγκάλην της με στοργήν,

Παρ. 4,9 ἵνα δῶ τῇ σῇ κεφαλῇ στέφανον χαρίτων, στεφάνῳ δὲ  
τρυφῆς ὑπερασπίσῃ σου.

Παρ. 4,9 δια να χαρίσῃ στο κεφάλι σου στέφανον ἀπὸ χάριτας και  
ἀρετάς. Αὐτό δε το στεφάνι, θα εἶναι χαρά και ευχαρίστησις  
δια σέ, θα σε υπερασπίζῃ και θα σε προστατεύῃ εις ὅλην  
σου την ζωήν”.

Παρ. 4,10 Ἄκουε, υἱέ, καὶ δέξαι ἐμούς λόγους, καὶ πληθυνθήσεται  
ἔτη ζωῆς σου, ἵνα σοι γένωνται πολλαὶ ὁδοὶ βίου·

- Παρ. 4,10 Και η σοφία προσθέτει· Ακουσε, παιδί μου, και δέξαι τα λόγια μου και τα έτη της ζωής σου θα πληθυνθούν. Θα ανοιχθούν δε ενώπιόν σου πολλοί δρόμοι, τρόποι ζωής ευτυχισμένης και ειρηνικής.
- Παρ. 4,11 όδους γάρ σοφίας διδάσκω σε, έμβιβάζω δέ σε τροχιαῖς όρθαῖς.
- Παρ. 4,11 Διότι εγώ θα σε διδάξω σοφούς τρόπους και πορείας της ζωής σου και θα σε βάζω να προχωρής πάντοτε εις δρόμους ευθείς, ομαλούς και ασφαλείς.
- Παρ. 4,12 εάν γάρ πορεύη, ού συγκλεισθήσεταιί σου τὰ διαβήματα, εάν δέ τρέχης ού κοπιάσεις.
- Παρ. 4,12 Όταν δε προχωρής ετσι εις την ζωήν σου, δεν θα εμποδίζονται τα βήματά σου, θα βαδίζης με άνεσιν. Εάν δε και τρέχης εις υπερπήδησιν εμποδίων, δεν θα κοπιάσης.
- Παρ. 4,13 έπιλαβοῦ έμῃς παιδείας, μή άφῆς, αλλά φύλαξον αύτήν σεαυτῷ είς ζωήν σου.
- Παρ. 4,13 Κράτησε καλά και κάμε κτήμα σου την ιδικήν μου παιδαγωγίαν και μη την αφήσης, αλλά φύλαξέ την προς το συμφέρον σου, δια να έχης μακράν και ευτυχισμένην ζωήν.
- Παρ. 4,14 όδους άσεβῶν μή επέλθης, μηδὲ ζηλώσης όδους παρανόμων·
- Παρ. 4,14 Μη ακολουθήσης τους δρόμους και τους τρόπους της συμπεριφοράς των αμαρτωλών, ούτε να ζηλέψης τας οδούς των παρανόμων.
- Παρ. 4,15 έν ᾧ ἂν τόπῳ στρατοπεδεύσωσι, μή επέλθης εκεί, ἔκκλινον δὲ ἀπ' αὐτῶν καὶ παράλλαξον.
- Παρ. 4,15 Μη μεταβῆς εις τόπον, όπου αυτοί θα κατασκηνώσουν, αλλά λοξοδρόμησε μακράν από αυτούς και στρέψε αλλού την πορείαν της ζωής σου.
- Παρ. 4,16 ού γάρ μή ύπνώσωσιν, εάν μή κακοποιήσωσιν, άφήρηται ὁ ὕπνος αὐτῶν, καὶ ού κοιμῶνται·
- Παρ. 4,16 Διότι οι ασεβείς δεν θα κλείσουν μάτι, εάν δεν κάμουν το

κακόν. Εξ αιτίας των ελέγχων της συνειδήσεώς των και της νοσηράς επιθυμίας των δια το κακόν, ο ύπνος έχει χαθή από αυτούς και δεν κοιμούνται.

Παρ. 4,17 οἶδε γὰρ σιτοῦνται σῖτα ἀσεβείας, οἶνω δὲ παρανόμῳ μεθύσκονται.

Παρ. 4,17 Διότι αυτοί τρώγουν τροφός, τας οποίας απέκτησαν μα αδικίας, και μεθύουν με κρασί, το οποίον επήραν με τας παρανομίας των.

Παρ. 4,18 αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν δικαίων ὁμοίως φωτὶ λάμπουσι, προπορεύονται καὶ φωτίζουν, ἕως κατορθώσῃ ἡ ἡμέρα·

Παρ. 4,18 Εξ αντιθέτου όμως η ζωή και η συμπεριφορά των δικαίων και εναρέτων ανθρώπων είναι ολόλαμπρος ωσάν το φως. Βαδίζουν εμπρός οι δίκαιοι και φωτίζουν με το παράδειγμα των και με τα λόγια των πάντοτε, έως ότου έλθῃ η ημέρα της πλήρους λαμπρότητος και δόξης των.

Παρ. 4,19 αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν ἀσεβῶν σκοτειναί, οὐκ οἶδασι πῶς προσκόπτουσιν.

Παρ. 4,19 Οι δρόμοι όμως και η συμπεριφορά των ασεβών είναι σκοτεινοί και σκοντάπτουν αυτοί συνεχώς, χωρίς και οι ίδιοι να καταλάβουν πως.

Παρ. 4,20 Υἱέ, ἐμῇ ῥήσει πρόσεχε, τοῖς δὲ ἐμοῖς λόγοις παράβαλλε σὸν οὖς,

Παρ. 4,20 Παιδί μου, πρόσεχε εις τα λόγια μου. Πλησίασε και βάλε το αυτί σου κοντά στους λόγους μου,

Παρ. 4,21 ὅπως μὴ ἐκλίπωσί σε αἱ πηγαὶ σου, φύλασσε αὐτὰς ἐν καρδίᾳ·

Παρ. 4,21 δια να μη στειρεύσουν και χαθούν αι ζωογόνοι αυταί των λόγων μου πηγαί σου, φύλαξε αυτάς, ως πολύτιμον θησαυρόν, εις την καρδίαν σου,

Παρ. 4,22 ζῶῃ γὰρ ἐστὶ τοῖς εὐρίσκουσιν αὐτὰς καὶ πάσῃ σαρκὶ ἴασις.

- Παρ. 4,22 διότι αι ζωογόνοι αὐταὶ πηγαὶ τῆς θείας ἀληθείας καὶ σοφίας γίνονται αἰτία εὐτυχισμένης ζωῆς εἰς ἐκείνους, πού τας εὐρίσκουν, καὶ ἀποβαίνουν δια πάντα ἄνθρωπον ριζικὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ θεραπεία ἀπὸ κάθε κακόν.
- Παρ. 4,23 πάσῃ φυλακῇ τήρει σὴν καρδίαν, ἐκ γὰρ τούτων ἔξοδοι ζωῆς.
- Παρ. 4,23 Με κάθε προσοχὴν καὶ ἐπαγρύπνησιν φύλαττε τὴν καρδίαν σου, διότι ἀπὸ το περιεχόμενόν τῆς ἀναβλύζουσιν τρόποι ζωῆς.
- Παρ. 4,24 περιέλε σεαυτοῦ σκολιὸν στόμα καὶ ἄδικα χεῖλη μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἄπωσαι.
- Παρ. 4,24 Αφαίρεσε καὶ πέταξε ἀπὸ τὸν εαυτὸν σου τὸ δόλιον καὶ διεστραμμένον στόμα. Πέταξε μακριὰ ἀπὸ σε τὰ χεῖλη, πού λαλοῦν ἀδικίας ἐναντίον τῶν ἄλλων.
- Παρ. 4,25 οἱ ὀφθαλμοὶ σου ὀρθὰ βλέπέτωσαν, τὰ δὲ βλέφαρά σου νευέτω δίκαια.
- Παρ. 4,25 Τα μάτια σου ἀς βλέπουν πάντοτε τὸ ὀρθόν καὶ δίκαιον καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ νεύματα τῶν βλεφάρων σου ἀς εἶναι δίκαια.
- Παρ. 4,26 ὀρθὰς τροχιάς ποιεῖ σοῖς ποσὶ καὶ τὰς ὁδοὺς σου κατεύθυνε.
- Παρ. 4,26 Εὐθεῖς καὶ φωτισμένους κάμε τοὺς δρόμους, στοὺς ὁποίους βαδίζουν τὰ πόδια σου, καὶ εὐθείας νὰ ἔχῃς πάντοτε τὰς πορείας τῆς ζωῆς σου.
- Παρ. 4,27 μὴ ἐκκλίνῃς εἰς τὰ δεξιὰ μηδὲ εἰς τὰ ἀριστερά, ἀπόστρεψον δὲ σὸν πόδα ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς· ὁδοὺς γὰρ τὰς ἐκ δεξιῶν οἶδεν ὁ Θεός, διεστραμμέναι δὲ εἰσιν αἱ ἐξ ἀριστερῶν· αὐτὸς δὲ ὀρθὰς ποιήσῃ τὰς τροχιάς σου, τὰς δὲ πορείας σου ἐν εἰρήνῃ προάξει.
- Παρ. 4,27 Μὴ παρεκκλίνῃς οὔτε εἰς τὰ δεξιὰ οὔτε εἰς τὰ ἀριστερά. Ἀλλὰ βάδιζε τὴν εὐθείαν ὁδόν. Απομάκρυνε δε τὰ πόδια σου ἀπὸ τὸν δρόμον τοῦ κακοῦ. Διότι ὁ Κύριος καὶ Θεός γνωρίζει καὶ ἐπιδοκιμάζει μόνον τὰς δεξιὰς, τὰς εὐθείας καὶ

αγαθὰς οδοὺς. Αἱ δὲ πρὸς τὰ ἀριστερὰ οδοὶ εἶναι  
διεστραμμέναι. Αὐτὸς οὗτος ὁ Κύριος θὰ χαράξῃ ευθείας  
οδοὺς ἐνώπιόν σου, θὰ σε βοηθήσῃ νὰ τὰς ἀκολουθήσῃς καὶ  
θὰ σε ὁδηγῇ ἐν εἰρήνῃ στοὺς δρόμους τῆς ζωῆς σου.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 5

Παρ. 5,1      Υἱέ, ἐμῇ σοφίᾳ πρόσεχε, ἐμοῖς δὲ λόγοις παράβαλλε σὸν  
οὔς,

Παρ. 5,1      Παιδί μου, δώσε προσοχὴν εἰς τὰς ἰδικὰς μου σοφὰς  
συμβουλὰς. Κλίνει καὶ τέντωσε τὸ αὐτί σου εἰς τὰ λόγια μου,

Παρ. 5,2      ἵνα φυλάξῃς ἔννοιαν ἀγαθὴν· αἴσθησις δὲ ἐμῶν χειλέων  
ἐντέλλεται σοι.

Παρ. 5,2      δια νὰ πάρῃς ἔτσι καὶ διατηρήσῃς ὀρθὴν καὶ ωφέλιμον  
γνώσιν. Ἡ ὀρθὴ καὶ ωφέλιμος αὐτὴ γνώσις, ποὺ ἐξέρχεται  
ἀπὸ τὰ χεῖλη μου, σου δίδει τὴν ἐντολήν·

Παρ. 5,3      μὴ πρόσεχε φαύλη γυναικί· μέλι γὰρ ἀποστάζει ἀπὸ  
χειλέων γυναικὸς πόρνης, ἢ πρὸς καιρὸν λιπαίνει σὸν  
φάρυγγα,

Παρ. 5,3      Μὴ δίδῃς προσοχὴν εἰς φαύλην καὶ ἀνῆθικον γυναῖκα, διότι  
ἀπὸ τὰ δόλια χεῖλη τῆς πόρνης γυναικὸς στάζει μέλι, τὸ  
οποῖον πρὸς στιγμὴν μόνον γλυκαίνει τὸν φάρυγγά σου·

Παρ. 5,4      ὕστερον μέντοι πικρότερον χολῆς εὐρήσεις καὶ  
ἠκονημένον μᾶλλον μαχαίρας διστόμου.

Παρ. 5,4      ἔπειτα ὁμῶς θὰ εὕρῃς αὐτὸ πικρότερον ἀπὸ τὴν χολήν καὶ  
ακονισμένον περισσότερο ἀπὸ δίκοπον μαχαίρι, ὥστε νὰ  
σφάζῃ τοὺς ἀσυνέτους.

Παρ. 5,5      τῆς γὰρ ἀφροσύνης οἱ πόδες κατὰγουσι τοὺς  
χρωμένους αὐτῇ μετὰ θανάτου εἰς τὸν ᾄδην, τὰ δὲ ἵχνη  
αὐτῆς οὐκ ἐρείδεται·

Παρ. 5,5      Διότι τὰ πόδια τῶν ἀφρόνων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι

συγχρωτίζονται με την γυναίκα αυτήν, τους οδηγούν στον θάνατον και στον άδην. Τα βήματά των δεν είναι ασφαλή, αλλά διαρκώς γλιστρούν στον κατήφορον του κακού.

Παρ. 5,6      ὁδοὺς γὰρ ζωῆς οὐκ ἐπέρχεται, σφαλεραὶ δὲ αἱ τροχιαί αὐτῆς καὶ οὐκ εὖγνωστοι.

Παρ. 5,6      Διότι η αφροσύνη δεν ακολουθεί και δεν οδηγεί εις δρόμους ζωῆς και σωτηρίας. Τα δε μονοπάτια της είναι εις εσφαλμένας κατευθύνσεις, δυσδιάκριτα δε από εκείνους, που τα ακολουθούν.

Παρ. 5,7      νῦν οὖν, υἱέ, ἄκουέ μου καὶ μὴ ἀκύρους ποιήσης ἐμούς λόγους.

Παρ. 5,7      Συ, λοιπόν, παιδί μου, άκουσε τώρα τας σύμβουλάς μου· μη θεωρήσης και μη καταφρονήσης ως αναξίους προσοχής και σημασίας τους λόγους μου.

Παρ. 5,8      μακρὰν ποιήσον ἀπ' αὐτῆς σὴν ὁδόν, μὴ ἐγγίσης πρὸς θύραις οἴκων αὐτῆς,

Παρ. 5,8      Απομάκρυνε από την πονηράν αυτήν γυναίκα την πορείαν σου. Μη πλησίασης ποτέ εις τας θύρας του οίκου της,

Παρ. 5,9      ἵνα μὴ πρόῃ ἄλλοις ζωὴν σου καὶ σὸν βίον ἀνελεήμοσιν·

Παρ. 5,9      δια να μη παραδώσης την ζωήν σου εις ξένους και την περιουσίαν σου εις τα χέρια ασπλάγχων.

Παρ. 5,10      ἵνα μὴ πλησθῶσιν ἀλλότριοι σῆς ἰσχύος, οἱ δὲ σοὶ πόνοι εἰς οἴκους ἀλλοτρίων ἔλθωσι

Παρ. 5,10      Δια να μη πλουτήσουν και χορτάσουν ξένοι από την ιδικήν σου δύναμιν και να μη περιέλθουν οι καρποί των κόπων σου εις οίκον ξένων ανθρώπων.

Παρ. 5,11      καὶ μεταμεληθήσῃ ἐπ' ἐσχάτων, ἥνικα ἂν κατατριβῶσι σάρκες σώματός σου,

Παρ. 5,11      Και δια να μη μεταμεληθῆς ανωφελώς στο τέλος της ζωῆς σου, όταν πλέον θα ἔχουν κατατριβή και φθορή αι σάρκες του σώματός σου από την παραστρατημένην ζωήν.

Παρ. 5,12      καὶ ἐρεῖς· πῶς ἐμίσησα παιδείαν, καὶ ἐλέγχους ἐξέκλινεν

ἡ καρδιά μου;

Παρ. 5,12

Και θα ευρεθῆς τότε εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ εἴπῃς· “πῶς ἐμίσησα τὴν παιδαγωγίαν τοῦ Κυρίου καὶ ἡ καρδιά μου παρεξέκλινεν ἀπὸ τοὺς δικαίους καὶ σωτηρίους ἐλέγχους;

Παρ. 5,13

οὐκ ἤκουον φωνὴν παιδεύοντός με καὶ διδάσκοντός με, οὐδὲ παρέβαλλον τὸ οὖς μου·

Παρ. 5,13

Δεν ἤκουα καὶ δεν υπῆκουα εἰς τὴν φωνὴν τοῦ παιδαγωγοῦ μου καὶ τοῦ διδασκάλου μου. Δεν ἐκλίνα καὶ δεν ἐπλησίαζα τὸ αὐτὶ μου εἰς τὰς συμβουλὰς του.

Παρ. 5,14

παρ’ ὀλίγον ἐγενόμην ἐν παντὶ κακῷ ἐν μέσῳ ἐκκλησίας καὶ συναγωγῆς.

Παρ. 5,14

Ὀλίγον ἔλλειπε νὰ φθάσω εἰς τὴν πληρότητα ὅλων τῶν κακῶν, νὰ ἐκτεθῶ εἰς τὴν ἀποδοκιμασίαν ἐνώπιον συναθροίσεως πολλοῦ λαοῦ, ἐν μέσῳ συναγωγῆς ἀνθρώπων”!

Παρ. 5,15

πῖνε ὕδατα ἀπὸ σῶν ἀγγείων καὶ ἀπὸ σῶν φρεάτων πηγῆς.

Παρ. 5,15

Παιδί μου, πῖνε νερὸ ἀπὸ τὰ ἰδικὰ σου δοχεῖα καὶ ἀπὸ τὸ νερὸ, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὸ ἰδικόν σου φρέαρ. Ζήσε τὴν ζωὴν σου με σωφροσύνην με τὴν νόμιμον σύζυγόν σου.

Παρ. 5,16

μὴ ὑπερεκχεῖσθω σοι ὕδατα ἐκ τῆς σῆς πηγῆς, εἰς δὲ σὰς πλατείας διαπορευέσθω τὰ σὰ ὕδατα·

Παρ. 5,16

Ἄς μὴ ὑπερεκχειλίζουν καὶ χύνωνται τὰ νερά της ἰδικῆς σου πηγῆς εἰς ξένας περιοχάς, ἀλλὰ εἰς τὰς ἰδικὰς σου πλατείας ἄς περνοῦν καὶ ἄς ποτίζουν τὰ νερά σου. Μὴ τρέχῃς εἰς ξένας γυναῖκας, ἀλλὰ ἀπόλαυσε τὴν χαρὰν της ζωῆς σου στὸ σπίτι σου με τὴν νόμιμον σύζυγόν σου.

Παρ. 5,17

ἔστω σοι μόνῳ ὑπάρχοντα, καὶ μηδεὶς ἀλλότριος μετασχέτω σοι·

Παρ. 5,17

Τὰ ὑπάρχοντά σου ἄς ἀνήκουν εἰς σε καὶ μόνον, κανένας δε ἄλλος ἄς μὴ γίνεταί μέτοχος τῶν ἀγαθῶν της οἰκογενειακῆς σου ζωῆς. Πρόσεχε νὰ μὴ σε ἐκμεταλλεύωνται φαῦλαι

γυναίκες και πονηροί άνθρωποι.

Παρ. 5,18 ἡ πηγή σου τοῦ ὕδατος ἔστω σοι ἴδια, καὶ  
συνευφραίνου μετὰ γυναικὸς τῆς ἐκ νεότητός σου.

Παρ. 5,18 Ἡ πηγή του νερού σου ας ανήκη εις σε και μόνον και να  
ευφραίνεσαι με την γυναίκα, που επήρες ως σύζυγον εκ  
νεότητός σου.

Παρ. 5,19 ἔλαφος φιλίας καὶ πῶλος σῶν χαρίτων ὁμιλείτω σοι· ἡ  
δὲ ἴδια ἡγείσθω σου καὶ συνέστω σοι ἐν παντὶ καιρῷ, ἐν  
γὰρ τῇ ταύτης φιλίᾳ συμπεριφερόμενος πολλοστός ἔση.

Παρ. 5,19 Ὡς προς αξιαγάπητον ἔλαφον και χαριτωμένον πουλαράκι  
ας εἶναι η ἀγάπη σου και η αναστροφή σου προς αυτήν.  
Αυτήν και μόνην να θεωρῆς ανωτέραν ἀπὸ οἱανδήποτε  
ἄλλην και ας εἶναι μαζὴ σου εις ὅλας τας περιστάσους βίου  
σου, διότι ζων με τον σύνδεσμον της ἀγάπης σου προς  
αυτήν, θα γίνης μέγας και ευτυχής.

Παρ. 5,20 μὴ πολὺς ἴσθι πρὸς ἄλλοτρίαν, μηδὲ συνέχου ἀγκάλαις  
τῆς μὴ ἰδίας·

Παρ. 5,20 Μη συναναστρέφεσαι και μη υποδουλώνεσαι εις ἄλλην  
γυναίκα, μη καταδεχθῆς να σε σφίγγουν αι ἀγκάλαι  
γυναικός, που δεν σου ανήκει.

Παρ. 5,21 ἐνώπιον γὰρ εἰσι τῶν τοῦ Θεοῦ ὀφθαλμῶν ὁδοὶ ἀνδρός,  
εἰς δὲ πάσας τὰς τροχιάς αὐτοῦ σκοπεύει.

Παρ. 5,21 Διότι ὅλαι αι πράξεις και οι δρόμοι της ζωῆς του κάθε  
ανδρός ευρίσκονται ολοφάνεροι ἐνώπιον των οφθαλμῶν  
του Θεοῦ. Ὁ Θεός παρατηρεῖ με ακρίβειαν ὅλας τας  
ἐνεργείας του κάθε ἀνθρώπου.

Παρ. 5,22 παρανομίαι ἄνδρα ἀγρεύουσι, σειραῖς δὲ τῶν ἑαυτοῦ  
ἁμαρτιῶν ἕκαστος σφίγγεται·

Παρ. 5,22 Αἱ παρανομίαι παγιδεύουν και συλλαμβάνουν, σαν μέσα σε  
δίκτυον, τον κακὸν ἄνδρα. Καθε δε πονηρὸς ἄνθρωπος  
περισφίγγεται συνεχῶς ἀπὸ τας επαναλαμβανομένας  
ἁμαρτίας του, αι ὁποῖαι κατανοῦν δι' αὐτὸν τυραννικόν

πάθος.

Παρ. 5,23 οὗτος τελευτᾷ μετὰ ἀπαιδευτών, ἐκ δὲ πλήθους τῆς ἑαυτοῦ βιότητος ἐξερρίφη καὶ ἀπώλετο δι' ἀφροσύνην.

Παρ. 5,23 Ο ἀνήθικος θα αποθάνη και θα συγκαταταχθῇ με τους ακαλλιεργήτους ψυχικῶς ανθρώπους. Εξ αιτίας δε του πλήθους των σφαλμάτων της εξάλλου ζωῆς του ερρίφθη ἔξω από την μακαρίαν ζωήν και εχάθηκε δια την αφροσύνην του.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 6

Παρ. 6,1 Υἱέ, ἐὰν ἐγγυήσῃ σὸν φίλον, παραδώσεις σὴν χεῖρα ἐχθρῷ·

Παρ. 6,1 Παιδί μου, εἰάν δώσης εγγύησιν δια κάποιο χρέος φίλου σου η γνωστοῦ σου, θα δώσης το χέρι σου στον εχθρόν σου, δια να σε πιάσῃ.

Παρ. 6,,2 παγὶς γὰρ ἰσχυρὰ ἀνδρὶ τὰ ἴδια χεῖλη, καὶ ἀλίσκεται χεῖλεσιν ἰδίου στόματος.

Παρ. 6,2 Διότι παγίδα τρομερά γίνεται στον ἄνθρωπον το δικό του το στόμα, με το οποίον ἔδωσε την εγγύησιν. Πιάνεται δε εις την παγίδα αὐτήν με τα χεῖλη του, τα οποία ἔδωσαν την υπόσχεσιν.

Παρ. 6,3 ποίει, υἱέ, ἃ ἐγὼ σοι ἐντέλλομαι, καὶ σώζου· ἦκεις γὰρ εἰς χεῖρας κακῶν διὰ σὸν φίλον. ἴσθι μὴ ἐκλυόμενος, παρόξυνε δὲ καὶ τὸν φίλον σου, ὃν ἐνεγγυήσω.

Παρ. 6,3 Πράττε, παιδί μου, αὐτά, που ἐγὼ σου παραγγέλλω, και ἔτσι θα σώξης τον εαυτόν σου. Διότι ἄλλως θα ἔχῃς πέσει εις τα χέρια κακοποιῶν εξ αιτίας της εγγυήσεως, που ἔδωσες δια τον φίλον σου. Μη χάνῃς ὅμως το θάρρος σου και μη παραλύῃς εξ αιτίας της ακρίτου εγγυήσεώς σου, ἀλλά να ενοχλῇς διαρκῶς δια το χρέος τον φίλον σου, δια τον οποίον

συ έδωσες εγγύησιν.

Παρ. 6,4 μὴ δῶς ὕπνον σοῖς ὄμμασι, μηδὲ ἐπινυστάξης σοῖς βλεφάροις,

Παρ. 6,4 Μη δώσης ὕπνον εἰς τὰ μάτια σου, οὔτε νὰ νυστάξουν καὶ κλείσουν τὰ βλέφαρά σου, νὰ μὴ ησυχάσης ἕως οὔτου ἀπαλλαγῇς ἀπὸ τὴν ἐγγύησιν αὐτήν ·

Παρ. 6,5 ἵνα σώζῃ ὥσπερ δορκὰς ἐκ βρόχων καὶ ὥσπερ ὄρνεον ἐκ παγίδος.

Παρ. 6,5 δια νὰ γλυτώσης ἐτσι, ὅπως ἡ δορκὰς γλυτώνει με τὴν οἰξυδέρκειάν της ἀπὸ τοὺς βρόχους, ὅπως τὸ πουλὶ πετὰ ψηλά καὶ σώζεται ἀπὸ τὴν παγίδα.

Παρ. 6,6 Ἴθι πρὸς τὸν μύρμηκα, ὦ ὀκνηρέ, καὶ ζήλωσον ἰδὼν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ γενοῦ ἐκείνου σοφώτερος·

Παρ. 6,6 Συ δέ, ὦ ὀκνηρέ ἄνθρωπε, πῆγαινε στὸν μύρμηκα καὶ, ἀφοῦ ἴδῃς τοὺς τρόπους τῆς ζωῆς του καὶ τὴν ἐργατικότητά του, νὰ του ζηλεύσης καὶ νὰ του μιμηθῇς τὴν ἐργατικότητα. Μάλλον δε συ, ὁ λογικὸς ἄνθρωπος, νὰ γίνῃς περισσότερον ἀπὸ ἐκεῖνον ἐργατικὸς.

Παρ. 6,,7 ἐκείνῳ γὰρ γεωργίου μὴ ὑπάρχοντος, μηδὲ τὸν ἀναγκάζοντα ἔχων, μηδὲ ὑπὸ δεσπότην ὦν,

Παρ. 6,7 Διότι στὸν μύρμηκα μολονότι δὲν ὑπάρχουν χωράφια πρὸς καλλιέργειαν καὶ δὲν ἔχει κανένα, πού νὰ τον ἐξαναγκάσῃ πρὸς ἐργασίαν, καὶ δὲν εὐρίσκεται ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐθέντου,

Παρ. 6,8 ἐτοιμάζεται θέρους τὴν τροφήν πολλήν τε ἐν τῷ ἀμητῷ ποιεῖται τὴν παράθεσιν.

Παρ. 6,8 ἐν τούτοις ἐτοιμάζει κατὰ τὸ διάστημα τοῦ θέρους τὴν τροφήν δι' ὅλον τὸ ἔτος. Καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θερισμοῦ κάμνει μεγάλην ἐναποθήκευσιν τροφῶν.

Παρ. 6,8α ἢ πορεύθητι πρὸς τὴν μέλισσαν καὶ μάθε ὡς ἐργάτις ἐστὶ τὴν τε ἐργασίαν ὡς σεμνήν ποιεῖται·

Παρ. 6,8<sup>α</sup> Ἡ πῆγαινε πρὸς τὴν μέλισσαν καὶ μάθε, πόσον ἐργατικὴ καὶ

φιλόπονος είναι και πόσην μεγάλην σημασίαν και τιμήν αποδίδει εις την εργασίαν.

Παρ. 6,8β ἤς τοὺς πόνους βασιλεῖς καὶ ἰδιῶται πρὸς ὑγίειαν προσφέρονται· ποθινὴ δέ ἐστι πᾶσι καὶ ἐπίδοξος·

Παρ. 6,8β Της μελίσσης τους κόπους, δηλαδή το μέλι, βασιλείς και ιδιώται το τρώγουν ευχαρίστως ως προσφερόμενον και εις εξυπηρέτησιν της υγείας των. Είναι δε η μέλισσα εις όλους προσφιλής και τιμημένη.

Παρ. 6,8γ καὶ περ οὔσα τῇ ῥώμῃ ἀσθενής, τὴν σοφίαν τιμήσασα προήχθη.

Παρ. 6,8γ Αν και κατά την σωματικήν δύναμιν και αντοχήν είναι ασθενής, εν τούτοις ετιμήθη και εδοξάσθη, διότι επροτίμησε την με τόσην σοφίαν επιτελουμένην εργασίαν της.

Παρ. 6,9 ἕως τίνος, ὀκνηρέ, κατάκεισαι; πότε δὲ ἐξ ὕπνου ἐγερθήσῃ;

Παρ. 6,9 Εως πότε, ω οκνηρέ, θα κατάκεισαι ξαπλωμένος στο κρεβάτι; Εως πότε θα κοιμάσαι; Ποτε δε θα σηκωθείς από τον ύπνον σου;

Παρ. 6,10 ὀλίγον μὲν ὑπνοῖς, ὀλίγον δὲ κάθησαι, μικρὸν δὲ νυστάζεις, ὀλίγον δὲ ἐναγκαλίζῃ χερσὶ στήθῃ·

Παρ. 6,10 Ολίγην ὥραν κοιμάσαι, ολίγην ὥραν νυστάζεις, ολίγον αγκαλιάζεις τα στήθη σου με σταυρωμένα τα χέρια σου.

Παρ. 6,11 εἴτ' ἐμπαράγινεται σοι ὥσπερ κακὸς ὁδοιπόρος ἢ πενία καὶ ἡ ἔνδεια ὥσπερ ἀγαθὸς δρομεύς.

Παρ. 6,11 Και μένεις ἔτσι αργός και ράθυμος. Επειτα δε από την ράθυμον αυτήν ζωήν, θα ἔλθῃ κοντά σου και θα σε ακολουθήσῃ ως κακὸς συνοδοιπόρος η φτώχεια· η δε ανέχεια ως γρήγορος δρομεύς θα σε συνοδεύῃ εις την ζωήν σου.

Παρ. 6,11α ἐὰν δὲ ἄοκνος ᾖ, ἥξει ὥσπερ πηγὴ ὁ ἀμητὸς σου, ἡ δὲ ἔνδεια ὥσπερ κακὸς δρομεύς ἀπαυτομολήσῃ.

- Παρ. 6,11<sup>α</sup> Εάν όμως είσαι εργατικός, ο θερισμός σου θα είναι πλούσιος ως αστείρευτος πηγή ύδατος. Η δε φτώχεια και η δυστυχία σαν κακός και ανεπιθύμητος πλέον συνοδοιπόρος θα δραπετεύση και θα φύγη από κοντά σου.
- Παρ. 6,12 Ἄνὴρ ἄφρων καὶ παράνομος πορεύεται ὁδοὺς οὐκ ἀγαθὰς·
- Παρ. 6,12 Ο ασύνετος και παράνομος άνθρωπος δεν βαδίζει εις δρόμους καλοῦς, δεν ζη και δεν συμπεριφέρεται ορθῶς.
- Παρ. 6,13 ὁ δ' αὐτὸς ἐννεύει ὀφθαλμῶ, σημαίνει δὲ ποδὶ, διδάσκει δὲ ἐννεύμασι δακτύλων.
- Παρ. 6,13 Αυτός κάνει δόλια νοήματα με τα μάτια, σημάδια με τα πόδια του και με τα κινήματα των δακτύλων του· συνεννοείται και δίνει κατευθύνσεις προς το κακόν εις κακοὺς ανθρώπους.
- Παρ. 6,14 διεστραμμένη καρδίᾳ τεκταίνεται κακά, ἐν παντὶ καιρῷ ὁ τοιοῦτος ταραχὰς συνίστησι πόλει.
- Παρ. 6,14 Διεστραμμένη ἀπὸ το κακόν καρδιά σχεδιάζει πάντοτε κακά εις βάρος των ἄλλων. Και εις κάθε ἐποχὴν ο ἄνθρωπος αὐτὸς προκαλεῖ και δημιουργεῖ ταραχὰς εις τὴν πόλιν.
- Παρ. 6,15 διὰ τοῦτο ἐξαπίνης ἔρχεται ἡ ἀπώλεια αὐτοῦ, διακοπὴ καὶ συντριβὴ ἀνίατος·
- Παρ. 6,15 Διὰ τοῦτο δε ἐπέρχεται ἐναντίον του ἐκ μέρους του Θεοῦ ξαφνικὴ ἡ καταστροφὴ του. Αὐτὴ δε ἡ κατάπτωσις και συντριβὴ του θα εἶναι ἀθεράπευτος.
- Παρ. 6,16 ὅτι χαίρει πᾶσιν, οἷς μισεῖ ὁ Θεός, συντρίβεται δὲ δι' ἀκαθαρσίαν ψυχῆς.
- Παρ. 6,16 Διότι αὐτὸς χαίρει δι' ὅλα ἐκεῖνα, τα ὁποῖα μισεῖ ὁ Θεός. Παραλύει ὁμως και συντρίβεται ἐξ αἰτίας τῆς αμαρτωλῆς και ἀκαθάρτου ψυχῆς του.
- Παρ. 6,17 ὀφθαλμὸς ὑβριστοῦ, γλῶσσα ἄδικος, χεῖρες ἐκχέουσιν αἷμα δικαίου
- Παρ. 6,17 Αὐτὸς ἔχει βλέμμα ἀλαζονικόν, γλῶσσαν που ἐκτοξεύει

- αδίκους λόγους, χέρια που χύνουν το αίμα του δικαίου·  
Παρ. 6,18 καὶ καρδία τεκταινομένη λογισμούς κακούς καὶ πόδες ἐπισπεύδοντες κακοποιεῖν.
- Παρ. 6,18 πονηρόν νουν και καρδιαν, που σκέπτονται και σχεδιάζουν το κακόν, πόδια που τρέχουν γρήγορα, δια να διαπράξουν κάθε κακότητα.
- Παρ. 6,19 ἔκκαίει ψεύδη μάρτυς ἄδικος καὶ ἐπιπέμπει κρίσεις ἀνὰ μέσον ἀδελφῶν.
- Παρ. 6,19 Επινοεῖ και θέτει εις κυκλοφορίαν καυτερά ψεύδη ο ψευδομάρτυς εις τα δικαστήρια και ενσπεῖρει φιλονεικίας και διχονοίας μεταξύ ἀδελφών.
- Παρ. 6,20 Υἱέ, φύλασσε νόμους πατρός σου καὶ μὴ ἀπόση θεσμούς μητρός σου·
- Παρ. 6,20 Παιδί μου, φύλασσε πάντοτε καλά σαν νόμους θείους, ὅσα ο πατέρας σου σου λέγει, και μη πετάξης και καταφρονήσης ποτέ τας συμβουλὰς της μητρός σου.
- Παρ. 6,21 ἄφαψαι δὲ αὐτοὺς ἐπὶ σῇ ψυχῇ διαπαντός καὶ ἐγκλοῖωσαι περὶ σῶ τραχήλῳ.
- Παρ. 6,21 Βαλε τους και κόλλησέ τους καλά μέσα εις την ψυχὴν σου, για να μένουν πάντοτε, και σαν παντοτεινόν περιλαίμιον βάλε τους γύρω ἀπὸ τον τράχηλόν σου.
- Παρ. 6,22 ἡνίκα ἂν περιπατῇς, ἐπάγου αὐτήν καὶ μετὰ σοῦ ἔστω· ὡς δ' ἂν καθεύδῃς, φυλασσέτω σε, ἵνα ἐγειρομένῳ συλλαλῇ σοι.
- Παρ. 6,22 Όταν περιπατῇ, φέρε μαζὴ σου την εντολήν των, και ας εἶναι μαζὴ σου ως διαρκὲς σύντροφός σου. Όταν θα κοιμάσαι, αὐτὴ ας σε συμπαραστέκη, ὥστε όταν θα σηκωθῇς ἀπὸ τον ὕπνον σου, αὐτὴ ας συνομιλή προς το καλόν μαζὴ σου.
- Παρ. 6,23 ὅτι λύχνος ἐντολὴ νόμου καὶ φῶς, ὁδὸς ζωῆς καὶ ἔλεγχος καὶ παιδεία
- Παρ. 6,23 Διότι αι θεῖαι εντολαὶ εἶναι λύχνος και φως δια τον

- άνθρωπον. Είναι δρόμος και τρόπος προς μίαν ειρηνικήν  
ζωήν, σωτήριος έλεγχος, αγαθή και ωφέλιμος παιδαγωγία,  
Παρ. 6,24 τοῦ διαφυλάσσειν σέ ἀπό γυναικός ὑπάνδρου καί ἀπό  
διαβολῆς γλώσσης ἀλλοτρίας.
- Παρ. 6,24 δια να σε προφυλάσση ἀπό το δέλεαρ υπανδρευμένης  
γυναικός και ἀπό συκοφαντίας ξένης και εχθρικής γλώσσης.
- Παρ. 6,25 μή σε νικήση κάλλους ἐπιθυμία, μηδὲ ἀγρευθῆς σοῖς  
ὀφθαλμοῖς, μηδὲ συναρπασθῆς ἀπὸ τῶν αὐτῆς  
βλεφάρων·
- Παρ. 6,25 Πρόσεχε να μη σε νικήση η επιθυμία γυναικείου κάλλους,  
δια να μη παγιδευθῆς και συλληφθῆς εἰς τα δίκτυα της  
παρανομίας με τα ἴδια σου τα μάτια, οὔτε να συναρπασθῆς  
ἀπὸ την χαννότητα των ψιμυθιωμένων βλεφάρων της.
- Παρ. 6,26 τιμὴ γὰρ πόρνης ὅση καὶ ἐνὸς ἄρτου, γυνὴ δὲ ἀνδρῶν  
τιμίας ψυχὰς ἀγρεύει.
- Παρ. 6,26 Διότι η τιμὴ μιας πόρνης εἶναι μηδαμινή, ὅση και ἐνὸς  
ἄρτου. Η δε υπανδρευομένη φαύλη γυναῖκα στήνει  
παγίδας, δια να συλλάβη και αποπλανήση ἐντίμους ἄνδρας.
- Παρ. 6,27 ἀποδῆσει τις πῦρ ἐν κόλπῳ, τὰ δὲ ἱμάτια οὐ  
κατακαύσει;
- Παρ. 6,27 Εἶναι δυνατόν να σφίξη κανεῖς την φωτιὰν εἰς την ἀγκάλην  
του, και να μη καύση τα ἐνδύματά του;
- Παρ. 6,28 ἢ περιπατήσῃ τις ἐπ’ ἀνθράκων πυρός, τοὺς δὲ πόδας  
οὐ κατακαύσει;
- Παρ. 6,28 Η εἶναι δυνατόν να περιπατήσῃ ἐπάνω εἰς ἀναμμένα  
κάρβουνα και να μη κατακαύσῃ τα πόδια του;
- Παρ. 6,29 οὕτως ὁ εἰσελθὼν πρὸς γυναῖκα ὑπάνδρον, οὐκ  
ἀθωωθήσεται, οὐδὲ πᾶς ὁ ἀπτόμενος αὐτῆς.
- Παρ. 6,29 Ἐτσι και ἐκεῖνος, που θα ἐλθῇ εἰς σχέσεις με υπανδρευμένην  
γυναῖκα, δεν θα θεωρηθῇ ποτέ ἀθῶος και δεν θα μείνῃ  
ατιμώρητος. Και καθένας ο οποίος, ἔστω και ἀν ἀπλῶς την  
εγγίσῃ, δεν θα μείνῃ βέβαια ἀμόλυντος.

- Παρ. 6,30 οὐ θαυμαστόν ἐάν ἀλῶ τις κλέπτων, κλέπτει γὰρ ἵνα ἐμπλήσῃ τὴν ψυχὴν πεινῶν·
- Παρ. 6,30 Δεν εἶναι καθόλου παράδοξον, να συλληφθῇ κανεὶς την ὥραν που κλέπτει, διότι κλέπτει ἐπειδὴ πεινά, δια να χορτάσῃ την κοιλίαν του.
- Παρ. 6,31 ἐάν δὲ ἀλῶ, ἀποτίσει ἑπταπλάσια καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ δοὺς ῥύσεται ἑαυτόν.
- Παρ. 6,31 Εἰάν δε και συλληφθῇ, θα πληρώσῃ ἐπτά φορές περισσότερα ἐκείνων, που ἐκλεψε. Εἶναι δε διατεθειμένος ἐν ἀνάγκῃ και ὅλην του την περιουσίαν να δώσῃ, δια να ἀπαλλαγῇ ἀπὸ την τιμωρίαν
- Παρ. 6,32 ὁ δὲ μοιχὸς δι' ἔνδειαν φρενῶν ἀπώλειαν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ περιποιεῖται,
- Παρ. 6,32 Ο μοιχὸς ὁμως, ἐξ αἰτίας της ἀφροσύνης του, ἐτοιμάζει και ἐπιφέρει καταστροφὴν εἰς την ζωὴν του.
- Παρ. 6,33 ὁδύνας τε καὶ ἀτιμίας ὑποφέρει, τὸ δὲ ὄνειδος αὐτοῦ οὐκ ἐξαλειφθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.
- Παρ. 6,33 Θα υποφέρῃ πόνους και ευτελισμοὺς και ἀτιμώσεις. Ἡ ἐντροπὴ δε και η καταισχύνῃ του δεν θα ἐξαλειφθῇ ποτέ στον αἰῶνα.
- Παρ. 6,34 μεστός γὰρ ζήλου θυμὸς ἀνδρὸς αὐτῆς· οὐ φείσεται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως,
- Παρ. 6,34 Διότι ο θυμὸς του ἀνδρὸς της μοιχαλίδος γυναικὸς θα εἶναι γεμάτος ἀπὸ ζηλότυπον ἐκδίκησιν ἐναντίον μοιχοῦ. Δεν θα τον λυπηθῇ, ὅταν θα δικάζεται ἐνώπιον του δικαστηρίου.
- Παρ. 6,35 οὐκ ἀνταλλάσσεται οὐδενὸς λύτρου τὴν ἔχθραν, οὐδὲ μὴ διαλυθῇ πολλῶν δώρων.
- Παρ. 6,35 Αδιάλλακτος εἰς την ἐχθρότητά του, με κανένα λύτρον δεν θα δεχθῇ να ἀνταλλάξῃ το ἐναντίον ἐκείνου μίσος του, οὔτε να διαλύσῃ την ἐχθραν, ἐστὼ και ἀν του προσφερθοῦν πολλὰ δώρα.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 7

- Παρ. 7,1 Υιέ, φύλασσε έμούς λόγους, τὰς δὲ ἐμὰς ἐντολὰς κρύψον παρὰ σεαυτῷ. υἱέ, τίμα τὸν Κύριον, καὶ ἰσχύσεις, πλην δὲ αὐτοῦ μὴ φοβοῦ ἄλλον.
- Παρ. 7,1 Παιδί μου, φύλαττε τους λόγους μου, και κρύψε ως πολύτιμον θησαυρόν μέσα εις την καρδίαν σου τας εντολάς μου. Παιδί μου, να σέβεσαι τον Κυριον και θα απόκτησης έτσι δύναμιν. Εκτός δε από αυτόν μη φοβήσαι κανένα ἄλλον.
- Παρ. 7,2 φύλαξον ἐμὰς ἐντολὰς, καὶ βιώσεις, τοὺς δὲ ἐμούς λόγους ὥσπερ κόρας ὀμμάτων·
- Παρ. 7,2 Φυλαττε τας εντολάς μου και θα ζήσης ειρηνικός και ασφαλής. Πρόσεξε δε και φύλαξε τα λόγια μου, όπως προφυλάσσεις την κόρην των οφθαλμών σου.
- Παρ. 7,3 περίθου δὲ αὐτοὺς σοῖς δακτύλοις, ἐπίγραψον δὲ ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς καρδίας σου.
- Παρ. 7,3 Φορεσέ τα ωσάν δακτυλίδια εις τα δάκτυλά σου. Γράψε τα εις ὅλον το πλάτος της καρδίας σου.
- Παρ. 7,4 εἶπον τὴν σοφίαν σὴν ἀδελφὴν εἶναι, τὴν δὲ φρόνησιν γνῶριμον περιποίησαι σεαυτῷ·
- Παρ. 7,4 Ονόμασε την σοφίαν αδελφήν σου, και περίβαλε την με αδελφικήν αγάπην. Την δε σύνεσιν και ορθοφροσύνην κατάστησέ την στενήν γνώριμόν σου. Απόκτησέ την ως ιδικήν σου περιουσίαν,
- Παρ. 7,5 ἵνα σε τηρήσῃ ἀπὸ γυναικὸς ἁλλοτρίας καὶ πονηρᾶς, ἐάν σε λόγοις τοῖς πρὸς χάριν ἐμβάλληται.
- Παρ. 7,5 δια να σε προφυλάξῃ και σε διατηρήσῃ καθαρὸν ἀπὸ ξένην πονηράν και φαύλην γυναῖκα, όταν αὐτὴ με γλυκόλογα θα σου επιτίθεται.
- Παρ. 7,6 ἀπὸ γὰρ θυρίδος ἐκ τοῦ οἴκου αὐτῆς εἰς τὰς πλατείας

- παρακύπτουσα,
- Παρ. 7,6 Διότι αυτή σκύβει διαρκώς από το παράθυρον της οικίας της και παρατηρεῖ εἰς τὰς πλατείας.
- Παρ. 7,7 ὃν ἂν ἴδῃ τῶν ἀφρόνων τέκνων νεανίαν ἐνδεῆ φρενῶν,
- Παρ. 7,7 Οποῖον δε τυχόν θα ἴδῃ ἀπὸ τοὺς νεαροὺς ἀπερισκέπτους, κανένα ἀμυαλὸν νεανίαν,
- Παρ. 7,8 παραπορευόμενον παρὰ γωνίαν ἐν διόδοις οἴκων αὐτῆς καὶ λαλοῦντα
- Παρ. 7,8 να διέρχεται ἀπὸ τὸν δρόμον καὶ τὴν γωνίαν τοῦ σπιτιοῦ της, να σιγοτραγουδῇ καὶ να μονολογῇ
- Παρ. 7,9 ἐν σκότει ἐσπερινῷ, ἥνικα ἂν ἡσυχία νυκτερινὴ ᾗ καὶ γνοφώδης,
- Παρ. 7,9 εἰς βραδυνὸ σκοτάδι, που ἀρχίζει ἡ νυκτερινὴ ἡσυχία να επικρατῇ ἡ να πέφτῃ ἡ ομίχλη,
- Παρ. 7,10 ἡ δὲ γυνὴ συναντᾷ αὐτῷ, εἶδος ἔχουσα πορνικόν, ἣ ποιεῖ νέων ἐξίπτασθαι καρδίας.
- Παρ. 7,10 τότε αὐτὴ ἡ γυναῖκα πηγαίνει να τὸν συναντήσῃ με προκλητικόν πορνικόν στολισμὸν καὶ τρόπον. Ἐτσι δε σκανδαλίζει καὶ ἐξάπτει τὰς πονηρὰς ἐπιθυμίας τῆς καρδίας τῶν νέων.
- Παρ. 7,11 ἀνεπτρωμένη δὲ ἐστὶ καὶ ἄσωτος, ἐν οἴκῳ δὲ οὐχ ἡσυχάζουσιν οἱ πόδες αὐτῆς·
- Παρ. 7,11 Κινεῖται δε σαν να ἔχῃ πτερὰ ἡ ἄσωτος αὐτὴ γυναῖκα, δια να ἀρπάσῃ τὰ θυμάτα της. Τὰ πόδια της ποτὲ δεν ἡσυχάζουν στο σπίτι της, διότι πάντοτε τρέχει εἰς ἀναζήτησιν τῶν θυμάτων της.
- Παρ. 7,12 χρόνον γὰρ τινα ἔξω ῥέμβεται, χρόνον δὲ ἐν πλατείαις παρὰ πᾶσαν γωνίαν ἐνεδρεύει.
- Παρ. 7,12 Ἀλλοτε μεν ρεμβάζει καὶ καταστρώνει δόλια σχέδια, ἄλλοτε δε πάλιν ἐνεδρεύει εἰς κάθε γωνίαν, δια να συλλάβῃ τὰ θυμάτα της.
- Παρ. 7,13 εἶτα ἐπιλαβομένη ἐφίλησεν αὐτόν, ἀναιδεῖ δὲ προσώπῳ

προσεῖπεν αὐτῷ·

Παρ. 7,13      Και αφού συναντήση τον ασύνετον νεαρόν, τον αγκαλιάζει, τον φιλεί με μεγάλην αδιαντροπιάν και λέγει προς αυτόν·

Παρ. 7,14      θυσία εἰρηνική μοί ἐστί, σήμερον ἀποδίδωμι τὰς εὐχάς μου·

Παρ. 7,14      “Σήμερα, ἐπειδὴ εισηκούσθησαν αἱ προσευχαί μου, προσέφερα θυσίαν ευχαριστίας προς τον Θεόν και ἐξεπλήρωσα ἐτσι τὰ τάματά μου.

Παρ. 7,15      ἔνεκα τούτου ἐξῆλθον εἰς συνάντησίν σοι, ποθοῦσα τὸ σὸν πρόσωπον εὕρηκά σε.

Παρ. 7,15      Δια τούτο ἐβγήκα ἀπὸ το σπίτι μου να σε συναντήσω. Ἐπειδὴ ἐπόθησα το ωραῖον πρόσωπόν σου και ἰδοὺ σε εὕρηκα.

Παρ. 7,16      κειρίαις τέτακα τὴν κλίνην μου, ἀμφιτάποις δὲ ἔστρωκα τοῖς ἀπ’ Αἰγύπτου·

Παρ. 7,16      Με κορδέλλες ἔχω στολίσει το κρεβάτι μου, το ἔχω στρώσει με κροσσωτούς, και ἀπὸ τας δύο πλευράς, τάπητας της Αιγύπτου.

Παρ. 7,17      διέρράγκα τὴν κοίτην μου κροκίνῳ, τὸν δὲ οἶκόν μου κινναμώμῳ·

Παρ. 7,17      Με αρωματικόν ἐρυθροκίτρινον κρόκον ἔχω ραντίσει το κρεβάτι μου και ὅλην μου την οικίαν την ἐρράντισα με το ἄρωμα της κανέλλας.

Παρ. 7,18      ἐλθέ καὶ ἀπολαύσωμεν φιλίας ἕως ὄρθρου, δεῦρο καὶ ἐγκυλισθῶμεν ἔρωτι·

Παρ. 7,18      Ελα, λοιπόν, να ἀπολαύσωμεν την φιλίαν μας ἕως εἰς τα ξημερώματα. Ελα να κυλισθῶμεν μέσα στον ἔρωτά μας.

Παρ. 7,19      οὐ γὰρ πάρεστιν ὁ ἀνὴρ μου ἐν οἴκῳ, πεπόρευται δὲ ὁδὸν μακρὰν

Παρ. 7,19      Ο σύζυγός μου ἀπουσιάζει, δεν εὐρίσκεται στο σπίτι. Ἐχει ἀναχωρήσει για μακρινὸ ταξίδι.

Παρ. 7,20      ἔνδεσμον ἀργυρίου λαβὼν ἐν χειρὶ αὐτοῦ, δι’ ἡμερῶν

πολλῶν ἐπανήξει εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Παρ. 7,20 Επῆρε εἰς τα χέρια του βαλάντιον γεμάτο χρήματα και ὕστερα ἀπὸ πολλὰς ἡμέρας θα ἐπανέλθῃ στο σπίτι του”.

Παρ. 7,21 ἀπεπλάνησε δὲ αὐτὸν πολλῇ ὁμιλίᾳ βρόχοις τε τοῖς ἀπὸ χειλέων ἐξώκειλεν αὐτόν.

Παρ. 7,21 Ετσι δε η δολία και φαύλη αυτή γυναίκα τον απεπλάνησε με τα παραπλανητικά γλυκόλογά της. Ωσάν με δίκτυα, που βγήκαν ἀπὸ τα χείλη της, εξεγέλασε τον ἀνόητον νέον και τον ἔκαμε να ἐξοκείλῃ πρὸς το κακόν, ὅπως πέφτει ἔξω το πλοῖον και ναυαγεί εἰς την βραχώδη ακτήν.

Παρ. 7,22 ὁ δὲ ἐπηκολούθησεν αὐτῇ κεπρωθεὶς, ὥσπερ δὲ βοῦς ἐπὶ σφαγὴν ἄγεται καὶ ὥσπερ κύων ἐπὶ δεσμούς

Παρ. 7,22 Αυτός δέ, ὡσάν το ηλίθιον θαλασσοπούλι κέλφος που παρασύρεται ἀπὸ τον ἀνεμον, την ηκολούθησεν ἀνοήτως. Ετσι δε σύρεται ο ταλαίπωρος ὡσάν το βόϊδι που οδηγείται πρὸς το σφαγεῖον, και ὡσάν το σκυλί το δεμένο ἀπὸ την αλυσίδα του.

Παρ. 7,23 ἢ ὡς ἔλαφος τοξεύματι πεπληγὼς εἰς τὸ ἥπαρ, σπεύδει δὲ ὥσπερ ὄρνεον εἰς παγίδα, οὐκ εἰδὼς ὅτι περὶ ψυχῆς τρέχει.

Παρ. 7,23 Η ὡσάν ελάφι, το ὁποῖον ἐπληγώθη με τόξον στο σκῶτι, σπεύδει ο ταλαίπωρος αὐτός νέος, ὡσάν το πτηνόν εἰς την παγίδα, χωρὶς να γνωρίζῃ ὅτι διατρέχει ἀμεσον τον κίνδυνον να χάσῃ και ζώήν και ψυχὴν.

Παρ. 7,24 νῦν οὔν, υἱέ, ἄκουέ μου καὶ πρόσεχε ῥήμασι στόματός μου·

Παρ. 7,24 Τωρα, λοιπόν, παιδί μου, ἀκουσέ με, πρόσεξε τα λόγια του στόματός μου.

Παρ. 7,25 μὴ ἐκκλινάτω εἰς τὰς ὁδοὺς αὐτῆς ἡ καρδιά σου,

Παρ. 7,25 Ἀς μη παρασυρθῇ και ας μη ἀκολουθήσῃ ἡ καρδιά σου τους δρόμους της φαύλης αὐτῆς γυναικός.

Παρ. 7,26 πολλοὺς γὰρ τρώσασα καταβέβληκε, καὶ ἀναρίθμητοί

εἰσιν οὖς πεφόνευκεν·

Παρ. 7,26 Διότι αυτή πολλούς, αφού τους επλήγωσε, τους έρριξε κάτω. Αναρίθμητοι δε είναι εκείνοι, τους οποίους έχει φονεύσει.

Παρ. 7,27 ὁδοὶ ἄδου ὁ οἶκος αὐτῆς κατάγουσαι εἰς τὰ ταμιεῖα τοῦ θανάτου.

Παρ. 7,27 Το σπίτι της είναι δρόμος του άδου, που κρημνίζει τα θύματά της εις τας σκοτεινάς περιοχάς του θανάτου.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 8

Παρ. 8,1 Σὺ τὴν σοφίαν κηρύξεις, ἵνα φρόνησίς σοι ὑπακούσῃ·

Παρ. 8,1 Συ όμως, παιδί μου, θα διαλαλῆς έργω και λόγω την θείαν σοφίαν, δια να είναι πάντοτε εις την διάθεσίν σου η σωφροσύνη και η σύνεσις.

Παρ. 8,2 ἐπὶ γὰρ τῶν ὑψηλῶν ἄκρων ἐστίν, ἀνὰ μέσον δὲ τῶν τρίβων ἔστηκε·

Παρ. 8,2 Διότι η σοφία αυτή είναι ολοφάνερη. Ευρίσκεται εις πανύψηλα μέρη. Στέκεται στο μέσον των δρόμων, που διέρχονται οι άνθρωποι. Ευρίσκεται παντού.

Παρ. 8,3 παρὰ γὰρ πύλαις δυναστῶν παρεδρεύει, ἐν δὲ εἰσόδοις ὑμνεῖται.

Παρ. 8,3 Εις τας πύλας των ανακτόρων, όπου βασιλεῖς και άρχοντες κάθηνται δικασταί, παραστέκει μαζί τώω· και εις τας εισόδους των πόλεων, όπου πλήθη λαού συγκεντρώνονται, επαινείται και εγκωμιάζεται.

Παρ. 8,4 Ὑμᾶς, ὧ ἄνθρωποι, παρακαλῶ, καὶ προῖεμαι ἐμὴν φωνὴν υἱοῖς ἀνθρώπων·

Παρ. 8,4 Αυτή η θεία σοφία ομιλεῖ και διακηρύττει· “σας, ω άνθρωποι, παρακαλώ, απευθύνω την πρόσκλησίν μου προς σας τους απογόνους των ανθρώπων.

- Παρ. 8,5 νοήσατε, ἄκακοι, πανουργίαν, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἔνθεσθε καρδίαν.
- Παρ. 8,5 Σεις, οἱ αῥῶοι καὶ ἄκακοι, μάθετε σύνεσιν καὶ σεῖς, που εἰσθε ἀκαλλιέργητοι ψυχικῶς, βάλετε νουν.
- Παρ. 8,6 εἰσακούσατέ μου, σεμνὰ γὰρ ἐρῶ καὶ ἀνοίσω ἀπὸ χειλέων ὀρθά·
- Παρ. 8,6 Ακούσατέ με καὶ δεχθήτε τὰ λόγια μου, διότι θα σας εἰπῶ πράγματα σεμνά. Ἀπὸ τὴν καρδίαν μου θα βγάλω καὶ με τὸ στόμα μου θα ἐκφράσω ὀρθὰ καὶ ὠφέλιμα διδάγματα.
- Παρ. 8,7 ὅτι ἀλήθειαν μελετήσῃ ὁ φάρυγξ μου, ἐβδελυγμένα δὲ ἐναντίον ἐμοῦ χεῖλη ψευδῆ.
- Παρ. 8,7 Διότι ἡ καρδία μου θα μελετήσῃ καὶ ὁ φάρυγξ μου θα διαλαλήσῃ τὴν ἀλήθειαν. Εἶναι δὲ ἀηδιαστικά καὶ σιχαμερὰ ἐνώπιόν μου τὰ χεῖλη, που ψεύδονται.
- Παρ. 8,8 μετὰ δικαιοσύνης πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου, οὐδὲν ἐν αὐτοῖς σκολιὸν οὐδὲ στραγγαλιῶδες·
- Παρ. 8,8 Ὅλα τὰ λόγια τοῦ στόματός μου εἶναι ποτισμένα με τὴν δικαιοσύνην. Δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ διεστραμμένον καὶ ἐπιλήψιμον εἰς αὐτά.
- Παρ. 8,9 πάντα ἐνώπια τοῖς συνιοῦσι καὶ ὀρθὰ τοῖς εὐρίσκουσι γνῶσιν.
- Παρ. 8,9 Ὅλα εἶναι καθαρὰ καὶ φανερά εἰς ἐκείνους, που ἔχουν τὴν καλὴν διάθεσιν, ὀρθὰ εἰς ἐκείνους, οἱ οἱποῖοι ἀναζητοῦν καὶ εὐρίσκουν τὴν ἠθικὴν γνῶσιν καὶ διάκρισιν.
- Παρ. 8,10 λάβετε παιδείαν καὶ μὴ ἀργύριον, καὶ γνῶσιν ὑπὲρ χρυσοῖον δεδοκιμασμένον·
- Παρ. 8,10 Ἐκλέξατε καὶ πάρετε ὡς θησαυρόν σας τὴν θεῖαν σοφίαν καὶ διαπαιδαγώγησιν καὶ οὐχὶ τὸ ἀργύριον. Τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθινῆς σοφίας περισσεύον ἀπὸ τὸν ὀλοκάθαρον γνήσιον χρυσόν.
- Παρ. 8,11 κρείσσων γὰρ σοφία λίθων πολυτελῶν, πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστίν.

- Παρ. 8,11 Διότι η θεία σοφία είναι ασυγκρίτως προτιμότερα και από τους πλέον πολυτελείς λίθους. Οιονδήποτε δε πολύτιμον αντικείμενον δεν είναι αντάξιον αυτής.
- Παρ. 8,12 ἐγὼ ἡ σοφία κατεσκήνωσα βουλήν, καὶ γνῶσιν καὶ ἔννοιαν ἐγὼ ἐπεκαλεσάμην.
- Παρ. 8,12 Εγώ, η θεία σοφία, εγκαθιστώ εις την καρδίαν των καλοπροαιρέτων ανθρώπων ορθὰς σκέψεις και αγαθήν θέλησιν. Την αληθή γνῶσιν και επιστήμην ἐγὼ την προσκαλῶ να εγκατοικήση εις αυτούς.
- Παρ. 8,13 φόβος Κυρίου μισεῖ ἀδικίαν, ὕβριν τε καὶ ὑπερηφανίαν καὶ ὁδοὺς πονηρῶν· μεμίσηκα δὲ ἐγὼ διεστραμμένας ὁδοὺς κακῶν.
- Παρ. 8,13 Εκείνος που εμπνεόμενος από ἐμέ ευλαβείται και φοβείται τον Κυριον, μισεῖ την αδικίαν, ὅπως ἐπίσης την αλαζονείαν, την ἐπαρσιν και γενικῶς τους τρόπους ζωῆς των πονηρῶν ανθρώπων. Εγὼ η ἴδια ἔχω μισήσει και μισῶ τας διεστραμμένας οδοὺς των πονηρῶν ανθρώπων.
- Παρ. 8,14 ἐμὴ βουλή καὶ ἀσφάλεια, ἐμὴ φρόνησις, ἐμὴ δὲ ἰσχύς·
- Παρ. 8,14 Ἰδική μου εἶναι η ορθή συμβουλή και κρίσις. Ἰδική μου δε και η ασφάλεια των ανθρώπων. Ἰδική μου εἶναι η συνεσις και ιδική μου εἶναι η δύναμις, ὥστε παντοῦ ἐγὼ να υπερισχύω.
- Παρ. 8,15 δι' ἐμοῦ βασιλεῖς βασιλεύουσι καὶ οἱ δυνάσται γράφουσι δικαιοσύνην·
- Παρ. 8,15 Χαρις εις ἐμέ οι βασιλεῖς βασιλεύουν και κυβερνοῦν ειρηνικῶς και ορθῶς. Οι δε ἄρχοντες των λαῶν, φωτιζόμενοι ἀπὸ ἐμέ, συντάσσουν και εκδίδουν αποφάσεις και νόμους δικαίους.
- Παρ. 8,16 δι' ἐμοῦ μεγιστᾶνες μεγαλύνονται, καὶ τύραννοι δι' ἐμοῦ κρατοῦσι γῆς.
- Παρ. 8,16 Δι' ἐμοῦ οι μεγιστᾶνες γίνονται μεγάλοι και ἐνδοξοι, και οι μονάρχαι με τον ιδικόν μου φωτισμόν κυριαρχοῦν και κυβερνοῦν ορθῶς τας χώρας.

- Παρ. 8,17 ἐγὼ τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀγαπῶ, οἱ δὲ ἐμὲ ζητοῦντες εὐρήσουσι χάριν.
- Παρ. 8,17 Εγὼ ἀγαπῶ ἐκείνους, οἱ οποίοι με ἀγαπούν. Ὅσοι δὲ με ἀναζητοῦν, με εὐρίσκουν. Ἐτσι δε αποκτοῦν χάριν ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, καὶ δόξαν ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων.
- Παρ. 8,18 πλοῦτος καὶ δόξα ἐμοὶ ὑπάρχει καὶ κτῆσις πολλῶν καὶ δικαιοσύνη.
- Παρ. 8,18 Εἰς ἐμὲ ὑπάρχει καὶ ἀνήκει ὁ πλοῦτος καὶ ἡ δόξα. Δι ἐμοῦ ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀπόκτησις πολλῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς ἀρετῆς.
- Παρ. 8,19 βέλτιον ἐμὲ καρπίζεσθαι ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον, τὰ δὲ ἐμὰ γεννήματα κρείσσω ἀργυρίου ἐκλεκτοῦ.
- Παρ. 8,19 Εἶναι καλῦτερον νὰ δρέπῃ κανεῖς καὶ ἀπολαμβάνῃ τοὺς ἰδικοὺς μου καρποὺς, παρὰ νὰ θησαυρίζῃ χρυσόν καὶ πολυτίμους λίθους. Τα ἰδικὰ μου δῶρα εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνώτερα, ἀπὸ τὸν πλεόν ἐκλεκτόν καὶ ἀνόθευτον ἀργυρον.
- Παρ. 8,20 ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης περιπατῶ καὶ ἀνὰ μέσον τρίβων δικαιοσύνης ἀναστρέφομαι,
- Παρ. 8,20 Περιπατῶ πάντοτε στοὺς δρόμους τῆς ἀρετῆς, ἀναστρέφομαι διαρκῶς καὶ εὐρίσκομαι στοὺς δρόμους τῆς δικαιοσύνης.
- Παρ. 8,21 ἵνα μερίσω τοῖς ἐμὲ ἀγαπῶσιν ὑπαρξιν καὶ τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν ἐμπλήσω ἀγαθῶν. ἐὰν ἀναγγεῖλω ὑμῖν τὰ καθ' ἡμέραν γινόμενα, μνημονεύσω τὰ ἕξ αἰῶνος ἀριθμῆσαι.
- Παρ. 8,21 διὰ νὰ μοιράζω εἰς ὅσους με ἀγαπούν ἀληθινόν πλούτον· νὰ γεμίζω τα θησαυροφυλάκιά τῶν με πλήθος ἀγαθῶν. Ἀκούσατέ με, λοιπόν, με προσοχήν, ἐὰν ἀναγγεῖλω εἰς σας ὅλα ὅσα ἀγαθὰ ἔργα κάθε ἡμέραν γίνονται ἀπὸ ἐμέ. Θα σας υπενθυμίσω ἐπὶ πλεόν ἓνα πρὸς ἓνα, ὅσα διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἔχουν γίνῃ.
- Παρ. 8,22 Κύριος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ,
- Παρ. 8,22 Ἐμέ, τὴν ἐνυπόστατον Σοφίαν, τὸν Υἱόν καὶ Λόγον, ὁ Θεός

και πατήρ μου, με εγέννησεν άναρχον προ πάντων των αιώνων. Και με κατέστησεν εν χρόνω δημιουργόν του σύμπαντος κόσμου.

Παρ. 8,23      προ τοῦ αἰῶνος ἐθεμελίωσέ με ἐν ἀρχῇ, προ τοῦ τὴν γῆν ποιῆσαι

Παρ. 8,23      Προαιωνίως, προ πάσης δημιουργίας, πριν ακόμη δημιουργηθῇ ἡ γη, με ὥρισε θεμέλιον και αρχήν των πάντων.

Παρ. 8,24      καὶ προ τοῦ τὰς ἀβύσσους ποιῆσαι, προ τοῦ προελθεῖν τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων,

Παρ. 8,24      Και πριν δημιουργήσῃ τους ωκεανούς και τας θαλάσσας, πριν ακόμη αρχίσουν αι πηγαί να αναβλύζουν το ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς,

Παρ. 8,25      προ τοῦ ὄρη ἐδρασθῆναι, προ δὲ πάντων βουνῶν γεννᾶ με.

Παρ. 8,25      πριν εδραιωθούν αμετακίνητα τα ὄρη τα υψηλά εις τας θέσεις των και τα βουνά, με εγέννησε προαιωνίως και ἀνάρχως.

Παρ. 8,26      Κύριος ἐποίησε χώρας καὶ ἀοικήτους καὶ ἄκρα οἰκούμενα τῆς ὑπ' οὐρανόν.

Παρ. 8,26      Ο Κυριος εδημιούργησε τας χώρας, που κατοικούνται και τας ακατοίκητους περιοχάς και τα πέρατα τῆς οικουμένης, ἡ οποία εκτείνεται κάτω ἀπὸ τον ουρανόν.

Παρ. 8,27      ἡνίκα ἡτοίμαζε τὸν οὐρανόν, συμπαρήμην αὐτῷ, καὶ ὅτε ἀφώριζε τὸν ἑαυτοῦ θρόνον ἐπ' ἀνέμων·

Παρ. 8,27      Όταν εδημιουργούσε και ενηρμόνιζε το ουράνιον σύμπαν, ἤμουν ἐγὼ μαζή με αὐτόν, ὅπως και ὅταν ὥριζε και εστήριζε τον θρόνον του ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων·

Παρ. 8,28      ἡνίκα ἰσχυρὰ ἐποίει τὰ ἄνω νέφη, καὶ ὥς ἀσφαλεῖς ἐτίθει πηγὰς τῆς ὑπ' οὐρανόν

Παρ. 8,28      και ὅταν εστερέωνε ἐπάνω στον ουρανόν τα ελαφρότατα νέφη, δια να κρατοῦν τους ωκεανούς των υδάτων και

- εξησφάλιζεν ετσι τας πηγὰς των υδάτων κάτω εις την γην.  
καὶ ἰσχυρὰ ἐποίει τὰ θεμέλια τῆς γῆς,
- Παρ. 8,29 Όταν ισχυρά και ακλόνητα ἔκαμνε τα θεμέλια της γης,
- Παρ. 8,29 ἤμην παρ' αὐτῷ ἀρμόζουσα. ἐγὼ ἤμην ἥ προσέχαιρε,
- Παρ. 8,30 καθ' ἡμέραν δὲ εὐφραινόμην ἐν προσώπῳ αὐτοῦ ἐν παντὶ καιρῷ,
- Παρ. 8,30 ἐγὼ ευρισκόμεν πλησίον του και ενηρμόνιζα τα πάντα. Εγὼ υπήρξα πάντοτε δι' αὐτόν η μόνιμος χαρά και μακαριότης του. Προαιωνίως δέ, και ειδικώτερα κατά το διάστημα της δημιουργίας, ἐγὼ ἀπῆλαυα την χαράν και την τέρψιν του προσώπου του·
- Παρ. 8,31 ὅτε ἐνευφραίνεται τὴν οἰκουμένην συντελέσας, καὶ ἐνευφραίνεται ἐν υἱοῖς ἀνθρώπων.
- Παρ. 8,31 μάλιστα δε τότε, που εἶχεν αποπερατώσει την δημιουργίαν και την οικουμένην, και ηυφραίνεται βλέπων τα πάντα καλὰ λίαν. Και ἐπὶ πάσι τούτοις ηυφραίνεται βλέπων τους υἱοὺς των ἀνθρώπων της γης.
- Παρ. 8,32 νῦν οὖν, υἱέ, ἄκουέ μου καὶ μακάριοι, οἱ ὁδοὺς μου φυλάσσοντες,
- Παρ. 8,32 Τώρα, λοιπόν, παιδί μου, ἀκουε και βάλε μέσα εις την καρδιά σου αὐτὰ τα οποία ἐγὼ, η ενυπόστατος Σοφία, σε ἐδίδαξα. Και ἔχε υπ' ὄψιν σου ὅτι εἶναι μακάριοι αὐτοί, που σαν παιδιὰ μου φυλάσσουν τας ἐντολάς μου.
- Παρ. 8,33 ἀκούσατε παιδεῖαν καὶ σοφίσθητε καὶ μὴ ἀποφραγῆτε.
- Παρ. 8,33 Ακούσατε, λοιπόν, ὅλοι την παιδαγωγούσαν και μορφώνουσαν σοφίαν και γίνετε πραγματικῶς σοφοί. Μη φράσσετε τα ὦτα σας και μη κλείετε την καρδιά σας εις την θείαν σοφίαν.
- Παρ. 8,34 μακάριος ἀνὴρ, ὃς εἰσακούεταί μου, καὶ ἄνθρωπος, ὃς τὰς ἐμὰς ὁδοὺς φυλάξει ἀγρυπνῶν ἐπ' ἐμαῖς θύραις καθ' ἡμέραν, τηρῶν σταθμοὺς ἐμῶν εἰσόδων·
- Παρ. 8,34 Τρισευτυχισμένος εἶναι ο ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ο οποίος θα

- ακούση και θα υπακούση εις εμέ, θα φυλάξη τας εντολάς μου και άγρυπνος κάθε ημέραν στο κατώφλι των θυρών του ναού μου θα παρακολουθώ με προσοχήν τας εισόδους μου.
- Παρ. 8,35 αἱ γὰρ ἔξοδοί μου ἔξοδοι ζωῆς, καὶ ἐτοιμάζεται θέλησις παρὰ Κυρίου.
- Παρ. 8,35 Διότι αἱ πορεῖαι μου καὶ αἱ κατευθύνσεις μου οδηγοῦν εἰς μακαρίαν ζωὴν. Δι' αὐτόν, πού τας ἀκολουθεῖ, ἐτοιμάζεται πλουσιοπάροχος ευμένεια ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου.
- Παρ. 8,36 οἱ δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς ἐμὲ ἀσεβοῦσιν εἰς τὰ ἑαυτῶν ψυχάς, καὶ οἱ μισοῦντές με ἀγαπῶσι θάνατον.
- Παρ. 8,36 Ἐξ ἀντιθέτου, ὅσοι ἀμαρτάνουν ἀπέναντί μου, ἀσεβοῦν εἰς τὴν πραγματικότητα καὶ βλάπτουν τὴν ἀθάνατον ψυχὴν των· καὶ ὅσοι με μισοῦν καὶ με ἀποστρέφονται ἀγαποῦν τὸν θάνατον.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 9

- Παρ. 9,1 Ἡ σοφία ᾠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον καὶ ὑπήρτισε στύλους ἑπτὰ·
- Παρ. 9,1 Ἡ σοφία οἰκοδόμησε διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς οἶκον, τὸν ὁποῖον ἐστήριξεν εἰς ἑπτὰ, εἰς πολλοὺς στερεοὺς καὶ ἀκλόνητους στύλους
- Παρ. 9,2 ἔσφαξε τὰ ἑαυτῆς θύματα, ἐκέρασεν εἰς κρατῆρα τὸν ἑαυτῆς οἶνον καὶ ἡτοιμάσατο τὴν ἑαυτῆς τράπεζαν·
- Παρ. 9,2 Διὰ τὴν πλουσίαν τράπεζαν, τὴν ὁποίαν θὰ παρέθετε στοὺς συνδαιτυμόνας τῆς, ἔσφαξε τὰ σφάγια τῆς καὶ ἐγέμισε μέγαν οἰνοδοχεῖον με τὸν οἶνον τῆς καὶ ἡτοίμασε τὴν πλουσίαν τράπεζάν τῆς.
- Παρ. 9,3 ἀπέστειλε τοὺς ἑαυτῆς δούλους συγκαλοῦσα μετὰ ὑψηλοῦ κηρύγματος ἐπὶ κρατῆρα λέγουσα·
- Παρ. 9,3 Καὶ αφοῦ τὰ πάντα ἡτοιμάσθησαν, ἔστειλε τοὺς υπηρέτας

της, τους κήρυκας της αληθείας, προσκαλούσα με μεγαλειώδες έντονον κήρυγμα να προσέλθουν, όσοι ήθελαν, να πίνουν από τον έκλεκτον οίνον του οινοδοχείου της. Και ἔλεγεν·

Παρ. 9,4 ὅς ἐστιν ἄφρων, ἐκκλινάτω πρὸς με· καὶ τοῖς ἐνδεέσι φρενῶν εἶπεν·

Παρ. 9,4 “εκείνος, που δεν ἔχει ἀποκτήσει σοφίαν και σύνεσιν, ας ἔλθῃ πρὸς ἐμέ”. Και εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶναι πτωχοὶ ἀπὸ ἀπόψεως νοητικῶν ικανοτήτων, εἶπεν·

Παρ. 9,5 ἔλθετε φάγετε τῶν ἐμῶν ἄρτων καὶ πῖετε οἶνον, ὃν ἐκέρασα ὑμῖν·

Παρ. 9,5 “ελάτε να φάγετε ἀπὸ τοὺς ἄρτους μου και να πῖετε ἀπὸ το κρασί, το ὁποῖον ἐγὼ σας ἔχω κεράσει,

Παρ. 9,6 ἀπολείπετε ἀφροσύνην, ἵνα εἰς τὸν αἰῶνα βασιλεύσητε, καὶ ζητήσατε φρόνησιν, καὶ κατορθώσατε ἐν γνώσει σύνεσιν.

Παρ. 9,6 Αφήσατε τὴν ἀνοησίαν και ἀπερισκεψίαν, εἰς τὴν ὁποίαν σας προσκαλεῖ ἡ ἀμαρτία, και ελάτε μαζὴ μου, δια να βασιλεύσετε με ἐμέ αἰωνίως. Ζητήσατε και ἐπιδιώξατε τὴν φρόνησιν, που ἐγὼ παρέχω, και αγωνισθῆτε, δια να ἐπιτύχετε να γίνετε ἐν γνώσει συνετοί.

Παρ. 9,7 Ὁ παιδεύων κακοὺς λήψεται ἑαυτῷ ἀτιμίαν· ἐλέγχων δὲ τὸν ἀσεβῆ μωμήσεται ἑαυτόν.

Παρ. 9,7 Εκείνος που θα θελήσῃ να παιδαγωγήσῃ τοὺς ἀμετανοήτως κακοὺς, θα ἐξευτελισθῇ και θα υβρισθῇ ἀπὸ αὐτοὺς. Εκείνος που θέλει να υποδείξῃ τὰ σφάλματα και να ἐλέγξῃ τὸν κακόν, θα ἐπισύρῃ συκοφαντίας και ἀδίκους κατηγορίας ἐναντίον του.

Παρ. 9,8 μὴ ἔλεγχῃ κακοὺς, ἵνα μὴ μισήσωσί σε· ἔλεγχῃ σοφόν, καὶ ἀγαπήσῃ σε.

Παρ. 9,8 Μὴ ἐλέγχῃς, λοιπόν, τοὺς κακοὺς, δια να μὴ σε μισήσουν. Ἐλεγχῃ και ὑπόδειξε το ὀρθόν στον συνετόν και

μυαλωμένον, και αυτός θα σε αγαπήση.

Παρ. 9,9 δίδου σοφῶ ἀφορμὴν, καὶ σοφώτερος ἔσται· γινώριζε δικαίῳ, καὶ προσθήσει τοῦ δέχεσθαι.

Παρ. 9,9 Με τας υποδείξεις σου δίδε στον σοφὸν ἀφορμὴν διορθώσεώς του και βελτιώσεως, και θα γίνῃ σοφώτερος και συνετώτερος. Καμε γνωστὰς στον δίκαιον τας ατελείας του και αυτός ευγνωμόνως θα δέχεται ἀκόμη προθυμότερον τας συμβουλὰς σου.

Παρ. 9,10 ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου, καὶ βουλὴ ἀγίων σύνεσις, τὸ δὲ γινῶναι νόμον διανοίας ἔστιν ἀγαθῆς·

Παρ. 9,10 Αρχὴ και θεμέλιον της ἀληθινῆς σοφίας εἶναι ἡ εὐλάβεια και ὁ φόβος του Κυρίου. Ποθος δε και θέλησις των ἀγίων εἶναι ἡ κατὰ Θεὸν σύνεσις. Ἡ δε κατανόησις του θείου νόμου εἶναι δείγμα καλοπροαίρετου και φωτισμένης διανοίας.

Παρ. 9,11 τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ πολὺν ζήσεις χρόνον, καὶ προστεθήσεται σοι ἔτη ζωῆς σου.

Παρ. 9,11 Με αὐτὸν τον τρόπον, με την εὐλάβειαν και υπακοὴν σου προς τον Θεόν, θα ζήσης πολὺν χρόνον και θα προστεθοῦν εἰς σε ἐκ μέρους του Θεοῦ πολλὰ χρόνια ζωῆς.

Παρ. 9,12 υἱέ, ἐὰν σοφὸς γένη σεαυτῷ, σοφὸς ἔσῃ καὶ τοῖς πλησίον· ἐὰν δὲ κακὸς ἀποβῆς, μόνος ἂν ἀντλήσεις κακά. ὃς ἐρείδεται ἐπὶ ψεύδεσιν, οὗτος ποιμαίνει ἀνέμους, ὁ δ' αὐτὸς διώξεται ὄρνεα πετόμενα· ἀπέλιπε γὰρ ὁδοὺς τοῦ ἑαυτοῦ ἀμπελῶνος, τοὺς δὲ ἄξονας τοῦ ἰδίου γεωργίου πεπλάνηται· διαπορεύεται δὲ δι' ἀνύδρου ἐρήμου καὶ γῆν διατεταγμένην ἐν διψώδεσι, συνάγει δὲ χερσὶν ἀκαρπίαν.

Παρ. 9,12 Παιδί μου, ἐὰν γίνῃς κατὰ Θεὸν σοφός, θα εἶσαι καλὸς δια τον εαυτὸν σου, καλὸς δε και δια τον πλησίον σου. Εὖν ὁμῶς γίνῃς κακός, τας συνεπείας και τας οδύνας της κακίας σου θα τας συσσωρεύῃς μόνος σου ἐπάνῳ σου. Οποῖος

στηρίζεται στο ψεύδος, ποιμαίνει ανέμους, ματαιοπονεῖ. Αυτός είναι σαν να κυνηγά πουλιά, που πετούν στον αέρα και είναι άπιαστα. Αδίκως κοπιάζει. Ο οκνηρός και ασύνετος, που εγκατέλειψε τον δρόμον, ο οποίος οδηγεί στο αμπέλι του, και περιεπλανήθη μακράν των δρόμων, που οδηγούν στον ιδιόν του αγρόν, όπου είχε καθήκον να εργασθή, αυτός βαδίζει ετσι δια μέσου μιας ερήμου και ανύδρου περιοχής, δια μέσου ενός τόπου, που ευρίσκεται εις ξηράς και διψασμένος περιοχάς, μαζεύει με τα χέρια του ακαρπίαν, δηλαδή το τίποτε.

Παρ. 9,13 Γυνή ἄφρων καὶ θρασεῖα ἐνδεὴς ψωμοῦ γίνεται, ἥ οὐκ ἐπίσταται αἰσχύνην.

Παρ. 9,13 Η ασύνετος, η διεφθαρμένη και η αδιάντροπος γυναίκα φθάνει μέχρι του σημείου να στερήται και από αυτό το ψωμί της και να πεινάς. Αυτή δεν ξέρει, τι θα πη εντροπή και σεμνότης.

Παρ. 9,14 ἐκάθισεν ἐπὶ θύραις τοῦ ἑαυτῆς οἴκου, ἐπὶ δίφρου ἐμφανῶς ἐν πλατείαις,

Παρ. 9,14 Εκάθησεν εμπρός από την θύραν του σπιτιού της, επάνω εις υψηλόν κάθισμα, ώστε να φαίνεται από τους άνδρας, που ευρίσκονται εις τας πλατείας,

Παρ. 9,15 προσκαλουμένη τοὺς παριόντας καὶ κατευθύνοντας ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν·

Παρ. 9,15 προσκαλεῖ αυτούς, που διέρχονται και βαδίζουν κατ' ευθείαν τον δρόμον των, λέγουσα·

Παρ. 9,16 ὅς ἐστιν ὑμῶν ἀφρονέστατος, ἐκκλινάτω πρὸς με καὶ τοῖς ἐνδεέσι φρονήσεως παρακελεύομαι λέγουσα·

Παρ. 9,16 “ὅποιος από σας είναι ανοητότατος και ηλίθιος, ας ἔλθῃ κοντά μου. Και αυτούς, οι οποίοι στεροῦνται και της στοιχειώδους συνέσεως και γνώσεως προτρέπω και τους λέγω·

Παρ. 9,17 ἄρτων κρυφίων ἠδέως ἄψασθε καὶ ὕδατος κλοπῆς γλυκεροῦ.

- Παρ. 9,17 πιάστε και πάρτε στα χέρια σας το κρυφό ψωμί μου και τα απηγορευμένα φαγητά μου. Πιέτε το νοστιμώτατο κλεμμένο νερό μου”!
- Παρ. 9,18 ὁ δὲ οὐκ οἶδεν ὅτι γηγενεῖς παρ’ αὐτῇ ὄλλυνται, καὶ ἐπὶ πέταυρον ἄδου συναντᾷ.
- Παρ. 9,18 Ο ἄνδρας, που ελκύεται ἀπὸ τα λόγια της και πηγαίνει κοντὰ της, δεν γνωρίζει ὅτι οἱ υλόφρονες και σαρκολάτραι ευρίσκουν ἐκεῖ την ἀπώλειαν, και ὅτι ἡ συνάντησίς της εἶναι παγίδα, ἡ οποία οδηγεῖ εἰς τας εἰσοδους του ἄδου.
- Παρ. 9,18α ἀλλὰ ἀποπήδησον, μὴ χρονίσης ἐν τῷ τόπῳ, μηδὲ ἐπιστήσης τὸ σὸν ὄμμα πρὸς αὐτήν·
- Παρ. 9,18<sup>α</sup> Συ ὁμως εκτινάξου με μεγάλα πηδήματα μακράν ἀπὸ αὐτήν και μη σταματήσης ουδέ ἐπ’ ἐλάχιστον χρόνον στον τόπον ἐκεῖνον. Ούτε δε και να προσηλώσης το βλέμμα σου προς αὐτήν.
- Παρ. 9,18β οὕτως γὰρ διαβήση ὕδωρ ἀλλότριον καὶ ὑπερβήση ποταμὸν ἀλλότριον·
- Παρ. 9,18β Ἐτσι ὅταν συμπεριφερθῇς και πράξης, θα περάσης, χωρὶς να ἐγγίσης το ξένον και απηγορευμένον αὐτὸ νερό. Θα διαβῇς τον επικίνδυνον αὐτὸν ξένον ποταμὸν ἀσφαλῆς.
- Παρ. 9,18γ ἀπὸ δὲ ὕδατος ἀλλοτρίου ἀπόσχου καὶ ἀπὸ πηγῆς ἀλλοτρίας μὴ πίης,
- Παρ. 9,18γ Κράτησε τον εαυτὸν σου μακριὰ ἀπὸ τα ξένα δολερὰ ὕδατα της αμαρτωλῆς χαράς και μη πίης νερό ἀπὸ ξένην πηγὴν. Μην θελήσης να ἀπολαύσης χαρὰν με αμαρτωλὴν γυναῖκα,
- Παρ. 9,18δ ἵνα πολὺν ζήσης χρόνον, προστεθῇ δὲ σοι ἔτη ζωῆς.
- Παρ. 9,18δ δια να ζήσης εἰσι πολὺν χρόνον και να προστεθοὺν εἰς σε πολλὰ ἔτη.

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Παρ. 10,1 | Υἱὸς σοφὸς εὐφραίνει πατέρα, υἱὸς δὲ ἄφρων λύπη τῇ μητρί.                                                                                                                                                                                                                                |
| Παρ. 10,1 | Ο συνετός και ενάρετος υἱὸς ευφραίνει τον πατέρα του. Εξ αντιθέτου το άμυαλο και άστοργο παιδί είναι λύπη και πικρία δια την μητέρα του.                                                                                                                                                 |
| Παρ. 10,2 | οὐκ ὠφελήσουσι θησαυροὶ ἀνόμους, δικαιοσύνη δὲ ῥύσεται ἐκ θανάτου.                                                                                                                                                                                                                       |
| Παρ. 10,2 | Οι θησαυροί, που απεκτήθησαν με παρανομίας, δεν έχουν να ωφελήσουν τίποτε τους παρανόμους ανθρώπους. Εξ αντιθέτου η ελεημοσύνη και γενικώτερον η αρετή θα σώση τον άνθρωπον από την καταστροφήν και τον πνευματικόν θάνατον.                                                             |
| Παρ. 10,3 | οὐ λιμοκτονήσει Κύριος ψυχὴν δικαίαν, ζωὴν δὲ ἀσεβῶν ἀνατρέψει.                                                                                                                                                                                                                          |
| Παρ. 10,3 | Ο Κυριος δεν θα επιτρέψη να πεθάνη από την πείναν ο δίκαιος. Την καλοζωΐαν όμως και ευημερίαν των ασεβών θα την αναποδογυρίση και θα την εξαφανίση                                                                                                                                       |
| Παρ. 10,4 | πενία ἄνδρα ταπεινοῖ, χεῖρες δὲ ἀνδρείων πλουτίζουν. 4α υἱὸς πεπαιδευμένος σοφὸς ἔσται, τῷ δὲ ἄφρονι διακόνῳ χρήσεται.                                                                                                                                                                   |
| Παρ. 10,4 | Η πτωχεία εξευτελίζει τον σκνηρόν και ράθυμον. Εξ αντιθέτου τα χέρια των εργατικών ανθρώπων φέρουν πλούτη.                                                                                                                                                                               |
| Παρ. 10,5 | διεσώθη ἀπὸ καύματος υἱὸς νοήμων, ἀνεμόφθορος δὲ γίνεται ἐν ἀμητῷ υἱὸς παράνομος.                                                                                                                                                                                                        |
| Παρ. 10,5 | Ο φρόνιμος και εξυπνος υἱὸς γνωρίζει να προφυλάσσεται από τας παγίδας της αμαρτίας, όπως από την ηλίασιν εν καιρῷ θέρους. Ο ασύνετος όμως και παράνομος υἱὸς γίνεται δυστυχής και άθλιος, σαν το μαραμμένον φυτόν κατά τον καιρόν του θερισμού, το οποίον κατέστρεψεν ο καυστικός λίβας. |
| Παρ. 10,6 | εὐλογία Κυρίου ἐπὶ κεφαλὴν δικαίου, στόμα δὲ ἀσεβῶν                                                                                                                                                                                                                                      |

καλύψει πένθος ἄωρον.

Παρ. 10,6 Η ευλογία του Θεού πλουσία κατέρχεται εις την κεφαλὴν του εναρέτου. Το δε στόμα των ασεβῶν θα το σκεπάσῃ πρόωρα ἡ σιγὴ του θανάτου.

Παρ. 10,7 μνήμη δικαίων μετ' ἐγκωμίων, ὄνομα δὲ ἀσεβοῦς σβέννυται.

Παρ. 10,7 Η ἀνάμνησις των δικαίων συνοδεύεται πάντοτε ἀπὸ ἐπαίνους και ἐγκώμια, ἐνῶ το ὄνομα του ασεβοῦς θα σβῆσῃ δια παντός.

Παρ. 10,8 σοφὸς καρδίᾳ δέξεται ἐντολὰς, ὁ δὲ ἄστεγος χεῖλεσι σκολιάζων ὑποσκελισθήσεται.

Παρ. 10,8 Ο κατὰ Θεὸν παιδαγωγημένος και μορφωμένος, ὁ σοφός, δέχεται συμβουλὰς ἐκ μέρους των ἄλλων. Εκείνος ὁμως που ἔχει ἀπύλωτον και ἀχαλίνωτον το στόμα του και λέγει πονηρά και διεστραμμένα, θα καταφρονηθῇ ἀπὸ τους ἄλλους.

Παρ. 10,9 ὃς πορεύεται ἀπλῶς, πορεύεται πεποιθώς, ὁ δὲ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, γνωσθήσεται.

Παρ. 10,9 Οποῖος πορεύεται με ἀθωότητα και ευθύτητα, προχωρεῖ με πεποίθησιν και θάρρος, διότι δεν θα καταισχυνθῇ. Εξ ἀντιθέτου ἐκεῖνος, του οποιου οἱ δρόμοι της ζωῆς εἶναι δόλιοι και διεστραμμένοι, θα γίνῃ μίαν ἡμέραν γνωστός και θα καταφρονηθῇ.

Παρ. 10,10 ὁ ἐννεύων ὀφθαλμοῖς μετὰ δόλου, συνάγει ἀνδράσι λύπας, ὁ δὲ ἐλέγχων μετὰ παρρησίας, εἰρηνοποιεῖ.

Παρ. 10,10 Εκείνος που κάνει με τα μάτια του νοήματα συγκατανεύσεως, ἀνειλικρινή ὁμως και δόλια, συσσωρεύει πικρίας και λύπας στους ἀνθρώπους. Εξ ἀντιθέτου ἐκεῖνος ὁ οποιός ἐλέγχει φανερά και μετὰ θάρρους, ἀποκαθιστὰ εἰρήνην στον ἴδιον τον ἀνθρώπον και στους ἀνθρώπους μεταξὺ των.

Παρ. 10,11 πηγὴ ζωῆς ἐν χειρὶ δικαίου, στόμα δὲ ἀσεβοῦς καλύψει

ἀπώλεια.

- Παρ. 10,11 Εἰς τὸ χέρι τοῦ δικαίου ὑπάρχει ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, τῆς καλωσύνης καὶ τῆς ἀγάπης. Εξ ἀντιθέτου τὸ πονηρὸν στόμα τοῦ ἀσεβοῦς θὰ το σκεπάσῃ ἡ ἀπώλεια καὶ ὁ ὀλεθρος.
- Παρ. 10,12 μῖσος ἐγείρει νεῖκος, πάντας δὲ τοὺς μὴ φιλονεικοῦντας καλύπτει φιλία.
- Παρ. 10,12 Τὸ μῖσος προκαλεῖ καὶ δημιουργεῖ φιλονεικίας καὶ ἐρίδας, ὅλους δὲ ἐκείνους ποὺ δὲν φιλονεικοῦν, τοὺς στεγάζει καὶ τοὺς συνδέει φιλία καὶ ἀγάπη.
- Παρ. 10,13 ὃς ἐκ χειλέων προφέρει σοφίαν, ῥάβδῳ τύπτει ἄνδρα ἀκάρδιον.
- Παρ. 10,13 Οποῖος βγάζει ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ σοφοῦς κατὰ Θεὸν λόγους, εἶναι σαν νὰ κτυπά με ῥάβδον τὸν ψυχικῶς ἀκαλλιέργητον ἄνθρωπον.
- Παρ. 10,14 σοφοὶ κρύψουσιν αἴσθησιν, στόμα δὲ προπετοῦς ἐγγίζει συντριβῇ.
- Παρ. 10,14 Οἱ πραγματικὰ σοφοὶ ἀποταμιεύουν καὶ κρύπτουν ἐντὸς τῶν τῆν γνώσιν, δια νὰ τὴν χρησιμοποιοῦσιν ἐκεῖ ποὺ πρέπει, ἐνῶ τὸ στόμα τοῦ ἀπερίσκεπτου, ποὺ ἐπιπολαίως πετάει τὰ λόγια τοῦ, ὁδηγεῖ εἰς πλήρη συντριβήν.
- Παρ. 10,15 κτῆσις πλουσίων πόλις ὀχυρά, συντριβὴ δὲ ἀσεβῶν πενία.
- Παρ. 10,15 Ἡ περιουσία τῶν εὐσεβῶν πλουσίων μένει σταθερά ὡσὰν τὴν ὠχυρωμένην πόλιν, τοὺς ἀσεβεῖς ὁμῶς, καὶ ἀν πλουτήσουν, θὰ τοὺς συντρίψῃ ἐν τέλει ἡ φτώχεια.
- Παρ. 10,16 ἔργα δικαίων ζωὴν ποιεῖ, καρποὶ δὲ ἀσεβῶν ἁμαρτίας.
- Παρ. 10,16 Τὰ ἔργα τῶν δικαίων καθιστοῦν τὴν ζωὴν αὐτῶν τῶν ἰδίων καὶ τῶν ἄλλων εὐτυχισμένην, ἐνῶ οἱ καρποὶ τῶν ἀσεβῶν εἶναι αἱ ψυχοκτόνοι ἁμαρτίαι.
- Παρ. 10,17 ὁδοὺς δικαίας ζωῆς φυλάσσει παιδεῖα, παιδεῖα δὲ ἀνεξέλεγκτος πλανᾶται.
- Παρ. 10,17 Ἡ κατὰ Θεὸν διαπαιδαγώγησις καὶ μόρφωσις διατηρεῖ

ορθάς τας πορείας της ζωής μας. Εξ αντιθέτου η κακή ανατροφή, η χωρίς υποδείξεις και ελέγχους παιδαγωγία οδηγεί εις ολεθρίας πλάνας.

Παρ. 10,18 καλύπτουσιν ἔχθραν χεὶλη δίκαια, οἱ δὲ ἐκφέροντες λοιδορίας ἀφρονέστατοὶ εἰσιν.

Παρ. 10,18 Και αν υπάρχη κάποια εχθρότης εις την καρδιαν των δικαίων ανθρώπων, το στόμα των δεν την εκφράζει, αλλά την σκεπάζει. Εξ αντιθέτου αυτοί, οι οποίοι εκστομίζουν λόγους υβριστικούς, είναι αφρονέστατοι και ανοητότατοι.

Παρ. 10,19 ἐκ πολυλογίας οὐκ ἐκφεύξῃ ἁμαρτίαν, φειδόμενος δὲ χειλέων νοήμων ἔση.

Παρ. 10,19 Από την πολυλογίαν δεν θα ξεφύγης την αμαρτίαν, ενώ εάν προσέχης τα χείλη σου και είσαι λιγοστός εις τα λόγια σου, θα φανής συνετός και φρόνιμος.

Παρ. 10,20 ἄργυρος πεπυρωμένος γλῶσσα δικαίου, καρδιά δὲ ἀσεβοῦς ἐκλείπει.

Παρ. 10,20 Η γλώσσα του δικαίου είναι καθαρά ωσάν τον άργυρον, που έχει καθαρισθή δια του πυρός, ενώ η καρδιά του ασεβούς είναι διεφθαρμένη και θα εξαφανισθή.

Παρ. 10,21 χεὶλη δικαίων ἐπίσταται ὑψηλά, οἱ δὲ ἄφρονες ἐν ἐνδείᾳ τελευτῶσιν.

Παρ. 10,21 Τα χείλη των δικαίων γνωρίζουν να ομιλούν δι' υψηλά και σοφά νοήματα. Ενώ οι αμαρτωλοί και ασύνετοι πεθαίνουν μέσα εις την πνευματικήν των γυμνότητα και πτωχείαν.

Παρ. 10,22 εὐλογία Κυρίου ἐπὶ κεφαλὴν δικαίου· αὕτη πλουτίζει, καὶ οὐ μὴ προστεθῇ αὐτῇ λύπη ἐν καρδίᾳ.

Παρ. 10,22 Η ευλογία του Κυρίου πλουσία κατέρχεται εις την κεφαλὴν του δικαίου. Αυτὴ τον κάμνει πλούσιον και χάρις εις αὐτὴν δεν θα κατακυριεύση λύπη την καρδιαν του.

Παρ. 10,23 ἐν γέλῳτι ἄφρων πρᾶσσει κακά, ἡ δὲ σοφία ἀνδρὶ τίκτει φρόνησιν.

Παρ. 10,23 Με ανόητα γέλια ο ασύνετος διαπράττει τα πονηρά αυτού

- έργα. Η σοφία όμως χαρίζει στον άνθρωπον σύνεσιν και διάκρισιν, πώς να φέρεται εις τας διαφόρους περιστάσεις.
- Παρ. 10,24 ἐν ἀπωλείᾳ ἀσεβῆς περιφέρεται, ἐπιθυμία δὲ δικαίου δεκτή.
- Παρ. 10,24 Μέσα εις την φθοράν και τον όλεθρον κινείται συνεχῶς ο ασεβῆς. Οι ευγενεῖς ὅμως και ιεροὶ πόθοι του δικαίου γίνονται δεκτοὶ ἀπὸ τον Θεόν και εκπληρώνονται.
- Παρ. 10,25 παραπορευομένης καταιγίδος ἀφανίζεται ἀσεβῆς, δίκαιος δὲ ἐκκλίνας σώζεται εἰς τὸν αἰῶνα.
- Παρ. 10,25 Όταν εκσπᾶ καταιγὶς κινδύνων και περιπετειῶν ο ασεβῆς δεν γνωρίζει πὼς να προφυλαχθῇ και καταστρέφεται. Εξ ἀντιθέτου ο δίκαιος, χάρις στον παρὰ του Θεοῦ φωτισμόν, εὐρίσκει τρόπον σωτηρίας, παρεκκλίνει ἀπὸ τον κίνδυνον και σώζεται πάντοτε.
- Παρ. 10,26 ὥσπερ ὄμφαξ ὁδοῦσι βλαβερὸν καὶ καπνὸς ὄμμασιν, οὕτως παρανομία τοῖς χρωμένοις αὐτῇ.
- Παρ. 10,26 Οπως το ἄγουρο σταφύλι εἶναι βλαβερὸν δια τα δόντια και ο καπνὸς δια τα μάτια, ἔτσι εἶναι βλαβερὰ και η παρανομία, δι' ὅλους τους ανθρώπους οι οποίοι την διαπράττουν.
- Παρ. 10,27 φόβος Κυρίου προστίθῃσιν ἡμέρας, ἔτη δὲ ἀσεβῶν ὀλιγωθήσεται.
- Παρ. 10,27 Η ευσέβεια προς τον Θεόν χαρίζει μακροβιότητα. Εξ ἀντιθέτου τα ἔτη της ζωῆς των ασεβῶν θα εἶναι ὀλίγα.
- Παρ. 10,28 ἐγχρονίζει δικαίοις εὐφροσύνη, ἐλπίς δὲ ἀσεβῶν ἀπολεῖται.
- Παρ. 10,28 Η χαρὰ και η ευφροσύνη παραμένει ἐπὶ πολὺν χρόνον στους δικαίους. Η ἐλπίς ὅμως των ασεβῶν δια μίαν καλυτέραν ζωὴν, θα μείνῃ ἀνεκπλήρωτος, θα χαθῇ και θα εξαφανισθῇ.
- Παρ. 10,29 ὀχύρωμα ὀσίου φόβος Κυρίου, συντριβὴ δὲ τοῖς ἐργαζομένοις κακά.
- Παρ. 10,29 Η ευλάβεια και ο σεβασμὸς του δικαίου προς τον Κυριον

- είναι δι' αυτόν απόρθητον οχύρωμα. Εκείνοι όμως, που διαπράττουν τα κακά, θα καταστραφούν.
- Παρ. 10,30 δίκαιος εἰς τὸν αἰῶνα οὐκ ἐνδώσει, ἀσεβεῖς δὲ οὐκ οἰκήσουσι γῆν.
- Παρ. 10,30 Ο δίκαιος ποτε δεν θα μετακινηθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν του, δεν θα εκδιωχθῇ ἀπὸ τὸν οἶκον, ἀπὸ τὸ πατριον εδαφος· ἐνῶ οἱ ἀσεβεῖς ἐξ ἀντιθέτου θα ξερριζωθοῦν, δεν θα κατοικήσουν μονίμως εἰς αὐτό.
- Παρ. 10,31 στόμα δικαίου ἀποστάζει σοφίαν, γλῶσσα δὲ ἀδίκου ἐξολεῖται.
- Παρ. 10,31 Τὸ στόμα τοῦ δικαίου στάζει, ὡσάν γλυκὺ μέλι, τὴν σοφίαν πάντοτε. Ἡ γλῶσσα ὅμως τοῦ πονηροῦ καὶ ἀδίκου θα ἐξολοθρευθῇ.
- Παρ. 10,32 χεὶλη ἀνδρῶν δικαίων ἀποστάζει χάριτας, στόμα δὲ ἀσεβῶν ἀποστρέφεται.
- Παρ. 10,32 Τα χεῖλη τῶν δικαίων στάζουν πάντοτε χάριτας Θεοῦ, ἐνῶ τὸ στόμα τῶν ἀσεβῶν προκαλεῖ τὴν ἀηδίαν καὶ ἀποστροφήν.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 11

- Παρ. 11,1 Ζυγοὶ δόλιοι βδέλυγμα ἐνώπιον Κυρίου, στάθμιον δὲ δίκαιον δεκτὸν αὐτῷ.
- Παρ. 11,1 Δολιες ζυγαριές, που ζυγίζουν ἀδίκῃ, εἶναι ἀποκρουστικὲς καὶ μισητὲς ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Ζυγία δε ὀρθὰ καὶ σωστὰ εἶναι δεκτὰ καὶ εὐλογημένα ἀπὸ τὸν Θεόν.
- Παρ. 11,2 οὗ ἂν εἰσέλθῃ ὕβρις, ἐκεῖ καὶ ἀτιμία· στόμα δὲ ταπεινῶν μελετᾷ σοφίαν
- Παρ. 11,2 Οπου θα εἰσέλθῃ καὶ θα κυριαρχήσῃ υπερηφάνεια, ἐκεῖ θα ἀκολουθήσῃ ὁ ἐξευτελισμὸς καὶ ἡ ταπείνωσις. Ἡ διάνοια δε τῶν ἀληθινὰ ταπεινῶν ἀνθρώπων μελετᾷ ὀρθὰ καὶ συνετὰ

και το στόμα των εκφράζει σοφά λόγια. Η τελειότητα των εναρέτων ανθρώπων θα οδηγή αυτούς με ασφάλειαν, ενώ αυτούς, που παραβαίνουν τον θείον νόμον, η υποδούλωσις και η αποτυχία θα τους έχουν λάφυρόν των.

Παρ. 11,3      άποθανών δίκαιος ἔλιπε μετάμελον, πρόχειρος δὲ γίνεται καὶ ἐπίχαρτος άσεβῶν άπώλεια.

Παρ. 11,3      Ο δίκαιος όταν αποθάνη, αφήνει όπισθέν του λύπην δια τον θάνατόν του· ο όλεθρος όμως των ασεβών γίνεται αμέσως και μετά χαράς δεκτός.

Παρ. 11,4      οὐκ ωφελήσει υπάρχοντα ἓν ημέρα θυμού, δικαιοσύνη δε ρύσεται από θανάτου.

Παρ. 11,4      Δεν θα ωφελήσουν τα πλουτή, όταν εκσπάση η θεία οργή. Ενώ η αρετή θα σώση τον άνθρωπον από πολλά δεινά και από τον αιώνιον θάνατον.

Παρ. 11,5      δικαιοσύνη άμώμους όρθοτομεῖ όδούς, άσέβεια δὲ περιπίπτει άδικία.

Παρ. 11,5      Η αρετή χαράσσει άφογον και ευθείαν την οδόν των ανθρώπων. Η ασέβεια όμως περιπίπτει και περιπλέκεται μέσα εις πολλές αδικίας.

Παρ. 11,6      δικαιοσύνη άνδρῶν όρθῶν ρύεται αυτούς, τῇ δὲ άπωλεία αύτῶν άλίσκονται παράνομοι.

Παρ. 11,6      Η αρετή λυτρώνει τους ευσυνειδήτους και εντίμους ανθρώπους. Ενώ οι παραβάται του θείου νόμου συλλαμβάνονται εις την παγίδα της απωλείας και του ολέθρου.

Παρ. 11,7      τελευτήσαντος άνδρός δικαίου οὐκ ὄλλυται έλπίς, τὸ δὲ καύχημα τῶν άσεβῶν ὄλλυται.

Παρ. 11,7      Όταν τελευτήση ο δίκαιος άνθρωπος, δεν χάνεται η ελπίς της σωτηρίας του· εξ αντιθέτου δε εκείνα δια τα οποία εκαυχώντο οι ασεβεῖς, ο πλούτος, η δύναμις και η δόξα των, εξαφανίζονται εξ ολοκλήρου.

Παρ. 11,8      δίκαιος έκ θήρας έκδύνει, άντ' αυτού δὲ παραδίδοται ό

άσεβής.

Παρ. 11,8 Ο δίκαιος διαφεύγει τας παγίδας, που του στήνουν ως πονηροί θηρευταί οι ασεβείς, αντ' αυτού δε συλλαμβάνεται εις την παγίδα και παραδίδεται ο ασεβής.

Παρ. 11,9 ἐν στόματι άσεβῶν παγίς πολίταις, αἴσθησις δὲ δικαίων εὖοδος.

Παρ. 11,9 Οι ασεβείς με τα δόλια λόγιοι των στήνουν παγίδας δια τους συμπολίτας των· ενώ οι δίκαιοι με την συνετήν συμπεριοράν των καθιστούν ομαλούς τους δρόμους της ζωής των άλλων.

Παρ. 11,10 ἐν άγαθοῖς δικαίων κατώρθωσε πόλις,

Παρ. 11,10 Με τα συνετά λόγια και τα ενάρετα έργα των δικαίων ανορθώνονται και προοδεύουν αι πόλεις. Όταν οι ασεβείς καταστρέφονται, επικρατεί χαρά και αγαλλίασις. Με τας ευλογίας, που δίδει ο Θεός στους ειλικρινείς και εντίμους, θα δοξασθή και θα προοδεύση η πόλις.

Παρ. 11,11 στόμασι δὲ άσεβῶν κατεσκάφη.

Παρ. 11,11 Με τα ψευδή, τα πονηρά και τα φαύλα λόγια, που εξέρχονται από τα στόματα των ασεβών, ανασκάπτεται εκ θεμελίων και καταστρέφεται η πόλις.

Παρ. 11,12 μυκτηρίζει πολίτας ένδεής φρενῶν, άνήρ δὲ φρόνιμος ήσυχίαν άγει.

Παρ. 11,12 Ο ασύνετος και ανόητος περιγελά τους συμπολίτας του, ενώ ο φρόνιμος ανήρ μένει ήσυχος, διότι γνωρίζει να συγκρατή την γλώσσαν του.

Παρ. 11,13 άνήρ δίγλωσσος άποκαλύπτει βουλάς έν συνεδρίῳ, πιστός δὲ πνοῇ κρύπτει πράγματα.

Παρ. 11,13 Ο διπρόσωπος και ακριτόμυθος άνθρωπος φανερώνει τας απορρήτους αποφάσεις των συμβουλίων, ενώ ο εχέμυθος και αξιόπιστος δεν εκφράζει, αλλά αποκρύπτει επιμελώς τας μυστικές συζητήσεις και αποφάσεις.

Παρ. 11,14 οἷς μή ύπάρχει κυβέρνησις, πίπτουσιν ὥσπερ φύλλα,

σωτηρία δὲ ὑπάρχει ἐν πολλῇ βουλῇ.

Παρ. 11,14

Οἱ ἄνθρωποι, ἀπὸ τῶν ὁποίων λείπει ἡ συνετὴ διακυβέρνησις, πίπτουν ὅπως τὰ μαραμμένα φύλλα τῶν δένδρων. Ἡ σωτηρία δὲ κατορθώνεται διὰ μέσου πολλῆς σκέψεως καὶ μελέτης.

Παρ. 11,15

πονηρὸς κακοποιεῖ ὅταν συμμίξη δικαίῳ, μισεῖ δὲ ἤχον ἀσφαλείας.

Παρ. 11,15

Ο πονηρὸς ἄνθρωπος, προσεταιριζόμενος τὸν δίκαιον καὶ κρυπτόμενος ὀπισθεν τοῦ κύρους ἐκείνου, διαπράττει ευχερέστερον τὸ κακόν. Μισεῖ δὲ κάθε φωνὴν ἀνθρώπου καὶ ἤχον σάλπιγγας, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ εἰδοποιηθῶν οἱ ἄλλοι καὶ θὰ ασφαλισθῶν ἀπὸ αὐτόν.

Παρ. 11,16

γυνὴ εὐχάριστος ἐγείρει ἀνδρὶ δόξαν, θρόνος δὲ ἀτιμίας γυνὴ μισοῦσα δίκαια. πλούτου ὀκνηροὶ ἐνδεεῖς γίνονται, οἱ δὲ ἀνδρεῖοι ἐρείδονται πλούτῳ.

Παρ. 11,16

Γυνὴ κοσμημένη με ἠθικὰ χαρίσματα γίνεται ἀφορμὴ καὶ αἰτία δόξης διὰ τὸν σύζυγόν της. Ἐξ ἀντιθέτου ἡ γυναῖκα, ἡ ὁποία μισεῖ καὶ ἀποστρέφεται τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀρετὴν, γίνεται αἰτία καὶ ἐστὶ καταφρονήσεως καὶ ἐξευτελισμοῦ διὰ τὸν ἄνδρα της. Οἱ ὀκνηροί, κατασωτεύοντες τὰ ὅσα ἔχουν, ἀπογυμνώνονται ἀπὸ τὰ πλούτη τῶν. Ἐξ ἀντιθέτου δὲ οἱ ἐργατικοὶ καὶ δραστήριοι πλουτίζουν καὶ στηρίζονται ἀσφαλεῖς εἰς τὰ πλούτη τῶν.

Παρ. 11,17

τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀγαθὸν ποιεῖ ἀνὴρ ἐλεήμων, ἐξολλύει δὲ αὐτοῦ σῶμα ὁ ἀνελεήμων.

Παρ. 11,17

Ο ἄνθρωπος, ποὺ ἐλεεῖ τοὺς ἄλλους, κάμνει εἰς τὴν πραγματικότητα μεγάλο καλὸν στὸν εαυτόν του, εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα του. Ὁ δὲ ἀσπλαγχνός καὶ ἀνελεήμων καταστρέφει τὴν ἐπίγειον ζωὴν του καὶ τὴν ψυχὴν του.

Παρ. 11,18

ἀσεβεῖς ποιεῖ ἔργα ἄδिका, σπέρμα δὲ δικαίων μισθὸς ἀληθείας.

Παρ. 11,18

Ο ἀσεβὴς διαπράττει ἔργα ἄδिका καὶ μάταια χωρὶς καμμίαν ωφέλειαν διὰ τὸν εαυτόν του. Ὅσα ὁμῶς ἔργα καλὰ

- σπεύρουν και πραγματοποιήσουν οι δίκαιοι, θα είναι δι' αυτούς αληθινή μισθαποδοσία και ανταμοιβή.
- Παρ. 11,19 υἱὸς δίκαιος γεννᾶται εἰς ζωὴν, διωγμὸς δὲ ἀσεβοῦς εἰς θάνατον.
- Παρ. 11,19 Ἄνθρωπος δίκαιος θα ζήσει ευτυχισμένην ζωὴν, ὁ ἀσεβὴς ὅμως, ὁ ὁποῖος ἐπιδιώκει τὸ κακόν, θα καταλήξῃ στὸν ὀλεθρον.
- Παρ. 11,20 βδέλυγμα Κυρίῳ διεστραμμένοι ὁδοί, προσδεκτοὶ δὲ αὐτῷ πάντες ἄμωμοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.
- Παρ. 11,20 Οἱ διεστραμμένοι τρόποι ζωῆς τοῦ ἀσεβοῦς εἶναι αποκρουστικοὶ καὶ μισητοὶ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Ἐξ ἀντιθέτου εἶναι ἀγαπητοὶ εἰς αὐτόν οἱ ἀκέραιοι καὶ ἄμωμοι εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς των.
- Παρ. 11,21 χειρὶ χεῖρας ἐμβαλὼν ἀδίκως οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται, ὁ δὲ σπείρων δικαιοσύνην λήψεται μισθὸν πιστόν.
- Παρ. 11,21 Εκείνος ποὺ δίδει τὸ χέρι τοῦ στο χέρι τοῦ ἄλλου καὶ συνάπτει συμφωνίαν διὰ τὴν πραγματοποίησιν ἀδίκων ἔργων, δὲν θὰ μείνῃ ἀτιμώρητος παρὰ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Ὅποιος ὅμως σκορπίζει παντοῦ τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς θὰ πάρῃ τὸν πρέποντα μισθόν.
- Παρ. 11,22 ὥσπερ ἐνώπιον ἐν ῥινὶ ὑός, οὕτως γυναικὶ κακόφρονι κάλλος.
- Παρ. 11,22 Ὅ,τι εἶναι τὸ χρυσὸ σκουλαρίκι εἰς τὴν μὐτὴν τοῦ χοίρου, κάτι τέτοιο εἶναι καὶ τὸ κάλλος εἰς τὴν ἀσύνετον καὶ με αμαρτωλὰ φρονήματα γυναῖκα.
- Παρ. 11,23 ἐπιθυμία δικαίων πᾶσα ἀγαθή, ἐλπίς δὲ ἀσεβῶν ἀπολεῖται.
- Παρ. 11,23 Ὅλαι αἱ ἐπιθυμίαι τῶν δικαίων εἶναι ἀγαθαί καὶ θὰ πραγματοποιηθοῦν ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ. Καθε δε πονηρὰ ἐλπίς τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων, διότι εἶναι κακὴ, θὰ καταστραφῇ.
- Παρ. 11,24 εἰσὶν οἱ τὰ ἴδια σπεύροντες πλείονα ποιοῦσιν, εἰσὶ δὲ καὶ

οἱ συνάγοντες ἐλαττονοῦνται.

Παρ. 11,24 Υπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ οποίοι σκορπίζουν ἀπλόχερα τὰ ἀγαθὰ τῶν δια τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἄλλων καὶ με τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ αποκτοῦν πολὺ περισσότερα. Υπάρχουν δὲ ἐξ ἀντιθέτου καὶ ἄλλοι, οἱ οποίοι, ἀν καὶ διαρκῶς συγκεντρώνουν υλικά ἀγαθὰ με παρανόμους τρόπους, πάντοτε στεροῦνται.

Παρ. 11,25 ψυχὴ εὐλογουμένη πᾶσα ἀπλῆ, ἀνὴρ δὲ θυμώδης οὐκ εὐσχήμων.

Παρ. 11,25 Ο εὐθύς, ὁ ἀκάκος ἄνθρωπος ἔχει πάντοτε τὰς εὐλογίας ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἐπαινον ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων. Ἀνθρωπος ὅμως, πὺ ἀποθηριῶνεται ἀπὸ τὸν θυμὸν, ἔχει ἀποκρουστικὴν συμπεριφορὰν καὶ κακὴν τὴν ἐμφάνισιν.

Παρ. 11,26 ὁ συνέχων σῖτον ὑπολείπειτο αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, εὐλογίαν δὲ εἰς κεφαλὴν τοῦ μεταδιδόντος.

Παρ. 11,26 Δι' ἐκεῖνον, πὺ συνάγει καὶ κρύπτει τὸ σιτᾶρι ἐν καιρῷ λιμοῦ, με τὸν σκοπον νὰ τὸ πωλήσῃ πανάκριβα, ὅλοι εὐχονται νὰ τοῦ τὸ ληλατήσουν ξένοι ἐπιδρομεῖς καὶ ἐχθροί. Ἡ εὐλογία δὲ τοῦ Θεοῦ χορηγεῖται πλουσία εἰς ἐκεῖνον πὺ δίδει καὶ στοὺς ἄλλους.

Παρ. 11,27 τεκταινόμενος ἀγαθὰ ζητεῖ χάριν ἀγαθὴν, ἐκζητοῦντα δὲ κακά, καταλήψεται αὐτόν.

Παρ. 11,27 Αὐτός πὺ σκέπτεται πάντοτε καὶ πράττει τὸ καλόν, ἐπιδιώκει καὶ εὐρίσκει πολλὴν χάριν ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνον ὅμως, ὁ οποίος ἐπιζητεῖ νὰ πράττῃ τὰ κακά εἰς βάρος τῶν ἄλλων, αὐτὰ τὰ κακά θὰ ἐπιπέσουν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ καὶ θὰ τὸν συντρίψουν.

Παρ. 11,28 ὁ πεποιθὼς ἐπὶ πλούτῳ οὗτος πεσεῖται, ὁ δὲ ἀντιλαμβανόμενος δικαίων οὗτος ἀνατελεῖ.

Παρ. 11,28 Ἐκεῖνος, πὺ ἔχει πεποιθήσιν καὶ ἐλπίδα στὸν πλούτον τοῦ, θὰ πέσῃ καὶ θὰ καταστραφῇ. Ἐκεῖνος ὅμως, πὺ βοηθεῖ καὶ υποστηρίζει τοὺς ἀναξιοπαθόντας δικαίους, αὐτός θὰ ἀνατεῖλῃ ὡς ἀνὰ λαμπρὸς ἥλιος.

- Παρ. 11,29 ὁ μὴ συμπεριφερόμενος τῷ ἑαυτοῦ οἴκῳ κληρονομήσει ἄνεμον, δουλεύσει δὲ ἄφρων φρονίμῳ.
- Παρ. 11,29 Εκείνος, που δεν ζη και δεν συμπεριφέρεται καλά μέσα στο σπίτι του, θα κληρονομήσει αέρα, θα γίνη δηλαδή πτωχός. Ο άμυαλος και ασύνετος θα καταντήσει δούλος στον συνετόν.
- Παρ. 11,30 ἔκ καρποῦ δικαιοσύνης φύεται δένδρον ζωῆς, ἀφαιροῦνται δὲ ἄωροι ψυχὰι παρανόμων.
- Παρ. 11,30 Από τους καρπούς και τα έργα της δικαιοσύνης φυτρώνει και μεγαθύνεται το δένδρον της μακράς και ευτυχισμένης ζωής· ενώ η ζωή των παρανόμων ανδρών αφαιρείται πρόωρα.
- Παρ. 11,31 εἰ ὁ μὲν δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἀμαρτωλὸς ποὺ φανεῖται;
- Παρ. 11,31 Εάν όμως και αυτός ακόμη ο δίκαιος μόλις και μετά βίας σώζεται, ο ασεβής και ο αμαρτωλός πως θα τολμήση να παρουσιασθῇ ενώπιον του Θεού;

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 12

- Παρ. 12,1 Ὁ ἀγαπῶν παιδεῖαν, ἀγαπᾷ αἴσθησιν, ὁ δὲ μισῶν ἐλέγχους ἄφρων.
- Παρ. 12,1 Εκείνος ο οποίος αγαπά την κατὰ Θεόν παιδείαν και μόρφωσιν, αγαπά την αληθινήν γνώσιν και ορθήν διάκρισιν. Οποιος όμως μισεῖ και αποστρέφεται τους ελέγχους, είναι ανόητος και ασύνετος.
- Παρ. 12,2 κρείσσων ὁ εὐρὼν χάριν παρὰ Κυρίῳ, ἀνὴρ δὲ παράνομος παρασιωπηθήσεται.
- Παρ. 12,2 Πολύ καλύτερος από όλους είναι ο άνθρωπος, που ευρήκε και έλαβε χάριν δια της ευσεβείας του από τον Κυριον. Ο δε παράνομος άνθρωπος θα λησμονηθῇ από τον Θεόν και τους ανθρώπους.

- Παρ. 12,3 οὐ κατορθώσει ἄνθρωπος ἐξ ἀνόμου, αἱ δὲ ρίζαι τῶν δικαίων οὐκ ἐξαρθήσονται.
- Παρ. 12,3 Κανείς ἄνθρωπος δεν θα προκόψη και δεν θα κατευοδωθῇ με τας παρανομίας του. Αἱ ρίζαι ὅμως των δικαίων μένουν στερεαί στο ἔδαφος, ὥστε και αυτοί και οἱ ἀπόγονοί των να μη χαθοῦν.
- Παρ. 12,4 γυνὴ ἀνδρεία στέφανος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς· ὥσπερ δὲ ἐν ξύλῳ σκώληξ, οὕτως ἄνδρα ἀπόλλυσι γυνὴ κακοποιός.
- Παρ. 12,4 Γυνὴ εργατική, δραστήρια και ἐνάρετος, εἶναι στέφανος δόξης δια τον ἄνδρα της. Εξ ἀντιθέτου ἡ κακότροπος γυναῖκα καταστρέφει τον ἄνδρα της, ὅπως ὁ σκώληξ κατατρώγει τὸ ξύλον.
- Παρ. 12,5 λογισμοὶ δικαίων κρίματα, κυβερνῶσι δὲ ἀσεβεῖς δόλους.
- Παρ. 12,5 Αἱ σκέψεις, αἱ κρίσεις και αἱ αποφάσεις των δικαίων εἶναι πάντοτε ὀρθαί, ἐνῶ οἱ ἀσεβεῖς μηχανεῦνται και πρωτοστατοῦν εἰς δόλια σχέδια.
- Παρ. 12,6 λόγοι ἀσεβῶν δόλιοι, στόμα δὲ ὀρθῶν ῥύσεται αὐτοῦς.
- Παρ. 12,6 Οἱ λόγοι των ἀσεβῶν εἶναι πάντοτε γεμάτοι δολιότητα και ἐπιβουλήν. Τὸ στόμα ὅμως των εὐκρινῶν και ἐντίμων ἀνθρώπων λέγει πάντοτε τὴν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία και τους λυτρώνει ἀπὸ τας δολιότητας των κακῶν.
- Παρ. 12,7 οὗ ἂν στραφῇ ὁ ἀσεβής, ἀφανίζεται, οἵκοι δὲ δικαίων παραμένουσι.
- Παρ. 12,7 Οπου και ἀν στραφῇ και καταφύγῃ ὁ ἀσεβής, τελικῶς θα καταστραφῇ, ἐνῶ οἱ οἵκοι των δικαίων παραμένουν σώοι και ἀσφαλεῖς.
- Παρ. 12,8 στόμα συνετοῦ ἐγκωμιάζεται ὑπὸ ἀνδρός, νωθοκάρδιος δὲ μυκτηρίζεται.
- Παρ. 12,8 Τὸ στόμα του συνετοῦ, δια τα σοφά και φρόνιμα λόγια του, ἐπαινεῖται και ἐγκωμιάζεται ἀπὸ κάθε φρόνιμον ἄνδρα. Ἐνῶ ὁ δια τὴν ραθυμίαν και ἀμαρτωλότητα αὐτοῦ νωθρός

εις την σκέψιν και βραδύνους εμπαιζεται.

Παρ. 12,9 κρείσσων άνήρ έν άτιμία δουλεύων έαυτῷ ή τιμήν έαυτῷ περιτιθείς καί προσδεόμενος ἄρτου.

Παρ. 12,9 Καλύτερος και προτιμότερος είναι ο άνθρωπος, ο έστω και κοινωνικώς κατώτερος, ο οποίος όμως με την έντιμον εργασία του εξυπηρετεί τον εαυτόν του και την οικογένειάν του, παρά μωροκενόδοξος, ο οποίος με τίτλους ευγενείας άνευ αξίας επιζητεί δόξαν, καθ' ον χρόνον στερείται και αυτού του επιουσίου άρτου.

Παρ. 12,10 δίκαιος οίκτηίρει ψυχάς κτηνών αύτοῦ, τὰ δέ σπλάγχνα τῶν άσεβῶν άνελεήμονα.

Παρ. 12,10 Ο δίκαιος και ενάρετος άνθρωπος πονεί και ενδιαφέρεται και δι' αυτά ακόμη τα ζῶα του. Τα σπλάγχνα όμως των ασεβών είναι άπονα και σκληρά προς πάντας και προς πάντα.

Παρ. 12,11 ό έργαζόμενος τήν έαυτοῦ γήν έμπλησθήσεται ἄρτων, οί δέ διώκοντες μάταια ένδεεῖς φρενῶν.

Παρ. 12,11 Εκείνος που καλλιεργεί με επιμονήν και ενδιαφέρον τους αγρούς του, θα χορτάση ψωμί. Οσοι όμως επιζητούν μάταια και ακατόρθωτα πράγματα και καταστρώνουν μεγάλα απραγματοποίητα σχέδια, αυτοί είναι ανόητοι και θα πεινάσουν.

Παρ. 12,11<sup>α</sup> ός έστιν ήδύς έν οῖνων διατριβαῖς, έν τοῖς έαυτοῦ όχυρώμασι καταλείψει άτιμίαν.

Παρ. 12,11<sup>α</sup> Οποιος ευχαριστεῖται και γλυκαίνεται να συχνάζη εις τα οينوπωλεία και να μεθά αυτός θα κληροδοτήση στο σπίτι του εξευτελισμόν και έντροπήν.

Παρ. 12,12 έπιθυμιαί άσεβῶν κακαί, αί δέ ρίζαι τῶν εύσεβῶν έν όχυρώμασι.

Παρ. 12,12 Αι επιθυμιαί των ασεβών είναι πάντοτε κακαί και οδηγούν εις την καταστροφήν, ενώ αι ρίζαι των ευσεβών είναι απλωμένοι ασφαλεις και αμετακίνητοι. Αυτοί και οι απόγονοί των θα ευδοκμήσουν.

- Παρ. 12,13 δι' ἁμαρτίαν χειλέων ἐμπίπτει εἰς παγίδας ἁμαρτωλός, ἐκφεύγει δὲ ἐξ αὐτῶν δίκαιος.
- Παρ. 12,13 Ο αμαρτωλός ἐξ αἰτίας των ψευδολογιῶν και των ἄλλων δολίων λόγων του περιπίπτει και συλλαμβάνεται εἰς παγίδας. Ο ἐνάρετος ὅμως ἄνθρωπος, που προσέχει τα λόγια του, διαφεύγει ἀπὸ αὐτάς τας παγίδας.
- Παρ. 12,13<sup>α</sup> ὁ βλέπων λεῖα ἐλεηθήσεται, ὁ δὲ συναντῶν ἐν πύλαις ἐκθλίψει ψυχάς.
- Παρ. 12,13<sup>α</sup> Εκείνος, που ἔχει ἡρεμον και γλυκύ το βλέμμα, εφελκύνει την συμπάθειαν ἐκ μέρους των ἄλλων. Ο φίλερις ὅμως και φιλόδικος, που τρέχει εἰς τα δικαστήρια δια να συναντηθῇ ἐκεῖ με τους ἀντιδίκους του, θα δημιουργήσῃ εἰς ἐκείνους και στον εαυτὸν του στενόχωρον ψυχικὴν κατάστασιν.
- Παρ. 12,14 ἀπὸ καρπῶν στόματος ψυχὴ ἀνδρὸς πλησθήσεται ἀγαθῶν, ἀνταπόδομα δὲ χειλέων αὐτοῦ δοθήσεται αὐτῷ.
- Παρ. 12,14 Ἀπὸ τα καλὰ λόγια, που σαν ωραῖοι καρποὶ βγαίνουν ἀπὸ το στόμα του ἐντίμου και δικαίου, θα γεμίσῃ ἡ ζωὴ του ἀπὸ ἀγαθὰ. Σαν μισθὸς δε των χειλέων του θα δοθῇ εἰς αὐτὸν χάρις ἐκ μέρους του Θεοῦ και ἡ υπόληψις ἐκ μέρους των ἀνθρώπων.
- Παρ. 12,15 ὁδοὶ ἀφρόνων ὀρθαὶ ἐνώπιον αὐτῶν, εἰσακούει δὲ συμβουλίας σοφός.
- Παρ. 12,15 Οἱ ἀνόητοι και μωροκενόδοξοι θεωροῦν ὀρθὰς τας πορείας τῆς ζωῆς των, ἐνὼ εἰς την πραγματικότητα εἶναι διεστραμμένοι και ολέθριοι. Ο σοφὸς ὅμως ἄνθρωπος ἀκούει τας συμβουλὰς των ἄλλων και δέχεται υποδείξεις.
- Παρ. 12,16 ἄφρων ἀύθημερόν ἐξαγγέλλει ὀργὴν αὐτοῦ, κρύπτει δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀτιμίαν ἀνὴρ πανοῦργος.
- Παρ. 12,16 Ο ἀσύνετος, ὑπὸ το κράτος των πρώτων ἐντυπώσεων, ἐκσπᾷ ἀμέσως εἰς ὀργὴν, ἐπιβλαβὴ δια τον εαυτὸν του και δια τους ἄλλους. Ἐνῶ ο συνετὸς και μυαλωμένος ἄνθρωπος

συγκρατεί την οργήν του, διότι την θεωρεί ταπείνωσιν αι εξευτελισμόν.

Παρ. 12,17 ἐπιδεικνυμένην πίστιν ἀπαγγέλλει δίκαιος, ὁ δὲ μάρτυς τῶν ἀδίκων δόλιος.

Παρ. 12,17 Αποδεδειγμένην, καθάραν και αξιόπιστον μαρτυρίαν καταθέτει ο δίκαιος ενώπιον του δικαστηρίου, ενώ ο ψευδομάρτυς καταθέτει ψευδείς και δολίας μαρτυρίας.

Παρ. 12,18 εἰσὶν οἱ λέγοντες τιτρώσκουσι μαχαίρα, γλῶσσαι δὲ σοφῶν ἰῶνται.

Παρ. 12,18 Υπάρχουν άνθρωποι, οι οποίοι με τα λόγια των πληγώνουν ωσάν με μαχαίρι. Αι ομιλίες όμως των συνετών και εναρέτων ανθρώπων παρηγορούν και θεραπεύουν τας πληγωμένας και πονεμένας καρδίας.

Παρ. 12,19 χεῖλη ἀληθινὰ κατορθοῖ μαρτυρίαν, μάρτυς δὲ ταχύς γλῶσσαν ἔχει ἄδικον.

Παρ. 12,19 Τα χεῖλη του εντίμου και αληθινού μάρτυρος, ο οποίος ομιλεῖ με σύνεσιν και περίσκεψιν, καταθέτουν ακλόνητον και κατοχυρωμένην μαρτυρίαν. Εξ αντιθέτου μάρτυς ταχύς, επιπόλαιος και απερίσκεπτος, καταθέτει συνήθως επιπολαίαν και άδικον μαρτυρίαν.

Παρ. 12,20 δόλος ἐν καρδίᾳ τεκταινομένου κακά, οἱ δὲ βουλόμενοι εἰρήνην εὐφρανθήσονται.

Παρ. 12,20 Δολιότης υπάρχει εις την καρδίαν του πονηρού, ο οποίος μηχανεύεται και αποφασίζει κακά. Οσοι όμως επιθυμούν και επιδιώκουν την ειρήνήν του Θεού, θα την επιτύχουν και θα ευφρανθούν.

Παρ. 12,21 οὐκ ἀρέσει τῷ δικαίῳ οὐδὲν ἄδικον, οἱ δὲ ἀσεβεῖς πλησθήσονται κακῶν.

Παρ. 12,21 Εις τον ενάρετον άνθρωπον τίποτε το άδικον δεν είναι ευάρεστον. Οι ασεβεῖς όμως θα γεμίσουν από κακίας σύμφωνα με τας επιθυμίας της πονηράς καρδίας των.

Παρ. 12,22 βδέλυγμα Κυρίῳ χεῖλη ψευδῆ, ὁ δὲ ποιῶν πίστεις

δεκτὸς παρ' αὐτῷ.

- Παρ. 12,22      Αποκρουστικά και μισητά είναι ενώπιον του Κυρίου τα χεῖλη, τα οποία ψεύδονται. Οποιος όμως φέρεται με ειλικρίνειαν και αξιοπιστίαν είναι αγαπητὸς και ευπρόσδεκτος στον Θεόν.
- Παρ. 12,23      ἀνὴρ συνετὸς θρόνος αἰσθήσεως, καρδιά δὲ ἀφρόνων συναντήσεται ἀραῖς.
- Παρ. 12,23      Ο συνετὸς ἄνθρωπος είναι ὡς ἄν θρόνος, ἐπὶ του οὗλου βασιλεύει ἡ ἀλήθεια και ἡ ὀρθὴ διάκρισις, ἐνὼ ἡ καρδιά των αμαρτωλῶν και ασυνέτων θα συναντήσῃ και θα πλημμυρίσῃ ἀπὸ κατάρας.
- Παρ. 12,24      χεὶρ ἐκλεκτῶν κρατήσῃ εὐχερῶς, δόλιοι δὲ ἔσονται ἐν προνομῇ.
- Παρ. 12,24      Τα χέρια των ἐντίμων και συνετῶν ἀνθρώπων θα υπερσχύσουν και θα κυριαρχήσουν εὐκόλα ἐπάνω στους ἄλλους. Οἱ δόλιοι ὅμως και οἱ ασύνετοι θα είναι υποχείριοι και υπηρέται των ἄλλων.
- Παρ. 12,25      φοβερὸς λόγος καρδίαν ταρασσει ἀνδρὸς δικαίου, ἀγγελία δὲ ἀγαθὴ εὐφραίνει αὐτόν.
- Παρ. 12,25      Λογια ἀπειλητικά, εἰδήσεις θλιβεραὶ συγκινούν και ταρασσουν τὴν καρδίαν του δικαίου ἀνθρώπου, ἔστω και ἀν δὲν ἀναφέρωνται εἰς αὐτόν προσωπικῶς. Αἱ ἀγαθαὶ ὅμως ἀγγελίαι, ὅπως είναι ὁ λόγος του Θεοῦ, τον ευχαριστοῦν και τον χαροποιοῦν.
- Παρ. 12,26      ἐπιγνώμων δίκαιος ἑαυτοῦ φίλος ἔσται, αἱ δὲ γνώμαι τῶν ἀσεβῶν ἀνεπιεικεῖς. ἁμαρτάνοντας καταδιώξεται κακὰ ἢ δὲ ὁδὸς τῶν ἀσεβῶν πλανήσῃ αὐτούς.
- Παρ. 12,26      Ο συνετὸς και ειλικρινὴς και ευσεβὴς ἄνθρωπος κάμνει καλὸν πρῶτα πρῶτα στον εαυτόν του, ἐνὼ αἱ γνώμαι, αἱ ἀποφάσεις και αἱ πράξεις των ἀσεβῶν είναι ξένα προς τὴν ἀρετὴν τῆς ἐπιεικείας. Τιμωρίαι ἐκ μέρους του Θεοῦ και συμφοραὶ ἐκ μέρους αὐτῶν των ἰδίων θα καταδιώξουν τους αμαρτωλοὺς, διότι ὁ δρόμος των ἀσεβῶν τους παραπλά και

τους οδηγεί στον όλεθρον.

Παρ. 12,27 οὐκ ἐπιτεύξεται δόλιος θήρας, κτήμα δὲ τίμιον ἀνὴρ καθαρός.

Παρ. 12,27 Ο δόλιος ἄνθρωπος δεν θα επιτύχη εἰς τας επιχειρήσους, ἐνὼ ο δίκαιος και καθαρὸς ἀπὸ δολιότητος και αμαρτίας εἶναι πολὺτιμον ἀπόκτημα δια την κοινωνίαν, ἀξιαγάπητος στον Θεόν.

Παρ. 12,28 ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης ζωὴ, ὁδοὶ δὲ μνησικάκων εἰς θάνατον.

Παρ. 12,28 Εἰς τους δρόμους της ἀρετῆς ὑπάρχει ἡ ἀληθινὴ και ευχάριστος ζωὴ, ἐνὼ οἱ δρόμοι των μνησικάκων και ἐμπαθῶν ἀνθρώπων οδηγοῦν στον θάνατον.

### ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 13

Παρ. 13,1 Υἱὸς πανοῦργος ὑπήκοος πατρί, υἱὸς δὲ ἀνήκοος ἐν ἀπωλείᾳ.

Παρ. 13,1 Υἱὸς ευφυῆς και φρόνιμος υπακούει στον πατέρα του και προοδεύει, ἐνὼ ο ἀνυπάκουος βαδίζει προς τον όλεθρον.

Παρ. 13,2 ἀπὸ καρπῶν δικαιοσύνης φάγεται ἀγαθός, ψυχαὶ δὲ παρανόμων ὀλοῦνται ἄωροι.

Παρ. 13,2 Ο ἐνάρετος ἄνθρωπος θα ἀπολαύσῃ τα ἀγαθὰ, που ἀπέκτησέ με την δικαίαν και τιμίαν του εργασίαν, ἐνὼ οἱ παράνομοι θα καταστραφούν με πρόωρον θάνατον

Παρ. 13,3 ὃς φυλάσσει τὸ ἑαυτοῦ στόμα, τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, ὃ δὲ προπετὴς χεῖλεσι πτοήσῃ ἑαυτόν.

Παρ. 13,3 Εκείνος που προσέχει τα λόγια του, προφυλάσσει την ζωὴν του ἀπὸ πολλὰ κακά. Ο επιπόλαιος ὅμως και ἀπερίσκεπτος εἰς τα λόγια του θα δημιουργήσῃ στον εαυτόν του πολλοὺς φόβους και μεγάλας περιπετείας.

Παρ. 13,4 ἐν ἐπιθυμίαις ἐστὶ πᾶς ἀεργός, χεῖρες δὲ ἀνδρείων ἐν

ἐπιμελεία.

Παρ. 13,4 Καθε οκνηρός και κακός είναι γεμάτος με πάσης φύσεως επιθυμίας και όνειρα απραγματοποίητα. Τουναντίον αι χείρες των εργατικών ανθρώπων εργάζονται με επιμέλειαν και δραστηριότητα.

Παρ. 13,5 λόγον ἄδικον μισεῖ δίκαιος, ἀσεβής δὲ αἰσχύνεται καὶ οὐχ ἔξει παρρησίαν.

Παρ. 13,5 Ο δίκαιος αποστρέφεται με μίσος κάθε λόγον, ο οποίος εκφράζει αδικίαν. Ο ασεβής όμως σκέπτεται και πράττει έργα, τα οποία τον καταισχύνουν και τον εξευτελίζουν. Δια τούτο δεν έχει το ηθικόν σθένος να παρουσιασθή ούτε ενώπιον των ανθρώπων, ούτε ενώπιον του Θεού.

Παρ. 13,7 εἰσὶν οἱ πλουτίζοντες ἑαυτοὺς μηδὲν ἔχοντες, καὶ εἰσιν οἱ ταπεινοῦντες ἑαυτοὺς ἐν πολλῷ πλούτῳ.

Παρ. 13,7 Υπάρχουν άνθρωποι κενόδοξοι και καυχησιολόγοι, οι οποίοι παρουσιάζουν τον εαυτόν των πλούσιον, ενώ είναι πάμπτωχοι. Υπάρχουν όμως και άλλοι, που φέρονται με ταπεινοφροσύνην, ενώ έχουν πολὺν πλούτον.

Παρ. 13,8 λῦτρον ἄνδρὸς ψυχῆς ὁ ἴδιος πλοῦτος, πτωχὸς δὲ οὐχ ὑφίσταται ἀπειλήν.

Παρ. 13,8 Ο πλούτος δίδεται, όταν παραστή ανάγκη, ως λύτρον, δια να σώση την ζωήν του πλουσίου. Ο πτωχός όμως δεν υπόκειται εις τέτοιας απειλάς και κινδύνους εκ μέρους ληστών, που ζητούν λύτρα.

Παρ. 13,9 φῶς δικαίοις διαπαντός, φῶς δὲ ἀσεβῶν σβέννυται.

Παρ. 13,9 Εις τους δικαίους ανθρώπους υπάρχει πάντοτε το παρά του Θεού φως της χαράς. Αλλά το φως της ζωής των ασεβών, αν υπάρξη, είναι προσωρινόν, ταχέως σβήνεται και χάνεται.

Παρ. 13,9<sup>α</sup> ψυχὰὶ δόλιαὶ πλανῶνται ἐν ἁμαρτίαις, δίκαιοι δὲ οἰκτεῖρουσι καὶ ἐλεοῦσι.

Παρ. 13,9<sup>α</sup> Αι δόλιαι και πονηραὶ ψυχὰὶ ζουν περιπλανώμενοι μέσα εις τους λαβυρίνθους της αμαρτίας, ενώ οι δίκαιοι ζουν ευχάριστα, συγχρόνως δε συμπαθοῦν και ελεοῦν και τους

άλλους.

Παρ. 13,10

κακὸς μεθ' ὕβρεως πράσσει κακά, οἱ δὲ ἑαυτῶν ἐπιγνώμονες σοφοί.

Παρ. 13,10

Ο αμετανόητος κακὸς ἄνθρωπος διαπράττει με θρασύτητα το κακόν και καυχάται δι' αυτό. Οσοι όμως έχουν αυτογνωσίαν είναι σοφοί και ταπεινόφρονες.

Παρ. 13,11

ὕπαρξις ἐπισπουδαζομένη μετὰ ἀνομίας ἐλάσσων γίνεται, ὁ δὲ συνάγων ἑαυτῷ μετ' εὐσεβείας πληθυνθήσεται· δίκαιος οἰκτεῖρει καὶ κιχρᾷ.

Παρ. 13,11

Περιουσία, η οποία αποκτάται και αυξάνεται με παράνομα μέσα και εις ολίγον χρονικόν διάστημα, σύντομα θα ολιγοστεύση και θα εξαφανισθή. Εκείνος όμως ο οποίος συγκεντρώνει αγαθά και πλουτίζει κατά τρόπον δίκαιον και νόμιμον, θα γεμίση πράγματι από τας ευλογίας και τα αγαθά του Κυρίου. Ο δίκαιος λυπείται τους πτωχούς, τους στερουμένους και τους πάσχοντας, ελεεί και δανείζει.

Παρ. 13,12

κρείσσων ἐναρχόμενος βοηθῶν καρδίᾳ τοῦ ἐπαγγελλομένου καὶ εἰς ἐλπίδα ἄγοντος· δένδρον γὰρ ζωῆς ἐπιθυμία ἀγαθή.

Παρ. 13,12

Καλύτερος και ανώτερος είναι εκείνος, ο οποίος αρχίζει αμέσως να βοηθή τους άλλους με όλην του την καρδιά, από εκείνον που δίδει υποσχέσεις μόνον και ελπίδας δια βοήθειαν στο μέλλον. Διότι η αγαθή επιθυμία προς βοήθειαν των άλλων, η οποία πραγματοποιείται αμέσως, είναι δένδρον γεμάτο ζωήν.

Παρ. 13,13

ὃς καταφρονεῖ πράγματος, καταφρονηθήσεται ὑπ' αὐτοῦ· ὁ δὲ φοβούμενος ἐντολήν, οὗτος ὑγιαίνει.

Παρ. 13,13

Εκείνος που καταφρονεί τον λόγον του Θεού και εκτρέπεται εις κακὰς πράξεις, θα καταφρονηθή και θα καταδικασθῇ δι' αυτάς από τον Θεόν. Εκείνος όμως που σέβεται και τηρεῖ την εντολήν του Θεού, αυτός είναι υγιής ψυχικώς, θα ἔχη ζωήν και υγείαν.

- Παρ. 13,13<sup>α</sup> υἱῷ δολίῳ οὐδὲν ἔσται ἀγαθόν, οἰκέτη δὲ σοφῷ εὖοδοι ἔσσονται πράξεις, καὶ κατευθυνθήσεται ἡ ὁδὸς αὐτοῦ.
- Παρ. 13,13<sup>α</sup> Εἰς τον δόλιον και κακόν υἱόν κανένα αγαθόν δεν θα υπάρξει μονίμως. Εἰς τον υπηρέτην ὁμως τον συνετόν και ἔντιμον ὅλαι αι ἐνέργειαι του θα ευοδώνονται και η πορεία της ζωῆς του θα κατευθύνεται και θα κυβερνάται ἀπὸ τον Θεόν.
- Παρ. 13,14 νόμος σοφοῦ πηγὴ ζωῆς, ὁ δὲ ἄνους ὑπὸ παγίδος θανεῖται.
- Παρ. 13,14 Ο νόμος του Θεοῦ εἶναι πηγὴ ζωῆς δια τον σοφόν, ἐνῶ ο ἄμυαλος και αμαρτωλὸς συλλαμβάνεται ἀπὸ παγίδα θανάτου.
- Παρ. 13,15 σύνεσις ἀγαθὴ δίδωσι χάριν, τὸ δὲ γινῶναι νόμον διανοίας ἐστὶν ἀγαθῆς, ὁδοὶ δὲ καταφρονούντων ἐν ἀπωλείᾳ.
- Παρ. 13,15 Η ἀγαθὴ σύνεσις, που χορηγεῖται ἀπὸ τον Θεόν, δίδει χάριν στον ἄνθρωπον, τον κάμνει δε συμπαθὴ και στους ἄλλους. Δια να γνωρίση ὁμως κανεὶς τον νόμον του Θεοῦ, πρέπει να ἔχη καθαρὰν και καλοπροαίρετον καρδίαν και διάνοιαν. Αἱ πορεῖαι αὐτῶν, που καταφρονοῦν τον θεῖον νόμον, οδηγοῦν στον ὀλεθρον.
- Παρ. 13,16 πᾶς πανοῦργος πράσσει μετὰ γνώσεως, ὁ δὲ ἄφρων ἐξεπέτασεν ἑαυτοῦ κακίαν.
- Παρ. 13,16 Καθε συνετὸς και ἐξυπνος ἄνθρωπος ενεργεῖ με περίσκεψιν κρίνων ὀρθῶς πρόσωπα και πράγματα, ἐνῶ ο ασύνετος ξεπετὰ και φανερῶνει ἀπερίσκεπτος την κακίαν του και δημιουργεῖ στον εαυτὸν του ζητήματα.
- Παρ. 13,17 βασιλεὺς θρασὺς ἐμπεσεῖται εἰς κακά, ἄγγελος δὲ σοφὸς ῥύσεται αὐτόν.
- Παρ. 13,17 Βασιλεὺς θρασὺς και ασύνετος θα περιπέση εἰς πολλὰ κακά και θα ἐμπλέκεται εἰς πολλὰς δυσκολίας. Ενας ὁμως συνετὸς σύμβουλος εἶναι δυνατόν να προλάβῃ τα λάθη του

- και να τον σώση από πολλές περιπετείας.
- Παρ. 13,18 πενίαν καὶ ἀτιμίαν ἀφαιρεῖται παιδεῖα, ὁ δὲ φυλάσσων ἐλέγχους δοξασθήσεται.
- Παρ. 13,18 Ἡ ὀρθὴ διαπαιδαγώγησις καὶ υγιῆς μόρφωσις διώχνει ἀπὸ τὴν ζωὴν τὴν πτωχείαν καὶ τὴν καταφρόνησιν. Καὶ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δέχεται τὰς υγιεῖς υποδείξεις καὶ συμμορφώνεται με αὐτάς, θα δοξασθῇ καὶ θα τιμηθῇ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.
- Παρ. 13,19 ἐπιθυμίαι εὐσεβῶν ἡδύνουσι ψυχὴν, ἔργα δὲ ἀσεβῶν μακρὰν ἀπὸ γνώσεως.
- Παρ. 13,19 Ἀγαθαὶ ἐπιθυμίαι καὶ ἱεροὶ πόθοι τῶν εὐσεβῶν τέρπουν καὶ γλυκαίνουν τὴν ψυχὴν τῶν, ἐνῶ τὰ ἔργα τῶν ἀσεβῶν εἶναι μακρὰν ἀπὸ τοῦ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ δημιουργοῦν πικρίαν καὶ απογοήτευσιν.
- Παρ. 13,20 ὁ συμπορευόμενος σοφοῖς σοφὸς ἔσται, ὁ δὲ συμπορευόμενος ἄφροσι γνωσθήσεται.
- Παρ. 13,20 Ἐκεῖνος ποὺ συναναστρέφεται με σοφοὺς καὶ ἐναρέτους, θα γίνῃ καὶ αὐτὸς σοφὸς καὶ ἐνάρετος. Ἐξ ἀντιθέτου ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος συναναστρέφεται με ἀμαρτωλοὺς, θα γίνῃ καὶ θα γνωσθῇ εἰς τὴν κοινωνίαν ὡς ὁμοῖός τῶν, ἐνας ἀπὸ αὐτοῦς.
- Παρ. 13,21 ἀμαρτάνοντας καταδιώξεται κακὰ, τοὺς δὲ δικαίους καταλήψεται ἀγαθὰ.
- Παρ. 13,21 Ἐκείνους ποὺ συστηματικὰ καὶ ἀμετανόητα διαπράττουν τὸ κακόν, θα τοὺς κυνηγοῦν συνεχῶς πρὸς τιμωρίαν τῶν αἰ δυστυχίαι καὶ αἰ θλίψεις, ἐνῶ τοὺς ἐναρέτους θα τοὺς συναντοῦν στὸν δρόμον τῆς ζωῆς τῶν καὶ θα τοὺς περιβάλλουν τὰ ἀγαθὰ.
- Παρ. 13,22 ἀγαθὸς ἀνὴρ κληρονομήσει υἱοὺς υἱῶν, θησαυρίζεται δὲ δικαίοις πλοῦτος ἀσεβῶν.
- Παρ. 13,22 Ὁ ἐνάρετος καὶ εὐσεβὴς ἄνθρωπος, θα ἀφήσῃ κληρονομίαν ὀχι μοναχὰ εἰς τὰ παιδιὰ τοῦ ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν τοῦ. Ὁ πλοῦτος δὲ τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων θησαυρίζεται, διὰ νὰ περιέλθῃ εἰς τὰ χέρια τῶν δικαίων.

- Παρ. 13,23 δίκαιοι ποιήσουσιν ἐν πλούτῳ ἔτη πολλά, ἄδικοι δὲ ἀπολοῦνται συντόμως.
- Παρ. 13,23 Οἱ δίκαιοι θα ζήσουν ἐπὶ πολλά ἐτη ἔχοντες καὶ απολαμβάνοντες τὸν πλούτον των, οἱ δὲ ἄδικοι θα καταστραφούν πολὺ σύντομα.
- Παρ. 13,24 ὃς φεῖδεται τῆς βακτηρίας μισεῖ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὁ δὲ ἀγαπῶν ἐπιμελῶς παιδεύει.
- Παρ. 13,24 Ο πατέρας, ὁ ὁποῖος λυπεῖται καὶ δεν τιμωρεῖ με τὴν παιδαγωγικὴν ράβδον τὸν υἱὸν του, εἶναι τὸ ἴδιο ὡς εἴαν τὸν μισή. Εκείνος ὅμως που ἀγαπᾷ με ἀληθινὴν ἀγάπην τὸ παιδί του, τὸ διαπαιδαγωγεῖ καὶ τὸ ἀνατρέφει με πολλὴν ἐπιμέλειαν, με στοργὴν ἀλλὰ καὶ με αὐστηρότητα.
- Παρ. 13,25 δίκαιος ἔσθων ἐμπιπλᾷ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ψυχὰὶ δὲ ἀσεβῶν ἐνδεεῖς.
- Παρ. 13,25 Ο δίκαιος, ὅταν τρώγῃ, χορταίνει καὶ ικανοποιεῖ τὴν ψυχὴν του εὐχαριστῶν τὸν Θεόν. Αἱ ψυχὰὶ τῶν ἀσεβῶν ἐξ αἰτίας τῆς ἀμαρτωλότητός των εἶναι σαν πτωχαί. Ποτέ δεν εὐχαριστοῦνται εἰς χορτασμόν, ἐστὼ καὶ ἀν ἔχουν πολλὰ καὶ νόστιμα φαγητά.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 14

- Παρ. 14,1 Σοφαὶ γυναῖκες ὠκοδόμησαν οἴκους, ἡ δὲ ἄφρων κατέσκαψε ταῖς χερσὶν αὐτῆς.
- Παρ. 14,1 Συνεταί καὶ ἐνάρετοι γυναῖκες ἐκτίσαν με τὴν νοικοκυρῶσύνην των καὶ ἀνέδειξαν τὰ σπίτια των καὶ τὴν οἰκογενειὰν των, ἐνὼ ἡ ἀμυαλὸς καὶ σπάταλος γυναῖκα ἐξεθεμελίωσε με τὰ ἴδια τῆς τὰ χέρια τὸ σπίτι τῆς.
- Παρ. 14,2 ὁ πορευόμενος ὀρθῶς φοβεῖται τὸν Κύριον, ὁ δὲ σκολιάζων ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ ἀτιμασθήσεται.
- Παρ. 14,2 Εκείνος που ζῇ καὶ φέρεται με τιμιότητα καὶ δικαιοσύνην,

σέβεται και φοβείται τον Θεόν, ενώ εκείνος ο οποίος βαδίζει διεστραμμένες οδούς, θα κατεξευτελισθή.

Παρ. 14,3 **ἐκ στόματος ἀφρόνων βακτηρία ὕβρεως, χεῖλη δὲ σοφῶν φυλάσσει αὐτούς.**

Παρ. 14,3 Από το στόμα των ασυνέτων ανθρώπων εξέρχονται λόγοι αλαζονικοί και υβριστικοί, οι οποίοι κτυπούν τους άλλους ωσάν με ρόπαλον, ενώ τα χείλη των συνετών και φρονίμων αυτών, που προσέχουν εις τα λόγια των, τους προφυλάσσουν από κακάς συνεπείας.

Παρ. 14,4 **οὐ μὴ εἰσι βόες, φάτναι καθαραί· οὐ δὲ πολλὰ γεννήματα, φανερά βοὸς ἰσχύς.**

Παρ. 14,4 Οπου δεν υπάρχουν βοῖδια, αι φάτναι είναι καθαραί, όπου όμως βλέπεις γεννήματα και εισοδήματα, εκεί γίνεται φανερά η αξία του βοῖδιου.

Παρ. 14,5 **μάρτυς πιστὸς οὐ ψεύδεται, ἐκκαίει δὲ ψευδῆ μάρτυς ἄδικος.**

Παρ. 14,5 Ο ευσυνείδητος και φιλαλήθης μάρτυς ποτέ δεν θα εἴπη και δεν θα καταθέση ψεύδη, ενώ ο ψευδομάρτυς με τας ψευδολογίας του ανάπτει πυρκαϊάς, που κατακαίουν τον πλησίον.

Παρ. 14,6 **ζητήσεις σοφίαν παρὰ κακοῖς καὶ οὐχ εὐρήσεις, αἴσθησις δὲ παρὰ φρονίμοις εὐχερής.**

Παρ. 14,6 Θα αναζητήσης σοφίαν και σύνεσιν μεταξύ των κακῶν ανθρώπων και δεν θα την εὕρης. Εις τους φρόνιμους όμως και συνετούς ανθρώπους θα συναντήσης εύκολα την αληθινήν γνώσιν και την δικαίαν διάκρισιν.

Παρ. 14,7 **πάντα ἐναντία ἀνδρὶ ἄφρονι, ὅπλα δὲ αἰσθήσεως χεῖλη σοφά.**

Παρ. 14,7 Εις τον ασύνετον άνθρωπον, που δεν υπάρχει φρόνησις δια να τον κυβερνήση, ἔρχονται όλα αντίθετα και ανάποδα, ενώ τα χείλη του σοφοῦ είναι δι' αὐτόν ωσάν όπλα, που εκφράζουν και υπερασπίζουν την αληθινήν γνώσιν.

- Παρ. 14,8 σοφία πανούργων ἐπιγνώσεται τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, ἄνοια δὲ ἀφρόνων ἐν πλάνῃ.
- Παρ. 14,8 Ἡ ευφυΐα καὶ ἡ σύνεσις τῶν κατὰ Θεὸν σοφῶν ἀνθρώπων γνωρίζει καὶ καθοδηγεῖ αὐτοὺς στο πῶς πρέπει νὰ φέρονται. Ἀντιθέτως ἡ ἀμυαλωσύνη τῶν ἀφρόνων τοὺς ὁδηγεῖ εἰς τὴν πλάνην καὶ στὸν ὀλεθρον.
- Παρ. 14,9 οἰκίαι παρανόμων ὀφειλήσουσι καθαρισμόν, οἰκίαι δὲ δικαίων δεκταί.
- Παρ. 14,9 Τα σπίτια, αἱ οἰκογένειαι τῶν παρανόμων ἀνθρώπων πρέπει νὰ υποβληθοῦν εἰς κάθαρσιν δια τῆς μετανοίας, ἐνῶ αἱ οἰκίαι καὶ αἱ οἰκογένειαι τῶν δικαίων εἶναι καθααὶ καὶ εὐάρεστοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
- Παρ. 14,10 καρδιά ἀνδρὸς αἰσθητική, λυπηρὰ ψυχὴ αὐτοῦ· ὅταν δὲ εὐφραίνεται, οὐκ ἐπιμίγνυται ὕβρει.
- Παρ. 14,10 Ὁ ψυχικῶς υγιὴς ἀνθρωπος ἔχει εὐαίσθητον τὴν καρδίαν, ἡ δὲ ψυχὴ τοῦ πονεῖ εἰς τὰς θλίψεις τὰς ἰδικὰς τοῦ καὶ τῶν ἄλλων. Ὅταν δὲ τοῦ ἐρχονται εὐνοϊκαὶ περιστάσεις καὶ εὐφραίνεται ἐξ αὐτῶν, δὲν κυριεύεται ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἀλαζονείας.
- Παρ. 14,11 οἰκίαι ἀσεβῶν ἀφανισθήσονται, σκηναὶ δὲ κατορθούντων στηῆσονται.
- Παρ. 14,11 Αἱ οἰκίαι τῶν ἀσεβῶν θα ἐξαφανισθοῦν, αἱ σκηναὶ ὅμως τῶν δικαίων, ἐστὼ καὶ ἀν εἶναι πτωχαί, θα μένουν ὀρθαὶ καὶ ἀσάλευτοι.
- Παρ. 14,12 ἔστιν ὁδός, ἣ δοκεῖ παρὰ ἀνθρώποις ὀρθὴ εἶναι, τὰ δὲ τελευταῖα αὐτῆς ἔρχεται εἰς πυθμένα ᾄδου.
- Παρ. 14,12 Ὑπάρχουν τρόποι ζωῆς, τοὺς οἰοῦνται μερικοὶ ἀνθρωποι θεωροῦν ὡς ὀρθοὺς, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητά εἶναι λανθασμένοι καὶ ἀμαρτωλοί. Τὸ τέρμα ὅμως αὐτῶν τῶν ὁδῶν φθάνει εἰς τὰ βάθη τοῦ ᾄδου.
- Παρ. 14,13 ἐν εὐφροσύναις οὐ προσμίγνυται λύπη, τελευταῖα δὲ χαρὰ εἰς πένθος ἔρχεται.

- Παρ. 14,13 Εἰς τὰς τέρψεις καὶ διασκεδάσθου ἀνθρώπου δὲν ἀναμιγνύεται καὶ δὲν φαίνεται νὰ ἔχη μέρος ἡ λύπη. Εἰς τὸ τέλος ὅμως ἡ ευφροσύνη αὐτῇ, ἐφ' ὅσον στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀμαρτίας, ὁδηγεῖ στο πένθος.
- Παρ. 14,14 τῶν ἑαυτοῦ ὁδῶν πλησθήσεται θρασυκάρδιος, ἀπὸ δὲ τῶν διανοημάτων αὐτοῦ ἀνὴρ ἀγαθός.
- Παρ. 14,14 Ὁ θρασύς καὶ σκληρόκαρδος ἄνθρωπος θὰ χορτάσῃ ἀπὸ τὰς ὀλεθρίας συνεπειᾶς τῆς διαγωγῆς του, θὰ ἀπολαύσῃ τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας του. Ἐξ ἀντιθέτου ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος θὰ εὐχαριστηθῇ καὶ θὰ χαρῇ ἀπὸ τὰς συνεπειᾶς τῶν καλῶν σκέψεων καὶ αποφάσεών του.
- Παρ. 14,15 ἄκακος πιστεύει παντὶ λόγῳ, πανοῦργος δὲ ἔρχεται εἰς μετάνοιαν.
- Παρ. 14,15 Ὁ ἀπονήρευτος καὶ ἀφελὴς ἄνθρωπος δίδει ἐμπιστοσύνην εἰς κάθε λόγον, τὸν ὁποῖον θὰ ἀκούσῃ. Ὁ ἐξυπνος ὅμως καὶ συνετός, καὶ ἀνὰ πρὸς στιγμὴν πιστεύσῃ ὅλα ὅσα ἀκούσῃ, τὰ ἐπανεξετάζει· καὶ ἀνὰ δὲν τὰ εὖρη ὀρθὰ ἀλλάσσει γνώμην.
- Παρ. 14,16 σοφὸς φοβηθεὶς ἐξέκλινεν ἀπὸ κακοῦ, ὁ δὲ ἄφρων ἑαυτῷ πεποιθὼς μίγνυται ἀνόμῳ.
- Παρ. 14,16 Ὁ συνετός καὶ μυαλωμένος ἄνθρωπος, ἐπειδὴ φοβεῖται τὸ κακόν καὶ τὰς συνεπειᾶς του, ἀποφεύγει τὴν συναναστροφὴν με τοὺς κακοὺς, ἐνῶ ὁ ἀμυαλὸς, ἐπειδὴ ἔχει αὐτοπεποιθήσιν, ἐπικοινωνεῖ καὶ συναναστρέφεται με τοὺς καταπατοῦντας τὸν θεῖον νόμον.
- Παρ. 14,17 ὁξύθυμος πράσσει μετὰ ἀβουλίας, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος πολλὰ ὑποφέρει.
- Παρ. 14,17 Ὁ οξύθυμος, ἐπειδὴ σκοτίζεται ἀπὸ τὸν θυμόν καὶ δὲν εἶναι κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, ἐκτρέπεται εἰς ἀπερισκέπτους πράξεις. Ὁ φρόνιμος ὅμως καὶ κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του ἄνθρωπος πολλὰ ἀνέχεται καὶ ἐνεργεῖ μετὰ συνέσεως.
- Παρ. 14,18 μεριοῦνται ἄφρονες κακίαν, οἱ δὲ πανοῦργοι κρατήσουσιν αἰσθήσεως.
- Παρ. 14,18 Μερίδιον καὶ κτήμα τῶν θὰ ἔχουν οἱ ἄφρονες τὴν κακότητα,

οι δε ευφυείς και συνετοί θα έχουν ως κτήμα των την αληθινήν γνώσιν και την ηθικήν διάκρισιν.

Παρ. 14,19      ὀλισθήσουσι κακοὶ ἔναντι ἀγαθῶν, καὶ ἀσεβεῖς  
θεραπεύσουσι θύρας δικαίων.

Παρ. 14,19      Οι κακοὶ θα γλυστρήσουν και θα πέσουν ενώπιον των  
αγαθῶν ανθρώπων, και οι ασεβεῖς θα γίνουν υπηρέται εις  
τας θύρας των δικαίων.

Παρ. 14,20      φίλοι μισήσουσι φίλους πτωχοῦς, φίλοι δὲ πλουσίων  
πολλοί.

Παρ. 14,20      Ψευδεῖς και ιδιοτελεῖς φίλοι θα μισήσουν και θα  
εγκαταλείψουν τους φίλους των, εἰάν εκείνοι πτωχύνουν. Οι  
φίλοι ὁμως των πλουσίων, δηλαδή οι κόλακες, εἶναι πολλοί,  
επειδὴ αποβλέπουν εις την εκμετάλλευσιν εκείνων.

Παρ. 14,21      ὁ ἀτιμάζων πένητας ἀμαρτάνει, ἑλεῶν δὲ πτωχοῦς  
μακαριστός.

Παρ. 14,21      Οποῖος εξευτελίζει και καταφρονεῖ τον πτωχόν, διαπράττει  
αμαρτίαν, ενώ εκείνος που ελεεῖ τους πτωχοῦς, εἶναι  
αξιωμακάριστος και αξιέπαινος.

Παρ. 14,22      πλανώμενοι τεκταίνουσι κακά, ἔλεον δὲ καὶ ἀλήθειαν  
τεκταίνουσιν ἀγαθοί. οὐκ ἐπίστανται ἔλεον καὶ πίστιν  
τέκτονες κακῶν, ἐλεημοσύναι δὲ καὶ πίστεις παρὰ  
τέκτοσιν ἀγαθοῖς.

Παρ. 14,22      Εκείνοι που περπτανώνται στο σκότος της αμαρτίας,  
καταστρώνουν πονηρὰ σχέδια και παίρνουν κακὰς  
αποφάσεις εις βάρος των ἄλλων, ενώ οι πράγματι ἀγαθοὶ  
ἄνθρωποι καταρτίζουν ἀγαθὰ σχέδια και παίρνουν  
ειλικρινεῖς αποφάσεις εις βοήθειαν των ἄλλων. Οι  
σχεδιάζοντες και επιδιώκοντες το κακόν, δεν γνωρίζουν την  
ευσπλαγχνίαν και την ευθύτητα. Ευσπλαγχνία ὁμως και  
τιμιότης και αξιοπιστία υπάρχουν στους εργάτας του καλοῦ.

Παρ. 14,23      ἐν παντὶ μεριμνῶντι ἔνεστι περισσόν, ὁ δὲ ἡδὺς καὶ  
ἀνάληγτος ἐν ἐνδείᾳ ἔσται.

- Παρ. 14,23 Εἰς κάθε εργατικόν και τίμιον ἄνθρωπον ὑπάρχει πλεόνασμα ἀγαθῶν; Ο φιλήδονος ὁμως και ἀναίσθητος θα εὐρίσκεται πάντοτε εἰς στέρησιν και πτωχείαν.
- Παρ. 14,24 στέφανος σοφῶν πλοῦτος αὐτῶν, ἡ δὲ διατριβὴ ἀφρόνων κακὴ.
- Παρ. 14,24 Στέφανος τῶν σοφῶν εἶναι ο πλούτος, ὄχι μόνον ο υλικός ἀλλὰ και ο πνευματικός, ἐνῶ ἡ ἀναστροφή και ἐπιδίωξις τῶν ἀσυνέτων εἶναι κακὴ και με κακὰς συνεπειάς.
- Παρ. 14,25 ῥύσεται ἐκ κακῶν ψυχὴν μάρτυς πιστός, ἐκκαίει δὲ ψεύδη δόλιος.
- Παρ. 14,25 Ἀπὸ πολλὰ δεινὰ και ἀδικον καταδίκην εἰς ἀξιόπιστος μάρτυς θα ἀπαλλάξῃ τον ἀθῶν. Τουναντίον ο ψευδὴς και δόλιος μάρτυς θα προσπαθῇ να ἀνάψῃ πυρκαϊάν με τας ψευδολογίας του.
- Παρ. 14,26 ἐν φόβῳ Κυρίου ἐλπίς ἰσχύος, τοῖς δὲ τέκνοις αὐτοῦ καταλείπει ἔρεισμα.
- Παρ. 14,26 Εκείνος που σέβεται και φοβεῖται τον Κυριον, ἔχει βέβαιον την ἐλπίδα ὅτι θα ἀποκτήσῃ δύναμιν υλικὴν και πνευματικὴν. Εἰς δε τα τέκνα του θα ἀφήσῃ ἀκλόνητον θεμέλιον, ὥστε και ἐκεῖνα να προοδεύσουν.
- Παρ. 14,27 πρόσταγμα Κυρίου πηγὴ ζωῆς, ποιεῖ δὲ ἐκκλίνειν ἐκ παγίδος θανάτου.
- Παρ. 14,27 Αἱ ἐντολαὶ του Κυρίου εἶναι πηγὴ τῆς ζωῆς μας, διότι μας προφυλάσσουν και μας ἀποτρέπουν ἀπὸ τας παγίδας του θανάτου.
- Παρ. 14,28 ἐν πολλῷ ἔθνει δόξα βασιλέως, ἐν δὲ ἐκλείψει λαοῦ συντριβὴ δυνάστου.
- Παρ. 14,28 Ἡ δόξα και ἡ δύναμις του κάθε βασιλέως στηρίζεται στο πλῆθος του λαοῦ του. Οταν ὁμως λείψῃ ο λαός, θα συντριβῇ και ο ἴδιος ο βασιλεὺς.
- Παρ. 14,29 μακρόθυμος ἄνθρωπος πολὺς ἐν φρονήσει, ὁ δὲ ὀλιγόψυχος ἰσχυρῶς ἄφρων.

- Παρ. 14,29 Ο πρᾶος, ο υπομονητικός και με αυτοκυριαρχίαν ἄνθρωπος ἔχει πολλήν φρόνησιν. Ἐνῷ ο μικρόψυχος και ευέξαπτος εἶναι παρὰ πολὺ ἀνόητος.
- Παρ. 14,30 πρᾶϋθυμος ἀνὴρ καρδίας ἰατρός, σῆς δὲ ὁστέων καρδία αἰσθητική.
- Παρ. 14,30 Ο πρᾶος και υπομονητικός ἄνθρωπος εἶναι ο καλύτερος ἰατρός των πόνων της καρδίας των ἄλλων. Σκουλήκι δὲ που κατατρῶγει τα κόκκαλα των ἀνθρώπων, εἶναι ἡ ευερέθιστος και εὐθικτος καρδία.
- Παρ. 14,31 ὁ συκοφαντῶν πένητα παροξύνει τὸν ποιήσαντα αὐτόν, ὁ δὲ τιμῶν αὐτόν ἐλεεῖ πτωχόν.
- Παρ. 14,31 Εκείνος που συκοφαντεῖ και εκμεταλλεύεται τὸν πτωχόν, εξοργίζει τὸν Θεόν, ο οποίος ἐπλασε τὸν πτωχόν. Εκείνος δὲ που τιμᾷ και σέβεται τὸν Θεόν, ἐλεεῖ τὸν πτωχόν ὡς τέκνον του Θεοῦ.
- Παρ. 14,32 ἐν κακίᾳ αὐτοῦ ἀπωσθήσεται ἀσεβής, ὁ δὲ πεποιθὼς τῇ ἑαυτοῦ ὁσιότητι δίκαιος.
- Παρ. 14,32 Ο αμαρτωλὸς ἄνθρωπος ἀπὸ αὐτὴν ταύτην τὴν κακίαν του θα σπρωχθῇ και θα κατακρημνισθῇ εἰς τὴν ἀπώλειαν. Εκείνος ὅμως ο οποίος στηρίζεται εἰς τὴν ἀρετὴν και τὴν ἀγνότητα της καρδίας, θα εἶναι δίκαιος ἐνώπιον του Θεοῦ και ευλογημένος.
- Παρ. 14,33 ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ ἀνδρὸς ἀναπαύσεται σοφία, ἐν δὲ καρδίᾳ ἀφρόνων οὐ διαγινώσκεται.
- Παρ. 14,33 Ἡ ἀληθινὴ και πρὸς τὴν ἀρετὴν οδηγούσα σοφία κατοικεῖ και ἀναπαύεται εἰς τὴν ἀγαθὴν καρδίαν του ἀνθρώπου. Εἰς τὴν καρδίαν ὅμως των κακῶν ἀνθρώπων εἶναι ἀγνωστος ἡ κατὰ Θεὸν σοφία.
- Παρ. 14,34 δικαιοσύνη ὑποῖ ἔθνος, ἐλασσονοῦσι δὲ φυλὰς ἁμαρτίαι.
- Παρ. 14,34 Ἡ δικαιοσύνη ἐξυψώνει και ἀναδεικνύει ἓνα ἔθνος, ἐνῷ αἱ ἁμαρτίαι ἐλαττώνουν και ἐξολοθρεύουν ολοκλήρους φυλὰς.

- Παρ. 14,35 δεκτὸς βασιλεῖ ὑπηρέτης νοήμων, τῇ δὲ ἑαυτοῦ  
εὐστροφία ἀφαιρεῖται ἀτιμία.
- Παρ. 14,35 Ευπρόσδεκτος εἶναι στον σοφὸν βασιλέα ἕνας συνετὸς  
σύμβουλος, διότι με την πνευματικὴν αὐτοῦ ικανότητα και  
ευστροφίαν τον προφυλάσσει ἀπὸ ἀποτυχίας και  
ἐξευτελισμοῦ.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 15

- Παρ. 15,1 Ὁργὴ ἀπόλλυσι καὶ φρονίμους, ἀπόκρισις δὲ  
ὑποπίπτουσα ἀποστρέφει θυμὸν, λόγος δὲ λυπηρὸς  
ἐγείρει ὀργάς.
- Παρ. 15,1 Ο θυμὸς και η οργὴ καταστρέφει και αὐτοὺς ἀκόμη τους  
φρόνιμους. Ἀπάντησις δε μετὰ ταπεινοφροσύνης και  
πραότητος αναχαιτίζει τον θυμὸν. Λόγος ὁμως  
εξερεθιστικὸς προκαλεῖ και ἐξεγείρει θυμούς.
- Παρ. 15,2 γλῶσσα σοφῶν καλὰ ἐπίσταται, στόμα δὲ ἀφρόνων  
ἀναγγέλλει κακά.
- Παρ. 15,2 Η γλῶσσα των συνετῶν ἀνθρώπων γνωρίζει και λέγει τα  
ορθὰ και πρέποντα, ἐνὼ το στόμα των ἀσυνέτων και  
ανοήτων διαλαλεῖ διαρκῶς λόγια κακά και ἀναιδή.
- Παρ. 15,3 ἐν παντὶ τόπῳ ὀφθαλμοὶ Κυρίου, σκοπεύουσι κακοὺς τε  
καὶ ἀγαθοὺς.
- Παρ. 15,3 Εἰς κάθε μέρος της υλικῆς και πνευματικῆς δημιουργίας τα  
μάτια του Θεοῦ παρατηροῦν τα πάντα. Εποπτεύουν τους  
καλοὺς και τους ἀγαθοὺς εἰς ὅλας αὐτῶν τας καταστάσεις  
και ἐνεργείας.
- Παρ. 15,4 ἴασις γλώσσης δένδρον ζωῆς, ὃ δὲ συντηρῶν αὐτὴν  
πλησθήσεται πνεύματος,
- Παρ. 15,4 Η θεραπεία, την ὁποίαν προσφέρει η γλυκεία και ευλαβὴς  
γλῶσσα, ὁμοιάζει προς πλουσιόκαρπον δένδρον ζωῆς.

Οποιος προσέχει και συγκρατεί την γλώσσαν του, θα γέμιση από το Πνεύμα του Θεού.

Παρ. 15,5 ἄφρων μυκτηρίζει παιδείαν πατρός, ὁ δὲ φυλάσσων ἐντολὰς πανουργότερος.

Παρ. 15,5 Ο ασύνετος εμπαίζει και καταφρονεί την στοργικήν παιδαγωγίαν του πατρός. Εκείνος όμως ο οποίος ακούει με προσοχήν και τηρεί τας πατρικάς εντολάς, αναδεικνύεται εξυπνότερος και συνετώτερος.

Παρ. 15,6 ἐν πλεοναζούσῃ δικαιοσύνῃ ἰσχὺς πολλή, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὀλόρρίζοι ἐκ γῆς ἀπολοῦνται. οἴκοις δικαίων ἰσχὺς πολλή, καρποὶ δὲ ἀσεβῶν ἀπολοῦνται.

Παρ. 15,6 Οπου υπάρχει μεγάλη και πολύπλευρος αρετή, εκεί υπάρχει πολλή δύναμις και πρόοδος. Οι ασεβεῖς όμως σύρριζα θα εξολοθρευθούν από την γην. Εις τας οικίας και τας οικογενείας των δικαίων υπάρχει πολλή δύναμις πλούτου και αρετής. Τα δε πλούτη των ασεβῶν θα καταστραφούν.

Παρ. 15,7 χεῖλη σοφῶν δέδεται αἰσθήσει, καρδία δὲ ἀφρόνων οὐκ ἀσφαλεῖς.

Παρ. 15,7 Τα χεῖλη των σοφῶν και ευσεβῶν εἶναι στενά συνδεδεμένα και αχώριστα με την αληθὴ γνώσιν και σοφίαν, ενώ αι καρδίαι των ασυνέτων δεν ἔχουν σταθερόν στήριγμα αλλ' εκτρέπονται απ' ἔδω και από εκεί.

Παρ. 15,8 θυσίαι ἀσεβῶν βδέλυγμα Κυρίῳ, εὐχαὶ δὲ κατευθυνόντων δεκταὶ παρ' αὐτῷ.

Παρ. 15,8 Αι θυσίαι των ασεβῶν εἶναι αποκρουστικάι και μισηταὶ από τον Κυριον. Αι προσευχαὶ όμως και τα τάματα αὐτῶν, που συμμορφώνονται προς το θεῖον θέλημα, εἶναι ευάρεστα και ευπρόσδεκτα από τον Θεόν.

Παρ. 15,9 βδέλυγμα Κυρίῳ ὁδοὶ ἀσεβοῦς, διώκοντας δὲ δικαιοσύνην ἀγαπᾷ.

Παρ. 15,9 Αποκρουστικάι και μισηταὶ ενώπιον του Κυρίου εἶναι αι πορεῖαι της ζωῆς του ασεβούς. Εξ αντιθέτου δε ο Κυριος

- αγαπά εκείνους, οι οποίοι επιδιώκουν την αρετήν.
- Παρ. 15,10 παιδεία ἀκάκου γνωρίζεται ὑπὸ τῶν παριόντων, οἱ δὲ μισοῦντες ἐλέγχους τελευτῶσιν αἰσχρῶς.
- Παρ. 15,10 Ἡ κατὰ Θεὸν μὀρφωσις τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἀπονηρεῦτοῦ ἀνθρώπου γίνεται ἀμέσως γνωστὴ καὶ ἀπὸ αὐτοῦς ἀκόμη τοῦς περαστικούς. Ὅσοι ὅμως μισοῦν καὶ ἀποστρέφονται τοῦς δικαίους ἐλέγχους, ἀποθνήσκουν κατὰ τρόπον ἐπονείδιστον καὶ ἐξευτελιστικόν.
- Παρ. 15,11 ᾄδης καὶ ἀπώλεια φανερά παρὰ τῷ Κυρίῳ· πῶς οὐχὶ καὶ αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων;
- Παρ. 15,11 Ἀφοῦ αὐτὸς οὗτος ὁ ᾄδης καὶ ἡ χώρα τῆς ἀπωλείας τῶν ἀμαρτωλῶν εἶναι ὀλοφάνερα ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, πῶς δὲν εἶναι φανεραὶ ἐνώπιόν τοῦ καὶ αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων;
- Παρ. 15,12 οὐκ ἀγαπήσει ἀπαιδευτὸς τοὺς ἐλέγχοντας αὐτόν, μετὰ δὲ σοφῶν οὐχ ὁμιλήσει.
- Παρ. 15,12 Ὁ ἀπαιδευτὸς καὶ ἀνεπίδεκτος μαθήσεως ἄνθρωπος δὲν θὰ ἀγαπήσῃ ποτέ αὐτοῦς ποὺ τὸν ἐλέγχουν πρὸς διόρθωσίν τοῦ. Με σοφοὺς καὶ ἐνάρετους ἀνθρώπους δὲν θὰ θελήσῃ ποτέ νὰ συναναστροφῇ.
- Παρ. 15,13 καρδίας εὐφραينوμένης πρόσωπον θάλλει, ἐν δὲ λύπαις οὔσης σκυθρωπάζει.
- Παρ. 15,13 Ὅταν ἡ καρδία χαίρῃ καὶ εὐφραίνεται ἀπὸ τὴν αρετήν, τὸ πρόσωπον εἶναι θαλλερὸν καὶ χαρούμενον. Ὅταν ὅμως ἡ καρδία εὐρίσκεται ὑπὸ τὸ κράτος λύπης, τὸ πρόσωπον ἀποκτὰ μελαγχολικὴν καὶ σκυθρωπὴν ὄψιν.
- Παρ. 15,14 καρδία ὀρθὴ ζητεῖ αἴσθησιν, στόμα δὲ ἀπαιδευτῶν γινώσεται κακά.
- Παρ. 15,14 Ἡ καλὴ καὶ ἀγαθὴ καρδία ζητεῖ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἀληθινὴν γνῶσιν καὶ σοφίαν. Ἐξ ἀντιθέτου τὸ στόμα τῶν ψυχικῶς ἀκαλλιεργήτων καὶ ἀπαιδευτῶν ἀνθρώπων θὰ γνωρίζῃ καὶ θὰ ἐκφράζῃ κακὰ μόνον νοήματα καὶ ἔργα.
- Παρ. 15,15 πάντα τὸν χρόνον οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν κακῶν

προσδέχονται κακά, οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἡσυχάζουσι  
διαπαντός.

Παρ. 15,15      Οἱ πονηροὶ ἄνθρωποι καθ' ὅλον τον χρόνον της ζωῆς των  
στρέφουν περιδεεῖς ολόγυρα τους οφθαλμοὺς των,  
αναμένοντες να εκσπάσουν εναντίον των τιμωρίαι και  
συμφοραί. Εξ αντιθέτου οἱ ἀγαθοὶ ζουν καθ' ὅλον το  
διάστημα της ζωῆς των με ησυχίαν και εἰρήνην.

Παρ. 15,16      κρεῖσσον μικρὰ μερὶς μετὰ φόβου Κυρίου ἢ θησαυροὶ  
μεγάλοι μετὰ ἀφοβίας.

Παρ. 15,16      Εἶναι καλύτερον και προτιμότερον να ἔχη κανεὶς μικράν  
περιουσίαν με φόβον Κυρίου, παρά να ἔχη πολλοὺς και  
μεγάλους θησαυροὺς ἀνευ φόβου Θεοῦ.

Παρ. 15,17      κρείσσων ξενισμὸς μετὰ λαχάνων πρὸς φιλίαν καὶ χάριν  
ἢ παράθεσις μόσχων μετὰ ἔχθρας.

Παρ. 15,17      Καλύτερα και προτιμότερα εἶναι φιλοξενία με λάχανα, η  
οποία διαπνέεται ἀπὸ φιλίαν και χάριν, παρά φιλοξενία με  
πλούσια φαγητά, ἀπὸ κρέας μόσχου, η οποία διαποτίζεται  
ἀπὸ εχθρότητα και μίσος.

Παρ. 15,18      ἀνὴρ θυμώδης παρασκευάζει μάχας, μακρόθυμος δὲ καὶ  
τὴν μέλλουσαν καταπραΰνει.

Παρ. 15,18      Ο ευερέθιστος και θυμώδης ἄνθρωπος υπεγείρει και  
προκαλεῖ φιλονεικίας και μάχας, ἐνὼ ο πρᾶος και  
υπομονητικὸς προλαμβάνει και κατασιγάζει και την  
μέλλουσαν να εκραγῇ φιλονεικίαν.

Παρ. 15,18α      μακρόθυμος ἀνὴρ κατασβέσει κρίσεις, ὁ δὲ ἀσεβὴς  
ἐγείρει μᾶλλον.

Παρ. 15,18<sup>α</sup>      Ο πρᾶος και υπομονητικὸς ἄνθρωπος θα κατασβέση τας  
φιλονεικίας και τας ἐρίδας και θα προλάβῃ δικαστικούς  
αγῶνας, ἐνὼ ο ἀσεβὴς μᾶλλον τας προκαλεῖ και τας  
ανάπτει.

Παρ. 15,19      ὁδοὶ ἀεργῶν ἐστρωμέναι ἀκάνθαις, αἱ δὲ τῶν ἀνδρείων  
τετριμμέναι.

- Παρ. 15,19 Οι δρόμοι της ζωής των σκνηρών και αέργων ανθρώπων είναι στρωμένοι με αγκάθια, με θλίψεις και δυσκολίας. Ενῶ οι δρόμοι των εργατικών και δραστηρίων είναι ομαλοί και ευκολοπεριπάτητοι.
- Παρ. 15,20 υἱὸς σοφὸς εὐφραίνει πατέρα, υἱὸς δὲ ἄφρων μυκτηρίζει μητέρα αὐτοῦ.
- Παρ. 15,20 Ο σοφὸς και συνετὸς υἱὸς δίδει χαρὰν πολλήν και ευφροσύνην στον πατέρα του, ο δε ασύνετος καταφρονεῖ και περιπαίζει την μητέρα του.
- Παρ. 15,21 ἀνοήτου τρίβοι ἐνδεεῖς φρενῶν, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος κατευθύνων πορεύεται.
- Παρ. 15,21 Οι τρόποι ζωής και ενεργείας του ασυνέτου είναι παράλογοι, ἐνῶ ο συνετὸς και φρόνιμος ἀνὴρ πορεύεται την ορθήν κατεύθυνσιν.
- Παρ. 15,22 ὑπερτίθενται λογισμοὺς οἱ μὴ τιμῶντες συνέδρια, ἐν δὲ καρδίαις βουλευομένων μένει βουλή.
- Παρ. 15,22 Οι ασύνετοι ἄνθρωποι αναβάλλουν να εκπληρώσουν τας αποφάσεις, που ἔλαβαν τα συνέδρια, διότι ἐν τη υψηλοφροσύνη των τα υποτιμούν. Εἰς τας καρδίας ὅμως των συνετῶν ἀρχόντων γίνεται ἀποδεκτὴ ἡ ἀπόφασις, την ὁποίαν τους υποβάλλουν οά σύμβουλοί των και τίθεται εἰς ἐφαρμογήν.
- Παρ. 15,23 οὐ μὴ ὑπακούσῃ ὁ κακὸς αὐτῇ, οὐδὲ μὴ εἴπῃ καίριόν τι καὶ καλὸν τῷ κοινῷ.
- Παρ. 15,23 Ο κακὸς ὅμως ἀρχὼν δεν θα συμμορφωθῇ και δεν θα υπακούσῃ εἰς την ἀπόφασιν των καλῶν συμβούλων του. Δεν θα εἴπῃ ποτέ κάτι το ἀξιόλογον και ἐπωφελές δια τον λαόν.
- Παρ. 15,24 ὁδοὶ ζωῆς διανοήματα συνετοῦ, ἵνα ἐκκλίνας ἐκ τοῦ ἄδου σωθῇ.
- Παρ. 15,24 Αἱ σκέψεις και τα νοήματα του συνετοῦ ἀνθρώπου εἶναι πορεία ζωῆς και ἐτσι αὐτὸς παρεκκλίνει ἀπὸ ἐσφαλμένας ὁδοὺς και σώζεται ἀπὸ τον θάνατον και τον ἄδην.

- Παρ. 15,25 οἴκους ὑβριστῶν κατασπᾷ Κύριος, ἐστήρισε δὲ ὄριον χήρας.
- Παρ. 15,25 Τα αρχοντικά σπίτια των αλαζόνων και υπερηφάνων κατακρημνίζει ο Κυριος, προστατεύει όμως τα σύνορα του αγρού της χήρας εναντίον εκείνων, που τα επιβουλεύονται.
- Παρ. 15,26 βδέλυγμα Κυρίῳ λογισμὸς ἄδικος, ἀγνῶν δὲ ῥήσεις σεμναί.
- Παρ. 15,26 Αποκρουστικά και μισηταί είναι ενώπιον του Κυρίου αι ἄδικοι σκέψεις και αποφάσεις, ενώ οι λόγοι των αγνῶν ανθρώπων, καθ' ο σεμνοί, είναι αρεστοί στον Κυριον.
- Παρ. 15,27 ἐξόλλυσιν ἑαυτὸν ὁ δωρολήπτης, ὁ δὲ μισῶν δώρων λήψεις σώζεται. (Μασ. ΙΣΤ, 6)
- Παρ. 15,27 Ο δικαστής, που δωροδοκεῖται, καταστρέφει κατὰ πρότον και κύριον λόγον τον εαυτὸν του. Εξ αντιθέτου ο δικαστής, ο οποίος αποστρέφεται και μισεῖ τα δώρα, σώζεται ἀπὸ πολλές οδυνηρὰς συνεπειὰς.
- Παρ. 15,27α ἐλεημοσύναις καὶ πίστεσιν ἀποκαθαίρονται ἁμαρτίαι, τῷ δὲ φόβῳ Κυρίου ἐκκλίνει πᾶς ἀπὸ κακοῦ.
- Παρ. 15,27<sup>α</sup> Με ἐλεημοσύνας, με την εντιμότητα και την αξιοπιστίαν καθαρίζονται αι ἁμαρτίαι των ανθρώπων και με τον φόβον του Κυρίου αποφεύγει κάθε ευσεβὴς ἄνθρωπος το κακόν.
- Παρ. 15,28 καρδίαι δικαίων μελετῶσι πίστεις, στόμα δὲ ἀσεβῶν ἀποκρίνεται κακά. (Μασ. Ι, 7)
- Παρ. 15,28 Η διάνοια και η καρδιά των δικαίων μελετᾷ ἀληθεῖς και αξιοπίστους μαρτυρίας, ενώ το στόμα των ἀσεβῶν δίδει ψευδεῖς και πονηρὰς ἀποκρίσεις.
- Παρ. 15,28<sup>α</sup> δεκταὶ παρὰ Κυρίῳ ὁδοὶ ἀνθρώπων δικαίων, διὰ δὲ αὐτῶν καὶ οἱ ἐχθροὶ φίλοι γίνονται.
- Παρ. 15,28<sup>α</sup> Ευπρόσδεκτοι είναι ενώπιον του Κυρίου αι πορεῖαι της ζωῆς των ευσεβῶν ἀνθρώπων, με τους καλοὺς των δε τρόπους κάμνουν και τους ἐχθροὺς των ἀκόμη φίλους.
- Παρ. 15,29 μακρὰν ἀπέχει ὁ Θεὸς ἀπὸ ἀσεβῶν, εὐχαῖς δὲ δικαίων

ἐπακούει. (Μασ. ΙΣΤ,8)

Παρ. 15,29 Ο Θεός ευρίσκεται πολύ μακράν και δεν ακούει τους ασεβείς ανθρώπους. Προσέχει όμως τας προσευχάς των ευσεβών ανθρώπων.

Παρ. 15,29α κρείσσων ὀλίγη λῆψις μετὰ δικαιοσύνης ἢ πολλὰ γεννήματα μετὰ ἀδικίας.

Παρ. 15,29<sup>α</sup> Είναι καλύτερα και προτιμότερα ὀλίγα κέρδη με δικαιοσύνην, παρά πολλά υλικά αγαθά με αδικίαν.

Παρ. 15,29β καρδία ἀνδρὸς λογιζέσθω δίκαια, ἵνα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διορθωθῇ τὰ διαβήματα αὐτοῦ.

Παρ. 15,29β Ο νους του ανθρώπου πρέπει να σκέπτεται και η καρδιά αὐτοῦ να δέχεται το δίκαιον, το σύμφωνον με το θέλημα του Θεοῦ, δια να ευοδωθούν αι πορείαι και αι ἐνέργειαι αὐτοῦ.

Παρ. 15,30 θεωρῶν ὀφθαλμὸς καλὰ εὐφραίνει καρδίαν, φήμη δὲ ἀγαθὴ παιαίνει ὅστ᾽.

Παρ. 15,30 Ο ἄδολος ὀφθαλμός, ὅταν βλέπη τα θαυμάσια της δημιουργίας η και καλὰ ἔργα των ανθρώπων, ευφραίνει την καρδίαν. Ονομα δε καλὸν και ὑπόληψις μεταξύ των ανθρώπων λιπαίνει και τονώνει τα ὅστ᾽ και κάμνει χαρούμενον τον ἄνθρωπον.

Παρ. 15,32 ὃς ἀπωθεῖται παιδείαν, μισεῖ ἑαυτὸν, ὁ δὲ τηρῶν ἐλέγχους ἀγαπᾷ ψυχὴν αὐτοῦ.

Παρ. 15,32 Εκείνος που αποστρέφεται και απορρίπτει την αληθινὴν παιδαγωγίαν και μόρφωσιν, μισεῖ τον εαυτὸν του. Εκείνος ὁμως, ο οποίος ακούει με προσοχὴν και τηρεῖ με προθυμίαν τους ὀρθοὺς ἐλέγχους, που του γίνονται, αγαπᾷ την ψυχὴν του.

Παρ. 15,33 φόβος Θεοῦ παιδεῖα καὶ σοφία, καὶ ἀρχὴ δόξης ἀποκριθήσεται αὐτῇ.

Παρ. 15,33 Η ευλάβεια και ο φόβος προς τον Θεὸν ἔχει ὡς καρπὸν την αληθινὴν παιδείαν και σοφίαν. Και ο κατὰ Θεὸν ευπαιδευτος ἀπὸ αὐτὴν την ζωὴν θα ἀρχισῇ να δοξάζεται.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 16

- Παρ. 16,1 Πάντα τὰ ἔργα τοῦ ταπεινοῦ φανερά παρὰ τῷ Θεῷ, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἐν ἡμέρᾳ κακῇ ὀλοῦνται.
- Παρ. 16,1 Ολα τα ἔργα του ταπεινόφρονος και τα πλέον μυστικά εἶναι ολοφάνερα ενώπιον του Θεοῦ. Οι ασεβεῖς ὁμως και τα ἔργα των κατὰ την ἡμέραν της οργῆς του Θεοῦ θα εξολοθρευθούν.
- Παρ. 16,5 ἀκάθαρτος παρὰ Θεῷ πᾶς ὑψηλοκάρδιος, χειρὶ δὲ χεῖρας ἐμβαλὼν ἀδίκως οὐκ ἀθωωθήσεται.
- Παρ. 16,5 Ακάθαρτος εἶναι ενώπιον του Κυρίου κάθε επηρεμένος και υπερήφανος. Και εκείνος ο οποίος ἔδωσε το χέρι του στο χέρι ἄλλου, δια να επιβεβαιώση ἔτσι την αδικίαν, που θα διαπράξη, δεν θα θεωρηθῇ αθῶος οὔτε και θα αποφύγῃ την δικαίαν τιμωρίαν.
- Παρ. 16,7 ἀρχὴ ὁδοῦ ἀγαθῆς τὸ ποιεῖν τὰ δίκαια, δεκτὰ δὲ παρὰ Θεῷ μᾶλλον ἢ θύειν θυσίας.
- Παρ. 16,7 Η αρχή και το θεμέλιον της εναρέτου ζωῆς εἶναι το να πράττῃ πάντοτε ο ἄνθρωπος το δίκαιον, το σύμφωνον με το θέλημα του Θεοῦ. Τα ἔργα δε της αρετῆς και της δικαιοσύνης εἶναι περισσότερον ευπρόσδεκτα στον Θεόν ἀπὸ την προσφορὰν θυσιῶν.
- Παρ. 16,8 ὁ ζητῶν τὸν Κύριον εὐρήσει γνῶσιν μετὰ δικαιοσύνης, οἱ δὲ ὀρθῶς ζητοῦντες αὐτὸν εὐρήσουσιν εἰρήνην.  
(Μασ. 4)
- Παρ. 16,8 Εκείνος, ο οποίος ζητεῖ να εὐρῇ τον Κυριον, θα ἀποκτήσῃ την αληθινὴν γνῶσιν και την αρετήν. Οσοι εὐλικρινῶς ζητοῦν τον Κυριον, θα εὐρουν και θα ἀπολαύσουν ψυχικὴν εἰρήνην.
- Παρ. 16,9 πάντα τὰ ἔργα τοῦ Κυρίου μετὰ δικαιοσύνης·

φυλάσσεται δὲ ὁ ἀσεβὴς εἰς ἡμέραν κακὴν.

Παρ. 16,9

Όλα τα ἔργα του Κυρίου γίνονται πάντοτε μετὰ δικαιοσύνης. Εάν δε ο ασεβὴς δεν τιμωρῆται, φυλάσσεται δια να τιμωρηθῇ κατὰ την ἡμέραν της οργῆς του Κυρίου.

Παρ. 16,10

μαντεῖον ἐπὶ χεῖλεσι βασιλέως, ἐν δὲ κρίσει οὐ μὴ πλανηθῇ τὸ στόμα αὐτοῦ.

Παρ. 16,10

Μαντεῖον ἀληθείας ὑπάρχει εἰς τα χεῖλη του συνετοῦ βασιλέως. Κατὰ δε την ὥραν, που δικάζει, δεν θα πλανηθῇ, ὥστε το στόμα αὐτοῦ να ἐκφέρῃ πεπλανημένην ἀπόφασιν.

Παρ. 16,11

ρόπῃ ζυγοῦ δικαιοσύνη παρὰ Κυρίῳ, τὰ δὲ ἔργα αὐτοῦ στάθμια δίκαια.

Παρ. 16,11

Ζυγαριὰ ἀκριβοδικαῖα εἶναι ἡ δικαιοσύνη του Θεοῦ. Αἱ δε ἀποφάσεις καὶ αἱ κρίσεις εἶναι δίκαιαι, ὅπως τα ἀκριβῆ ζύγια.

Παρ. 16,12

βλέλυγμα βασιλεῖ ὁ ποιῶν κακά, μετὰ γὰρ δικαιοσύνης ἐτοιμάζεται θρόνος ἀρχῆς.

Παρ. 16,12

Αποκρουστικός καὶ μισητός εἶναι, καὶ πρέπει να εἶναι, στον συνετόν βασιλέα ἐκεῖνος, που διαπράττει κακά ἔργα. Διότι ἡ βάσις καὶ ἡ δύναμις του βασιλικοῦ θρόνου εἶναι ἡ δικαιοσύνη.

Παρ. 16,13

δεκτὰ βασιλεῖ χεῖλη δίκαια, λόγους δὲ ὀρθοὺς ἀγαπᾷ.

Παρ. 16,13

Εὐπρόσδεκτα εἶναι ἐνώπιον του συνετοῦ βασιλέως τα χεῖλη, που ἐκφράζουν το ὀρθόν καὶ το δίκαιον. Ἀγαπᾷ δε ο βασιλεὺς τους ἀληθινούς καὶ συνετοὺς λόγους.

Παρ. 16,14

θυμὸς βασιλέως ἄγγελος θανάτου, ἀνὴρ δὲ σοφὸς ἐξιλιάσεται αὐτόν.

Παρ. 16,14

Ἡ οργὴ ὅμως του βασιλέως ἐναντίον κάποιου εἶναι προάγγελος θανατικῆς καταδίκης δι' ἐκεῖνον. Ὁ συνετός ὅμως καὶ σοφὸς σύμβουλος θα φροντίσῃ να ἐξευμενίσῃ καὶ να καταπραῖνῃ τον ἐξωργισμένον βασιλέα.

Παρ. 16,15

ἐν φωτὶ ζωῆς υἱὸς βασιλέως, οἱ δὲ προσδεκτοὶ αὐτῷ ὥσπερ νέφος ὄψιμον.

- Παρ. 16,15 Ο βασιλεύς και ο υιός του βασιλέως πρέπει να ευρίσκεται πάντοτε μέσα στο φως της εναρέτου ζωής. Οι δε σοφοί και συνετοί σύμβουλοι γίνονται ευπρόσδεκτοι εις αυτόν, όπως ευπρόσδεκτος γίνεται η οψιμος βροχή νέφους.
- Παρ. 16,16 νοσσιαί σοφίας αίρετώτεραι χρυσίου, νοσσιαί δέ φρονήσεως αίρετώτεραι υπέρ άργύριον.
- Παρ. 16,16 Αι φωλαί της σοφίας, οι τόποι όπου ζουν και συσκέπτονται οι κατά Θεόν ενάρετοι, είναι πολυτιμότεροι από τον χρυσόν. Αι φωλαί αυτά της συνέσεως και φρονήσεως είναι πολυτιμότεραι από το αργύριον.
- Παρ. 16,17 τρίβοι ζωής έκκλίνουνσιν από κακών, μήκος δέ βίου όδοι δικαιοσύνης. ό δεχόμενος παιδείαν έν άγαθοίς έσται, ό δέ φυλάσσων έλέγχους σοφισθήσεται. ός φυλάσσει τās έαυτοϋ όδούς, τηρεϊ τήν έαυτοϋ ψυχήν, άγαπών δέ ζωήν αύτοϋ φείσεται στόματος αύτοϋ.
- Παρ. 16,17 Δρόμοι εναρέτου ζωής απομακρύνουν και προφυλάσσουν από συμφοράς. Οι δρόμοι της δικαιοσύνης χαρίζουν μακρότητα ζωής. Εκείνος ο οποίος δέχεται την θείαν παιδαγωγίαν και μόρφωσιν, θα ζήση και θα μείνη εν μέσω αγαθών. Εκείνος που ακούει και τηρεί τους ορθούς ελέγχους, θα γίνη σοφός. Εκείνος που προσέχει τους τρόπους της ζωής και της ενεργείας του, περιφρουρεί την ψυχήν του. Εκείνος που αγαπά την ειρηνικήν και χαρούμενην ζωήν, φυλάσσει προσεκτικά το στόμα του, ώστε να μη λαλή κατά τρόπον ενοχλητικών και απερίσκεπτον.
- Παρ. 16,18 πρό συντριβής ήγεϊται ύβρις, πρό δέ πτώματος κακοφροσύνη.
- Παρ. 16,18 Προ πάσης συντριβής προηγείται αλαζονεία και υπερηφάνεια. Προ πάσης δε καταστρεπτικής πτώσεως υπάρχει η κακοφροσύνη.
- Παρ. 16,19 κρείσσων πραϋθυμος μετά ταπεινώσεως ή ός διαιρείται

σκῦλα μετὰ ὑβριστῶν.

Παρ. 16,19 Καλύτερος και προτιμότερος είναι ο πράος και ο ταπεινόφρων η εκείνος ο οποίος ὑστερα από νίκη μοιράζει τα λάφυρα με τους αλαζονικούς και υπερηφάνους συμμάχους του.

Παρ. 16,20 συνετὸς ἐν πράγμασιν εὐρετὴς ἀγαθῶν, πεποιθὼς δὲ ἐπὶ Θεῷ μακαριστός.

Παρ. 16,20 Εκείνος ο οποίος φέρεται με σύνεσιν εις τας περιστάσεις και υποθέσεις της ζωής του, θα εὐρη το αγαθόν και την ευτυχίαν. Εκείνος που στηρίζει τας ελπίδας του στον Θεόν, είναι αξιέπαινος και αξιομακάριστος.

Παρ. 16,21 τοὺς σοφοὺς καὶ συνετοὺς φαύλους καλοῦσιν, οἱ δὲ γλυκεῖς ἐν λόγῳ πλείονα ἀκούσονται.

Παρ. 16,21 Οι χωρίς την κατά Θεόν μόρφωσιν και ζωὴν ἀνθρωποι ονομάζουν τους σοφοὺς και συνετοὺς ασημάντους και ανοήτους. Οι γλυκομίλητοι ὁμως και φιλομαθεῖς θα ακούσουν και θα μάθουν πολὺ περισσότερα καλὰ και συνετὰ ἀπὸ τους σοφοὺς.

Παρ. 16,22 πηγὴ ζωῆς ἔννοια τοῖς κεκτημένοις, παιδεῖα δὲ ἀφρόνων κακὴ.

Παρ. 16,22 Η σύνεσις και η φρόνησις, δι' ὅσους την ἔχουν ως κτήμα των, είναι πηγὴ ζωῆς. Ἐνῶ η παιδαγωγία των ἀφρόνων είναι κακὴ και επιβλαβὴς δια τους ιδίους.

Παρ. 16,23 καρδιά σοφοῦ νοήσει τὰ ἀπὸ τοῦ ἰδίου στόματος, ἐπὶ δὲ χεῖλεσι φορέσει ἐπιγνωμοσύνην.

Παρ. 16,23 Ο νους και η καρδιά του αληθινὰ σοφοῦ θα σκεφθῇ και θα μελετήσῃ ὅσα λόγια πρόκειται να βγουν ἀπὸ το στόμα του. Κατανοεῖ δε και γνωρίζει, ὅσα θα προφέρουν τα χεῖλη του.

Παρ. 16,24 κηρία μέλιτος λόγοι καλοί, γλύκασμα δὲ αὐτοῦ ἴσσις ψυχῆς.

Παρ. 16,24 Οι καλοὶ λόγοι είναι γλυκεῖς και ωφέλιμοι, ὅπως η κηρήθρα. Αὐτὴ δε η γλυκύτης των καλῶν λόγων είναι θεραπεία και

παρηγορία της ψυχής.

Παρ. 16,25

εἰσὶν ὁδοὶ δοκοῦσαι εἶναι ὀρθαὶ ἀνδρὶ, τὰ μέντοι  
τελευταῖα αὐτῶν βλέπει εἰς πυθμένα ᾗδου.

Παρ. 16,25

Υπάρχουν πορείαι της ζωής, αι οποίαι θεωρούνται ορθαί και  
ωφέλιμοι στους ανθρώπους, αλλ' αι οποίαι καταλήγουν εν  
τέλει εις τα βάθη του ᾗδου.

Παρ. 16,26

ἀνὴρ ἐν πόνοις πονεῖ ἑαυτῷ καὶ ἐκβιάζεται τὴν  
ἀπώλειαν ἑαυτοῦ, ὁ μέντοι σκολιὸς ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ  
στόματι φορεῖ τὴν ἀπώλειαν.

Παρ. 16,26

Καθε εργατικός άνθρωπος κοπιάζει δια τον εαυτόν του, δια  
να αποδιώξη την από την πείναν καταστροφήν του. Ο  
διεστραμμένος ὁμως και αργόσχολος φέρει ο ίδιος στο  
στόμα του τον όλεθρόν του.

Παρ. 16,27

ἀνὴρ ἄφρων ὀρύσσει ἑαυτῷ κακά, ἐπὶ δὲ τῶν ἑαυτοῦ  
χειλέων θησαυρίζει πῦρ.

Παρ. 16,27

Ο άμυαλος άνθρωπος σκάπτει με τα ίδια του τα χέρια τον  
λάκκον της δυστυχίας του. Και επάνω εις τα χείλη του  
αποθησαυρίζει πυρ, το οποίον θα τον κατακαύση.

Παρ. 16,28

ἀνὴρ σκολιὸς διαπέμπεται κακά, καὶ λαμπτήρα δόλου  
πυρσεύει κακοῖς καὶ διαχωρίζει φίλους.

Παρ. 16,28

Ο διεστραμμένος άνθρωπος διασκορπίζει ολόγυρά του την  
δυστυχίαν, και με το αναμμένο δαυλί της δολιότητός του  
ανάπτει πυρκαϊάς κακών γύρω του. Χωρίζει δέ με τας  
διαβολάς και συκοφαντίας του φίλους αγαπητούς.

Παρ. 16,29

ἀνὴρ παράνομος ἀποπειράται φίλων καὶ ἀπάγει αὐτοὺς  
ὁδοὺς οὐκ ἀγαθάς.

Παρ. 16,29

Άνθρωπος παράνομος αποπειράται κακά εναντίον των  
φίλων του και τους παρασύρει εις δρόμους πονηρούς και  
ολεθρίους.

Παρ. 16,30

στηρίζων δὲ ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ διαλογίζεται  
διεστραμμένα, ὀρίζει δὲ τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ πάντα τὰ  
κακά· οὗτος κάμινός ἐστι κακίας.

- Παρ. 16,30 Προσηλώνει ατενώς το βλέμμα του εις κάποιον στόχον του, σκέπτεται διεστραμμένα και με τα χείλη του εκφράζει και καθορίζει όλα τα κακά σχέδιά του. Αυτός είναι αναμμένο καμίνι κακίας.
- Παρ. 16,31 στέφανος καυχήσεως γήρας, ἐν δὲ ὁδοῖς δικαιοσύνης εὐρίσκεται.
- Παρ. 16,31 Το έντιμον και καλόν γήρας είναι στέφανος δόξης και καυχήσεως. Τέτοιο γήρας όμως επιτυγχάνεται στους δρόμους της αρετής.
- Παρ. 16,32 κρείσσων άνήρ μακρόθυμος ισχυροῦ, ὁ δὲ κρατῶν ὀργῆς κρείσσων καταλαμβανομένου πόλιν.
- Παρ. 16,32 Καλύτερος και προτιμότερος είναι ανήρ υπαμονητικός και πράος από τον ισχυρόν. Εκείνος δε ο οποίος κυριαρχεί επί του εαυτού του και συγκρατεί την οργήν του, είναι καλύτερος από εκείνον που καταλαμβάνει πόλιν.
- Παρ. 16,33 εἰς κόλπους ἐπέρχεται πάντα τοῖς ἀδίκοις, παρὰ δὲ Κυρίου πάντα τὰ δίκαια.
- Παρ. 16,33 Όλα τα κακά, τα οποία κάμνουν οι ασεβείς, επέρχονται εναντίον αυτών των ιδίων. Μονον δε το ορθόν και το δίκαιον ευλογείται και παρέχεται από τον Θεόν.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 17

- Παρ. 17,1 Κρείσσων ψωμὸς μεθ' ἡδονῆς ἐν εἰρήνῃ ἢ οἶκος πλήρης πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ἀδίκων θυμάτων μετὰ μάχης.
- Παρ. 17,1 Καλύτερον και προτιμότερον είναι ξηρό ψωμί με χαρουμένη και ειρηνική καρδιά, με ομόνοια και αγάπη, παρὰ σπίτι φιλονεικιών, ἔστω και γεμάτο από αγαθά και σφαχτά, τα οποία απεκτήθησαν με αδικίας.
- Παρ. 17,2 οἰκέτης νοήμων κρατήσῃ δεσποτῶν ἀφρόνων, ἐν δὲ ἀδελφοῖς διελεῖται μέρη.

- Παρ. 17,2 Ο έξυπνος και συνετός υπηρέτης θα γίνη κύριος στους ανοήτους κυρίους του. Μεταξύ δε των παιδιών, υιών των κυρίων του, θα πάρη και αυτός μερίδιον.
- Παρ. 17,3 ὥσπερ δοκιμάζεται ἐν καμίνῳ ἄργυρος καὶ χρυσός, οὕτως ἐκλεκταὶ καρδίαι παρὰ Κυρίῳ.
- Παρ. 17,3 Οπως καθαρίζεται ο άργυρος και ο χρυσός με τη φωτιά στο καμίνι, κατά παρόμοιον τρόπον και αι εκλεκταί καρδίαι δια μέσου της παιδαγωγίας του Κυρίου γίνονται αγναί και καθαραί.
- Παρ. 17,4 κακός ὑπακούει γλώσσης παρανόμων, δίκαιος δὲ οὐ προσέχει χεῖλεσι ψευδέσιν.
- Παρ. 17,4 Ο κακός, ο ρέπων προς το κακόν, ευχαριστεῖται να ακοῦη και να υπακοῦη στους πονηροῦς λόγους των παρανόμων. Ο ευσεβής όμως άνθρωπος καμμίαν προσοχήν δεν δίδει εις χεῖλη, που λέγουν ψεύδη.
- Παρ. 17,5 ὁ καταγελῶν πτωχοῦ παροξύνει τὸν ποιήσαντα αὐτόν, ὁ δὲ ἐπιχαίρων ἀπολλυμένῳ οὐκ ἀθωωθήσεται· ὁ δὲ ἐπισπλαγχνιζόμενος ἐλεηθήσεται.
- Παρ. 17,5 Εκείνος που εμπαίζει τον πτωχόν δια την πτωχείαν του, εξοργίζει τον ποιητήν και δημιουργόν αυτού. Εκείνος που χαιρεκακεῖ, όταν βλέπη τον συνάνθρωπόν του να καταστρέφεται, δεν θα θεωρηθῇ αθώος ούτε και θα μείνη ατιμώρητος. Εκείνος όμως ο οποίος ευσπλαγχνίζεται και ελεεῖ, θα ελεηθῇ εκ μέρους του Θεοῦ.
- Παρ. 17,6 στέφανος γερόντων τέκνα τέκνων, καύχημα δὲ τέκνων πατέρες αὐτῶν.
- Παρ. 17,6 Δοξα και καμάρι των γερόντων εἶναι τα καλὰ παιδιὰ και τα εγγόνια των. Τιμή δε και καύχημα των τέκνων εἶναι οι καλοὶ πρόγονοὶ των.
- Παρ. 17,6<sup>α</sup> τοῦ πιστοῦ ὅλος ὁ κόσμος τῶν χρημάτων, τοῦ δὲ ἀπίστου οὐδὲ ὀβολός.
- Παρ. 17,6<sup>α</sup> Του αξιοπίστου και ευσυνείδητου όλα τα χρήματα του

- κόσμου είναι ιδικά του, διότι όλοι τον εμπιστεύονται. Εις δε τον αναξιόπιστον ούτε ένα οβολόν δεν εμπιστεύονται.
- Παρ. 17,7 οὐχ ἄρμόσει ἄφρωνι χεῖλη πιστά, οὐδὲ δικαίῳ χεῖλη ψευδῆ.
- Παρ. 17,7 Δεν ταιριάζουν και ούτε δυνατόν είναι να υπάρξουν στον άφρονα χείλη, τα οποία θα λένουν αξιοπίστους λόγους. Οπως επίσης δεν ταιριάζουν και ούτε υπάρχουν στον δίκαιον χείλη, τα οποία λένουν ψεύδη.
- Παρ. 17,8 μισθὸς χαρίτων ἢ παιδεῖα τοῖς χρωμένοις, οὐ δ' ἂν ἐπιστρέψῃ εὐοδωθήσεται.
- Παρ. 17,8 Η αληθινή μόρφωσις, δι' όσους την έχουν και την χρησιμοποιούν, είναι πηγή τέρψεων πνευματικών. Οπουδήποτε δε και αν στραφή ο κατά Θεόν μορφωμένος άνθρωπος, θα κατευοδωθεί εις τας ενεργείας του.
- Παρ. 17,9 ὃς κρύπτει ἀδικήματα, ζητεῖ φίλιαν, ὃς δὲ μισεῖ κρύπτειν, διΐστησι φίλους καὶ οἰκείους.
- Παρ. 17,9 Εκείνος που παραβλέπει και σκεπάζει με αγάπην τα σφάλματα και τας αδυναμίας του άλλου, ζητεί και αποκτά φίλους. Αντιθέτως εκείνος ο οποίος δεν σκεπάζει αλλά διασαλπίζει αυτά, απομακρύνει από κοντά του και αυτούς ακόμη τους φίλους και οικείους του, διότι τους γίνεται αποκρουστικός.
- Παρ. 17,10 συντρίβει ἀπειλή καρδίαν φρονίμου, ἄφρων δὲ μαστιγῶθεις οὐκ αἰσθάνεται.
- Παρ. 17,10 Και μία μόνη απειλή συντρίβει την ευαίσθητον καρδίαν του συνετού και φρονίμου ανθρώπου. Ο άφρων όμως, και όταν ακόμη μαστιγώνεται, μένει αναίσθητος.
- Παρ. 17,11 ἀντιλογίας ἐγείρει πᾶς κακός, ὁ δὲ Κύριος ἄγγελον ἀνελεήμονα ἐκπέμψει αὐτῷ.
- Παρ. 17,11 Αντίστασιν στο θέλημα του Θεού και αντιλογίας μεταξύ των ανθρώπων εγείρει και προβάλλει ο κακός άνθρωπος. Δια τούτο ο Κυριος θα στείλῃ εναντίον του άσπλαγχνον άγγελον να τον τιμωρήσῃ.

- Παρ. 17,12 ἐμπεσεῖται μέριμνα ἀνδρὶ νοήμονι, οἱ δὲ ἄφρονες διαλογιοῦνται κακὰ.
- Παρ. 17,12 Εἰς τοὺς ὠμούς του μυαλωμένου και συνετοῦ ἀνδρός επιφορτίζονται μέριμναι και φροντίδες δια τοὺς ἄλλους. Ενώ οἱ ασύνετοι και ἀργόσχολοι σκέπτονται πάντοτε το κακόν.
- Παρ. 17,13 ὃς ἀποδίδωσι κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν, οὐ κινήσεται κακὰ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ.
- Παρ. 17,13 Εκείνος ο οποίος ανταποδίδει κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν και των ευεργεσιῶν, που ἔλαβε, αὐτός θα εὐρίσκεται πάντοτε ὑπὸ το κράτος θλίψεων, διότι τα κακὰ και η θεία τιμωρία δεν θα απομακρυνθοῦν ἀπὸ τον οἶκον του.
- Παρ. 17,14 ἐξουσίαν δίδωσι λόγοις ἀρχὴ δικαιοσύνης, προηγεῖται δὲ τῆς ἐνδείας στάσις καὶ μάχη.
- Παρ. 17,14 Η δικαιοσύνη και γενικώτερον η ἀρετὴ δίδουν κύρος και βαρύτητα εἰς τα λόγια του δικαίου. Οπου ὁμως ὑπάρχει φιλονεικία και μάχη, ἐκεῖ επακολουθεῖ η φτώχεια.
- Παρ. 17,15 ὃς δίκαιον κρίνει τὸν ἄδικον, ἄδικον δὲ τὸν δίκαιον, ἀκάθαρτος καὶ βδελυκτὸς παρὰ Θεῷ.
- Παρ. 17,15 Ο δικαστής, ο οποίος κρίνει και καταδικάζει τον δίκαιον ὡς ἄδικον, τον δε ἄδικον ἀνακηρύσσει δίκαιον, ἀκάθαρτος, αποκρουστικός και μισητός εἶναι ἐνώπιον του Κυρίου.
- Παρ. 17,16 ἵνατί ὑπῆρξε χρήματα ἄφρονι; κτήσασθαι γὰρ σοφίαν ἀκάρδιος οὐ δυνήσεται.
- Παρ. 17,16 Τι χρησιμεύουν τα χρήματα στον ἀμυαλον ἄνθρωπον; Διότι με αὐτὰ δεν θα κατορθώση ποτέ να ἀποκτήσῃ σοφίαν ἄνθρωπος, που δεν ἔχει καρδίαν ἐπιδεκτικὴν.
- Παρ. 17,16<sup>α</sup> ὃς ὑψηλὸν ποιεῖ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον, ζητεῖ συντριβήν, ὃ δὲ σκολιάζων τοῦ μαθεῖν ἐμπεσεῖται εἰς κακὰ.
- Παρ. 17,16<sup>α</sup> Εκείνος ο οποίος για λόγους ἐγωῖσμού και παρὰ την οικονομικὴν του ἀδυναμίαν κτίζει ὑψηλὸ το σπίτι του, ἐπιζητεῖ μόνος του την πτωχείαν και συντριβήν. Οποῖος δε

δυστροπεί και αποφεύγει να γνωρίση το θέλημα του Θεού  
θα περιπέση εις πολλά κακά.

Παρ. 17,17 εἰς πάντα καιρὸν φίλος ὑπαρχέτω σοι, ἄδελφοὶ δὲ ἐν  
ἀνάγκαις χρήσιμοι ἔστωσαν· τούτου γὰρ χάριν  
γεννῶνται.

Παρ. 17,17 Εἰς κάθε περίστασιν και εἰς ὅλον τον χρόνον της ζωῆς σου  
φρόντιζε να ἔχῃς κάποιον φίλον. Εἰς δε τας ἀνάγκας και  
περιπετείας της ζωῆς ας σου εἶναι χρήσιμοι και βοηθοὶ οἱ  
ἀδελφοὶ σου, διότι δι' αὐτὸν τον σκοπὸν γεννῶνται.

Παρ. 17,18 ἀνὴρ ἄφρων ἐπικροτεῖ καὶ ἐπιχαίρει ἑαυτῷ, ὡς καὶ ὁ  
ἐγγυώμενος ἐγγύῃ τῶν ἑαυτοῦ φίλων.

Παρ. 17,18 Ο ἄμυαλος ἄνθρωπος καμαρώνει και χειροκροτεῖ τον  
εαυτὸν του και μένει ευχαριστημένος ἀπὸ τον εαυτὸν του,  
ὅπως ακριβῶς και ἐκεῖνος ο οποίος επιπολαίως  
σκεπτόμενος δίδει ἐγγύησιν δια τους φίλους του.

Παρ. 17,19 φιλαμαρτημῶν χαίρει μάχαις, [ὕψων δὲ θύραν αὐτοῦ  
ζητεῖ συντριβήν].

Παρ. 17,19 Οποῖος ἀγαπᾷ τας ἀμαρτίας, χαίρει εἰς τας ἐρίδας και τας  
φιλονεικίας. Εκείνος που δια λόγους επιδείξεως  
κατασκευάζει υψηλὸν και ἀρχοντικὸν το σπίτι του, ἐπιζητεῖ  
μόνος την συντριβήν του.

Παρ. 17,20 ὁ δὲ σκληροκάρδιος οὐ συναντᾷ ἀγαθοῖς. ἀνὴρ  
εὐμετάβολος γλώσση ἐμπεσεῖται εἰς κακά,

Παρ. 17,20 Ο σκληρόκαρδος και ἀμετανόητος δεν θέλει να συναντάται  
με τους ἀγαθοὺς ἀνθρώπους. Ἀνθρωπος ἀσταθής εἰς τα  
λόγια του, αὐτὸς που λέγει και ξελέγει, θα περιπέση εἰς  
πολλά κακά.

Παρ. 17,21 καρδία δὲ ἄφρονος ὀδύνη τῷ κεκτημένῳ αὐτήν. οὐκ  
εὐφραίνεται πατὴρ ἐπὶ υἱῷ ἀπαιδεύτῳ, υἱὸς δὲ φρόνιμος  
εὐφραίνει μητέρα αὐτοῦ.

Παρ. 17,21 Ἡ καρδία του ἀφρονος φέρει πόνους και θλίψεις εἰς αὐτὸν  
τον ἴδιον, που την ἔχει. Ο πατέρας δεν ευχαριστεῖται και δεν

χαίρει δια τον αμόρφωτον και αγροίκον υιόν του. Εξ αντιθέτου ο φρόνιμος και συνετός υιός ευφραίνει και χαροποιεί την μητέρα του.

Παρ. 17,22 καρδιά εύφραινομένη εύεκτεῖν ποιεῖ, ἀνδρὸς δὲ λυπηροῦ ξηραίνεται τὰ ὀσᾶ.

Παρ. 17,22 Όταν η καρδιά ευφραίνεται, ο ὅλος ἄνθρωπος αισθάνεται ευεξίαν. Εξ αντιθέτου όταν ο ἄνθρωπος ευρίσκεται υπό το κράτος συνεχούς λύπης, αισθάνεται να ξηραίνονται τα ὀστά του.

Παρ. 17,23 λαμβάνοντος δῶρα ἀδίκως ἐν κόλποις οὐ κατευοδοῦνται ὁδοί, ἀσεβῆς δὲ ἐκκλίνει ὁδοὺς δικαιοσύνης.

Παρ. 17,23 Όταν κάποιος παίρνη κρυφίως δώρα, δια να αδικήση τον δίκαιον, δεν θα κατευοδωθούν αι πορείαι της ζωής του. Ο δε ασεβής ξεφεύγει και παρεκτρέπεται, ἐπὶ ζημίᾳ του εαυτοῦ του, ἀπὸ τας οδοὺς της δικαιοσύνης και της ευθυκρισίας.

Παρ. 17,24 πρόσωπον συνετὸν ἀνδρὸς σοφοῦ, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἄφρονος ἐπ' ἄκρα γῆς.

Παρ. 17,24 Το πρόσωπον του σοφοῦ ἀνθρώπου εκφράζει σύνεσιν και συστολήν, ενώ τα μάτια του ἄφρονος γυρίζουν ἀπερίσκεπτα προς ὅλα τα σημεία της γῆς.

Παρ. 17,25 ὀργὴ πατρὶ υἱὸς ἄφρων καὶ ὀδύνη τῇ τεκούσῃ αὐτόν.

Παρ. 17,25 Την ὀργήν του πατρός προκαλεῖ και εξεγείρει ο ασύνετος νέος, και ὀδύνην επιφέρει εις την γεννήσασαν αὐτόν μητέρα.

Παρ. 17,26 ζημιοῦν ἄνδρα δίκαιον οὐ καλόν, οὐδὲ ὅσιον ἐπιβουλεύειν δυνάσταις δικαίοις.

Παρ. 17,26 Δεν εἶναι καθόλου καλόν να επιβάλλωνται πρόστιμα στον ἄνδρα, ο οποίος ἔχει το δίκαιον με το μέρος του. Ούτε εἶναι πρέπον και επιτετραμμένον να επιβουλεύεται κανεὶς δικαίους ἄρχοντας.

Παρ. 17,27 ὃς φεῖδεται ῥῆμα προέσθαι σκληρόν, ἐπιγνώμων,

μακρόθυμος δὲ ἀνὴρ φρόνιμος.

Παρ. 17,27      Εκείνος, ο οποίος προσέχει να μη βγάξη από το στόμα του λόγια δηκτικά και προσβλητικά, είναι συνετός και γνωστικός άνθρωπος. Ο υπομονητικός και πράος είναι άνθρωπος φρόνιμος.

Παρ. 17,28      ἀνοήτῳ ἐπερωτήσαντι σοφίαν σοφία λογισθήσεται, ἐνεδὼν δὲ τις ἑαυτὸν ποιήσας δόξει φρόνιμος εἶναι.

Παρ. 17,28      Και αυτός ακόμη ο αμόρφωτος, όταν ερωτά τους σοφούς δια να μάθη κάτι, θα φαίνεται και θα θεωρήται φρόνιμος και σοφός. Αλλά και εκείνος ο οποίος θα σιωπά και θα κάμνη τον βωβόν, θα θεωρηθή από τους άλλους επίσης φρόνιμος, χωρίς όμως και να είναι.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 18

Παρ. 18,1      Προφάσεις ζητεῖ ἀνὴρ βουλόμενος χωρίζεσθαι ἀπὸ φίλων, ἐν παντὶ δὲ καιρῷ ἐπονείδιστος ἔσται.

Παρ. 18,1      Προφάσεις ζητεῖ εκείνος, ο οποίος θέλει και επιδιώκει να χωρισθῇ από τους φίλους του. Αυτός όμως θα είναι πάντοτε άξιος κατακρίσεως και χλευασμού.

Παρ. 18,2      οὐ χρείαν ἔχει σοφίας ἐνδεὴς φρενῶν, μᾶλλον γὰρ ἄγεται ἀφροσύνη.

Παρ. 18,2      Ο ασύνετος και άμυαλος άνθρωπος, σκοτισμένος από τον εγωϊσμόν του, δεν αισθάνεται την ανάγκην να συμβουλευθῇ σοφούς. Δι' αυτό και σύρεται τήδε κακείσε από την αμυαλωσύνην του.

Παρ. 18,3      ὅταν ἔλθῃ ἀσεβὴς εἰς βάθος κακῶν, καταφρονεῖ, ἐπέρχεται δὲ αὐτῷ ἀτιμία καὶ ὄνειδος.

Παρ. 18,3      Όταν ο ασεβής και χωρίς φόβον Θεοῦ άνθρωπος πάρῃ τον κατήφορον και ολισθήσῃ εἰς βάθος κακῶν, αναίσχυντος πλέον και πωρωμένος καταφρονεῖ τους πάντας. Δια τούτο

- επέρχεται εναντίον του ο εξευτελισμός και η καταισχύνη.
- Παρ. 18,4 ὕδωρ βαθὺ λόγος ἐν καρδίᾳ ἀνδρός, ποταμὸς δὲ ἀναπηδῶει καὶ πηγὴ ζωῆς.
- Παρ. 18,4 Ο λόγος, που αναβλύζει από την καρδίαν του συνετού ανθρώπου, είναι τόσο βαθύς και ωφέλιμος, όπως το ανεξάντλητον ὕδωρ ενός βαθέος φρέατος. Ποταμός δε αναβλύζει από την ψυχὴν του και πηγὴ ὕδατος ζωῆς από το στόμα του.
- Παρ. 18,5 θαυμάσαι πρόσωπον ἀσεβοῦς οὐ καλόν, οὐδὲ ὅσιον ἐκκλίνειν τὸ δίκαιον ἐν κρίσει.
- Παρ. 18,5 Το να θαυμάζη κανείς το πρόσωπον και την ζωὴν του ασεβούς δεν είναι ορθόν· ούτε δε και είναι πρέπον και σύμφωνον προς το θέλημα του Θεοῦ να διαστρέφη κανείς το δίκαιον κατὰ την ὥραν της δίκης.
- Παρ. 18,6 χεὶλη ἄφρονος ἄγουσιν αὐτὸν εἰς κακά, τὸ δὲ στόμα αὐτοῦ τὸ θρασὺ θάνατον ἐπικαλεῖται.
- Παρ. 18,6 Τα λόγια που βγαίνουν από το στόμα του ασύνετου, τον οδηγούν εις πειρασμούς και καταστροφάς. Το δε θρασὺ του στόμα με τα προκλητικά του λόγια είναι, σαν να προκαλῇ εναντίον του τον θάνατον.
- Παρ. 18,7 στόμα ἄφρονος συντριβὴ αὐτῷ, τὰ δὲ χεὶλη αὐτοῦ παγὶς τῇ ψυχῇ αὐτοῦ.
- Παρ. 18,7 Το στόμα του ἄφρονος είναι η καταστροφή του και τα λόγια των χειλέων του είναι παγίς, όπου συλλαμβάνεται και καταστρέφεται η ζωὴ του.
- Παρ. 18,8 ὀκνηροὺς καταβάλλει φόβος, ψυχαὶ δὲ ἀνδρογύνων πεινᾶσουσιν.
- Παρ. 18,8 Οι οκνηροὶ και απρόθυμοι εις την εργασίαν καταβάλλονται ἀπὸ φόβον, οι δε θηλυπρεπεῖς και μαλθακοὶ θα πεινάσουν.
- Παρ. 18,9 ὁ μὴ ἰώμενος ἑαυτὸν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἀδελφὸς ἐστὶ τοῦ λυμαιομένου ἑαυτόν.
- Παρ. 18,9 Εκείνος ο οποίος δεν καταπολεμεί την οκνηρίαν και δεν

προσπαθεί να εξυπηρετήσει τον εαυτόν του με την εργατικότητα του, αυτός είναι όμοιος με εκείνον, που οδηγεί τον εαυτόν του στον όλεθρον.

Παρ. 18,10      ἕκ μεγαλωσύνης ἰσχύος ὄνομα Κυρίου, αὐτῷ δὲ προσδραμόντες δίκαιοι ὑψοῦνται.

Παρ. 18,10      Το ὄνομα του Κυρίου είναι ὄνομα μεγαλοπρεπείας και παντοδυναμίας. Εἰς αὐτό ὅταν καταφεύγουν οἱ δίκαιοι, υψώνονται και δοξάζονται.

Παρ. 18,11      ὕπαρξις πλουσίου ἀνδρὸς πόλις ὀχυρά, ἡ δὲ δόξα αὐτῆς μέγα ἐπισκιάζει.

Παρ. 18,11      Ἡ περιουσία του εὐσεβοῦς πλουσίου εἶναι ἀσφαλῆς, ὅπως ἡ ὀχυρά πόλις· ἡ δόξα δὲ αὐτῆς τον ἐπισκιάζει και τον ἐπαναπαύει.

Παρ. 18,12      πρὸ συντριβῆς ὑψοῦται καρδία ἀνδρὸς, καὶ πρὸ δόξης ταπεινοῦται.

Παρ. 18,12      Ἡ υψηλοφροσύνη της καρδίας προηγείται ἀπὸ της συντριβῆς του ἀλαζόνος, ὅπως και ἡ ταπεινοφροσύνη προηγείται ἀπὸ της δόξης του ταπεινοῦ.

Παρ. 18,13      ὃς ἀποκρίνεται λόγον πρὶν ἀκοῦσαι, ἀφροσύνη αὐτῷ ἐστὶ καὶ ὄνειδος.

Παρ. 18,13      Εκείνος ὁ ὁποῖος δίδει ἀπάντησιν, πρὶν ἀκοῦσθαι τι του λέγουν, εἶναι ἀσύνετος και ἐντροπιάζεται.

Παρ. 18,14      θυμὸν ἀνδρὸς πρᾶννει θεράπων φρόνιμος, ὀλιγόψυχον δὲ ἄνδρα τίς ὑποίσει;

Παρ. 18,14      Τον θυμὸν ἐνὸς ὀργισμένου κυρίου ἡμπορεῖ να καταπραῖναι και διαλύσθαι ἕνας συνετὸς υπηρέτης. Τον μικρόψυχον ὁμως και λεπτολόγον ἄνθρωπον ποῖός ἡμπορεῖ να τον υποφέρει;

Παρ. 18,15      καρδία φρονίμου κτᾶται αἴσθησιν, ὦτα δὲ σοφῶν ζητεῖ ἔννοιαν.

Παρ. 18,15      Ο νους και ἡ καρδιά του συνετοῦ ἀνθρώπου ζητεῖ και αποκτᾶ συνεχῶς την ἀληθινὴν γνώσιν. Τα αὐτιά δὲ των σοφῶν εὐχαριστοῦνται να ἀκούουν υψηλᾶς ἐννοίας.

- Παρ. 18,16 δόμα ανθρώπου ἐμπλατύνει αὐτὸν καὶ παρὰ δυνάσταις καθιζάνει αὐτόν.
- Παρ. 18,16 Το δῶρον, που με ἀγάπην καὶ φιλίαν προσφέρει κανεῖς, ἀνοίγει ἐμπρὸς τοῦ πλατεῖς τοὺς δρόμους τῆς προόδου καὶ ἐπιτυχίας, καὶ τὸν βάζει νὰ καθήσῃ κοντὰ εἰς ἄρχοντας καὶ ἐπισήμους.
- Παρ. 18,17 δίκαιος ἑαυτοῦ κατήγορος ἐν πρωτολογίᾳ, ὡς δ' ἂν ἐπιβάλη ὁ ἀντίδικος ἐλέγχεται.
- Παρ. 18,17 Ο δίκαιος, ὅταν παρασυρθῇ εἰς κάποιαν ἀδικίαν, πρῶτος θὰ κατηγορήσῃ τὸν εαυτὸν τοῦ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, διότι εἰάν τὸν προλάβῃ ὁ κατήγορός του καὶ τὸν ἐλέγξῃ, ἡ θέσις τοῦ θὰ ἐπιβαρυνθῇ.
- Παρ. 18,18 ἀντιλογίας παύει σιγηρὸς, ἐν δὲ δυναστείαις ὀρίζει.
- Παρ. 18,18 Ἡ ἀφῶνος κλήρωσις καταπαύει ἀντιθέσεις καὶ φιλονεικίας. Καὶ κατὰ τὰς διαφωνίας τῶν ἀρχόντων ὁ ἀνασυρόμενος κλήρος ὀρίζει τὸ ὀρθόν.
- Παρ. 18,19 ἀδελφὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος ὡς πόλις ὄχυρὰ καὶ ὑψηλή, ἰσχύει δὲ ὥσπερ τεθεμελιωμένον βασιλείον.
- Παρ. 18,19 Ἀδελφός, ὅταν με ἀγάπην βοηθήται ἀπὸ τὸν ἀδελφόν, εἶναι ὡσάν ὠχυρωμένη καὶ ἀπόρθητος πόλις, κτισμένη ἐπάνω εἰς ὑψηλὸν μέρος. Εἶναι δε ἰσχυρὸς ὡσάν τὸ ἀσάλευτον ἀνάκτορον, που ἔχει θεμελιωθῇ εἰς στερεὸν ἔδαφος.
- Παρ. 18,20 ἀπὸ καρπῶν στόματος ἀνὴρ πῖμπλησι κοιλίαν αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ καρπῶν χειλέων αὐτοῦ ἐμπλησθήσεται.
- Παρ. 18,20 Ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ, ὡσάν ἀπὸ ἄλλους καρπούς, θὰ γεμίσῃ κάθε ἄνθρωπος τὴν ψυχὴν τοῦ. Ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ τὰ καλὰ ἢ κακὰ θὰ πλημμυρίσῃ καὶ θὰ χορτάσῃ ὁ ἴδιος.
- Παρ. 18, 21 θάνατος καὶ ζωὴ ἐν χειρὶ γλώσσης, οἱ δὲ κρατοῦντες αὐτῆς ἔδονται τοὺς καρπούς αὐτῆς.
- Παρ. 18,21 Εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς γλώσσης εἶναι ὁ θάνατος καὶ ἡ ζωὴ. Ὅσοι κατορθώνουν νὰ συγκρατοῦν τὴν γλῶσσαν τῶν, θὰ φάγουν τοὺς γλυκεῖς καὶ θρεπτικούς αὐτῆς καρπούς.

Παρ. 18,22 ὃς εὗρε γυναῖκα ἀγαθὴν, εὗρε χάριτας, ἔλαβε δὲ παρὰ Θεοῦ ἰλαρότητα.

Παρ. 18,22 Εκείνος, που με τον φωτισμόν του Θεοῦ ευρήκε σύζυγον ενάρετον, επέτυχε πολλές ωφελείας και κέρδη. Επῆρε ἀπὸ τον ἴδιον τον Θεόν ἡρεμον και ευχέριστον ζωήν.

Παρ. 18,22α ὃς ἐκβάλλει γυναῖκα ἀγαθὴν, ἐκβάλλει τὰ ἀγαθὰ, ὁ δὲ κατέχων μοιχαλὶδα ἄφρων καὶ ἀσεβής.

Παρ. 18,22<sup>α</sup> Οποῖος ὁμως διώχνει την ενάρετον σύζυγόν του, διώχνει μαζή με αυτήν και τα αγαθὰ. Εκείνος δε ο οποίος κρατεῖ πλησίον του και συζή με μοιχαλὶδα, εἶναι ασύνετος και ασεβής ενώπιον του Θεοῦ.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 19

Παρ. 19,3 Ἀφροσύνη ἀνδρὸς λυμαίνεται τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, τὸν δὲ Θεὸν αἰτιάται τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

Παρ. 19,3 Η απερισκεψία του ανθρώπου καταστρέφει τας πορείας της ζωῆς του. Αυτὸς δε εσωτερικῶς κατηγορεῖ τον Θεόν ως αἴτιον του ολέθρου του.

Παρ. 19,4 πλοῦτος προστίθῃσι φίλους πολλοὺς, ὁ δὲ πτωχὸς καὶ ἀπὸ τοῦ ὑπάρχοντος φίλου λείπεται.

Παρ. 19,4 Ο πλούτος προσθέτει πολλοὺς φίλους, ανειλικρινεῖς κατὰ κανόνα και κόλακας, ο πτωχὸς ὁμως ἄνθρωπος εγκαταλείπεται πολλάκις και ἀπὸ αὐτὸν τον ὑπάρχοντα μοναδικόν φίλον του.

Παρ. 19,5 μάρτυς ψευδὴς οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται, ὁ δὲ ἐγκαλῶν ἀδίκως οὐ διαφεύξεται.

Παρ. 19,5 Ο ψευδομάρτυς δεν θα μείνῃ ατιμώρητος, αν οχι παρὰ των ἀνθρώπων, ἀσφαλῶς ὁμως ἀπὸ τον Θεόν. Αλλὰ και εκείνος ο οποίος εισάγει εἰς δίκην τον αθῶον, δεν θα διαφύγῃ την παρὰ του Θεοῦ τιμωρίαν.

- Παρ. 19,6 πολλοὶ θεραπεύουσι πρόσωπα βασιλέων, πᾶς δὲ ὁ κακὸς γίνεται ὄνειδος ἀνδρί.
- Παρ. 19,6 Πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ οποίοι υπηρετοῦν τοὺς βασιλεῖς, ἓνας ὅμως κακὸς αὐλικὸς υπηρέτης γίνεται αἰτία ἐξευτελισμοῦ τοῦ βασιλέως.
- Παρ. 19,7 πᾶς, ὃς ἀδελφὸν πτωχὸν μισεῖ, καὶ φιλίας μακρὰν ἔσται. ἔννοια ἀγαθὴ τοῖς εἰδόσιν αὐτὴν ἐγγιεῖ, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος εὐρήσει αὐτήν. ὁ πολλὰ κακοποιῶν τελεσιουργεῖ κακίαν, ὃς δὲ ἐρεθίζει λόγους οὐ σωθήσεται.
- Παρ. 19,7 Εκείνος που μισεῖ τὸν πτωχὸν ἀδελφὸν του, θα εἶναι μακρὰν και θα στερηθῇ ἀπὸ κάθε φιλίαν, δηλαδή ο κακὸς ἀδελφὸς εἶναι ἀπαράδεκτος στοὺς ἄλλους ὡς φίλος. Ἡ καλὴ και συνετὴ γνώσις θα πλησίαση ἐκείνους, οἱ οποίοι γνωρίζουν τὴν ἀξίαν της και τὴν ἐπιζητοῦν. Καθε δε συνετὸς και φρόνιμος ἀνὴρ θα τὴν ἀναζητήση και θα τὴν εὐρή. Εκείνος ο οποίος συνεχῶς διαπράττει πολλὰ κακά, και ἔχει συνηθίσει και προχωρεῖ μέχρι τέλους εἰς τὴν διάπραξιν τοῦ κακοῦ, ὅπως και αὐτὸς που με τὰ λόγια του ἐξερεθίζει εἰς φιλονεικίας και μάχας τοὺς ἄλλους, ἐν τέλει δεν θα κατορθώσουν να διασωθοῦν.
- Παρ. 19,8 ὁ κτῶμενος φρόνησιν ἀγαπᾷ ἑαυτὸν, ὃς δὲ φυλάσσει φρόνησιν, εὐρήσει ἀγαθὰ.
- Παρ. 19,8 Εκείνος ο οποίος συνεχῶς προσπαθεῖ να ἀποκτᾷ σοφίαν και σύνεσιν, αὐτὸς πράγματι ἀγαπᾷ τὸν ἑαυτὸν του. Εκείνος δε ο οποίος διαφυλάττει και τηρεῖ τὴν φρόνησιν, θα εὐρὴ ἀσφαλῶς ἀγαθὰ, υλικά και πνευματικά.
- Παρ. 19,9 μάρτυς ψευδῆς οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται, ὃς δ' ἂν ἐκκαύσῃ κακίαν, ἀπολεῖται ὑπ' αὐτῆς.
- Παρ. 19,9 Κανεῖς ψευδομάρτυς δεν θα μείνῃ ἀτιμώρητος, ἀν οχι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους βεβαίως ὅμως ἀπὸ τὸν Θεόν. Εκείνος δε ο οποίος ἀνάπτει πυρκαϊᾶς κακίας, θα ἐξολοθρευθῇ ἀπὸ

αυτήν ταύτην την κακίαν.

Παρ. 19,10 οὐ συμφέρει ἄφρονι τρυφή, καὶ ἐὰν οἰκέτης ἄρξηται μεθ' ὕβρεως δυναστεύειν.

Παρ. 19,10 Εἰς τον ἀμυαλον και ασύνετον δεν συμφέρει η τρυφηλή ζωή και τα ἀφθονα υλικά. Οπως επίσης εάν ένας δούλος ανελθη εις τα ανώτατα αξιώματα, θα κυβερνά με αλαζονείαν και ἐπαρσιν, πράγμα το οποίον δεν συμφέρει ούτε αυτόν ούτε τους άλλους.

Παρ. 19,11 ἐλεήμων ἀνὴρ μακροθυμεῖ, τὸ δὲ καύχημα αὐτοῦ ἐπέρχεται παρανόμοις.

Παρ. 19,11 Ο ελεήμων και γεμάτος καλωσύνην ανήρ είναι υπομονητικός και πρᾶος, ἔστω και αν συναντά την αχαριστίαν. Οπωσδήποτε όμως ο ἐπαινος και η δόξα του διατας καλωσύνας του θα πέση επάνω στους παρανόμους και θα τους αποστομώσει.

Παρ. 19,12 βασιλέως ἀπειλή ὁμοία βρυγμῷ λέοντος, ὥσπερ δὲ δρόσος ἐπὶ χόρτῳ, οὕτως τὸ ἰλαρὸν αὐτοῦ.

Παρ. 19,12 Η απειλή του βασιλέως είναι ομοία με τον βρυχηθμόν του λέοντος, εξ αντιθέτου δε η ιλαρότης και η καλωσύνη του προσώπου του ομοιάζει με την δρόσον, η οποία σταλάζει ζωογόνος στο χορτάρι.

Παρ. 19,13 αἰσχύνη πατρὶ υἱὸς ἄφρων· οὐχ ἄγναϊ εὐχαὶ ἀπὸ μισθώματος ἐταίρας.

Παρ. 19,13 Ο αμναλος και ασύνετος υἱός είναι εντροπή δια τον πατέρα. Ταματα προερχόμενα από χρήματα πωλουμένης πόρνης δεν είναι καθαρά και ευπρόσδεκτα ενώπιον του Κυρίου.

Παρ. 19,14 οἶκον καὶ ὕπαρξιν μερίζουσι πατέρες παισὶ, παρὰ δὲ Κυρίου ἀρμόζεται γυνὴ ἀνδρὶ.

Παρ. 19,14 Οι μεν γονεῖς διαμοιράζουν εις τα παιδιά των τα σπίτια και την άλλην περιουσίαν· εκ μέρους όμως του Κυρίου ταιριάζεται η καλή γυναῖκα προς τον άνδρα, ως ανεκτίμητος δι' αυτόν περιουσία.

|            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Παρ. 19,15 | δειλία κατέχει ἀνδρόγυνον, ψυχὴ δὲ ἀεργοῦ πεινάσει.                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Παρ. 19,15 | Δειλία καταλαμβάνει τον θηλυπρεπή και μαλθακόν, ο δε οκνηρός, που αποφεύγει την εργασία, θα πεινάση.                                                                                                                                                                                                  |
| Παρ. 19,16 | ὃς φυλάσσει ἐντολήν, τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, ὃ δὲ καταφρονῶν τῶν ἑαυτοῦ ὁδῶν ἀπολεῖται.                                                                                                                                                                                                               |
| Παρ. 19,16 | Εκείνος ο οποίος φυλάττει τας εντολάς του Θεού, διατηρεῖ ἐπὶ μακρόν την ζωὴν του και προφυλάσσει την ψυχὴν του. Εκείνος ὅμως που αδιαφορεῖ δια την διαγωγὴν του και τον τρόπον της ζωῆς του, θα εξολοθρευθῇ.                                                                                          |
| Παρ. 19,17 | δανεῖζει Θεῷ ὁ ἐλεῶν πτωχόν, κατὰ δὲ τὸ δόμα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ.                                                                                                                                                                                                                                  |
| Παρ. 19,17 | Οποιος ελεεί τον πτωχόν δανεῖζει τον Θεόν. Ανάλογα δὲ με την ελεημοσύνην του θα λάβῃ και εκ μέρους του Θεοῦ την ανταπόδοσιν.                                                                                                                                                                          |
| Παρ. 19,18 | παῖδευε υἱόν σου, οὕτως γὰρ ἔσται εὖελπις, εἰς δὲ ὕβριν μὴ ἐπαίρου τῇ ψυχῇ σου.                                                                                                                                                                                                                       |
| Παρ. 19,18 | Παιδαγωγεί και μόρφωνε το παιδί σου με σύνεσιν, με στοργήν και με αυστηρότητα. Διότι ἔτσι θα υπάρξουν πολλά καλαὶ ἐλπίδες προόδου και επιτυχίας του εις την ζωὴν. Προτίμα την κατὰ Θεόν μόρφωσιν του παιδιοῦ σου, και μη αλαζονεύεσαι δι' αὐτόν η δια την περιουσίαν, την ὁποίαν τυχόν θα του ἀφήσης. |
| Παρ. 19,19 | κακόφρων ἀνὴρ πολλὰ ζημιωθήσεται· ἐὰν δὲ λοιμεύηται, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ προσθήσει.                                                                                                                                                                                                                   |
| Παρ. 19,19 | Ο κακόμυαλος ἄνθρωπος θα υποστή πολλὰς τιμωρίας. Εὰν δὲ, σαν ἄλλη καταστρεπτικὴ ἐπιδημία, σκορπίζῃ το κακόν και την συμφοράν, θα διακινδυνεύσῃ να χάσῃ και αὐτὴν την ζωὴν του.                                                                                                                        |
| Παρ. 19,20 | ἄκουε, υἱέ, παιδείαν πατρός σου, ἵνα σοφὸς γένη ἐπ' ἐσχάτων σου.                                                                                                                                                                                                                                      |
| Παρ. 19,20 | Ακουε, παιδί μου, και συμμορφώσου προς την παιδαγωγίαν του πατρός σου, δια να γίνῃς και να μείνῃς σοφός μέχρι των                                                                                                                                                                                     |

γηρατειών σου.

Παρ. 19,21 πολλοὶ λογισμοὶ ἐν καρδίᾳ ἀνδρός, ἡ δὲ βουλή τοῦ Κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μένει.

Παρ. 19,21 Πολλοὶ και διάφοροι και παροδικοὶ λογισμοὶ και σχέδια πλημμυρίζουν την καρδίαν του ανθρώπου. Αλλά η βουλή του Κυρίου μένει πάντοτε η ίδια, αγαθή και ωφέλιμος.

Παρ. 19,22 καρπὸς ἀνδρὶ ἐλεημοσύνη, κρείσσων δὲ πτωχὸς δίκαιος ἢ πλούσιος ψεύστης.

Παρ. 19,22 Εἰς κάθε ἄνθρωπον η ἐλεημοσύνη εἶναι καρπὸς ωφέλιμος δι' αὐτὸν τον ἴδιον. Προτιμότερος και καλύτερος εἶναι ο δίκαιος πτωχὸς ἀπὸ τον ψεύστην πλούσιον.

Παρ. 19,23 φόβος Κυρίου εἰς ζωὴν ἀνδρὶ, ὁ δὲ ἄφοβος αὐλισθήσεται ἐν τόποις, οὗ οὐκ ἐπισκοπεῖται γνῶσις.

Παρ. 19,23 Ο φόβος και η ευλάβεια προς τον Κυριον οδηγεῖ τον ἄνθρωπον εἰς την αληθινὴν και μακαρίαν ζωὴν. Εκείνος ὅμως που δεν φοβεῖται τον Θεόν, θα κατοικήσῃ εἰς τόπους, ὅπου δεν υπάρχει η αληθινὴ γνώσις ἀλλ' επικρατεῖ το σκότος της πλάνης.

Παρ. 19,24 ὁ ἐγκρύπτων εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ χεῖρας ἀδίκως, οὐδὲ τῷ στόματι οὐ μὴ προσαγάγῃ αὐτάς.

Παρ. 19,24 Ο οκνηρὸς, που κρύβει και σταυρώνει τα χέρια του στο στήθος του ἀπὸ τεμπελιά, με αὐτὰ τα χέρια του δεν θα προσφέρῃ τροφήν στο στόμα του.

Παρ. 19,25 λοιμοῦ μαστιγούμενου, ἄφρων πανουργότερος γίνεται· ἐὰν δὲ ἐλέγχῃς ἄνδρα φρόνιμον, νοήσῃ αἴσθησιν.

Παρ. 19,25 Όταν ο διεφθαρμένος και επιβλαβὴς εἰς την κοινωνίαν ἄνθρωπος τιμωρῆται με μαστιγία, και αὐτὸς ἀκόμη ο ασύνετος βλέπων την τιμωρίαν γίνεται προσεκτικὸς. Εάν ἐλέγχῃς ἄνδρα συνετόν, θα αντιληφθῇ το σφάλμα του και θα διορθωθῇ.

Παρ. 19,26 ὁ ἀτιμάζων πατέρα και ἀπωθούμενος μητέρα αὐτοῦ καταισχυνθήσεται και ἐπονείδιστος ἔσται.

- Παρ. 19,26 Εκείνός που εξευτελίζει και υβρίζει τον πατέρα του, όπως και αυτός που σπρώχνει με αναίδειαν και ασέβειαν την μητέρα του, θα κατεντροπιασθή και θα γίνη επονείδιστος εν μέσω της κοινωνίας.
- Παρ. 19,27 υἱὸς ἀπολειπόμενος φυλάξαι παιδείαν πατρὸς μελετήσῃ ῥήσεις κακάς.
- Παρ. 19,27 Παιδί, που θα καταφρονήσῃ και θα παραμελήσῃ την πατρικὴν παιδαγωγίαν, αυτό θα στρέψῃ την προσοχήν και το ενδιαφέρον του εἰς τὰς πονηράς εισηγήσεις και προτροπὰς κακῶν ἀνθρώπων.
- Παρ. 19,28 ὁ ἐγγυόμενος παῖδα ἄφρονα καθυβρίσει δικαίωμα, στόμα δὲ ἀσεβῶν καταπίεται κρίσεις.
- Παρ. 19,28 Ο γονεὺς, ο οποίος δίδει ἐγγύησιν δια το παιδί του το ἄμυαλο και ασύνετον, κατεξευτελίζει και προσβάλλει το δικαίωμα και την θέσιν του ὡς πατὴρ. Τα στόματα τῶν ἀσεβῶν καταπίνουν τοὺς νόμους τῆς δικαιοσύνης· δηλαδὴ καταπατοῦν τοὺς νόμους, παραβαίνουν τον λόγον, που ἔδωσαν.
- Παρ. 19,29 ἐτοιμάζονται ἀκολάστοις μάστιγες, καὶ τιμωρίαι ὁμοίως ἄφροσιν.
- Παρ. 19,29 Ποιναὶ βαρεῖαι ἐτοιμάζονται δια τοὺς διεφθαρμένους και ἀνήθικους, ὡς ἐπίσης τιμωρίαι ἐπιφυλάσσονται και δια τοὺς ἄφρονες, που παρεκτρέπονται.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 20

- Παρ. 20,1 Ἀκόλαστον οἶνος καὶ ὑβριστικὸν μέθη, πᾶς δὲ ἄφρων τοιούτοις συμπλέκεται.
- Παρ. 20,1 Ο πολὺς οἶνος οδηγεῖ εἰς την ἀκολασίαν, ἡ δε μέθη εἰς την μωρὰν ἀλαζονείαν και την ἀδιαντροπιάν. Καθε μικρόμυαλος εἰς αὐτὰ περιπλέκεται και εξευτελίζεται.

- Παρ. 20,2 οὐ διαφέρει ἀπειλή βασιλέως θυμοῦ λέοντος, ὁ δὲ παροξύνων αὐτὸν ἁμαρτάνει εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν.
- Παρ. 20,2 Ἡ ἀπειλή του βασιλέως και γενικώτερον του ισχυροῦ δεν διαφέρει ἀπὸ τον θυμὸν του εξηγηριωμένου λέοντος. Οποῖος τον εξερεθίζει, εκθέτει εἰς κίνδυνον τὴν ἰδίαν του ζωὴν.
- Παρ. 20,3 δόξα ἀνδρὶ ἀποστρέφεσθαι λοιδορίας, πᾶς δὲ ἄφρων τοιούτοις συμπλέκεται.
- Παρ. 20,3 Μεγάλη τιμὴ και δόξα εἶναι δια τον ἄνθρωπον να αποφεύγη τας ὑβρεῖς και τους εμπαιγμούς εναντίον των ἄλλων. Καθε ὁμως ασύνετος περιπλέκεται εἰς αὐτὰ τα κακά.
- Παρ. 20,4 ὄνειδιζόμενος ὀκνηρὸς οὐκ αἰσχύνεται, ὡσαύτως καὶ ὁ δανειζόμενος σῆτον ἐν ἀμῆτῳ.
- Παρ. 20,4 Ο οκνηρὸς δεν εντρέπεται, ὅταν γίνεται αντικείμενον εξευτελισμῶν και ονειδισμῶν εκ μέρους των ἄλλων. Ομοίως δεν εντρέπεται και εκείνος, που ζητεῖ δάνεια εἰς καιρὸν, κατὰ τον οποιόν οι ἄλλοι θερίζουν και συγκομίζουν.
- Παρ. 20,5 ὕδωρ βαθὺ βουλή ἐν καρδίᾳ ἀνδρός, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος ἐξαντλήσει αὐτήν.
- Παρ. 20,5 Ὡσάν το ανεξάντλητο νερό, που υπάρχει στο βαθύ πηγάδι, εἶναι αι συνεταί γνῶμαι και αποφάσεις, που υπάρχουν εἰς τὴν καρδίαν του φρονίμου ἀνδρός. Ο δε συνετὸς και φρόνιμος θα αντλήση μέχρι τέλους αὐτάς και θα τας χρησιμοποίηση, ὅπου πρέπει.
- Παρ. 20,6 μέγα ἄνθρωπος καὶ τίμιον ἀνὴρ ἐλεήμων, ἄνδρα δὲ πιστὸν ἔργον εὐρεῖν.
- Παρ. 20,6 Μεγάλο πράγμα αὐτὸ το δημιούργημα του Θεοῦ, που λέγεται ἄνθρωπος. Πολύτιμος ὁμως εἶναι ο ελεήμων. Το να εὐρης ὁμως ἓνα ἄνθρωπον πιστὸν εἰς τα ἔργα και εἰς τα λόγια, εἶναι πολὺ δύσκολον.
- Παρ. 20,7 ὃς ἀναστρέφεται ἄμωμος ἐν δικαιοσύνῃ, μακαρίους τοὺς παῖδας αὐτοῦ καταλείπει.
- Παρ. 20,7 Ο γονεὺς, ο οποιὸς ζη και συμπεριφέρεται με ἀρετὴν και

ἔχει ἀμεμπτον παράδειγμα, θα αφήση ευτυχισμένα τα παιδιά του.

Παρ. 20,8 ὅταν βασιλεὺς δίκαιος καθίσῃ ἐπὶ θρόνου, οὐκ ἐναντιοῦται ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πᾶν πονηρόν.

Παρ. 20,8 Όταν ἐπὶ του θρόνου καθίσῃ ενας βασιλεὺς ἐνάρετος και συνετός, δεν ἡμπορεῖ να σταθῇ ἐνώπιον των οφθαλμῶν του κανένα πονηρόν και κανεῖς πονηρός.

Παρ. 20,9 τίς καυχῆσεται ἀγνήν ἔχειν τὴν καρδίαν; ἢ τίς παρῤῥησιάσεται καθαρὸς εἶναι ἀπὸ ἀμαρτιῶν;

Παρ. 20, 9 Ποιὸς ἀπὸ τους ἀνθρώπους ἡμπορεῖ να καυχῆθῃ ὅτι ἔχει ἀγνήν και καθαρὰν τὴν καρδίαν ἀπὸ τον ρυπον της ἀμαρτίας; Ἡ ποιὸς ἡμπορεῖ να εἴπῃ με παρρησίαν, ὅτι ἐγὼ εἶμαι καθαρὸς ἀπὸ κάθε ἀμαρτίαν; Κανεῖς.

Παρ. 20,20 κακολογοῦντος πατέρα ἢ μητέρα σβεσθήσεται λαμπτήρ, αἱ δὲ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὄψονται σκότος.

Παρ. 20,20 Θα σβῆσῃ ἡ φλόγα της ζωῆς ἐκείνου, ὁ ὁποῖος κακολογεῖ τον πατέρα του ἢ τὴν μητέρα του. Θα σβῆσουν και θα καλυφθοῦν ἀπὸ τὸ σκοτάδι αἱ κόραι των οφθαλμῶν του, ὥστε να μὴ μπορῇ να βλέπῃ.

Παρ. 20,21 μερὶς ἐπισπουδαζομένη ἐν πρώτοις, ἐν τοῖς τελευταίοις οὐκ εὐλογηθήσεται.

Παρ. 20,21 Μερίδιον ἀπὸ τὴν πατρικὴν κληρονομίαν, τὸ ὁποῖον ἀρπάζεται βιαίως και προ καιροῦ, δεν πρόκειται ἐν τέλει να ἔχῃ τὴν εὐλογίαν του Θεοῦ.

Παρ. 20,22 μὴ εἴπῃς· τίσομαι τὸν ἐχθρόν, ἀλλ' ὑπόμεινον τὸν Κύριον, ἵνα σοι βοηθήσῃ.

Παρ. 20,22 Μὴ εἴπῃς ὅτι θα ἐκδικηθῶ και θα τιμωρήσω τὸν ἐχθρόν μου. Ἀλλὰ δεῖξε υπομονὴν ἀπέναντι του Κυρίου, και εἰς αὐτόν ἀνάθεσε τὴν ἀποδόσιν του δικαίου σου, δια να σε βοηθήσῃ και σε προστατεύσῃ.

Παρ. 20,10 στάθμιον μέγα καὶ μικρόν καὶ μέτρα δισσά, ἀκάθαρτα

ένώπιον Κυρίου καὶ ἀμφότερα καὶ ὁ ποιῶν αὐτὰ.

Παρ. 20,10 Ζυγία δόλια, μεγαλύτερα του κανονικού δια την αγοράν και μικρότερα του κανονικού δια την πώλησιν, και διπλά μέτρα χωρητικότητος δια τα υγρά προϊόντα, και τα δύο είναι ακάθαρτα ενώπιον του Κυρίου, ὅπως επίσης και εκείνος, ο οποίος τα κατασκευάζει και τα χρησιμοποιεῖ.

Παρ. 20,11 ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ συμποδισθήσεται νεανίσκος μετὰ οσίου, καὶ εὐθεῖα ἡ ὁδὸς αὐτοῦ.

Παρ. 20,11 Ο νέος, ο οποίος συμπορεύεται και ακολουθεῖ τους τρόπους ζωῆς του οσίου, του ενάρετου, θα υποστή βαθείαν την αγαθὴν ἐπίδρασιν ἀπὸ το καλὸ παράδειγμα εκείνου και θα εἶναι ευθεῖα ἡ πορεία της ζωῆς του.

Παρ. 20,12 οὗς ἀκούει καὶ ὀφθαλμὸς ὁρᾷ· Κυρίου ἔργα καὶ ἀμφότερα.

Παρ. 20,12 Το αὐτὶ ἀκούει και το μάτι βλέπει και τα δύο ὁμως εἶναι ἔργα του Θεοῦ και εἰς δόξαν Θεοῦ και δια το καλὸν του ἀνθρώπου πρέπει να χρησιμοποιούνται.

Παρ. 20,13 μὴ ἀγάπα καταλαλεῖν, ἵνα μὴ ἐξαρθῇς· διάνοιξον τοὺς ὀφθαλμοὺς σου καὶ ἐμπλήσθητι ἄρτων.

Παρ. 20,13 Μὴ ευχαριστήσαι στο να κατακρίνης ἄλλους, δια να μη σε ἀποπέμψουν εκ μέσου αὐτῶν εκείνοι και καταστραφῇς. Ἀνοιξε τα μάτια σου καλά, ὥστε να διακρίνης και να ἀκολουθῇς πάντοτε το ὀρθὸν και το πρέπον, και τότε θα χορτάσης ἀπὸ αγαθὰ.

Παρ. 20,23 βδέλυγμα Κυρίῳ δισσὸν στάθμιον, καὶ ζυγὸς δόλιος οὐ καλὸν ἐνώπιον αὐτοῦ.

Παρ. 20,23 Ἀποκρουστικὰ και μισητὰ εἶναι ἐνώπιον του Κυρίου τα διπλά ζύγια, ὅπως επίσης δεν εἶναι ἀρεστὴ και καλὴ ἐνώπιον του Κυρίου ἡ ψεύτικη ζυγαριὰ.

Παρ. 20,24 παρὰ Κυρίου εὐθύνεται τὰ διαβήματα ἀνδρὶ, θνητὸς δὲ πῶς ἂν νοήσαι τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ;

Παρ. 20,24 Ἀπὸ το πανάγαθον Θεὸν κατευθύνονται αἱ πορεῖαι της ζωῆς

και τα γεγονότα του βίου του ανθρώπου. Ο δε θνητός και πτωχός εις την νόησιν άνθρωπος πως είναι δυνατόν εξ εαυτού να κατανοήση τους δρόμους της ζωής, που πρέπει να βαδίση;

Παρ. 20,25 παγίς ἀνδρὶ ταχύ τι τῶν ἰδίων ἀγιάσαι, μετὰ γὰρ τὸ εὗξασθαι μετανοεῖν γίνεται.

Παρ. 20,25 Το να σπεύδῃ κανεὶς να τάξῃ ἀπερισκέπτως κάτι ἀπὸ ὅσα του ἀνήκουν, εἶναι δυνατόν να του δημιουργήσῃ κίνδυνον και παγίδα, διότι μετὰ το τάξιμο συμβαίνει οἱ ἀπερίσκεπτοι να μετανοοῦν δι' αὐτό.

Παρ. 20,26 λικμήτωρ ἀσεβῶν βασιλεὺς σοφός, καὶ ἐπιβαλεῖ αὐτοῖς τροχόν.

Παρ. 20,26 Ο σοφός βασιλεὺς λιχνίζει και ξεχωρίζει ἀπὸ τους καλοὺς τους κακοποιοὺς και τους ἀσεβεῖς· και αὐτός θα ἐπιβάλλῃ εἰς αὐτοὺς τὴν δύναμιν και τας κυρώσστου νόμου.

Παρ. 20,27 φῶς Κυρίου πνοὴ ἀνθρώπων, ὃς ἐρευνᾷ ταμιεῖα κοιλίας.

Παρ. 20,27 Φως Κυρίου, καθοδηγητικόν εἰς τὴν ζωὴν του ἀνθρώπου, εἶναι ἡ ζωογόνος πνοή, τὴν ὁποίαν ὁ δημιουργός του ἐνέπνευσε. Ὁ Θεός ἐρευνᾷ και βλέπει ολοκάθαρα ὅλα ὅσα εἶναι ἀποκεκρυμμένα και ἀποταμιευμένα εἰς τὴν καρδίαν και τὸ ἐσωτερικόν του ἀνθρώπου.

Παρ. 20,28 ἐλεημοσύνη καὶ ἀλήθεια φυλακὴ βασιλεῖ, καὶ περικυκλώσουσιν ἐν δικαιοσύνῃ τὸν θρόνον αὐτοῦ.

Παρ. 20,28 Ἡ ἐλεημοσύνη και ἡ ἀλήθεια, ὅπως και γενικώτερον ἡ ἀρετὴ, εἶναι ἡ ἀσφαλὴς φρουρὰ ἡ στηρίζουσα τὸν βασιλέα. Αὐταὶ αἱ ἀρεταὶ θα περικυκλώσουν και θα ἀσφαλίσουν με δικαιοσύνην τὸν θρόνον του.

Παρ. 20,29 κόσμος νεανίαις σοφία, δόξα δὲ πρεσβυτέρων πολιαί.

Παρ. 20,29 Στολισμός δια τους νέους εἶναι ἡ σοφία και ἡ σύνεσις. Δόξα δὲ των γερόντων εἶναι τὰ ἄσπρα μαλλιά, τὰ ὁποῖα μαρτυροῦν πείραν, σύνεσιν και ἀρετὴν.

Παρ. 20,30 ὑπώπια καὶ συντρίμματα συναντᾷ κακοῖς, πληγαὶ δὲ εἰς ταμιεῖα κοιλίας.

Παρ. 20,30 Μωλωπίσματα στο πρόσωπον από κτυπήματα, και συντρίμματα οστών θα συναντήσουν τους κακούς εις την πορείαν της ζωής των. Πληγαί δε και ασθένειαι οδυνηραί θα απλωθούν έως τα βάθη του εσωτερικού των.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 21

Παρ. 21,1 Ὡσπερ ὀρμὴ ὕδατος, οὕτως καρδιά βασιλέως ἐν χειρὶ Θεοῦ· οὐ ἐὰν θέλων νεύσῃ, ἐκεῖ ἔκλινεν αὐτήν.

Παρ. 21,1 Οπως το ορμητικόν ρεύμα του νερού έτσι και η καρδιά του βασιλέως ευρίσκεται υπό την εξουσίαν του Θεού. Και όπου αυτός θέλει να την κατευθύνῃ, εκεί με ένα του νεύμα την γυρίζει και την στρέφει.

Παρ. 21,2 πᾶς ἀνὴρ φαίνεται ἐαυτῷ δίκαιος, κατευθύνει δὲ καρδίας Κύριος.

Παρ. 21,2 Καθε άνθρωπος νομίζει τον εαυτόν του ότι είναι δίκαιος, αλλά ο Κυριος είναι εκείνος ο οποίος γνωρίζει, κυβερνά και κατευθύνει τας καρδίας των ανθρώπων εις την αρετήν.

Παρ. 21,3 ποιεῖν δίκαια καὶ ἀληθεύειν ἀρεστὰ παρὰ Θεῷ μᾶλλον ἢ θυσιῶν αἷμα.

Παρ. 21,3 Το να πράττῃ κανεῖς δίκαια έργα και το να λέγῃ πάντοτε την ἀλήθειαν, είναι αὐτὰ περισσότερον ευάρεστα και ευπρόσδεκτα στον Θεόν ἀπὸ τα αἷματα θυσιῶν ζώων.

Παρ. 21,4 μεγαλόφρων ἐν ὕβρει θρασυκάρδιος, λαμπτήρ δὲ ἀσεβῶν ἀμαρτία.

Παρ. 21,4 Εκείνος που ἔχει μεγάλην ιδέαν δια τον εαυτόν του, είναι αλαζονικός, θρασύς και σκληρός εις την καρδίαν. Οι ασεβεῖς θεωροῦν ως φως και χαράν της ζωής των την αμαρτίαν.

Παρ. 21,6 ὁ ἐνεργῶν θησαυρίσματα γλώσση ψευδεῖ μάταια διώκει καὶ ἔρχεται ἐπὶ παγίδας θανάτου.

- Παρ. 21,6 Εκείνος που με ψευδολογίας και απάτας συνάγει θησαυρούς, κοπιάζει ματαίως. Βαδίζει, χωρίς να αντιλαμβάνεται, εις θανασίμους δι' αυτόν παγίδας.
- Παρ. 21,7 ὁλεθρος ἀσεβέσιν ἐπιξενωθήσεται, οὐ γὰρ βούλονται πράσσειν τὰ δίκαια.
- Παρ. 21,7 Ὡς ἂν ανεπιθύμητος κακότροπος ξένος θα εγκατασταθῇ και θα φιλοξενηθῇ εις τα σπίτια των ασεβῶν ο ὁλεθρος, διότι αυτοί δεν θέλουν να πράττουν το ὀρθόν και το αγαθόν.
- Παρ. 21,8 πρὸς τοὺς σκολιοὺς σκολιὰς ὁδοὺς ἀποστέλλει ὁ Θεός, ἀγνὰ γὰρ καὶ ὀρθὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
- Παρ. 21,8 Δια τους διεστραμμένους ανθρώπους επιτρέπει ο Θεός να περιπλέκονται εις διεστραμμένας και καταστρεπτικὰς δι' αυτούς οδούς, διότι τα ἔργα του Κυρίου εἶναι ἀγνὰ και δίκαια και στοιαῦτα μόνον ευαρεστεῖται.
- Παρ. 21,9 κρεῖσσον οἰκεῖν ἐπὶ γωνίας ὑπαίθρου ἢ ἐν κεκονιαμένοις μετὰ ἀδικίας καὶ ἐν οἴκῳ κοινῷ.
- Παρ. 21,9 Προτιμότερον εἶναι να κατοική κανεῖς μόνος του σε κάποια γωνιά ἔξω στο ὑπαίθρον, παρά να κατοική με ἄλλους εις φρεσκοασβεστωμένους και περιποιημένους οἴκους, οι οποίοι ἔχουν κτισθῇ με ἀδικίας.
- Παρ. 21,10 ψυχὴ ἀσεβοῦς οὐκ ἐλεηθήσεται ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἀνθρώπων.
- Παρ. 21,10 Ἀνθρωπος ασεβῆς ἀπέναντι του Θεοῦ και ἀδικος πρὸς τους ἄλλους ἀνθρώπους δεν θα εὖρη συμπάθειαν και ἔλεος ἀπὸ κανένα.
- Παρ. 21,11 ζημιουμένου ἀκολάστου πανουργότερος γίνεται ὁ ἄκακος, συνίων δὲ σοφὸς δέξεται γνῶσιν.
- Παρ. 21,11 Όταν τιμωρῆται ο ἀνήθικος και διεφθαρμένος ἄνθρωπος, ο ἀγαθὸς γίνεται περισσότερον προσεκτικὸς. Ο δε σοφός, ο οποίος κατανοεῖ ὀρθῶς πρόσωπα και πράγματα, θα ἀποκτήσῃ μεγαλυτέραν γνῶσιν ἀπὸ τα παθήματα του διεφθαρμένου.

- Παρ. 21,12 συνίει δίκαιος καρδίας άσεβών καί φαυλίζει άσεβεῖς έν κακοῖς.
- Παρ. 21,12 Ο δίκαιος αντιλαμβάνεται σαφώς εκείνα, που υπάρχουν εις τας καρδίας των ασεβών. Δεν τους μακαρίζει, αλλά τους ελεεινολογεί, διότι ευρίσκονται εις την αθλίαν αυτήν κατάστασιν.
- Παρ. 21,13 ὃς φράσσει τὰ ὦτα αὐτοῦ τοῦ μή έπακοῦσαι άσθενοῦς, καί αὐτός έπικαλέσεται, καί οὐκ ἔσται ὁ είσακούων.
- Παρ. 21,13 Εκείνος που κλείει τα αυτιά του, δια να μη ακούση την παράκλησιν ενός πτωχού, ενός αδυνάτου και ασθενούς, θα ευρεθή και αυτός εις την ανάγκην να επικαλεσθή και ζητήση δοήθειαν των άλλων και δεν θα υπάρξη κανείς να τον ακούση.
- Παρ. 21,14 δόσις λάθριος άνατρέπει ὀργάς, δώρων δέ ὁ φειδόμενος θυμὸν έγείρει ίσχυρόν.
- Παρ. 21,14 Ενα φιλοδώρημα, που προσφέρεται με διάκρισιν, κρυφίως και χωρίς θόρυβον, προλαμβάνει, πολλές φορές την οργήν του άλλου. Οποιος δε λυπηθή να προσφέρη ένα τέτοιο φιλοδώρημα, υπεγείρει μεγάλον θυμόν.
- Παρ. 21,15 εύφροσύνη δικαίων ποιεῖν κρίμα, ὅσιος δέ άκάθαρτος παρὰ κακούργοις.
- Παρ. 21,15 Ευχαρίστησις και χαρά των δικαίων είναι να αποδίδουν και να εφαρμόζουν το δίκαιον. Αυτός όμως ο ενάρτεος θεωρείται ακάθαρτος εκ μέρους των κακοποιών.
- Παρ. 21,16 άνήρ πλανώμενος έξ ὁδοῦ δικαιοσύνης έν συναγωγῇ γιγάντων άναπαύσεται.
- Παρ. 21,16 Ανθρωπος, ο οποίος παρεπλανήθη και απεμακρύνθη από την οδόν της δικαιοσύνης, εβάδισε δε και βαδίζει τους δρόμους της κακίας, είναι σαν να θέλη να εύρη ανάπαυσιν και χαράν εις συγκέντρωσιν κακούργων γιγάντων.
- Παρ. 21,17 άνήρ ένδεής άγαπᾷ εύφροσύνην, φιλῶν οἶνον καί ἔλαιον είς πλοῦτον·

- Παρ. 21,17 Εκείνος, που αγαπά την καλοπέρασιν και τα πλούσια τραπέζια, θα μείνη φτωχός. Οπως επίσης εκείνος, που αγαπά τον οίνον και τα λιπαρά φαγητά, δεν θα πλουτίση.
- Παρ. 21,18 περικάθαρμα δὲ δικαίου ἄνομος.
- Παρ. 21,18 Δια τον δίκαιον ακάθαρτος πρέπει να θεωρήται ο ασεβής και η πορεία της ζωής του.
- Παρ. 21,19 κρεῖσσον οἰκεῖν ἐν γῇ ἐρήμῳ ἢ μετὰ γυναικὸς μαχίμου καὶ γλωσσώδους καὶ ὀργίλου.
- Παρ. 21,19 Εἶναι καλύτερον και προτιμότερον να κατοική κανείς μόνος του εις την ἐρημον, παρά μαζί με γυναῖκα φιλόνεικον, γλωσσού και θυμώδη.
- Παρ. 21,20 θησαυρὸς ἐπιθυμητὸς ἀναπαύσεται ἐπὶ στόματος σοφοῦ, ἄφρονες δὲ ἄνδρες καταπίονται αὐτόν.
- Παρ. 21, 20 Αξιοθαύμαστοι και αξιαγάπητοι εἶναι οι θησαυροὶ της σοφίας και της αρετῆς, που αναπαύονται στο στόμα του σοφοῦ. Οι ἄφρονες ὁμως καταφρονοῦν και καταπνίγουν μέσα των και καταφρονοῦν κάθε τέτοιον θησαυρόν.
- Παρ. 21,21 ὁδὸς δικαιοσύνης καὶ ἐλεημοσύνης εὐρήσει ζωὴν καὶ δόξαν.
- Παρ. 21,21 Ο δρόμος της δικαιοσύνης και της ελεημοσύνης οδηγεί τον ἄνθρωπον εις μακράν και ἐνδοξον ζωὴν.
- Παρ. 21,22 πόλεις ὀχυρὰς ἐπέβη σοφὸς καὶ καθεῖλε τὸ ὀχύρωμα, ἐφ' ᾧ ἐπεποίθεισαν οἱ ἀσεβεῖς.
- Παρ. 21,22 Ο σοφὸς στρατηγός, με την σύνεσιν και την στρατηγικὴν αὐτοῦ ικανότητα, εκυρίευσεν ὀχυρωμένας πόλεις και εκρήμνισεν ὀχυρώματα, δια τα οποία οι ασεβεῖς εἶχαν την πεποίθησιν, ὅτι εἶναι ἀπόρθητα.
- Παρ. 21,23 ὃς φυλάσσει τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ τὴν γλῶσσαν, διατηρεῖ ἐκ θλίψεως τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
- Παρ. 21,23 Εκείνος, που προσέχει το στόμα του και την γλῶσσαν του, προφυλάσσει την ψυχὴν του ἀπὸ πολλάς θλίψεις και στενοχωρίας.

- Παρ. 21,24 θρασύς καὶ αὐθάδης καὶ ἀλαζών λοιμὸς καλεῖται, ὃς δὲ μνησικακεῖ, παράνομος.
- Παρ. 21,24 Ο θρασύς και ο αυθάδης, ο αλαζονικός και επηρμένος, παρομοιάζεται και καλεῖται μολυσματική καταστρεπτική επιδημία, πανούκλα. Εκείνος δέ που μνησικακεῖ, εἶναι παράνομος, διότι καταπατεῖ τον νόμον της αγάπης.
- Παρ. 21,25 ἐπιθυμίαι ὀκνηρὸν ἀποκτείνουσιν, οὐ γὰρ προαιροῦνται αἱ χεῖρες αὐτοῦ ποιεῖν τι.
- Παρ. 21,25 Αι πολλαὶ ἐπιθυμίαι, τα φαντασιώδη σχέδια, εξοντώνουν τον οκνηρόν, διότι τα χέρια του δεν προθυμοποιούνται να κάμουν κάτι, ὥστε να επαρκέση αὐτός εις τας ἀνάγκας του.
- Παρ. 21,26 ἀσεβὴς ἐπιθυμεῖ ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπιθυμίας κακὰς, ὃ δὲ δίκαιος ἐλεᾷ καὶ οἰκτεῖρει ἀφειδῶς.
- Παρ. 21,26 Ο ασεβὴς κυριαρχεῖται ὅλην τὴν ἡμέραν ἀπὸ κακὰς ιδιοτελεῖς ἐπιθυμίας, ἐνῶ ο δίκαιος ἐλεεῖ και ευσπλαγχνίζεται και προσφέρει πλουσίαν τὴν βοήθειάν του.
- Παρ. 21,27 θυσίαι ἀσεβῶν βδέλυγμα Κυρίῳ, καὶ γὰρ παρανόμως προσφέρουσιν αὐτάς.
- Παρ. 21,27 Αι θυσίαι των ασεβῶν εἶναι αποκρουστικαὶ και μισηταὶ ἐνώπιον του Κυρίου, διότι προσφέρονται και προέρχονται ἀπὸ αδικίας και ἀπὸ καρδίας παρανόμους.
- Παρ. 21,28 μάρτυς ψευδὴς ἀπολεῖται, ἀνὴρ δὲ ὑπήκοος φυλασσόμενος λαλήσει.
- Παρ. 21,28 Ο ψευδομάρτυς βαδίζει πρὸς τὴν καταστροφὴν και τον ὀλεθρον. Ο μάρτυς ὁμως, ο οποίος υπακούει στον νόμον του Θεοῦ και τηρεῖ αὐτόν, θα λαλήσῃ τὴν ἀλήθειαν.
- Παρ. 21,29 ἀσεβὴς ἀνὴρ ἀναιδῶς ὑφίσταται προσώπῳ, ὃ δὲ εὐθὴς αὐτὸς συνίει τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ.
- Παρ. 21,29 Ο ασεβὴς ἄνθρωπος με ἀναιδὲς πρόσωπον υφίσταται ἐλέγχους και παρατηρήσεις, ο δε ειλικρινὴς και ἐνάρετος εἶναι συνετός εις τὴν συμπεριφορὰν του.
- Παρ. 21,30 οὐκ ἔστι σοφία, οὐκ ἔστιν ἀνδρεία, οὐκ ἔστι βουλή

πρὸς τὸν ἀσεβῆ.

Παρ. 21,30 Δεν υπάρχει σοφία, δεν υπάρχει ανδρεία, δεν υπάρχει συνετή και φωτισμένη σκέψις και αποφασις εις άνθρωπον ασεβή.

Παρ. 21,31 ἵππος ἐτοιμάζεται εἰς ἡμέραν πολέμου, παρὰ δὲ Κυρίου ἡ βοήθεια.

Παρ. 21,31 Δι' ἡμέραν πολέμου ετοιμάζεται το ιππικόν. Από τον Κυριον όμως θα σταλή η βοήθεια δια την κατόρθωσιν της νίκης.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 22

Παρ. 22,1 Αἰρετώτερον ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολὺς, ὑπὲρ δὲ ἀργύριον καὶ χρυσίον χάρις ἀγαθή,

Παρ. 22,1 Προτιμότερον εἶναι το καλὸν ὄνομα, η καλή υπόληψις, από τον πολὺν πλούτον. Ανωτέρα δε από το ἀργύριον και τους ἄλλους θησαυροὺς εἶναι η ἀγαθή και ευμενὴς διάθεσις της καρδίας.

Παρ. 22,2 πλούσιος καὶ πτωχὸς συνήντησαν ἀλλήλοις, ἀμφοτέρους δὲ ὁ Κύριος ἐποίησε.

Παρ. 22,2 Πλούσιοι και πτωχοὶ υπάρχουν και ζουν πάντοτε κοντὰ ο ἑνὰς με τον ἄλλον. Και τους δύο ο Κυριος τους ἔκαμε.

Παρ. 22,3 πανοῦργος ἰδὼν πονηρὸν τιμωρούμενον κραταιῶς αὐτὸς παιδεύεται, οἱ δὲ ἄφρονες παρελθόντες ἐζημιώθησαν.

Παρ. 22,3 Ο συνετὸς ἄνθρωπος, όταν βλέπη τον κακὸν να τιμωρῆται και μάλιστα αυστηρῶς, παιδαγωγεῖται ο ἴδιος και συνετίζεται περισσότερο. Οι δε ἄφρονες, αντιπαρερχόμενοι με αδιαφορίαν κάτι τέτοια γεγονότα, βλάπτονται οι ἴδιοι.

Παρ. 22,4 γενεὰ σοφίας φόβος Κυρίου καὶ πλοῦτος καὶ δόξα καὶ ζωή.

- Παρ. 22,4 Καρπός της αληθινής σοφίας είναι ο φόβος του Κυρίου.  
Είναι επί πλέον ο πλούτος, η δόξα και η ζωή.
- Παρ. 22,5 τρίβολοι καὶ παγίδες ἐν ὁδοῖς σκολιαῖς, ὁ δὲ φυλάσσω  
τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀφέξεται αὐτῶν.
- Παρ. 22,5 Τριβόλια, αγκάθια και παγίδες είναι σκορπισμένα στους  
δρόμους των διεστραμμένων ανθρώπων. Εκείνος όμως που  
θέλει να προφυλάξη την ψυχήν του από αυτά θα φύγη  
μακριά από τους διεστραμμένους δρόμους των πονηρών.
- Παρ. 22,7 πλούσιοι πτωχῶν ἄρξουσι, καὶ οἰκέται ἰδίῳις δεσπόταις  
δανειοῦσι.
- Παρ. 22,7 Οι πλούσιοι με την δύναμιν του χρήματός των θα γίνουν  
άρχοντες των πτωχών. Δεν αποκλείεται όμως τέτοιοι άδικοι  
πλούσιοι να ξεπέσουν και να πτωχύνουν, ώστε να ζητήσουν  
και να πάρουν δάνεια από τους τέως υπηρέτας των.
- Παρ. 22,8 ὁ σπείρων φαῦλα θερίσει κακά, πληγὴν δὲ ἔργων αὐτοῦ  
συντελέσει.
- Παρ. 22,8 Εκείνος που σπείρει φαυλότητας, θα θερίση αναρίθμητα  
κακά. Συνέπεια δε και κατάντημα των πονηρών του έργων  
θα είναι αι τιμωρίαι, τας οποίας θα υποστή εκ μέρους Θεοῦ  
και ανθρώπων.
- Παρ. 22,8<sup>α</sup> ἄνδρα ἰλαρὸν καὶ δότην εὐλογεῖ ὁ Θεός, ματαιότητα δὲ  
ἔργων αὐτοῦ συντελέσει.
- Παρ. 22,8<sup>α</sup> Ο Θεός στέλλει τας ευλογίας του εις άνθρωπον πράον,  
γλυκύν και ελεήμονα. Θα εξαλείψη δε κάθε μάταιον έργον,  
το οποίον ενδεχομένως αυτός έχει διαπράξει.
- Παρ. 22,9 ὁ ἐλεῶν πτωχὸν αὐτὸς διατραφήσεται, τῶν γὰρ ἑαυτοῦ  
ἄρτων ἔδωκε τῷ πτωχῷ.
- Παρ. 22,9 Εκείνος που ελεεί τον πτωχόν, θα διατραφή πλουσίως από  
τον Θεόν και δεν θα πεινάση. Τούτο δέ, διότι ἔδωκεν στον  
πτωχόν και πεινώντα από το ίδιο του το ψωμί.
- Παρ. 22,9<sup>α</sup> νίκην καὶ τιμὴν περιποιεῖται ὁ δῶρα δούς, τὴν μέντοι  
ψυχὴν ἀφαιρεῖται τῶν κεκτημένων.

- Παρ. 22,9α Κερδίζει και αποκτά νίκη και δόξαν εκείνος, που δίδει φιλοδωρήματα, διότι έτσι απαλλάσσει την ψυχήν του από την προσκόλλησιν προς τα αγαθά, τα οποία έχει.
- Παρ. 22,10 ἔκβαλε ἐκ συνεδρίου λοιμόν, καὶ συνεξελεύσεται αὐτῷ νεῖκος· ὅταν γὰρ καθίῃ ἐν συνεδρίῳ, πάντας ἀτιμάζει.
- Παρ. 22,10 Διώξε ἀπὸ τας συγκεντρώσσον αὐθάδη και εριστικόν και μαζή με αὐτόν θα ἐξέλθῃ και θα φύγῃ ἡ φιλονεικία. Διότι ὅταν ἓνας τέτοιος παρακάθῃται εἰς συνέδριον, τοὺς πάντας ἐξουθενώνει με τὴν αὐθαδεϊάν του.
- Παρ. 22,11 ἀγαπᾷ Κύριος ὁσίας καρδίας, δεκτοὶ δὲ αὐτῷ πάντες ἄμωμοι· χεῖλεσι ποιμαίνει βασιλεύς.
- Παρ. 22,11 Ο Κυριος αγαπά τας αφωσιωμένας εἰς αὐτόν καρδίας, δεκτοί δε εἰς αὐτόν γίνονται πάντοτε ὅλοι οἱ ἄμεμπτοι και καθαροί. Ο βασιλεὺς με τα συνετά και καλά λόγια του, και οχι με τὴν βίαν, πρέπει να κυβερνά τον λαόν.
- Παρ. 22,12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ Κυρίου διατηροῦσιν αἴσθησιν, φαυλίζει δὲ λόγους παράνομος.
- Παρ. 22,12 Οι οφθαλμοί του Κυρίου ἀγρυπνοὶ πάντοτε παρακολουθοῦν και γνωρίζουν τα πάντα. Ο παράνομος ἄνθρωπος, αδιαφορεῖ δια τὴν παρουσίαν αὐτὴν του Θεοῦ και καταφρονεῖ τα θεία λόγια.
- Παρ. 22,13 προφασίζεται καὶ λέγει ὀκνηρός· λέων ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐν δὲ ταῖς πλατείαις φονευταί.
- Παρ. 22,13 Ο οκνηρός, δια να μη κινηθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν του, ἐπινοεῖ τας πλέον γελοίας προφάσεις και λέγει· “στοὺς δρόμους εἶναι ληοντάρι, εἰς δε τας πλατείας ἐνεδρεῦουν δολοφόνοι”!
- Παρ. 22,14 βόθρος βαθὺς στόμα παρανόμου, ὁ δὲ μισηθεὶς ὑπὸ Κυρίου ἐμπεσεῖται εἰς αὐτόν.
- Παρ. 22,14 Βοθρος βαθὺς και βρωμερὸς εἶναι τὸ στόμα ἐκείνου, που παραβαίνει τὸν νόμον του Θεοῦ. Εκείνος δὲ που θα μισηθῇ και θα εγκαταλειφθῇ ἀπὸ τὸν Κυριον, θα πέσῃ μέσα εἰς αὐτόν.

- Παρ. 22,14<sup>α</sup> εἰσὶν ὁδοὶ κακαὶ ἐνώπιον ἀνδρός, καὶ οὐκ ἀγαπᾷ τοῦ ἀποστρέψαι ἀπ' αὐτῶν· ἀποστρέφειν δὲ δεῖ ἀπὸ ὁδοῦ σκολιᾶς καὶ κακῆς.
- Παρ. 22,14<sup>α</sup> Υπάρχουν δρόμοι κακοί, τρόποι της ζωῆς πονηροί, ἐνώπιον του ἀνθρώπου, τους οποίους και βλέπει. Ἐν τούτοις δεν ἀγαπά και δεν θέλει να ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ αὐτούς. Και ὁμως ο καθένας πρέπει να ἀπομακρύνεται και να φεύγῃ ἀπὸ την διεστραμμένην και κακὴν ὁδόν.
- Παρ. 22,15 ἄνοια ἐξῆπται καρδίας νέου, ῥάβδος δὲ καὶ παιδεῖα μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ.
- Παρ. 22,15 Ἀπερισκεψία και ἐπιτολαιότης φλογίζει και ἐξάπτει την καρδίαν του νέου. Ἡ δε παιδαγωγικὴ ῥάβδος και ἡ αυστηρὰ διαπαιδαγώγησις ἀποκρούονται και ἀποφεύγονται ἀπὸ αὐτόν.
- Παρ. 22,16 ὁ συκοφαντῶν πένητα πολλὰ ποιεῖ τὰ ἑαυτοῦ· δίδωσι δὲ πλουσίῳ ἐπ' ἐλάσσονι.
- Παρ. 22,16 Ο πλεονέκτης πλούσιος με ἀπάτας και δολιότητος ἀδικεῖ τον πτωχόν και αὐξάνει την περιουσίαν του. Ἀλλὰ πολλές φορές ἀναγκάζεται να δίδῃ εἰς ἄλλον πλουσιώτερόν του, και ἔτσι βλέπει να ἐλαττώνεται ἡ περιουσία του.
- Παρ. 22,17 Λόγοις σοφῶν παράβαλλε σὸν οὔς καὶ ἄκουε ἐμὸν λόγον, τὴν δὲ σὴν καρδίαν ἐπίστησον, ἵνα γνῶς, ὅτι καλοὶ εἰσι·
- Παρ. 22,17 Πλησίασε και τέντωσε το αὐτί σου, να ἀκούσῃς λόγια σοφῶν και ἐναρέτων. Ἀκουε τα λόγια μου. Καμε προσεκτικόν τον νουν σου εἰς αὐτά, που σε διδάσκω, δια να καταλάβῃς ὅτι οἱ λόγοι μου αὐτοὶ εἶναι καλοὶ και ὠφέλιμοι.
- Παρ. 22,18 καὶ ἐὰν ἐμβάλῃς αὐτοὺς εἰς τὴν καρδίαν σου, εὐφρανοῦσί σε ἅμα ἐπὶ σοῖς χεῖλεσιν,
- Παρ. 22,18 Και εἰάν αὐτοὺς τους λόγους τους βάλῃς και τους κλείσῃς ὡς πολῦτιμον θησαυρόν εἰς τὴν καρδίαν σου, ὥστε να κανονίζουν τὴν ζωὴν σου, ἀνερχόμενοι εἰς τα χεῖλη σου θα

σου δημιουργούν χαράν και ικανοποίησιν.

Παρ. 22,19 ἵνα σου γένηται ἐπὶ Κύριον ἡ ἐλπίς καὶ γνωρίσῃ σοι τὴν ὁδὸν σου.

Παρ. 22,19 Ταῦτα πράττων θα ἀποκτήσῃς σταθεράν την ἐλπίδα σου ἐπὶ τον Κυριον. Ο δε Κυριος θα σε φωτίσῃ και θα σε καθοδήγησῃ να γνωρίσῃς και ἀκολουθήσῃς την ευθείαν και καλήν πορείαν στον βίον σου.

Παρ. 22,20 καὶ σὺ δὲ ἀπόγραψαι αὐτὰ σεαυτῷ τρισσῶς εἰς βουλήν καὶ γνῶσιν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς καρδίας σου.

Παρ. 22,20 Και συ γράψε ἐντός σου αὐτοὺς τοὺς λόγους τρεῖς φορές, εἰς τρεῖς θέσεις της ψυχῆς σου. Εἰς την θέλησίν σου, δια να εἶναι ἀγαθή, εἰς την γνῶσιν σου, δια να εἶναι ἀληθής, στο πλάτος της καρδίας σου ὥστε να πλημμυρίζουν ολόκληρον την ψυχὴν σου.

Παρ. 22,21 διδάσκω οὖν σε ἀληθῆ λόγον καὶ γνῶσιν ἀγαθὴν ὑπακούειν, τοῦ ἀποκρίνεσθαί σε λόγους ἀληθείας τοῖς προβαλλομένοις σοι.

Παρ. 22,21 Σε διδάσκω, λοιπόν, λόγια ἀληθινά, γνῶσιν ἀγαθὴν και ωφέλιμον, εἰς την οποίαν να υπακούῃς, ὥστε να εἶσαι εἰς θέσιν να ἀπαντᾷς με λόγια ἀληθινά εἰς ἐκείνους, οἱ οἱ σοὶ προβάλλουν ἀντιρρήσεις η και ἀπορίας.

Παρ. 22,22 Μὴ ἀποβιάζου πένητα, πτωχὸς γάρ ἐστι, καὶ μὴ ἀτιμάσῃς ἀσθενῆ ἐν πύλαις·

Παρ. 22,22 Μὴ ἀρπάζῃς ἀπὸ τον πτωχόν· μὴ τον ἐκβιάζῃς να σου πληρώσῃ οἴπωςδήποτε το χρέος του, διότι αὐτός εἶναι πτωχὸς και ἀδύνατος. Μὴ τον σύρῃς και τον ἐξευτελίσῃς εἰς τα δικαστήρια, που συνεδριάζουν πλησίον εἰς τας πύλας των πόλεων.

Παρ. 22,23 ὁ γὰρ Κύριος κρινεῖ αὐτοῦ τὴν κρίσιν, καὶ ῥύσῃ σὴν ἄσυχον ψυχὴν.

Παρ. 22,23 Διότι ο ἴδιος ο Κυριος θα ἀναλάβῃ την υπεράσπισιν και θα δικάσῃ την υπόθεσιν του πτωχοῦ. Αὐτὰ ὅταν σκέπτεσαι, θα

- σώσης αβλαβή την ψυχὴν σου.
- Παρ. 22,24 μὴ ἴσθι ἐταῖρος ἀνδρὶ θυμῶδει, φίλῳ δὲ ὀργίλῳ μὴ συναυλίζου,
- Παρ. 22,24 Μὴ γίνεσαι σύντροφος καὶ μὴ συνεταιρίζεσαι με ἄνθρωπον θυμῶδη. Μὴ συγκατοικῆς καὶ μὴ συναναστρέφεσαι με φίλον εὐέξαπτον.
- Παρ. 22,25 μὴποτε μάθης τῶν ὁδῶν αὐτοῦ καὶ λάβῃς βρόχους τῇ σῇ ψυχῇ.
- Παρ. 22,25 μήπως τυχόν καὶ συ μάθης καὶ ἀκολουθήσῃς τον τρόπον τῆς ζωῆς ἐκείνων καὶ βάλῃς βρόχους γύρω ἀπὸ τον λαιμόν σου καὶ περιπέσῃς εἰς μεγάλας περιπετείας καὶ κινδύνους.
- Παρ. 22,26 μὴ δίδου σεαυτὸν εἰς ἐγγύην αἰσχυνόμενος πρόσωπον·
- Παρ. 22,26 Μὴ δίδῃς τον εαυτὸν σου ἐγγυητὴν λόγῳ ἐντροπῆς καὶ συστολῆς ἀπέναντι κάποιου γνωστοῦ σου προσώπου.
- Παρ. 22,27 ἐὰν γὰρ μὴ ἔχῃς πόθεν ἀποτίσης, λήψονται τὸ στρώμα τὸ ὑπὸ τὰς πλευράς σου.
- Παρ. 22,27 Διότι ἐὰν δεν θα ἔχῃς ἀπὸ που να πληρώσῃς την ἐγγύησιν, θα σου πάρουν καὶ αὐτὸ τοῦτο το στρώμα, που το βάζεις κάτω ἀπὸ το σῶμα σου, δια να ἀναπαυθῇς.
- Παρ. 22,28 μὴ μέταιρε ὅρια αἰῶνια, ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου.
- Παρ. 22,28 Μὴ μετακινής τα παλαιότατα σύνορα των ἀγρῶν, τα ὁποῖα ἔθεσαν οἱ πρόγονοί σου.
- Παρ. 22,29 ὁρατικὸν ἄνδρα καὶ ὁξὺν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ βασιλεῦσι δεῖ παρεστάναι καὶ μὴ παρεστάναι ἀνδράσι νωθοῖς.
- Παρ. 22,29 Ο διορατικὸς ἄνθρωπος, που ἐνεργεῖ με ἐτοιμότητα ἀντιλήψεως καὶ δραστηριότητα εἰς τα ἔργα του, εἶναι πρέπον να παραστέκεται κοντὰ στους βασιλεῖς, δια να τους καθοδηγῇ καὶ να μὴ χάνεται ὑπηρετῶν νωθροὺς καὶ οκνηροὺς ἀνθρώπους.

- Παρ. 23,1 Ἐὰν καθίσῃς δειπνεῖν ἐπὶ τραπέζης δυναστῶν, νοητῶς  
νόει τὰ παρατιθέμενά σοι
- Παρ. 23,1 Εἰς παρακαθήσῃς στο τραπέζι ἀρχόντων ἢ πλουσίων, δια  
να συμφάγῃς με αὐτοὺς, πρόσεξε πολὺ εἰς τὰ φαγητά, που  
παραθέτουν ἐνώπιόν σου.
- Παρ. 23,2 καὶ ἐπίβαλλε τὴν χεῖρά σου, εἰδὼς ὅτι τοιαῦτά σε δεῖ  
παρασκευάσαι· εἰ δὲ ἀπληστότερος εἶ,
- Παρ. 23,2 Ἀπλώνε τὸ χέρι σου με κάποιον περίσκεψιν καὶ συστολήν,  
ἔχων ὑπ' ὄψιν σου ὅτι καὶ συ, ὅταν θελήσῃς να  
ανταποδώσῃς τὸ γεῦμα, κάτι τέτοια φαγητά εἶσαι  
υποχρεωμένος να παρασκευάσῃς. Εἰς δε εἶσαι λαίμαργος  
καὶ ἀπληστος εἰς τὰ φαγητά,
- Παρ. 23,3 μὴ ἐπιθύμει τῶν ἐδεσμάτων αὐτοῦ, ταῦτα γὰρ ἔχεται  
ζωῆς ψευδοῦς.
- Παρ. 23,3 μὴ ἀφήσῃς να κινηθῇς ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ωραίων  
φαγητῶν, διότι αὐτὰ πιθανόν να προέρχονται ἀπὸ ἀδικίας  
καὶ πάντως δίδουν ψευδὴ ἀντίληψιν περὶ τῆς ζωῆς.
- Παρ. 23,4 μὴ παρεκτείνου πένης ὧν πλουσίῳ, τῇ δὲ σὴ ἐννοία  
ἀπόσχου.
- Παρ. 23,4 Μὴ ἀπλώνεσαι καὶ μὴ ἀμιλλάσαι να φθάσῃς τὸν πλούσιον,  
ἐνῶ συ εἶσαι φτωχός. Απομάκρυνε τὸν νοῦν σου ἀπὸ αὐτά.
- Παρ. 23,5 ἐὰν ἐπιστήσῃς τὸ σὸν ὄμμα πρὸς αὐτόν, οὐδαμοῦ  
φανεῖται· κατεσκευάσται γὰρ αὐτῷ πτέρυγες ὥσπερ  
ἀετοῦ, καὶ ὑποστρέφει εἰς τὸν οἶκον τοῦ προεστηκότος  
αὐτοῦ.
- Παρ. 23,5 Εἰς προσηλώσῃς τὸ μάτι σου εἰς αὐτόν τὸν πλούσιον καὶ  
ἐλπίσῃς εἰς βοήθειάν του, αὐτός θα σε εγκαταλείψῃ καὶ θα  
γίνῃ ἀφαντος. Διότι ὁ πλούσιος παίρνει πτερὰ αετοῦ καὶ  
φεύγει βιαστικά πρὸς τὸν οἶκον ἄλλου, ἀνωτέρου ἀπὸ αὐτόν  
πλουσίου.
- Παρ. 23,6 μὴ συνδείπνει ἀνδρὶ βασκάνῳ, μὴδὲ ἐπιθύμει τῶν

βρωμάτων αὐτοῦ·

Παρ. 23,6

Μη συντρώγῃς με φθονερὸν ἄνθρωπον, οὔτε και να επιθυμήσῃς τα ποικίλα φαγητά, που σου παραθέτει.

Παρ. 23,7

ὃν τρόπον γὰρ εἴ τις καταπίοι τρίχα, οὕτως ἐσθίει καὶ πίνει.

Παρ. 23,7

Ὅπως ἐκεῖνος που ἔχει καταπιεῖ μίαν τρίχα καὶ εἶναι ἑτοιμος να κάμῃ ἐμετόν, ἐτσι ἀπὸ τὴν πολλήν του στενοχωρίαν τρώγει καὶ πίνει καὶ ὁ φθονερός ἄνθρωπος, ὅταν σε βλέπῃ ἀπέναντί του.

Παρ. 23,8

μηδὲ πρὸς σε εἰσαγάγῃς αὐτόν καὶ φάγῃς τὸν ψωμόν σου μετ' αὐτοῦ· ἐξεμέσει γὰρ αὐτόν καὶ λυμανεῖται τοὺς λόγους σου τοὺς καλοὺς.

Παρ. 23,8

Οὔτε καὶ συ να τὸν προσκαλέσῃς στο σπίτι σου καὶ να φάγῃς μαζὴ με αὐτόν το λιτόν φαγητόν σου. Διότι θα ἀηδιάσῃ καὶ θα κάμῃ ἐμετόν το φαγητόν σου. Θα χλευάσῃ δε καὶ θα ἐμπαίξῃ τα εὐγενή καὶ περιποιητικά σου δι' αὐτόν λόγια.

Παρ. 23,9

εἰς ὧτα ἄφρονος μηδὲν λέγε, μήποτε μυκτηρίσῃ τοὺς συνετοὺς λόγους σου.

Παρ. 23,9

Εἰς τα αὐτιά του ἀνόητου καὶ ἀσυνέτου μὴ λέγῃς τίποτε, μήπως τυχόν καὶ περιφρονήσῃ τα σοφὰ καὶ συνετὰ λόγια σου.

Παρ. 23,10

μὴ μεταθῇς ὅρια αἰώνια, εἰς δὲ κτῆμα ὀρφανῶν μὴ εἰσέλθῃς·

Παρ. 23,10

Μὴ μεταθέσῃς τα παλαιὰ σύνορα τῶν ἀγρῶν σου καὶ μὴ εἰσέλθῃς να καταπατήσῃς το κτῆμα τῶν ὀρφανῶν.

Παρ. 23,11

ὁ γὰρ λυτρούμενος αὐτοὺς Κύριος κραταιὸς ἐστὶ καὶ κρινεῖ τὴν κρίσιν αὐτῶν μετὰ σοῦ.

Παρ. 23,11

Διότι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος γλυτώνει τοὺς ὀρφανούς καὶ ἀνυπερασπίστους ἀπὸ τα χέρια τῶν ἀπλήστων καὶ ἀρπάγων εἶναι αὐτός αὐτός ὁ παντοδύναμος καὶ δίκαιος Κύριος, ὁ ὁποῖος θα ἀναλάβῃ να δικάσῃ τὴν διαφορὰν μεταξὺ

εκείνων και σου.

Παρ. 23,12 δὸς εἰς παιδείαν τὴν καρδίαν σου, τὰ δὲ ὥτά σου  
ἐτοίμασον λόγοις αἰσθήσεως.

Παρ. 23,12 Δώσε με προθυμίαν τὴν καρδιά και τον νουν σου εἰς τὴν  
σοφὴν παιδαγωγίαν τοῦ Κυρίου και ἐτοίμασε τα αὐτιά σου,  
να ἀκούσουν και δεχθὺν λόγια θείου φωτισμοῦ.

Παρ. 23,13 μὴ ἀπόσχη νήπιον παιδεύειν, ὅτι ἐὰν πατάξῃς αὐτὸν  
ῥάβδῳ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ·

Παρ. 23,13 Μὴ ἀποφεύγῃς και μὴ διστάζῃς να διαπαιδαγωγῇς το  
ανήλικο παιδί σου, διότι και αν ἀκόμη εὐρεθῇς εἰς τὴν  
ἀνάγκην να το κτυπήσῃς με τὴν ῥάβδον, δεν πρόκειται να  
ἀποθάνῃ.

Παρ. 23,14 σὺ μὲν γὰρ πατάξεις αὐτὸν ῥάβδῳ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ  
ἐκ θανάτου ῥύσῃ.

Παρ. 23,14 Διότι συ μεν θα κτυπήσῃς το σῶμα του με τὴν ῥάβδον, θα  
σώσῃς ὁμως τὴν ψυχὴν του ἀπὸ τον θάνατον.

Παρ. 23,15 υἱέ, ἐὰν σοφὴ γένηταί σου ἡ καρδία, εὐφρανεῖς καὶ τὴν  
ἐμὴν καρδίαν,

Παρ. 23,15 Παιδί μου, ἐὰν ἡ καρδία και ο νους σου γίνῃ σοφός και  
συνετός, θα δώσῃς χαράν και ευφροσύνην και εἰς τὴν ἰδικὴν  
μου καρδίαν.

Παρ. 23,16 καὶ ἐνδιατρίψει λόγοις τὰ σὰ χεῖλη πρὸς τὰ ἐμὰ χεῖλη,  
ἐὰν ὀρθὰ ᾧσι.

Παρ. 23,16 Και τα χεῖλη σου, τα οποία θα λέγουν τα ορθὰ και τα  
πρέποντα, εἶναι σαν να ομιλοῦν τα ἰδικὰ μου χεῖλη.

Παρ. 23,17 μὴ ζηλούτω ἡ καρδία σου ἁμαρτωλοῦς, ἀλλὰ ἐν φόβῳ  
Κυρίου ἴσθι ὅλην τὴν ἡμέραν·

Παρ. 23,17 Ἀς μὴ ζηλεύῃ και ας μὴ ποθῇ ἡ καρδιά σου τους  
ἁμαρτωλοῦς και τας πορείας τῆς ζωῆς των. Ἀλλὰ να ζῆς με  
τον φόβον τοῦ Κυρίου ὅλην τὴν ἡμέραν.

Παρ. 23,18 ἐὰν γὰρ τηρήσῃς αὐτά, ἔσται σοι ἔκγονα, ἡ δὲ ἐλπίς  
σου οὐκ ἀποστήσεται.

- Παρ. 23,18 Λοιπόν, εάν αυτά δεχθής και τηρήσης, θα έχης ευλογίας από τον Θεόν, θα αποκτήσης απογόνους και η ελπίς σου ποτέ δεν θα διαφραυσθή.
- Παρ. 23,19 ἄκουε, υἱέ, καὶ σοφὸς γίνου, καὶ κατεύθυνε ἐννοίας σῆς καρδίας·
- Παρ. 23,19 Ακουε, παιδί μου, και γίνε με ὅσα θα ακούσης σοφός και συνετός. Κατεύθυνε δε πάντοτε τας γνώσεις και τας επιθυμίας της καρδίας σου προς το αγαθόν.
- Παρ. 23,20 μὴ ἴσθι οἰνοπότης, μηδὲ ἐκτείνου συμβουλαῖς κρεῶν τε ἀγορασμοῖς·
- Παρ. 23,20 Μη γίνης οἰνοπότης, μη απλώνεσαι και μη συναναστρέφεσαι με ανθρώπους, προς αγοράν κρεάτων από κοινού (με ρεφενέ) και παράθεσιν κοινῆς τραπέζης.
- Παρ. 23, 21 πᾶς γὰρ μέθυσος καὶ πορνοκόπος πτωχεύσει, καὶ ἐνδύσεται διερρήγμένα καὶ ῥακῶδη πᾶς ὑπνώδης.
- Παρ. 23,21 Διότι κάθε μέθυσος και πορνοκόπος θα καταντήσῃ εἰς πτωχείαν, ὅπως ἐπίσης και κάθε τεμπέλης, που αγαπά τον ὕπνον, πολὺ γρήγορα θα φορέσῃ ρουχα ξεσχισμένα και κουρελιασμένα.
- Παρ. 23,22 ἄκουε, υἱέ, πατὴρ τοῦ γεννήσαντός σε καὶ μὴ καταφρόνει ὅτι γεγήρακέ σου ἡ μήτηρ.
- Παρ. 23,22 Ακουε, παιδί μου, τον πατέρα σου, που σε ἐγέννησε, και μη καταφρονῆς την μητέρα σου, διότι ἔχει γηράσει.
- Παρ. 23,23 ἀλήθειαν κτῆσαι καὶ μὴ ἀπώσῃ σοφίαν καὶ παιδείαν καὶ σύνεσιν.
- Παρ. 23,23 Προσπάθησε να αποκτήσης την ἀλήθειαν, μη διώχνης μακρὰ την σοφίαν, την ἀληθινὴν μόρφωσιν και την σύνεσιν.
- Παρ. 23,24 καλῶς ἐκτρέφει πατὴρ δίκαιος, ἐπὶ δὲ υἱῷ σοφῷ εὐφραίνεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ.
- Παρ. 23,24 Ο ἐνάρετος πατέρας ανατρέφει ὀρθῶς τα τέκνα του με στοργὴν και σύνεσιν και ευφραίνεται ἡ ψυχὴ του δια τα

- σοφά και ενάρετα παιδιά, που αναδεικνύει.
- Παρ. 23,25 εὐφραινέσθω ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ ἐπὶ σοί, καὶ χαιρέτω ἡ τεκοῦσά σε.
- Παρ. 23,25 Ἀς ευφραίνεται δια σε ο στοργικός πατέρας σου και η μητέρα σου, ιδιαιτέρως ας χαίρη μάλιστα ακόμη περισσότερο η καρδιά εκείνης, που σε εγέννησε.
- Παρ. 23,26 δός μοι, υἱέ, σὴν καρδίαν, οἱ δὲ σοὶ ὀφθαλμοὶ ἐμὰς ὁδοὺς τηρεῖτῶσαν·
- Παρ. 23,26 Δος μου εξ ολοκλήρου, παιδί μου, την καρδιά σου, και τα μάτια σου ας προσέχουν, ώστε να γνωρίζης και να βαδίζης τους ιδικούς μου δρόμους.
- Παρ. 23,27 πίθος γὰρ τετρημένος ἐστὶν ἀλλότριος οἶκος, καὶ φρέαρ στενὸν ἀλλότριον·
- Παρ. 23,27 Τρύπιο πιθάρι είναι το ξένο αμαρτωλό σπίτι, που όσα και αν εξοδεύσης δεν θα ημπορέσης να το γεμίσης. Στενό είναι το ξένο πηγάδι, από το οποίο δεν θα μπορέσης να βγης.
- Παρ. 23,28 οὗτος γὰρ συντόμως ἀπολεῖται, καὶ πᾶς παράνομος ἀναλωθήσεται.
- Παρ. 23,28 Εχε υπ' όψιν σου ότι αυτός ο αμαρτωλός οίκος συντόμως θα καταλήξη εις καταστροφήν και όλεθρον και μαζή του θα αφανισθή και κάθε παραβάτης του θείου νόμου.
- Παρ. 23,29 τίνι οὐαί; τίνι θόρυβος; τίνι κρίσεις; τίνι δὲ ἀηδίαί καὶ λέσχαι; τίνι συντρίμματα διακενῆς; τίνος πελιδνοὶ οἱ ὀφθαλμοί;
- Παρ. 23,29 Εις ποιόν ταιριάζει το αλλοίμονον; Ποιός αναταράσσεται, θορυβεῖται και φιλονικεῖ; Ποιός συχνάζει εις τα δικαστήρια και εισάγεται εις δίκας; Ποιός προκαλεί την αηδίαν με τους εμετούς και τας μωρολογίας του και χάνει τον καιρόν του εις φλυαρίας και ανοησίας; Εις ποιόν πληγαί και συντρίμματα χωρίς λόγον; Τίνος είναι ωχρά και κινδυνεύουν να σβήσουν τα μάτια;
- Παρ. 23,30 οὐ τῶν ἐγχρονιζόντων ἐν οἴνοις; οὐ τῶν ἰχνευόντων

ποῦ πότοι γίνονται;

Παρ. 23,30 Δεν είναι εκείνων, οι οποίοι περνούν τον καιρόν των κοντά εις τα κρασιά; Δεν είναι εκείνων, που ανιχνεύουν να βρουν, που γίνονται συγκεντρώσεις δια ποτόν και διασκεδάσεις;

Παρ. 23,31 μὴ μεθύσκεσθε ἐν οἴνοις, ἀλλὰ ὁμιλεῖτε ἀνθρώποις δικαίοις καὶ ὁμιλεῖτε ἐν περιπάτοις· ἐὰν γὰρ εἰς τὰς φιάλας καὶ τὰ ποτήρια δῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς σου, ὕστερον περιπατήσεις γυμνότερος ὑπέρου.

Παρ. 23,31 Μη πίνετε οἶνον, ὥστε να μεθάτε, ἀλλὰ να συναναστρέφεσθε με ἀνθρώπους εναρέτους και να συνομιλήτε στους περιπάτους σας με αὐτοὺς ἐπὶ σοβαρῶν και μορφωτικῶν θεμάτων. Διότι ἐὰν ρίχνης τα μάτια σου και δώσης την καρδιά σου εις τας φιάλας του κρασιού και τα ποτήρια, τελευταία θα καταντήσης να γυρίξης γυμνότερος ἀπὸ το γουδοχέρι.

Παρ. 23,32 τὸ δὲ ἔσχατον ὥσπερ ὑπὸ ὄφεως πεπληγῶς ἐκτείνεται, καὶ ὥσπερ ὑπὸ κεράστου διαχέϊται αὐτῷ ὁ ἰός.

Παρ. 23,32 Το δε κατάντημα του μεθύσου, ὅταν γίνῃ αλκολικός, εἶναι σαν να δαγκώθηκε ἀπὸ δηλητηριώδες φίδι. Τεντώνεται και παραλύει ο οργανισμός του, σαν να ἐχύθη μέσα του δηλητήριο ἀπὸ φίδι με κέρατα.

Παρ. 23,33 οἱ ὀφθαλμοί σου ὅταν ἴδωσιν ἄλλοτρίαν, τὸ στόμα σου τότε λαλήσει σκολιά,

Παρ. 23,33 Όταν εὐρίσκεσαι εις κατάστασιν μέθης και τα μάτια σου ἰδοὺν μίαν ξένην και ἀγνωστον γυναῖκα, ἀνάψουν δε μέσα σου ἐπιθυμία πονηραί, τότε το στόμα σου θα εἴπῃ χυδαία λόγια δι' αὐτήν.

Παρ. 23,34 καὶ κατακείσῃ ὥσπερ ἐν καρδίᾳ θαλάσσης καὶ ὥσπερ κυβερνήτης ἐν πολλῷ κλύδωνι.

Παρ. 23,34 Και θα κατὰκεισαι και θα τρικλίζης, ὡς ἐὰν εὐρίσκεσαι μέσα εις τρικυμιώδη θάλασσαν και σαν κυβερνήτης πλοίου μέσα εις μεγάλην θαλασσοταραχήν.

Παρ. 23,35 ἔρεῖς δέ· τύπτουσί με καὶ οὐκ ἐπόνεσα, καὶ ἐνέπαιξάν μοι, ἐγὼ δὲ οὐκ ἥδυν· πότε ὄρθρος ἔσται, ἵνα ἐλθὼν ζητήσω μεθ' ὧν συνελεύσομαι;

Παρ. 23,35 Όταν δε συνέλθης, θα λέγης με ἐκπληξιν· με εκτύπησαν και δεν επόνεσα, με εχλεύασαν και εγὼ δεν εκατάλαβα τίποτε. Κυριευμένος δε από το πάθος του κρασιού, θα πης· πότε θα ξημερώση, δια να πάω να συναντήσω πάλιν εκείνους, με τους οποίους θα κάμω παρέα στο καπηλειό;

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 24

Παρ. 24,1 Υἱέ, μὴ ζηλώσης κακοὺς ἄνδρας μηδὲ ἐπιθυμήσης εἶναι μετ' αὐτῶν·

Παρ. 24,1 Παιδί μου, μη ζηλέψης ποτέ τους κακοὺς ανθρώπους και την παραστρατημένην ζωὴν των. Μη επιθυμήσης συναναστροφὴν με αυτούς.

Παρ. 24,2 ψευδῇ γὰρ μελετᾷ ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ πόνους τὰ χεῖλη αὐτῶν λαλεῖ.

Παρ. 24,2 Διότι το ψεύδος και την αμαρτίαν ἔχουν ως θησαυρόν και μελέτην της καρδίας των. Τα δε χεῖλη των εκστομίζουν λόγια, που προξενούν θλίψεις και στενοχωρίας.

Παρ. 24,3 μετὰ σοφίας οἰκοδομεῖται οἶκος καὶ μετὰ συνέσεως ἀνορθοῦται.

Παρ. 24,3 Με την αληθινὴν σοφίαν, με την ευλάβειαν και τον φόβον δηλαδή του Θεοῦ, θεμελιώνεται και κτίζεται ἓνα σπίτι· με την σύνεσιν δε ανορθώνεται και προοδεύει η οικογένεια.

Παρ. 24,4 μετὰ αἰσθήσεως ἐμπίπλονται ταμιεῖα ἐκ παντὸς πλούτου τιμίου καὶ καλοῦ.

Παρ. 24,4 Με την ορθὴν και δικαίαν γνώσιν γεμίζουν αι αποθήκαι του σπιτιοῦ από κάθε τίμιον και καλὸν πλούτον.

Παρ. 24,5 κρείσσων σοφὸς ἰσχυροῦ καὶ ἀνὴρ φρόνησιν ἔχων

γεωργίου μεγάλου.

Παρ. 24,5 Είναι καλύτερος και προτιμότερος ο σοφός από τον ισχυρόν, και ο άνθρωπος ο οποίος έχει σύνεσιν από εκείνον που έχει μεγάλο αγρόκτημα.

Παρ. 24,6 μετά κυβερνήσεως γίνεται πόλεμος, βοήθεια δὲ μετὰ καρδίας βουλευτικῆς.

Παρ. 24,6 Με καλήν στρατηγικήν και διακυβέρνησιν διεξάγεται ο επιτυχής πόλεμος. Αποτελεσματική δε βοήθεια δια την κατόρθωσιν της νίκης έρχεται από νουν συνετόν.

Παρ. 24,7 σοφία καὶ ἔννοια ἀγαθὴ ἐν πύλαις σοφῶν· σοφοὶ οὐκ ἐκκλίνουσιν ἐκ στόματος Κυρίου,

Παρ. 24,7 Η σοφία, η αληθής γνώσις και η ορθοφροσύνη υπάρχουν εις τας πύλας των πόλεων, που κατοικούν οι σοφοί. Οι αληθινά σοφοί δεν εκτρέπονται και δεν παρεκκλίνουν από όσα έχει λαλήσει το στόμα του Κυρίου.

Παρ. 24,8 ἀλλὰ λογίζονται ἐν συνεδρίοις. ἀπαιδεύτοις συναντᾷ θάνατος,

Παρ. 24,8 Καίτοι ο καθένας από αυτούς είναι σοφός, εν τούτοις συσκέπτονται εις κοινάς συνεδριάσεις. Τους αμορφώτους κατά Θεόν και αδιορθώτους θα τους συναντήση ασφαλώς ο πρόωρος θάνατος.

Παρ. 24,9 ἀποθνήσκει δὲ ἄφρων ἐν ἀμαρτίαις. ἀκαθαρσία δὲ ἀνδρὶ λοιμῶ

Παρ. 24,9 Ο ασύνετος και αμετανόητος αποθνήσκει με τας αμαρτίας αυτού. Μεγάλη ακαθαρσία υπάρχει στον ψυχικώς διεφθαρμένον άνθρωπον.

Παρ. 24,10 ἐμμολυνθήσεται ἐν ἡμέρᾳ κακῇ καὶ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ἕως ἂν ἐκλίπῃ.

Παρ. 24,10 Αμετανόητος καθώς είναι θα μολύνεται ολοέν και περισσότερο και θα διαφθείρεται, θα περιίπτη συνεχώς εις ημέρας κακάς, εις ημέρας θλίψεως και οδύνης, έως ότου λείψῃ από την γην.

- Παρ. 24,11 ῥῦσαι ἀγομένους εἰς θάνατον καὶ ἐκπρίου κτεινομένους, μὴ φείσῃ·
- Παρ. 24,11 Μη διστασης να σώσης ανθρώπους, που οδηγούνται εις εκτέλεσιν, και μη τσιγκουνευθῆς τα χρήματα, δια να εξαγοράσης εκείνους, που πρόκειται να φονευθούν.
- Παρ. 24,12 ἐὰν δὲ εἴπῃς, οὐκ οἶδα τοῦτον, γίνωσκε ὅτι Κύριος καρδίας πάντων γινώσκει, καὶ ὁ πλάσας πνοὴν πᾶσιν, αὐτὸς οἶδε πάντα, ὅς ἀποδίδωσιν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
- Παρ. 24,12 Εάν, προκειμένου να δικαιολογήσης την σκληροκαρδίαν σου, πῃς δεν ξέρω αὐτὸν τον αῥῶον που οδηγεῖται εις την εκτέλεσιν, μάθε ὅτι ο Κυριος, που ἐπλάσε καρδίας και ἐδωσε πνοὴν εις πάντα, γνωρίζει πολὺ καλὰ τας καρδίας ὁλων των ανθρώπων, ἄρα δε και την ιδικὴν σου. Γνωρίζει τα πάντα και αὐτὸς ανταποδίδει στον καθένα ἀνάλογα με τα ἔργα του.
- Παρ. 24,13 φάγε μέλι, υἱέ, ἀγαθὸν γὰρ κηρίον, ἵνα γλυκανθῇ σου ὁ φάρυγξ·
- Παρ. 24,13 Παιδί μου, φάγε μέλι, διότι η κηρήθρα εἶναι καλὴ και ωφέλιμος. Φαγε μέλι, δια να γλυκανθῇ ο φάρυγξ σου.
- Παρ. 24,14 οὕτως αἰσθήσῃ σοφίαν τῇ σῇ ψυχῇ· ἐὰν γὰρ εὗρῃς, ἔσται καλὴ ἡ τελευτὴ σου, καὶ ἐλπίς σε οὐκ ἐγκαταλείψει.
- Παρ. 24,14 Οπως ὁμως γλυκαίνεται ο φάρυγξ με το μέλι, ἔτσι θα αισθανθῇς γλυκύτητα μέσα εις την καρδίαν σου ἀπὸ την αληθινὴν σοφίαν. Διότι εάν την αναζητήσης και την ἀποκτήσης, θα ευτυχήσης. Και αὐτὸς ἀκόμη ο θάνατός σου θα εἶναι ωραῖος. Δεν θα σε εγκαταλείψῃ δέ ποτὲ η ἐλπίς της αἰωνίου σωτηρίας.
- Παρ. 24,15 μὴ προσαγάγῃς ἀσεβῆ νομῆ δικαίων μηδὲ ἀπατηθῇς χορτασίᾳ κοιλίας·
- Παρ. 24,15 Μη φέρῃς τον ἀσεβῆ στον τόπον, ὅπου κατοικοῦν και

διδιαιτώνται οι δίκαιοι. Μη απατηθής δε εκ του γεγονότος, ότι σε εχόρτασε με καλά φαγητά.

Παρ. 24,16      ἐπτάκις γὰρ πεσεῖται δίκαιος καὶ ἀναστήσεται, οἱ δὲ ἄσεβεῖς ἀσθενήσουσιν ἐν κακοῖς.

Παρ. 24,16      Πολλές φορές είναι δυνατόν να πέση και να ατυχήση ο δίκαιος, αλλά με την βοήθειαν του Θεού θα ανορθωθῇ πάλιν. Οι ασεβεῖς ὁμως θα εξασθενήσουν και θα εξαντληθούν μέσα εις τα κακά και εις την κακότητά των, θα πέσουν και δεν θα ημπορέσουν να ανορθωθούν.

Παρ. 24,17      ἐὰν πέση ὁ ἐχθρὸς σου, μὴ ἐπιχαρῆς αὐτῷ, ἐν δὲ τῷ ὑποσκελίσματι αὐτοῦ μὴ ἐπαίρου·

Παρ. 24,17      Εάν πέση ο εχθρός σου, μη χαιρεκακήσης δια το πέσιμό του. Και αν με τριχλοποδιάν ανατροπῇ, συ να μη αλαζονευθῇς ἀπέναντί του.

Παρ. 24,18      ὅτι ὄψεται Κύριος καὶ οὐκ ἄρέσει αὐτῷ, καὶ ἀποστρέψει τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ.

Παρ. 24,18      Διότι ο παντεπόπτης Κυριος θα ἴδῃ αὐτό και δεν θα ευχαριστηθῇ ἀπὸ την διαγωγὴν σου και θα απομακρύνῃ τον θυμόν του ἀπὸ τον εχθρόν σου.

Παρ. 24,19      μὴ χαῖρε ἐπὶ κακοποιοῖς, μηδὲ ζήλου ἀμαρτωλοῦς·

Παρ. 24,19      Μη χαίρης και μη ζηλεύης ανθρώπους, οι οποίοι διαπράττουν το κακόν. Μη ζηλεύης τους αμαρτωλούς και την ζωὴν των.

Παρ. 24,20      οὐ γὰρ μὴ γένηται ἔκγονα πονηρῶ, λαμπτήρ δὲ ἀσεβῶν σβεσθήσεται.

Παρ. 24,20      Διότι ο αμετανόητος αμαρτωλός δεν θα αφήσῃ απογόνους, η δε φλόγα της ζωῆς και η λάμψις της δόξης των ασεβῶν θα σβῆσῃ πολὺ σύντομα.

Παρ. 24,21      φοβοῦ τὸν Θεόν, υἱέ, καὶ βασιλέα καὶ μηθετέρῳ αὐτῶν ἀπειθήσης·

Παρ. 24,21      Παιδί μου, να σέβεσαι τον Θεόν και τον βασιλέα, εις κανένα δε ἀπὸ αυτούς να μη δείξης παρακοήν και απείθειαν.

- Παρ. 24,22 ἐξαίφνης γὰρ τίσονται τοὺς ἀσεβεῖς, τὰς δὲ τιμωρίας ἀμφοτέρων τίς γνώσεται; (Μασ. ΚΘ, 27)
- Παρ. 24,22 Διότι αιφνιδίως και εις ὥραν, που οι ασεβεῖς δεν περιμένουν, θα τους τιμωρήσουν. Ποιός δε ξέρει, ποίου είδους τιμωρίας θα επιβάλουν και οι δύο εις αυτούς; (Μασορ. κθ' 27)
- Παρ. 24,22α λόγον φυλασσόμενος υἱὸς ἀπωλείας ἐκτὸς ἔσται, δεχόμενος δὲ ἐδέξατο αὐτόν.
- Παρ. 24,22<sup>α</sup> Ο τηρών την εντολήν του Θεοῦ θα εἶναι μακράν και απηλλαγμένος ἀπὸ κάθε τιμωρίαν. Διότι με ὅλην του την προθυμίαν και την καρδίαν ἐδέχθη τον λόγον αὐτόν.
- Παρ. 24,22β μηδὲν ψεῦδος ἀπὸ γλώσσης βασιλεῖ λέγέσθω, καὶ οὐδὲν ψεῦδος ἀπὸ γλώσσης αὐτοῦ οὐ μὴ ἐξέλθῃ.
- Παρ. 24,22β Κανένα ψέμα ας μη λεχθῇ ἀπὸ το στόμα σου προς τον βασιλέα η τον ἄρχοντα. Και αὐτός ἐτσι θα εἶναι ειλικρινής ἀπέναντί σου και ποτέ δεν θα σου εἴπῃ ψεῦδη.
- Παρ. 24,22γ μάχαιρα γλῶσσα βασιλέως καὶ οὐ σαρκίνη, ὅς δ' ἂν παραδοθῇ, συντριβήσεται·
- Παρ. 24,22γ Η γλῶσσα του βασιλέως εἶναι μαχαίρι σκληρό και οχι μαλακό και σαρκώδες. Εκείνος ο οποίος θα παραδοθῇ εις αὐτήν, θα εξολοθρευθῇ.
- Παρ. 24,22δ ἐὰν γὰρ ὀξυνθῇ ὁ θυμὸς αὐτοῦ, σὺν νεύροις ἀνθρώπους ἀναλίσκει,
- Παρ. 24,22δ Οταν ἀνάψῃ ο θυμὸς του βασιλέως, καταναλίσκει και εξαφανίζει το σῶμα μαζή και τα νεύρα των ἀνθρώπων. Κατατρώγει τα κόκκαλα των ἀνθρώπων και σαν παμφάγος φλόγα κατακαίει το παν και δεν αφήνει οὔτε ἶχνος κρέατος, τροφήν δια τους νεοσσούς των αετῶν. (Μασορ. Λ' 1).
- Παρ. 24,22ε καὶ ὅστ' ἄνθρώπων κατατρώγει, καὶ συγκαίει ὥσπερ φλόξ, ὥστε ἄβρωτα εἶναι νεοσσοῖς ἀετῶν.
- Παρ. 24,22<sup>ε</sup> Παιδί μου, να ευλαβηθῇς τα λόγια μου και αφοῦ τα δεχθῇς, να μετανοήσης δια σφάλματα, τα οποία ενδεχομένως

διέπραξες. Αυτά τα λέγω εγώ ο διδάσκαλος εις εκείνους, οι οποίοι πιστεύουν στον Θεόν και αφού τα είπω, θα παύσω να ομιλώ.

Παρ. 24,23 Ταῦτα δὲ λέγω ὑμῖν τοῖς σοφοῖς ἐπιγινώσκειν· αἰδεῖσθαι πρόσωπον ἐν κρίσει οὐ καλόν.

Παρ. 24,23 (Μασορ. ΚΔ' 23). Αυτά τα λέγω προς γνώσιν εις σας τους συνετούς δικαστάς. Δεν είναι δίκαιον και ορθόν να υποστέλλεσθε από πρόσωπα κατά την διεξαγωγήν της δίκης.

Παρ. 24,24 ὁ εἰπὼν τὸν ἀσεβῆ· δίκαιός ἐστιν, ἐπικατάρματος λαοῖς ἔσται καὶ μισητός εἰς ἔθνη·

Παρ. 24,24 Ο δικαστής, που θα εκδώση απόφασιν ὅτι ο ἄδικος είναι δίκαιος, αὐτός θα είναι κατηραμένος μεταξύ των λαών και μισητός εις τα ἔθνη.

Παρ. 24,25 οἱ δὲ ἐλέγχοντες βελτίους φανοῦνται, ἐπ' αὐτοὺς δὲ ἥξει εὐλογία·

Παρ. 24,25 Οσοι ὁμως κρίνουν και δικάζουν ανεπηρέαστα και με δικαιοσύνην, θα αναδεικνύωνται ως δικασταὶ ολονέν και καλύτεροι, και εις αὐτοὺς θα ἔρχεται ἡ ευλογία του Θεοῦ.

Παρ. 24,26 χεὶλη δὲ φιλήσουσιν ἀποκρινόμενα λόγους ἀγαθούς.

Παρ. 24,26 Και οι ἄνθρωποι θα εκτιμήσουν και θα αγαπήσουν τον δικαστήν, του οποίου το στόμα βγάζει δικαίας αποφάσεις.

Παρ. 24,27 ἐτοίμαζε εἰς τὴν ἔξοδον τὰ ἔργα σου καὶ παρασκευάζου εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ πορεύου κατόπισθὲν μου καὶ ἀνοικοδομήσεις τὸν οἶκόν σου.

Παρ. 24,27 Φρόντιζε πάντοτε να αποπερατώνης τα ἔργα σου, να ετοιμάζεσαι πάντοτε προκειμένου να πορευθῇς εις καλλιέργειαν του αγροῦ σου. Ελᾱ κοντά από ἐμέ, ἀκολούθησε τον δρόμον, τον οποίον ἐγώ σου χαράσσω, και ἔτσι θα ἠμπορέσης να κτίσης το σπίτι σου και να αναδείξης την οικογένειάν σου.

Παρ. 24,28 μὴ ἴσθι ψευδὴς μάρτυς ἐπὶ σὸν πολίτην, μηδὲ πλατύνου

σοῖς χείλεσι.

Παρ. 24,28 Ποτέ να μη γίνης ψευδομάρτυς υπέρ η κατά του συμπολίτου σου, ούτε να μεγαλοποιήs τα γεγονότα, που καταθέτεις.

Παρ. 24,29 μὴ εἴπῃς· ὄν τρόπον ἐχρήσατό μοι, χρήσομαι αὐτῷ, τίσομαι δὲ αὐτὸν ἅ με ἠδίκησεν.

Παρ. 24,29 Ποτέ, ούτε προκειμένου περί του εχθρού σου, να μη εἴπῃς· Κατά τον τρόπον, που μου εφέρθη, θα του φερθῶ και εγώ. Θα τον εκδικηθῶ δι' ὅσα με ἔχει αδικήσει!

Παρ. 24,30 ὥσπερ γεώργιον ἀνὴρ ἄφρων, καὶ ὥσπερ ἀμπελὼν ἄνθρωπος ἐνδεὴς φρενῶν·

Παρ. 24,30 Ο ασύνετος ἄνθρωπος ομοιάζει με ἓνα χωράφι και ο φτωχός από μυαλό με ἓνα ἀμπελῶνα.

Παρ. 24,31 ἐὰν ἀφῇs αὐτόν, χερσωθήσεται καὶ χορτομανήσει ὅλος καὶ γίνεται ἐκλελειμμένος, οἱ δὲ φραγμοὶ τῶν λίθων αὐτοῦ κατασκάπτονται.

Παρ. 24,31 Εὰν ἀφήs αὐτόν ἀκαλλιέργητον και ἀπεριποίητον θα μεταβληθῇ εἰς χέρσον ἐκτασιν, θα γεμίση ολόκληρος ἀπὸ ἄγρια χόρτα, θα μένη ἔρημος και εγκαταλελειμμένος, οἱ δε ξηρότοιχοι, που του ἐχρησίμευαν ὡς φράχτες, θα πέσουν και θα κατασκαφούν.

Παρ. 24,32 ὕστερον ἐγὼ μετενόησα, ἐπέβλεψα τοῦ ἐκλέξασθαι παιδείαν,

Παρ. 24,32 Ὑστερα ἀπὸ αὐτά εγὼ μετενόησα, και ἀπεφάσισα να ἐκλέξω την πραγματικὴν παιδαγωγίαν και μόρφωσιν.

Παρ. 24,33 ὀλίγον νυστάζω, ὀλίγον δὲ καθυπνῶ, ὀλίγον δὲ ἐναγκαλίζομαι χερσὶ στήθῃ·

Παρ. 24,33 Ο οκνηρός λέγει· Νυστάζω ὀλίγον, αs κοιμηθῶ ὀλίγον. Σταυρώνω τα χέρια μου εἰς τα στήθῃ, κυριαρχούμενος ἀπὸ υπνηλίαν και νωθρότητα.

Παρ. 24,34 ἐὰν δὲ τοῦτο ποιῇs, ἥξει προπορευομένη ἡ πενία σου καὶ ἡ ἔνδειά σου ὥσπερ ἀγαθὸς δρομεύς.

Παρ. 24,34 Εάν και συ πράξης ο,τι και ο σκνηρός, θα σε προφθάση και θα σε καταλάβη η φτώχεια, η δε ανάγκη θα έλθη σαν ταχύςδρομεύς.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 25

Παρ. 25,1 Αὔται αἱ παιδεῖαι Σολομῶντος αἱ ἀδιάκριτοι, ἃς ἐξεγράψαντο οἱ φίλοι Ἐζεκίου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας.

Παρ. 25,1 Αἱ κατωτέρω ἀνάλεκτοι ἠθοπλαστικάι παροιμίαι καὶ τὰ ἀποφθέγματα τοῦ Σολομώντος εἶναι αὐτὰ ποὺ κατέγραψαν οἱ φίλοι τοῦ Ἐζεκίου, βασιλέως τῆς Ἰουδαίας.

Παρ. 25,2 Δόξα Θεοῦ κρύπτει λόγον, δόξα δὲ βασιλέως τιμᾷ πράγματα.

Παρ. 25,2 Ἀνέκφραστα ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπινου λόγου καὶ ἀνεξερεύνητα ἀπὸ τοῦ νοῦν εἶναι τὰ ἐνδοξα ἔργα τοῦ Θεοῦ. Δόξα δὲ καὶ τιμὴ δι' ἓνα βασιλέα εἶναι νὰ ἐρευνᾷ καὶ νὰ ἐκτιμᾷ κατ' ἀξίαν πρόσωπα καὶ πράγματα.

Παρ. 25,3 οὐρανὸς ὑψηλός, γῆ δὲ βαθεῖα, καρδιά δὲ βασιλέως ἀνεξέλεγκτος.

Παρ. 25,3 Ὁ οὐρανὸς ποὺ ἐκτείνεται εἰς ἀπεριόριστα ὕψη καὶ ἡ γῆ, μετὰ ἀπροσμέτρητα αὐτῆς βάθη, μένουν ἀνεξερεύνητα. Ἐποὶ καὶ ἡ καρδιά τοῦ βασιλέως εἶναι δι' ὅλους ἀνεξερεύνητος καὶ ἀνεξέλεγκτος.

Παρ. 25,4 τύπτε ἀδόκιμον ἀργύριον, καὶ καθαρισθήσεται καθαρὸν ᾧπαν·

Παρ. 25,4 Κατεργάσου με τὸ σφυρί καὶ τὴν κάμινον τοῦ πυρός τοῦ ἀκάθαρτον ἀργυρον καὶ θὰ καθαρισθῇ ολόκληρος ἀπὸ κάθε περιττὸν σῶμα.

Παρ. 25,5 κτείνει ἀσεβεῖς ἐκ προσώπου βασιλέως, καὶ κατορθώσει ἐν δικαιοσύνῃ ὁ θρόνος αὐτοῦ.

- Παρ. 25,5 Κατά παρόμοιον τρόπον παράδωσε εις θανατικήν εκτέλεσιν τους ασεβείς συμβούλους, που ευρίσκονται πλησίον του βασιλέως, και τότε ο θρόνος αυτού θα στερεωθή και θα θριαμβεύση δια της δικαιοσύνης.
- Παρ. 25,6 μὴ ἀλαζονεύου ἐνώπιον βασιλέως, μηδὲ ἐν τόποις δυναστῶν ὑφίστασο·
- Παρ. 25,6 Μη αλαζονεύεσαι ἐνώπιον των βασιλέων δια την δύναμίν σου η τον πλούτον σου και μη προσέρχεσαι απρόσκλητος στους τόπους, όπου συγκεντρώνονται οι ισχυροί.
- Παρ. 25,7 κρείσσον γάρ σοι τὸ ῥηθῆναι· ἀνάβαινε πρὸς με ἢ ταπεινώσαί σε ἐν προσώπῳ δυνάστου. ἃ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου, λέγε.
- Παρ. 25,7 Εἶναι προτιμότερον δια σε ο βασιλεὺς η ο ἄρχων να σου πη· “Ἐλα πλησίον μου”, παρά να σε ταπεινώσῃ ἐνώπιον ἄλλου ἄρχοντος επισημοτέρου ἀπὸ σέ. Λέγε μόνον ὅσα βλέπουν τα μάτια σου και μη δίδῃς πάντοτε ἐμπιστοσύνην εις ὅσα ἀκούουν τα αυτιά σου.
- Παρ. 25,8 μὴ πρόσπιπτε εἰς μάχην ταχέως, ἵνα μὴ μεταμεληθῇς ἐπ’ ἐσχάτων. ἡνίκα ἂν σε ὀνειδίσῃ ὁ σὸς φίλος,
- Παρ. 25,8 Μη ορμάς εὐκόλα και ασύνετα εις φιλονεικίας, δια να μη μεταμεληθῇς κατόπιν, και μάλιστα ὅταν ἐντόνως σε κατηγορήσῃ ο φίλος σου.
- Παρ. 25,9 ἀναχώρει εἰς τὰ ὀπίσω μὴ καταφρόνει,
- Παρ. 25,9 Μαθε να υποχωρήσῃς, δια να προλαμβάνῃς και ἀπαλύνῃς τας φιλονεικίας, και να μη καταφρονῇς κανένα·
- Παρ. 25,10 μὴ σε ὀνειδίσῃ μὲν ὁ φίλος, ἡ δὲ μάχη σου καὶ ἡ ἔχθρα οὐκ ἀπέσται, ἀλλὰ ἔσται σοι ἴση θανάτῳ.
- Παρ. 25,10 μήπως και αὐτὸς ο φίλος σου τεθῇ ἀντιμέτωπός σου και σε κατακρίνῃ. Η δε φιλονεικία και ἔχθρα δεν θα απομακρυνθῇ ποτέ ἀπὸ κοντά σου, ἀλλὰ ὡσάν ἄλλος θάνατος θα σε παρακολουθῇ μέχρι τέλους.
- Παρ. 25,10<sup>α</sup> χάρις καὶ φιλία ἐλευθεροῖ, ἃς τήρησον σεαυτῷ, ἵνα μὴ

ἐπονείδιστος γένῃ, ἀλλὰ φύλαξον τὰς ὁδοὺς σου  
εὐσυναλλάκτως.

Παρ. 25,10<sup>α</sup> Η χάρις και η φιλία απαλλάσσουν και ελευθερώνουν την  
ψυχὴν ἀπὸ πολλὰς οδυνηρὰς καταστάσεις. Την χάριν,  
λοιπὸν, και εν φιλίαν κράτησέ την καλὰ στον εαυτὸν σου,  
δια να μη γίνῃς μισητὸς και αξιοκατάκριτος. Πρόσεχε τας  
πορείας της ζωῆς σου και προσπάθει να εἶσαι  
συμβιβαστικὸς και διαλλακτικὸς προς ὅλους.

Παρ. 25,11 μῆλον χρυσοῦν ἐν ὀρμίσκῳ σαρδίου, οὕτως εἰπεῖν  
λόγον.

Παρ. 25,11 Ὅπως ωραῖον και ταιριαστὸν εἶναι ἓνα χρυσὸ μῆλο εἰς  
περιδέραιον ἀπὸ σαρδίων πολύτιμους λίθους, ἐτσι και ενας  
συνετὸς και καλὸς λόγος, που λέγεται εἰς την πρέπουσαν  
περίστασιν.

Παρ. 25,12 εἰς ἐνώτιον χρυσοῦν καὶ σάρδιον πολυτελὲς δέδεται,  
λόγος σοφὸς εἰς εὐήκοον οὖς.

Παρ. 25,12 Ὅπως εἰς ἓνα χρυσὸ σκουλαρίκι δένεται και ταιριάζεται ο  
πολυτελὲς σάρδιος λίθος, ἐτσι ωραῖος και ελκυστικὸς εἶναι  
και ενας συνετὸς λόγος, ὅταν λέγεται εἰς αὐτὴν προσεκτικόν.

Παρ. 25,13 ὥσπερ ἔξοδος χιόνος ἐν ἀμῆτῳ κατὰ καῦμα ὠφελεῖ,  
οὕτως ἄγγελος πιστὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτόν·  
ψυχὰς γὰρ τῶν αὐτῷ χρωμένων ὠφελεῖ.

Παρ. 25,13 Ὅπως η προσφορὰ πάγου εἰς καιρὸν θερισμοῦ, ὁπότε  
ἐπικρατεῖ μεγάλο καῦμα, δροσίζει και αναψύχει, ἐτσι και  
ἓνας ευσυνείδητος και ἀξιόπιστος ἀγγελιαφόρος με τας  
καλὰς εἰδήσους εἰς ἐκείνους, που τον ἔστειλαν. Διότι  
αναπαύει, ευχαριστεῖ και ὠφελεῖ τας καρδίας αὐτῶν, που  
τον ἐχρησιμοποίησαν ὡς ἀγγελιαφόρον.

Παρ. 25,14 ὥσπερ ἄνεμοι καὶ νέφη καὶ ὑετοὶ ἐπιφανέστατα, οὕτως  
ὁ καυχώμενος ἐπὶ δόσει ψευδεῖ.

Παρ. 25,14 Ὅπως ολοφάνεροι εἶναι οἱ ἄνεμοι και τα σύννεφα και αἱ  
βροχαί, που πρόκειται να πέσουν, ἀλλὰ δεν πίπτουν, ἐτσι

ολοφάνερος γίνεται και εκείνος, ο οποίος καυχάται ψευδώς δια δωρεάς, τας οποίας δεν έκαμε.

Παρ. 25,15      έν μακροθυμία εύοδία βασιλεΰσι, γλώσσα δέ μαλακή συντρίβει όστᾱ.

Παρ. 25,15      Με την υπομονήν και μακροθυμίαν κατευοδώνονται αι υποθέσεις μας κοντά στους βασιλείς. Ετσι και γλώσσα μαλακή και ηπία συντρίβει οστά, κάμπτει δηλαδή και τας μεγαλυτέρας δυσκολίας και αντιστάσεις.

Παρ. 25,16      μέλι εύρων φάγε τὸ ίκανόν, μήποτε πλησθεις έξεμέσης.

Παρ. 25,16      Όταν εύρης μέλι, φάγε το αρκετόν, όσον σου χρειάζεται. Μη φάγης όμως πολύ, παραχορτάσης και το κάμης εμετόν.

Παρ. 25,17      σπάνιον είσαγε σὸν πόδα πρὸς σεαυτοῦ φίλον, μήποτε πλησθεις σου μισήση σε.

Παρ. 25,17      Κατά αραιά διαστήματα να επισκέπτεσαι τον φίλον σου στο σπίτι του, μήπως εκείνος σε χορτάση, σε βαρεθή και σε αποστροφή.

Παρ. 25,18      ρόπαλον καὶ μάχαιρα καὶ τόξευμα άκιδωτόν, οὔτως καὶ άνήρ ό καταμαρτυρῶν τοῦ φίλου αὔτοῦ μαρτυρίαν ψευδῆ.

Παρ. 25,18      Ο ψευδομάρτυς, ο οποίος μάλιστα καταθέτει ψευδομαρτυρίαν εναντίον του φίλου του, ομοιάζει με σκληρόν ρόπαλον, με κοφτερό μαχαίρι, με αιχμηρόν βέλος.

Παρ. 25,19      όδός κακοῦ καὶ πους παρανόμου όλείται έν ήμέρα κακῆ.

Παρ. 25,19      Η πορεία της ζωής του κακού και τα πόδια του παρανόμου ανθρώπου, θα εξολοθρευθούν κατά την ημέραν, που θα εκσπάση η δικαία οργή του Θεού.

Παρ. 25,20      ὥσπερ ὄξος ἔλκει άσύμφορον, οὔτως προσπεσὸν πάθος έν σώματι καρδίαν λυπεῖ.

Παρ. 25,20      Όπως το ξύδι είναι επιβλαβές και προκαλεί πόνον ριπτόμενον εις ανοικτήν πληγήν, ετσι και μια απροσδόκητος σωματική ασθένεια φέρει λύπην εις την καρδίαν.

- Παρ. 25,20<sup>α</sup> ὥσπερ σῆς ἐν ἱματίῳ καὶ σκώληξ ξύλῳ, οὕτως λύπη  
ἀνδρὸς βλάπτει καρδίαν.
- Παρ. 25,20<sup>α</sup> Οπως ο σκόρος εις τα ιμάτια και το σκουλήκι στο ξύλον,  
ετσι και η λύπη του ανθρώπου κατατρώγει την καρδίαν του.
- Παρ. 25,21 ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, ψώμιζε αὐτόν, ἐὰν διψᾷ,  
πότιζε αὐτόν·
- Παρ. 25,21 Εάν πεινά ο εχθρός σου, δίδε εις αὐτόν να φάγη. Εάν διψά,  
δόσε εις αὐτόν να πῇ.
- Παρ. 25,22 τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν  
κεφαλὴν αὐτοῦ, ὁ δὲ Κύριος ἀνταποδώσει σοι ἀγαθὰ.
- Παρ. 25,22 Διότι, όταν ετσι φέρεσαι και πράττης απέναντι του εχθρού  
σου, συσσωρεύεις ἄνθρακας αναμμένους επάνω εις την  
κεφαλὴν του. Ο δε Θεός θα σου ανταποδώση αγαθά και θα  
σε αμείψη δια την ανεξικακίαν και καλωσύνην σου αυτήν.
- Παρ. 25,23 ἄνεμος Βορέας ἐξεγείρει νέφη, πρόσωπον δὲ ἀναιδὲς  
γλῶσσαν ἐρεθίζει.
- Παρ. 25,23 Ο βορηάς σηκώνει και παρασύρει σύννεφα. Ετσι και ενας  
ἄνθρωπος αδιάκριτος και αναιδής ερεθίζει τους ἄλλους,  
ώστε να ομιλήσουν και εκείνοι κατά τρόπον οργίλον και  
πικρόν.
- Παρ. 25,24 κρεῖσσον οἰκεῖν ἐπὶ γωνίας δώματος ἢ μετὰ γυναικὸς  
λοιδόρου ἐν οἰκίᾳ κοινῇ.
- Παρ. 25,24 Εἶναι προτιμότερον να κατοική κανείς μόνος του εις μίαν  
στενόχωρη και φτωχική γωνία ταρατσας, παρά να συνοική  
εις οικίαν μαζί με υβρεολογον και κακόγλωσσον γυναίκα.
- Παρ. 25,25 ὥσπερ ὕδωρ ψυχρὸν ψυχῇ διψῶση προσηνές, οὕτως  
ἀγγελία ἀγαθὴ ἐκ γῆς μακρόθεν.
- Παρ. 25,25 Οπως το δροσερό νερό εἶναι ευχάριστον και φέρει  
αναψυχὴν εις ἓνα διψασμένον, ἔτσι και μια ευχάριστος  
εἶδησις, η οποία ἔρχεται ἀπὸ αγαπητόν μας πρόσωπον  
ευρισκόμενον εις τα ξένα.
- Παρ. 25,26 ὥσπερ εἴ τις πηγὴ φράσσοι καὶ ὕδατος ἔξοδον

λυμαίνοιτο, οὕτως ἄκοσμον δίκαιον πεπτωκέναι ἐνώπιον ἀσεβοῦς.

Παρ. 25,26      Οπως εἶναι ἐπιζήμιον, ὅταν βουλῶνη κανεῖς μίαν πηγὴν καὶ παρακωλῇ τὴν ἐλευθέραν ἐξοδὸν τοῦ ὕδατος, ἔτσι εἶναι ἀπρεπές καὶ ἐπιβλαβές νὰ πέσῃ ὁ δίκαιος εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀσεβοῦς.

Παρ. 25,27      ἐσθίειν μέλι πολὺ οὐ καλόν, τιμᾷ δὲ χρὴ λόγους ἐνδόξους.

Παρ. 25,27      Το νὰ τρώγῃ κανεῖς πολὺ μέλι δὲν εἶναι καλόν καὶ ωφέλιμον. Εξ ἀντιθέτου ὅμως, πρέπει νὰ ἀκοῦῃ κανεῖς ἀπλήστως, καὶ νὰ τιμᾷ καὶ νὰ δέχεται τοὺς λόγους ἐναρέτων ἀνθρώπων.

Παρ. 25,28      ὥσπερ πόλις τὰ τεῖχει καταβεβλημένη καὶ ἀτείχιστος, οὕτως ἀνὴρ ὃς οὐ μετὰ βουλῆς τι πράσσει.

Παρ. 25,28      Οπως μὴ πόλις, ποὺ ἔχει τὰ τεῖχη τῆς κρημνισμένα καὶ μένει κατ' οὐσίαν ἀτείχιστος, εἶναι ἐκτεθειμένη καὶ πρόχειρος στοὺς ἐχθροὺς, ἔτσι καὶ ἓνας ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος πράττει κάτι, χωρὶς προηγουμένως νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ σκεφθῇ, γίνεται γελοῖος στοὺς ἄλλους.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 26

Παρ. 26,1      Ὡσπερ δρόσος ἐν ἀμῆτῳ καὶ ὥσπερ ὑετὸς ἐν θέρει, οὕτως οὐκ ἔστιν ἄφρονι τιμὴ.

Παρ. 26,1      Οπως σπανιστάτη εἶναι ἡ πυκνὴ δροσιὰ κατὰ τὸν θερισμόν καὶ ἡ βροχὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θέρους, ἔτσι ἀνύπαρκτος εἶναι τιμὴ καὶ ὑπόληψις στὸν ἀσύνετον.

Παρ. 26,2      ὥσπερ ὄρνεα πέταται καὶ στρουθοί, οὕτως ἀρὰ ματαῖα οὐκ ἐπελεύσεται οὐδενί.

Παρ. 26,2      Οπως, ὅταν πετοῦν καὶ φεύγουν τὰ πουλιά καὶ τὰ στρουθία, δὲν ἀφήνουν ἰχνη, ἔτσι καὶ ἀδίκῃ κατάρᾳ δὲν θὰ ἐπέλθῃ

εναντίον ουδενός.

Παρ. 26,3 ὥσπερ μᾶστιξ ἵππῳ καὶ κέντρον ὄνῳ, οὕτως ῥάβδος ἔθνει παρανόμῳ.

Παρ. 26,3 Οπως εἶναι ἀπαραίτητον το μαστίγιον δια τον ἵππον και το κεντρί δια τον ὄνον, ἔτσι εἶναι ἀπαραίτητος η ῥάβδος της τιμωρίας εναντίον ἀδίκου και ἀσεβοῦς ἔθνους.

Παρ. 26,4 μὴ ἀποκρίνου ἄφρονι πρὸς τὴν ἐκείνου ἀφροσύνην, ἵνα μὴ ὅμοιος γένη αὐτῷ·

Παρ. 26,4 Μη απαντᾶς πρὸς ἀμυαλον και αυθάδη ἄνθρωπον με τον τρόπον, με τον ὁποῖον ἐκεῖνος εν τη αφροσύνη του σου ομιλεῖ, δια να μη ομοιάσης με αὐτόν.

Παρ. 26,5 ἀλλὰ ἀποκρίνου ἄφρονι κατὰ τὴν ἀφροσύνην αὐτοῦ, ἵνα μὴ φαίνεται σοφός παρ' ἑαυτῷ.

Παρ. 26,5 Ἀλλὰ να απαντᾶς στον ἀμυαλον με τρόπον συνετόν και ἀνάλογον πρὸς την αμυαλωσύνην του, δια να συναισθανθῇ ὅτι εἶναι ἀνόητος, ὥστε να μη αυτοθαυμάζεται και θεωρεῖ τον εαυτόν του σοφόν.

Παρ. 26,6 ἐκ τῶν ὁδῶν ἑαυτοῦ ὄνειδος ποιεῖται ὁ ἀποστείλας δι' ἀγγέλου ἄφρονος λόγον.

Παρ. 26,6 Θα εντροπιασθῇ δια τον τρόπον της ενεργείας του ἐκεῖνος, ο ὁποῖος ἀποστέλλει μίαν ἀγγελίαν με ἀμυαλον και ασύνετον ἄνθρωπον.

Παρ. 26,7 ἀφελοῦ πορείαν σκελῶν καὶ παρανομίαν ἐκ στόματος ἀφρόνων.

Παρ. 26,7 Ματαίωσε τας ανοήτους πορείας των ασυνέτων και πρόλαβε τας ανοησίας, που βγαίνουν ἀπὸ το στόμα των. Μη τους αναθέτης ἐμπιστευτικὰς και σοβαρὰς υποθέσεις.

Παρ. 26,8 ὃς ἀποδεσμεύει λίθον ἐν σφενδόνῃ, ὅμοιός ἐστι τῷ δίδοντι ἄφρονι δόξαν.

Παρ. 26,8 Ἐκεῖνος που δίδει ἐξουσίαν και δόξαν εις ασύνετον και ἀμυαλον, ὁμοιάζει με ἐκείνον που ρίπτει με την σφενδόνην λίθον εις την τύχην.

- Παρ. 26,9 ἄκανθαι φύονται ἐν χειρὶ μεθύσου, δουλεία δὲ ἐν χειρὶ τῶν ἀφρόνων.
- Παρ. 26,9 Οδυνηρὰ ἀγκάθια δυστυχίας φυτρώνουν και διατρυποῦν τα χέρια του μεθύσου. Κατὰ παρόμοιον τρόπον και ο ασύνετος με τα ἴδια του τα χέρια καλλιεργεῖ υποδούλωσιν του εαυτοῦ του.
- Παρ. 26,10 πολλὰ χειμάζεται πᾶσα σὰρξ ἀφρόνων· συντρίβεται γὰρ ἡ ἔκστασις αὐτῶν.
- Παρ. 26,10 Πολὺ υποφέρει και ταλαιπωρεῖται το σῶμα των ασυνέτων ανθρώπων, διότι τα ὄνειρά των και τα μεγάλα των σχέδια συντρίβονται και διαλύονται.
- Παρ. 26,11 ὥσπερ κύων ὅταν ἐπέλθῃ ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ ἕμετον καὶ μισητὸς γένηται, οὕτως ἄφρων τῇ ἑαυτοῦ κακίᾳ ἀναστρέψας ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ ἁμαρτίαν.
- Παρ. 26,11 Ὡπως το σκυλί, που επιστρέφει και τρώγει το ξέραμά του, εἶναι σιχαμερόν και αποκρουστικόν, ἔτσι σιχαμερὸς ἐνώπιον Θεοῦ και ανθρώπων γίνεται ο ασύνετος, ο οποίος επιστρέφει εἰς τας πονηράς και αμαρτωλὰς αὐτοῦ συνηθείας.
- Παρ. 26,11α ἔστιν αἰσχύνῃ ἐπάγουσα ἁμαρτίαν, καὶ ἔστιν αἰσχύνῃ δόξα καὶ χάρις.
- Παρ. 26,11<sup>α</sup> Ὑπάρχει ἐντροπή, ὁποῖα εἶναι ἀξιοκατάκριτος ἁμαρτία. Ὑπάρχει ὁμως αἰδημοσύνη και συστολή, ἡ ὁποῖα εἶναι δια τον ἄνθρωπον δόξα και χάρις.
- Παρ. 26,12 εἶδον ἄνδρα δόξαντα παρ' αὐτῷ σοφὸν εἶναι, ἐλπίδα μέντοι ἔσχε μᾶλλον ἄφρων αὐτοῦ.
- Παρ. 26,12 Εἶδα ἓνα ἄνθρωπον, ο ὁποῖος ἐφαντάσθη τον εαυτὸν του ὅτι εἶναι, σοφός· μεγαλυτέρα ἐλπίς διορθώσεως ὑπάρχει δι' ἓνα ἄφρονα, παρά δια τον αυτοθαυμαζόμενον δοκησίσοφον.
- Παρ. 26,13 λέγει ὀκνηρὸς ἀποστελλόμενος εἰς ὁδόν· λέων ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐν δὲ ταῖς πλατείαις φονευταί.

- Παρ. 26,13 Ο οκνηρός, όταν αποσταλή εις κάποιαν εργασίαν, προφασίζεται και λέγει· Ληοντάρι υπάρχει στους δρόμους, εις δε τας πλατείας ενεδρεύουν δολοφόνοι!
- Παρ. 26,14 ὥσπερ θύρα στρέφεται ἐπὶ τοῦ στρόφιγγος, οὕτως ὁκνηρὸς ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ.
- Παρ. 26,14 Οπως η θύρα στρέφεται γύρω ἀπὸ τοὺς στρόφιγγας της και δεν μετακινεῖται ἀπὸ τόπου εις τόπον, ἔτσι και ο οκνηρὸς στριφογυρίζει ἐπάνω στο κρεβάτι του και δεν ἐξέρχεται πρὸς εργασίαν.
- Παρ. 26,15 κρύψας ὁκνηρὸς τὴν χεῖρα ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, οὐ δυνήσεται ἐπενεγκεῖν ἐπὶ στόμα.
- Παρ. 26,15 Ο οκνηρὸς, που κρατεῖ συνεχῶς ἀπρακτα και σταυρωμένα τα χέρια στο στήθος του, δεν θα ἡμπορέσῃ ποτέ με αὐτὰ να φέρῃ τροφήν στο στόμα του, διότι δεν ἐργάζεται δια την ἀπόκτησίν της.
- Παρ. 26,16 σοφώτερος ἑαυτῷ ὁκνηρὸς φαίνεται τοῦ ἐν πλησμονῇ ἀποκομίζοντος ἀγγελίαν.
- Παρ. 26,16 Ο οκνηρὸς φαντάζεται τον εαυτὸν του σοφώτερον και αξιοπρεπέστερον ἀπὸ τον υπηρέτην, ο ὁποῖος μεταφέρει ἀγγελίας του κυρίου του, ἀμείβεται και ζῇ χορταστικά, χωρὶς να του λείπῃ τίποτε.
- Παρ. 26,17 ὥσπερ ὁ κρατῶν κέρκου κυνὸς, οὕτως ὁ προεστὼς ἀλλοτρίας κρίσεως.
- Παρ. 26,17 Οπως ἐκεῖνος που κρατεῖ την ουρὰν ξένου σκυλιού, κινδυνεύει να δαγκωθῇ, ἔτσι και αὐτὸς που ἐπεμβαίνει ἀπρόσκλητος εις φιλονεικίας και διαμάχας ἄλλων.
- Παρ. 26,18 ὥσπερ οἱ ἰώμενοι προβάλλουσι λόγους εἰς ἀνθρώπους, ὁ δὲ ἀπαντήσας τῷ λόγῳ πρῶτος ὑποσκελισθήσεται,
- Παρ. 26,18 Οπως οἱ φρενοβλαβεῖς, που υποβάλλονται εις θεραπείαν, ἀπευθύνουν ἐμπαικτικά και προσβλητικά λόγια εις ἀνθρώπους, και ἐκεῖνος που θα θελήσῃ πρῶτος να ἀπαντήσῃ εις αὐτοὺς, θα ἐξευτελισθῇ και θα ντροπιασθῇ,

- Παρ. 26,19 οὕτως πάντες οἱ ἐνεδρεῦοντες τοὺς ἑαυτῶν φίλους,  
ὅταν δὲ ὀραθῶσι, λέγουσι ὅτι παίζων ἔπραξα.
- Παρ. 26,19 Ἐτσι με τους φρενοβλαβεῖς, ἐν τῇ ἀνοησίᾳ των, ὁμοιάζουν  
καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι, που στήνουν ἐνέδρας εἰς βάρος των φίλων  
των καὶ ὅταν ἀποκαλυφθοῦν λέγουν, ὅτι χάριν ἀστειότητος  
ἔπραξα αὐτό.
- Παρ. 26,20 ἐν πολλοῖς ξύλοις θάλλει πῦρ, ὅπου δὲ οὐκ ἔστι  
δίθυμος, ἡσυχάζει μάχη.
- Παρ. 26,20 Με τα πολλά τα ξύλα μεγαλώνει καὶ ἀναλάμπει  
περισσότερον ἡ φωτιά. Ὅπου ὅμως δὲν ὑπάρχει δίβουλος  
καὶ ἐριστικός ἄνθρωπος, ἐκεῖ εἶναι ἀγνωστος ἡ φιλονεικία  
καὶ ἐπικρατεῖ ἡσυχία.
- Παρ. 26,21 ἐσχάρα ἄνθραξι καὶ ξύλα πυρί, ἀνὴρ δὲ λοῖδορος εἰς  
ταραχὴν μάχης.
- Παρ. 26,21 Ἡ ἐσχάρα ξανάβει καὶ ζωηρεύει τα κάρβουνα καὶ τα ξύλα  
δυναμώνουν τὴ φωτιά. Ἐτσι ὁ υβριστὴς καὶ κακολόγος  
ἄνθρωπος ἐξεγείρει φιλονεικίας καὶ μάχας, ὅπου  
εὐρίσκεται.
- Παρ. 26,22 λόγοι κερκώπων μαλακοί, οὗτοι δὲ τύπτουσιν εἰς  
ταμιεῖα σπλάγχνων.
- Παρ. 26,22 Οἱ κολακευτικοὶ καὶ παραπειστικοὶ λόγοι των ἀπατεώνων  
εἶναι γλυκεῖς καὶ εὐπρόσδεκτοι. Πληγώνουν ὅμως βαθύτατα  
τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν.
- Παρ. 26,23 ἀργύριον διδόμενον μετὰ δόλου, ὥσπερ ὄστρακον  
ἡγητέον. χεῖλη λεῖα καρδίαν καλύπτει λυπηράν.
- Παρ. 26,23 Χρήμα, που δίδεται με πονηρίαν καὶ πρὸς δολίους σκοποὺς,  
πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς ὄστρακον χωρὶς καμμίαν ἀξίαν. Τὸ  
γλυκόλογον στόμα καλύπτει πολλάκις ἐπίβουλὸν καὶ  
φαρμακεράν καρδίαν.
- Παρ. 26,24 χεῖλεσι πάντα ἐπινεύει ἀποκλαιόμενος ἐχθρός, ἐν δὲ τῇ  
καρδίᾳ τεκταίνεται δόλους.
- Παρ. 26,24 Ὁ ἐχθρός, ὅταν εὐρεθῇ εἰς δύσκολον θέσιν καὶ ἔχη τὴν

ανάγκην σου, με τα χεῖλη του συμφωνεῖ εἰς ὅσα συ λέγεις, και ψευδοσυγκινούμενος κλαίει. Μέσα ὁμως εἰς την καρδίαν του συλλαμβάνει και μηχανεύεται δόλια και επιβλαβή σχέδια.

Παρ. 26,25 ἔάν σου δέηται ὁ ἐχθρὸς μεγάλη τῇ φωνῇ, μὴ πεισθῇς, ἐπὶ γὰρ εἰσι πονηρίαὶ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ.

Παρ. 26,25 Εἰάν ὁ ἐχθρὸς σου με δάκρυα και με μεγάλην φωνὴν σε παρακαλῇ, μὴ πεισθῇς, διότι πολυάριθμοι πονηρίαὶ και δολιότητες ὑπάρχουν μέσα εἰς την ψυχὴν του.

Παρ. 26,26 ὁ κρύπτων ἔχθραν συνίστησι δόλον, ἐκκαλύπτει δὲ τὰς ἑαυτοῦ ἀμαρτίας εὐγνωστός ἐν συνεδρίοις.

Παρ. 26,26 Εκείνος που συγκαλύπτει την ἔχθραν του και δεν την φανερώνει, ετοιμάζει δολίαν ἐπίθεσιν και αὐτὸς ἀκόμη ὁ πασίγνωστος δια τὰς δολιότητάς του, προσπαθεῖ να συγκαλύψῃ τὰς ἀμαρτίας του εἰς συγκέντρωσιν λαοῦ.

Παρ. 26,27 ὁ ὀρύσσων βόθρον τῷ πλησίον ἐμπεσεῖται εἰς αὐτόν, ὁ δὲ κυλίων λίθον ἐφ' ἑαυτὸν κυλίνει.

Παρ. 26,27 Εκείνος που σκάβει λάκκον δια τον ἄλλον, θα πέσῃ ὁ ἴδιος μέσα εἰς αὐτόν. Και εκείνος που κυλίνει λίθον, δια να συνθλίψῃ τον ἄλλον, θα δεχθῇ τον ἴδιον τον λίθον ἐπάνω στον εαυτὸν του και θα συντριβῇ,

Παρ. 26,28 γλῶσσα ψευδὴς μισεῖ ἀλήθειαν, στόμα δὲ ἄστεγον ποιεῖ ἀκαταστασίας.

Παρ. 26,28 Ὁ ψευδολόγος ἄνθρωπος ἀποστρέφεται και μίσει την ἀλήθειαν. Το δε ἀφρούρητον και ἀπύλωτον στόμα δημιουργεῖ ταραχὰς και ἀκαταστασίας μεταξύ των ἀνθρώπων.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 27

Παρ. 27,1 Μὴ καυχῶ τὰ εἰς αὔριον, οὐ γὰρ γινώσκεις τί τέξεται ἡ

ἐπιοῦσα.

- Παρ. 27,1 Μη καυχᾶσαι δια την αὐριον και γενικώτερον δια το μέλλον, διότι δεν γνωρίζεις τι θα σου παρουσιάση η αυριανή ημέρα.
- Παρ. 27,2 ἐγκωμιαζέτω σε ὁ πέλας καὶ μὴ τὸ σὸν στόμα, ἄλλότριος καὶ μὴ τὰ σὰ χεῖλη.
- Παρ. 27,2 Ἀς σε επαινῇ ὁ ἄλλος, ὁ πλησίον, και οχι το ιδικόν σου στόμα, ὁ ξένος και ὄχι τα ιδικά σου χεῖλη.
- Παρ. 27,3 βαρὺ λίθος καὶ δυσβάστακτον ἄμμος, ὀργὴ δὲ ἄφρονος βαρυτέρα ἀμφοτέρων.
- Παρ. 27,3 Βαρὺς εἶναι ὁ λίθος, δυσβάστακτος ἡ ἄμμος· ἡ ὀργὴ ὅμως τοῦ ασυνέτου ἀνθρώπου εἶναι βαρύτερη και ἀπὸ τα δύο.
- Παρ. 27,4 ἀνελεήμων θυμὸς καὶ ὀξεῖα ὀργή, ἀλλ' οὐδένα ὑφίσταται ζῆλος.
- Παρ. 27,4 Ἀσπλαγχνος και σκληρὸς εἶναι ὁ θυμὸς, ὀξεῖα και κοπτερή, ὡσάν μαχαίρι, ἡ ὀργή. Τιποτε ὅμως δεν ἡμπορεῖ να συγκριθῇ προς την ἀγριότητα της ζηλοτυπίας και τοῦ φθόνου.
- Παρ. 27,5 κρείσσους ἔλεγχοι ἀποκεκαλυμμένοι κρυπτομένης φιλίας.
- Παρ. 27,5 Καλύτεροι και προτιμότεροι εἶναι οἱ ἔλεγχοι, που γίνονται φανερά και ξάστερα, παρά μία φιλία, που δεν τολμᾷ νο φανέρωση και να ἐλέγξη σφάλματα,
- Παρ. 27,6 ἀξιοπιστόστερά εἰσι τραύματα φίλου ἢ ἐκούσια φιλήματα ἐχθροῦ.
- Παρ. 27,6 Περισσότερον ευπρόσδεκτα και ωφέλιμα εἶναι τα τραύματα,- παρατηρήσεις και ἔλεγχοι,- που προέρχονται ἀπὸ ἓνα φίλον παρά τα φαινομενικῶς αὐθόρμητα, πράγματι δε δόλια φιλήματα- ψευδεῖς ἐπαινοὶ και κολακείαι- ἐνὸς ἐχθροῦ.
- Παρ. 27,7 ψυχὴ ἐν πλησμονῇ οὔσα κηρίοις ἐμπαίζει, ψυχῇ δὲ ἐνδεεῖ καὶ τὰ πικρὰ γλυκέα φαίνεται.

- Παρ. 27,7      Άνθρωπος, που είναι μι το παραπάνω χορτασμένος από όλα, περιφρονεί και αυτήν ακόμη την κηρήθραν. Εις ένα όμως πεινασμένον και τα πικρά ακόμη φαίνονται γλυκά και νόστιμα.
- Παρ. 27,8      ὥσπερ ὅταν ὄρνεον καταπετασθῇ ἐκ τῆς ἰδίας νοσσιᾶς, οὕτως ἄνθρωπος δουλοῦται ὅταν ἀποξενωθῇ ἐκ τῶν ἰδίων τόπων.
- Παρ. 27,8      Οπως ένα πτηνόν, που περιπλανάται μακριά από τη φωλιά του, έτσι και ένας άνθρωπος, που φεύγει από την πατρίδα του εις ξένους τόπους, δεν ευρίσκει ανάπαυσιν, υπάρχει δε φόβος να καταντήση δούλος.
- Παρ. 27,9      μύροις καὶ οἴνοις καὶ θυμιάμασι τέρπεται καρδία, καταρρήγνυται δὲ ὑπὸ συμπτωμάτων ψυχὴ.
- Παρ. 27,9      Τέρπεται και ευχαριστεῖται ο άνθρωπος εις τα αρώματα, στους καλούς οίνους, εις τα ευώδη θυμιάματα. Αντιθέτως δε συντρίβεται η ψυχή από τας συμφοράς και τα ατυχήματα.
- Παρ. 27,10      φίλον σὸν ἢ φίλον πατρῶον μὴ ἐγκαταλίπης, εἰς δὲ τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ σου μὴ εἰσέλθης ἀτυχῶν· κρείσσων φίλος ἐγγὺς ἢ ἀδελφὸς μακρὰν οἰκῶν.
- Παρ. 27,10      Προσωπικόν σου φίλον, όπως και πατρικόν σου φίλον μη τον εγκαταλείψης. Εις καιρόν δε δυστυχίας και ατυχημάτων σου μη μεταβῇς στο σπίτι του αδελφού σου. Προτιμότερος και επωφελέστερος είναι ο φίλος σου, που κατοικεῖ κοντά σου, παρά ο αδελφός σου, ο οποίος ευρίσκεται μακράν.
- Παρ. 27,11      σοφὸς γίνου, υἱέ, ἵνα σου εὐφραίνηται ἡ καρδία, καὶ ἀπόστρεψον ἀπὸ σοῦ ἐπονειδίστους λόγους.
- Παρ. 27,11      Απόκτησε, παιδί μου, σοφίαν και σύνεσιν, δια να ευφραίνεται πάντοτε η καρδιά σου. Γυρισε δε το πρόσωπόν σου αλλού και διώξε μακριά τας επονειδίστους συμβουλὰς των άλλων.
- Παρ. 27,12      πανοῦργος κακῶν ἐπερχομένων ἀπεκρύβη, ἄφρονες δὲ ἐπελθόντες ζημίαν τίσουσιν.

- Παρ. 27,12 Ο έξυπνος και συνετός άνθρωπος, όταν βλέπη να επέρχωνται τα κακά, παραμερίζει, κρύπτεται και προφυλάσσεται. Οι άμυαλοι όμως δια λόγους επιδείξεως εφορμούν και εκτίθενται στον κίνδυνον, δια να συναντήσουν έτσι βλάβας και συμφοράς.
- Παρ. 27,13 άφελου το ίμάτιον αύτοϋ, παρήλθε γάρ ύβριστής, όστις τά άλλότρια λυμαίνεται.
- Παρ. 27,13 Ο επηρμένος καταφρονητής του Θεού και των ανθρώπων περνάει αλαζονικά υπερηφανευόμενος με ξένα ενδύματα, τα οποία έχει αρπάξει. Αφαίρεσέ του το ένδυμα, δια να ταπεινωθή.
- Παρ. 27,14 ός αν εύλογη φίλον το πρωϊ μεγάλη τη φωνη, καταρωμένου ουδέν διαφέρειν δόξει.
- Παρ. 27,14 Εκείνος ο οποίος κάθε πρωϊ επαινεί με το παραπάνω και κολακεύει τον φίλον του, δεν διαφέρει από άνθρωπον, ο οποίος τον καταράται.
- Παρ. 27,15 σταγόνες εκβάλλουσιν άνθρωπον έν ήμέρα χειμερινη εκ του οίκου αύτοϋ, ώσαύτως και γυνή λοιδόρος εκ του ίδιου οίκου.
- Παρ. 27,15 Σταγόνες βροχής, που πίπτουν μέσα στο σπίτι, κάνουν τον άνθρωπον να βγη έξω από αυτό, έστω και αν είναι χειμώνας. Ετσι και γυναίκα κακόγλωσσος και υβρεολόγος αναγκάζει τον άνδρα της, να φύγη από το σπίτι.
- Παρ. 27,16 Βορέας σκληρός άνεμος, όνόματι δέ επιδέξιος καλείται.
- Παρ. 27,16 Ο βορηάς είναι άγριος και ορμητικός άνεμος. Εν τούτοις κατ' ευφημισμόν λέγεται επιδέξιος, ικανός και καλότυχος!
- Παρ. 27,17 σίδηρος σίδηρον όξύνει, άνήρ δέ παροξύνει πρόσωπον έταίρου.
- Παρ. 27,17 Ο σίδηρος κάνει οξύν και κοπτερόν τον άλλον σίδηρον, ετσι δε ενας οργίλος και ασύνετος άνθρωπος παροξύνει και εξερεθίζει τον σύντροφόν του.
- Παρ. 27,18 ός φυτεύει συκην φάγεται τούς καρπούς αύτης, ός δέ

φυλάσσει τὸν ἑαυτοῦ κύριον, τιμηθήσεται.

Παρ. 27,18 Οποῖος φυτεύει σικιά, θα φάγη βέβαια ἀπὸ τοὺς καρποὺς της. Καὶ ὁποῖος σέβεται καὶ προφυλάσσει τὸν κύριόν του ἀπὸ διαφόρους παγίδας καὶ κινδύνους, θα ανταμειφθῇ καὶ θα τιμηθῇ ἀπὸ αὐτόν.

Παρ. 27,19 ὥσπερ οὐκ ὅμοια πρόσωπα προσώποις, οὕτως οὐδὲ αἱ διάνοιαι τῶν ἀνθρώπων.

Παρ. 27,19 Ὅπως δὲν ομοιάζουν μετὰ τῶν τὰ πρόσωπα τῶν ἀνθρώπων, ἐτσι δὲν ομοιάζουν αἱ διάνοιαι καὶ αἱ καρδίαι τῶν.

Παρ. 27,20 ἄδης καὶ ἀπώλεια οὐκ ἐμπίμπανται, ὡσαύτως καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἀνθρώπων ἄπληστοι.

Παρ. 27,20 Ὁ ἄδης καὶ ὁ τόπος τῆς ἀπωλείας, ἡ κόλασις, δὲν χορταίνουσι ποτέ. Ἐτσι καὶ τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἀχόρταστα.

Παρ. 27,20<sup>ο</sup> βδέλυγμα Κυρίῳ στηρίζων ὀφθαλμόν, καὶ οἱ ἀπαιδευτοὶ ἀκρατεῖς γλώσση.

Παρ. 27,20<sup>α</sup> Ἀποκρουστικὸς καὶ μισητὸς ἐνώπιον τοῦ Κυρίου εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος στηρίζει με ἐπιμονὴν τὸ μάτι του εἰς αμαρτωλά καὶ μάταια πράγματα. Τὸ ἴδιο εἶναι καὶ οἱ ἀπαιδαγώγητοι καὶ οἱ ἀμόρφωτοι, οἱ ὁποῖοι δὲν συγκρατοῦν τὴν γλῶσσαν τῶν.

Παρ. 27,21 δοκίμιον ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ πύρωσις, ἀνὴρ δὲ δοκιμάζεται διὰ στόματος ἐγκωμιαζόντων αὐτόν.

Παρ. 27,21 Ὁ ἀργυρὸς καὶ ὁ χρυσὸς εἰς τὴν φωτιάν τῆς καμίνου δοκιμάζονται. Καὶ ὁ ἄνθρωπος δοκιμάζεται ἀπὸ τὴν στάσιν, πὺν παίρνει στοὺς ἐπαίνους ἐκείνων πὺν τον ἐγκωμιάζουν.

Παρ. 27,21<sup>ο</sup> καρδία ἀνόμου ἐκζητεῖ κακά, καρδία δὲ εὐθὴς ἐκζητεῖ γνῶσιν.

Παρ. 27,21<sup>α</sup> Ἡ καρδία τοῦ ἀσεβοῦς καὶ καταφρονητοῦ τοῦ θεοῦ νόμου ἐπιδιώκει πάντοτε παρανομίας. Ἡ εὐθεῖα ὁμῶς ψυχὴ ζητεῖ καὶ ἀνευρίσκει τὴν θεῖαν γνῶσιν, τὴν ἀλήθειαν.

- Παρ. 27,22 ἔὰν μαστιγοῖς ἄφρονα ἐν μέσῳ συνεδρίου ἀτιμάζων, οὐ μὴ περιέλῃς τὴν ἀφροσύνην αὐτοῦ.
- Παρ. 27,22 Ἐὰν μαστιγώσῃς ἓνα ἀσύνετον ἐν μέσῳ συνεδρίου καὶ τὸν διαπομπεύσῃς, δὲν θὰ ἀφαιρέσῃς τὴν ἀμυαλωσύνην του.
- Παρ. 27,23 γνωστῶς ἐπιγνώσῃ ψυχὰς ποιμνίου σου καὶ ἐπιστήσεις καρδίαν σου σαῖς ἀγέλαις·
- Παρ. 27,23 Προσπάθησε νὰ γνωρίσῃς καλὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ εἶδος τοῦ ποιμνίου σου. Δώσε τὴν καρδιά σου καὶ φρόντισε με ἐπιμέλειαν διὰ τὰ κοπάδια σου. Τὸ ἴδιο πρέπει νὰ κάνῃ ὁ ποιμὴν καὶ κυβερνήτης τῶν λογικῶν προβάτων.
- Παρ. 27,24 ὅτι οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀνδρὶ κράτος καὶ ἰσχύς, οὐδὲ παραδίδωσιν ἐκ γενεᾶς εἰς γενεάν.
- Παρ. 27,24 Διότι ἡ ἐξουσία καὶ τὰ ἀξιώματα δὲν μένουں ἰσόβια στὸν ἄνθρωπον, οὔτε καὶ παραδίδονται κληρονομικῶς ἀπὸ τὴν μίαν γενεάν εἰς τὴν ἄλλην.
- Παρ. 27,25 ἐπιμελοῦ τῶν ἐν τῷ πεδίῳ χλωρῶν καὶ κερεῖς πόαν, καὶ σύναγε χόρτον ὀρεινόν,
- Παρ. 27,25 Φρόντισε διὰ τὰ χλοερά λειβάδια σου καὶ θὰ κόψῃς πολὺ χορτάρι. Μαζεψε ἀκόμη χορτάρι καὶ ἀπὸ τὰ ὀρεινὰ μέρη,
- Παρ. 27,26 ἵνα ἔχῃς πρόβατα εἰς ἱματισμόν· τίμα πεδίον, ἵνα ὥσί σοι ἄρνες.
- Παρ. 27,26 διὰ νὰ ἔχῃς τὰ μέσα νὰ θρέψῃς πρόβατα, ὥστε ἀπὸ μαλλί των νὰ κατασκευάζῃς ἐνδύματα. Ἀγάπα τὰ λειβάδια σου καὶ νὰ τὰ περιποιήσῃς, διὰ νὰ θρέψῃς καὶ νὰ ἔχῃς ἀρνιά.
- Παρ. 27,27 υἱέ, παρ' ἐμοῦ ἔχεις ῥήσεις ἰσχυρὰς εἰς τὴν ζωὴν σου καὶ εἰς τὴν ζωὴν σῶν θεραπόντων.
- Παρ. 27,27 Παιδί μου, ἐπήρες καὶ ἔχεις ἀπὸ ἐμὲ πολυτιμοτάτος συμβουλὰς διὰ τὴν ζωὴν σου, ὅπως καὶ διὰ τὴν ζωὴν των υπηρετῶν σου.

- Παρ. 28,1 Φεύγει άσεβής μηδενός διώκοντος, δίκαιος δέ ὥσπερ λέων πέποιθε.
- Παρ. 28,1 Φεύγει πανικόβλητος ο άσεβής, χωρίς να υπάρχει κανείς, που να τον καταδιώκη. Ο δε δίκαιος, ωςάν λέων απτόητος, μένει ακλόνητος εις ώραν κινδύνου έχων πεποίθησιν στο δίκαιον του και την συμπαράστασιν του Θεού.
- Παρ. 28,2 δι' άμαρτίας άσεβών κρίσεις έγείρονται, άνήρ δέ πανοῦργος κατασβέσει αύτάς.
- Παρ. 28,2 Εξ αιτίας των αμαρτιών και παρανομιών, τας οποίας διαπράττουν οι άσεβείς, συγκροτούνται δικαστήρια και γίνονται δίκαι. Αλλά ο εξυπνος και συνετός άνθρωπος θα κατασβήση τας αιτίας και θα προλάβη τας δίκας.
- Παρ. 28,3 άνδρεῖος έν άσεβείαις συκοφαντεῖ πτωχούς. ὥσπερ ὑετός λάβρος καὶ άνωφελής,
- Παρ. 28,3 Ο άσεβής άνθρωπος, θρασύς και εκβιαστής, καταπιέζει τους πτωχούς και αδυνάτους. Οπως η ορμητική βροχή είναι άνωφελής μάλλον δε και επιβλαβής,
- Παρ. 28,4 οὔτως οἱ έγκαταλείποντες τόν νόμον έγκωμιάζουσιν άσέβειαν, οἱ δέ άγαπῶντες τόν νόμον περιβάλλουσιν έαυτοῖς τείχος.
- Παρ. 28,4 έτσι και αυτοί, που εγκαταλείπουν και καταπατούν τον νόμον του Θεού, επαινούν την ασέβειαν, δια να δικαιολογήσουν τον εαυτόν των. Εκείνοι όμως, που αγαπούν και τηρούν τον νόμον του Θεού, είναι σαν να ανεγείρουν ολόγυρά των τείχος απόρθητον.
- Παρ. 28,5 άνδρες κακοὶ οὐ νοήσουσι κρίμα, οἱ δέ ζητοῦντες τόν Κύριον συνήσουσιν έν παντί.
- Παρ. 28,5 Οι κακοὶ άνθρωποι δεν ημπορούν να εννοήσουν και να εκφέρουν δίκαιον κρίσιν. Οσοι όμως επιζητούν και ευρίσκουν τον Κυριον, θα γίνουν σοφοὶ και θα κρίνουν ορθώς εις όλα τα ζητήματα.

- Παρ. 28,6 κρείσσων πτωχὸς πορευόμενος ἐν ἀληθείᾳ, πλουσίου ψευδοῦς.
- Παρ. 28,6 Ἀνώτερος και προτιμότερος εἶναι ο πτωχός, ο οποίος πορεύεται τον δρόμον της αληθείας και της αρετής, από τον ψευδολόγον πλούσιον.
- Παρ. 28,7 φυλάσσει νόμον υἱὸς συνετός, ὃς δὲ ποιμαίνει ἀσωτίαν ἀτιμάζει πατέρα.
- Παρ. 28,7 Ο φρόνιμος και συνετός υἱὸς τηρεῖ τον νόμον του Θεοῦ και τας συμβουλὰς του πατρός του. Ἐνῶ εκείνος, που βόσκει εις κάθε ασωτίαν, εξευτελίζει τον πατέρα του.
- Παρ. 28,8 ὁ πληθύνων τὸν πλοῦτον αὐτοῦ μετὰ τόκων καὶ πλεονασμῶν, τῷ ἐλεῶντι πτωχοὺς συνάγει αὐτόν.
- Παρ. 28,8 Εκείνος που αυξάνει τον πλούτον του, δανείζων με υπερόγκους τόκους και με αχόρταστον επιθυμίαν, εις την πραγματικότητα τα μαζεύει δι' εκείνον, που ελεεί τους πτωχοὺς.
- Παρ. 28,9 ὁ ἐκκλίνων τὸ οὖς αὐτοῦ μὴ εἰσακοῦσαι νόμου, καὶ αὐτὸς τὴν προσευχὴν αὐτοῦ ἐβδέλυκται.
- Παρ. 28,9 Βδελυκτὴ και αποκρουστικὴ εἶναι ἐνώπιον του Θεοῦ ἡ προσευχὴ εκείνου, ο οποίος γυρίζει αλλοῦ το αὐτί του, δια να μη ἀκούσῃ και δεχθῇ τον θεῖον νόμον.
- Παρ. 28,10 ὃς πλανᾷ εὐθεῖς ἐν ὁδῷ κακῇ, εἰς διαφθοράν αὐτὸς ἐμπεσεῖται· οἱ δὲ ἄνομοι διελεύσονται ἀγαθὰ, καὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς αὐτά.
- Παρ. 28,10 Ἀνθρωπος, ο οποίος παραπλανᾷ τους εὐλικρινεῖς και αθῶους εις δρόμους ζωῆς κακοῦς, αὐτὸς θα περιπέσῃ εις ὄλεθρον και καταστροφήν. Οἱ παραβάται του θεῖου νόμου θα περάσουν πλησίον ἀπὸ τα ἀγαθὰ, δεν θα εἰσέλθουν ὁμως εις αὐτά, δια να τα ἀπολαύσουν.
- Παρ. 28,11 σοφὸς παρ' ἑαυτῷ ἀνὴρ πλούσιος, πένης δὲ νοήμων καταγνώσεται αὐτοῦ.
- Παρ. 28,11 Ο ἐπληρμένος δια τα πλούτη του πλούσιος ἔχει μεγάλην

ιδέαν δια τον εαυτόν του και τον θεωρεί σοφόν. Ο  
μυαλωμένος όμως και ενάρετος πτωχός έχει την ικανότητα,  
να διακριβώσει σφάλματα και να διατυπώσει κατηγορίας  
εναντίον αυτού.

Παρ. 28,12 διὰ βοήθειαν δικαίων πολλήν γίνεται δόξα, ἐν δὲ τόποις  
ἀσεβῶν ἀλίσκονται ἄνθρωποι.

Παρ. 28,12 Με την βοήθειαν, που παρέχουν οι δίκαιοι, μεγάλη δόξα  
έρχεται εις αυτούς και εις την πατρίδα των. Εκεί όμως που  
ζουν και κυριαρχούν οι ασεβείς, συλλαμβάνονται και  
φυλακίζονται πολλοί άνθρωποι.

Παρ. 28,13 ὁ ἐπικαλύπτων ἀσέβειαν ἑαυτοῦ οὐκ εὐοδωθήσεται, ὁ  
δὲ ἐξηγούμενος ἐλέγχους ἀγαπηθήσεται.

Παρ. 28,13 Εκείνος, που σκεπάζει τα αμαρτήματά του και δεν τα  
παραδέχεται ούτε τα ομολογεί δεν θα ευοδωθή εις τα έργα  
του. Εξ αντιθέτου εκείνος, που τα ομολογεί και είναι  
πρόθυμος να δεχθῇ ἐλέγχους, θα αγαπηθῇ ἀπὸ τον Θεόν.

Παρ. 28,14 μακάριος ἀνὴρ, ὃς καταπτήσσει πάντα δι' εὐλάβειαν, ὁ  
δὲ σκληρὸς τὴν καρδίαν ἐμπεσεῖται κακοῖς.

Παρ. 28,14 Ευτυχής είναι ο άνθρωπος εκείνος, ο οποίος εις ὅλας τας  
περιπτώσεις της ζωῆς του, ἀπὸ πολλήν προς τον Θεόν  
εὐλάβειαν φοβεῖται μήπως παρασυρθῇ εις αμαρτίαν. Ο δε  
σκληροκάρδιος και θρασὺς θα περιπέση εις πολλές  
συμφοράς.

Παρ. 28,15 λέων πεινῶν καὶ λύκος διψῶν, ὃς τυραννεῖ, πτωχὸς ὢν,  
ἔθνους πενιχροῦ.

Παρ. 28,15 Ο πτωχός και ἀσημος, όταν αναλάβῃ την εξουσίαν ἐπὶ ενός  
αδυνάτου και πτωχοῦ ἔθνους, γίνεται σκληρὸς και  
επιθετικὸς, σαν τον πεινασμένον λέοντα και τον  
διψασμένον λύκον.

Παρ. 28,16 βασιλεὺς ἐνδεὴς προσόδων μέγας συκοφάντης, ὁ δὲ  
μισῶν ἀδικίαν μακρὸν χρόνον ζήσεται.

Παρ. 28,16 Ασεβὴς βασιλεὺς με πτωχὰ εισοδήματα καταντὰ μεγάλος  
εκβιαστής και ληστής του λαοῦ του. Εξ αντιθέτου ευσεβής

βασιλεύς, ἔστω και πτωχός, που μισεί όμως την αδικίαν, θα βασιλεύση επί πολὺν χρόνον στον λαόν του, διότι εἶναι αγαπητός.

Παρ. 28,17 ἄνδρα τὸν ἐν αἰτίᾳ φόνου ὁ ἐγγυώμενος, φυγὰς ἔσται καὶ οὐκ ἐν ἀσφαλείᾳ.

Παρ. 28,17 Εκείνος, που αναλαμβάνει και προστατεύει ἄνθρωπον καταδιωκόμενον δια φόνον, θα καταντήσῃ ο ἴδιος φυγὰς και ἐξόριστος και δεν θα αισθάνεται τον εαυτὸν του εν ασφαλείᾳ.

Παρ. 28,17<sup>α</sup> παιδεύει υἱὸν καὶ ἀγαπήσει σε, καὶ δώσει κόσμον τῇ σῇ ψυχῇ· οὐ μὴ ὑπακούσῃ ἔθνει παρανόμῳ.

Παρ. 28,17<sup>α</sup> Παιδαγωγήσῃ και μόρφωσῃ τον υἱὸν σου μέ στοργήν και με αυστηρότητα και θα σε ἀγαπήσῃ. Θα εἶναι στόλισμα και δόξα εἰς σέ. Δεν θα ὑπακούσῃ και δεν θα παρασυρθῇ εἰς συμβουλὰς παρανόμων ἀνθρώπων και λαών.

Παρ. 28,18 ὁ πορευόμενος δικαίως βεβοήθηται, ὁ δὲ σκολιαῖς ὁδοῖς πορευόμενος ἐμπλακῆσεται.

Παρ. 28,18 Εκείνος, που πορεύεται με δικαιοσύνην και τιμιότητα, θα ἔχῃ ἀσφαλὴ και βεβαίαν την βοήθειαν ἀπὸ τον Θεόν. Ἐνῷ ἐκεῖνος, που βαδίζει σκολιούς και διεστραμμένους δρόμους, θα περιπέσῃ εἰς παγίδας, θα ἐμπλακῇ εἰς δίκτυα συμφορῶν.

Παρ. 28,19 ὁ ἐργαζόμενος τὴν ἑαυτοῦ γῆν πλησθήσεται ἄρτων, ὁ δὲ διώκων σχολὴν πλησθήσεται πενίας.

Παρ. 28,19 Εκείνος, που ἐργάζεται με ἐπιμέλειαν τους ἀγρούς του, θα χορτάσῃ ἀπὸ ψωμί και ἀπὸ ἀλλὰ ἀγαθὰ. Εκείνος ὅμως, που ἐπιδιώκει πονηρίαν και νωθρότητα, θα γεμίσῃ ἀπὸ πτωχείαν και στέρησιν.

Παρ. 28,20 ἀνὴρ ἀξιόπιστος πολλὰ εὐλογηθήσεται, ὁ δὲ κακὸς οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται.

Παρ. 28,20 Ἀνθρωπος ἐντίμος και ἀξιόπιστος θα ἔχῃ πολλὰς εὐλογίας ἐκ μέρους του Θεοῦ, ἐπαίνους δε ἐκ μέρους των ἀνθρώπων. Ἐνῷ ο κακὸς δεν θα μείνῃ ἀτιμώρητος.

- Παρ. 28,21 ὃς οὐκ αἰσχύνεται πρόσωπα δικαίων, οὐκ ἀγαθός· ὁ τοιοῦτος ψωμοῦ ἄρτου ἀποδώσεται ἄνδρα.
- Παρ. 28,21 Ο δικαστής, που δεν σέβεται και δεν εκτιμά τους δικαίους και το δίκαιόν των, αλλά μεροληπτει εναντίον των εις την απόδοσιν δικαιοσύνης, είναι ανέντιμος και ανάξιος δικαστής. Αυτός, διεφθαρμένος ψυχικώς, είναι ικανός για ένα κομμάτι ψωμί να καταδικάση αθών.
- Παρ. 28,22 σπεύδει πλουτεῖν ἀνὴρ βάσκανος, καὶ οὐκ οἶδεν ὅτι ἐλεήμων κρατήσῃ αὐτοῦ.
- Παρ. 28,22 Σπεύδει ο ἀπληστος και φθονερός ἄνθρωπος να αποκτήσῃ πλούτη, δεν γνωρίζει ὅμως ὅτι ο ἐλεήμων θα κυριαρχήσῃ ἐπάνω εις αὐτόν και θα πάρῃ ὑπὸ την εξουσίαν του τα πλούτη του.
- Παρ. 28,23 ὁ ἐλέγχων ἀνθρώπου ὁδοὺς χάριτας ἔξει μᾶλλον τοῦ γλωσσοχαριτοῦντος.
- Παρ. 28,23 Περισσότερον ἄξιος ευγνωμοσύνης και ευχαριστιῶν εἶναι ο ἄνθρωπος, ο οποίος ἔχει το θάρρος να ἐλέγῃ προς διόρθωσιν, ἀπὸ ἐκείνον ο οποίος ἔχει γλώσσαν με χαριτωμένα αστεία και ευχάριστα, ανωφελῆ ὅμως, λόγια.
- Παρ. 28,24 ὃς ἀποβάλλεται πατέρα ἢ μητέρα, καὶ δοκεῖ μὴ ἀμαρτάνειν, οὗτος κοινωνός ἐστιν ἀνδρός ἀσεβοῦς.
- Παρ. 28,24 Εκείνος, που διώχνει ἀπὸ το σπίτι του τον πατέρα του η την μητέρα του και ἔχει την ιδέα ὅτι δεν ἀμαρτάνει, εἶναι εις την πραγματικότητα ὅμοιος με τον ἄνθρωπον ἐκείνον, που φέρεται με ἀσέβειαν και ἀχαριστίαν ἀέναντι του Θεοῦ.
- Παρ. 28,25 ἄπιστος ἀνὴρ κρίνει εἰκῇ, ὃς δὲ πέποιθεν ἐπὶ Κύριον ἐν ἐπιμελείᾳ ἔσται.
- Παρ. 28,25 Ο ἄπιστος προς τον Θεόν ἄνθρωπος κρίνει με επιπολαιότητα, εἰκῇ και ὡς ἐτυχεν. Ἐνῶ ἐκείνος, ο οποίος πιστεύει στον Θεόν, κρίνει με πολλήν προσοχήν και ἐπιμέλειαν.
- Παρ. 28,26 ὃς πέποιθε θρασεῖα καρδίᾳ, ὁ τοιοῦτος ἄφρων· ὃς δὲ

πορεύεται σοφία σωθήσεται.

- Παρ. 28,26 Εκείνος, που έχει πεποίθησιν και στηρίζεται εις θρασεϊαν και σκληράν καρδίαν, είναι ασύνετος. Εκείνος όμως που προχωρεί στον δρόμον της ζωής του με σύνεσιν θα σωθή.
- Παρ. 28,27 ὃς δίδωσι πτωχοῖς, οὐκ ἐνδεηθήσεται, ὃς δὲ ἀποστρέφει τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ, ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ ἔσται.
- Παρ. 28,27 Οποῖος δίδει στους φτωχοὺς, δεν θα στερηθῇ και δεν θα φτωχύνῃ. Εξ ἀντιθέτου ἐκεῖνος, ο οποίος με ἀσπλαγχνίαν γυρίζει το μάτι του μακριὰ ἀπὸ τον πτωχόν, θα περιέλθῃ εις μεγάλην ἀνέχειαν και πτωχείαν.
- Παρ. 28,28 ἐν τόποις ἀσεβῶν στένουσι δίκαιοι, ἐν δὲ τῇ ἐκείνων ἀπωλείᾳ πληθυνθήσονται δίκαιοι.
- Παρ. 28,28 Εἰς χώρας, ὅπου κυριαρχοῦν οἱ ἀσεβεῖς, υποφέρουν και στενάζουν οἱ δίκαιοι. Οταν ὁμως ἐξαφανισθοῦν οἱ ἀσεβεῖς, τότε θα πληθυνθοῦν και θα εὐτυχήσουν οἱ δίκαιοι.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 29

- Παρ. 29,1 Κρείσσων ἀνὴρ ἐλέγχων ἀνδρὸς σκληροτραχήλου, ἐξαπίνης γὰρ φλεγομένου αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἴσσις.
- Παρ. 29,1 Καλύτερος και προτιμότερος εἶναι ὁ ἄνθρωπος, που δέχεται ἐλέγχους, παρά ὁ σκληροτράχηλος και ασύνετος εις ἐλέγχους. Διότι, ὅταν εις αὐτόν, ὡσάν φωτιά ἐξ οὐρανοῦ, πέσῃ ἡ ὀργὴ του Θεοῦ, δεν ὑπάρχει πλέον καμμία θεραπεία.
- Παρ. 29,2 ἐγκωμιαζομένων δικαίων εὐφρανθήσονται λαοί, ἀρχόντων δὲ ἀσεβῶν στένουσιν ἄνδρες.
- Παρ. 29,2 Οταν ἐπαινοῦνται οἱ δίκαιοι ἄρχοντες, εὐφραίνονται οἱ λαοὶ των. Οταν ὁμως οἱ ἄρχοντες εἶναι ἀσεβεῖς, στενάζουν και υποφέρουν οἱ λαοί.
- Παρ. 29,3 ἀνδρὸς φιλοῦντος σοφίαν εὐφραίνεται πατὴρ αὐτοῦ, ὃς δὲ ποιμαίνει πόρνας, ἀπολεῖ πλοῦτον.

- Παρ. 29,3      Άνθρωπος, ο οποίος αγαπά την σοφίαν και την αρετήν, ευφραίνει τον πατέρα του. Εκείνος δε ο οποίος συναγελάζεται με αμαρτωλάς γυναίκας, χάνει τον πατρικόν πλούτον.
- Παρ. 29,4      βασιλεὺς δίκαιος ἀνίστησι χώραν, ἀνὴρ δὲ παράνομος κατασκάπτει.
- Παρ. 29,4      Ο δίκαιος βασιλεὺς ανορθώνει και αναδεικνύει την χώραν του, ενώ εξ αντιθέτου ο καταφρονητὴς του θείου νόμου ἄνθρωπος, την ανασκάπτει εκ θεμελίων.
- Παρ. 29,5      ὃς παρασκευάζεται ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἑαυτοῦ φίλου δίκτυον, περιβάλλει αὐτὸ τοῖς ἑαυτοῦ ποσίν.
- Παρ. 29,5      Εκείνος ο οποίος προπαρασκευάζεται να ρίψη το δίκτυόν του ἐναντίον του φίλου του, εἰς την πραγματικότητα περιπλέκει τα ἰδικά του πόδια και συλλαμβάνεται στο δίκτυον της πανουργίας του.
- Παρ. 29,6      ἁμαρτάνοντι ἀνδρὶ μεγάλη παγίς, δίκαιος δὲ ἐν χαρᾷ καὶ ἐν εὐφροσύνῃ ἔσται.
- Παρ. 29,6      Μεγάλαι παγίδες και συμφοραὶ συναντοῦν τον αμαρτωλὸν ἄνθρωπον. Ἐνῶ ο δίκαιος θα εὐρίσκεται πάντοτε εἰς χαράν και εὐφροσύνην.
- Παρ. 29,7      ἐπίσταται δίκαιος κρίνειν πενιχροῖς, ὁ δὲ ἀσεβὴς οὐ νοεῖ γνῶσιν, καὶ πτωχῶ οὐχ ὑπάρχει νοῦς ἐπιγνώμων.
- Παρ. 29,7      Ο δίκαιος δικαστὴς γνωρίζει να κρίνη και να αποδίδῃ το δίκαιον και στους φτωχοὺς και αδυνάτους. Εξ αντιθέτου, ο ἀσεβὴς δικαστὴς δεν ἔχει σαφὴ και ορθὴν γνῶσιν. Δεν ἔχει δε την διάθεσιν να γνωρίσῃ καλὰ τον πτωχόν και το δίκαιόν του.
- Παρ. 29,8      ἄνδρες ἄνομοι ἐξέκαυσαν πόλιν, σοφοὶ δὲ ἀπέστρεψαν ὀργήν.
- Παρ. 29,8      Ἀσεβεῖς και παράνομοι ἄνθρωποι με τα εγκλήματα των και τας διαβολὰς των ἤναψαν πυρκαϊάν εἰς την πόλιν. Ἐνῶ οἱ σοφοὶ και ἐνάρετοι με την σύνεσίν των ἀπεμάκρυναν την

οργήν από αυτήν.

Παρ. 29,9      ἀνὴρ σοφὸς κρινεῖ ἔθνη, ἀνὴρ δὲ φαῦλος ὀργιζόμενος  
καταγελάται καὶ οὐ καταπτήσσει.

Παρ. 29,9      Ο συνετός και ενάρετος άνθρωπος είναι εις θέσιν να κρίνη  
και θα κρίνη ἔθνη. Ο φαύλος όμως και οργίλος περιπίπτει  
εις πλήθος σφαλμάτων, δια τα οποία εμπαίζεται. Και όμως  
δεν πτοείται από τας εναντίον του κρίσεις.

Παρ. 29,10      ἄνδρες αἱμάτων μέτοχοι μισοῦσιν ὅσιον, οἱ δὲ εὐθεῖς  
ἐκζητήσουσι ψυχὴν αὐτοῦ.

Παρ. 29,10      Εγκληματίαι και φονεῖς μισοῦν και αποστρέφονται τον  
αφωσιωμένον στον Θεόν. Ενῷ οι ειλικρινεῖς και οι ακέραιοι  
ενδιαφέρονται και υπερασπίζουν την ζωήν εκείνου.

Παρ. 29,11      ὅλον τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἐκφέρει ἄφρων, σοφὸς δὲ  
ταμιεύεται κατὰ μέρος.

Παρ. 29,11      Ο ασύνετος αφήνει ασυγκράτητον τον θυμόν του. Ο σοφός  
ὅμως τον δεσμεύει και τον συγκρατεῖ εις τα βάθη της ψυχῆς  
του.

Παρ. 29,12      βασιλέως ὑπακούοντος λόγον ἄδικον, πάντες οἱ ὑπ’  
αὐτὸν παράνομοι.

Παρ. 29,12      Όταν ένας βασιλεὺς ακοῦη και υιοθετῇ ἀδίκους κατηγορίας  
και εκτρέπεται εις παρανομίας, τότε και ὅλοι οι υπήκοοί  
του, μιμούμενοι αὐτόν, θα γίνουν παράνομοι.

Παρ. 29,13      δανειστοῦ καὶ χρεωφειλέτου ἀλλήλοις συνελθόντων,  
ἐπισκοπὴν ἀμφοτέρων ποιεῖται ὁ Κύριος.

Παρ. 29,13      Όταν ο δανειστής και χρεωφειλέτης συναντηθούν μεταξύ  
των, δια να τακτοποιήσουν τα ζητήματά των, βλέπει και  
τους δύο και τους παρακολουθεῖ ο Κυριος.

Παρ. 29,14      βασιλέως ἐν ἀληθείᾳ κρίνοντος πτωχοῦς, ὁ θρόνος  
αὐτοῦ εἰς μαρτύριον κατασταθήσεται.

Παρ. 29,14      Όταν ένας βασιλεὺς κρίνη με αλήθειαν και δικαιοσύνην και  
αυτοὺς ἀκόμη τους πτωχοῦς, ο θρόνος του θα γίνῃ ἐνδοξος  
και περίβλεπτος.

- Παρ. 29,15 πληγαὶ καὶ ἔλεγχοι διδόασι σοφίαν, παῖς δὲ πλανώμενος αἰσχύνει γονεῖς αὐτοῦ.
- Παρ. 29,15 Αἱ σωματικαὶ παιδαγωγικαὶ τιμωρίαι καὶ οἱ μορφωτικοὶ ἔλεγχοι δίδουν σοφίαν καὶ ἀρετὴν στο παιδί. Υἱὸς δέ, που εγκαταλείπει το πατρικὸ σπίτι καὶ περιπλανᾶται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καταισχύνει καὶ κατεντροπιάζει τοὺς γονεῖς του.
- Παρ. 29,16 πολλῶν ὄντων ἀσεβῶν πολλαὶ γίνονται ἁμαρτίαι, οἱ δὲ δίκαιοι ἐκείνων πιπτόντων κατάφοβοι γίνονται.
- Παρ. 29,16 Οταν πληθύνονται οἱ ἀσεβεῖς, πληθύνονται αἱ ἁμαρτίαι καὶ τὰ ἐγκλήματα. Οταν ὁμως τιμωροῦνται οἱ ἀσεβεῖς, τότε καὶ αὐτοὶ οἱ δίκαιοι στερεώνονται περισσότερο εἰς τὴν εὐλάβειαν καὶ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ.
- Παρ. 29,17 παίδευε υἱόν σου, καὶ ἀναπαύσει σε, καὶ δώσει κόσμον τῇ ψυχῇ σου.
- Παρ. 29,17 Παιδαγῶγησε καὶ μόρφωσε καλὰ τὸ παιδί σου καὶ αὐτὸ θα δώσῃ ἀνάπαυσιν καὶ στολισμὸν εἰς τὴν ζωὴν σου.
- Παρ. 29,18 οὐ μὴ ὑπάρξῃ ἐξηγητὴς ἔθνει παρανόμῳ, ὁ δὲ φυλάσσων τὸν νόμον μακαριστός.
- Παρ. 29,18 Μέσα εἰς ἓνα παράνομον λαόν δεν θα ὑπάρξῃ ἐξηγητὴς τῶν θείων λόγων, διότι θα εἶναι ἀνεπιθύμητος. Εκείνος ὁμως, ὁ ὁποῖος τηρεῖ τὸν θεῖον νόμον, εἶναι ἀξιομακάριστός.
- Παρ. 29,19 λόγοις οὐ παιδευθήσεται οἰκέτης σκληρός· ἐὰν γὰρ καὶ νοήσῃ, ἀλλ' οὐχ ὑπακούσεται.
- Παρ. 29,19 Ο σκληρὸς καὶ ἀνυπότακτος δούλος δεν παιδαγωγεῖται καὶ δεν συμμορφώνεται με σύμβουλās. Καὶ ἐὰν ἀκόμη ἐννοήσῃ τὸ ὀρθόν, δεν θα ἔχῃ τὴν διάθεσιν νὰ υπακούσῃ εἰς αὐτό.
- Παρ. 29,20 ἐὰν ἴδῃς ἄνδρα ταχύν ἐν λόγοις, γίνωσκε ὅτι ἐλπίδα ἔχει μᾶλλον ὁ ἄφρων αὐτοῦ.
- Παρ. 29,20 Εὰν ἴδῃς ἄνδρα ταχύν καὶ ἀπερίσκεπτον στοὺς λόγους του, μάθε ὅτι ἔχει μεγαλυτέρας ἐλπίδας ἐπιτυχίας ἀπὸ αὐτὸν ἐνας ἀσύνετος καὶ ἀμυαλός.
- Παρ. 29,21 ὃς κατασπαταλᾷ ἐκ παιδός, οἰκέτης ἔσται, ἔσχατον δὲ

ὁδυνηθήσεται ἐφ' ἑαυτῷ.

Παρ. 29,21 Εκείνος, που από τα παιδικά του χρόνια κατασπαταλά τα χρήματα, θα καταντήση σύντομα πτωχός και θα γίνη δούλος. Και στο τέλος θα δοκιμάση πολλές συμφορές και οδύνας.

Παρ. 29,22 ἀνὴρ θυμώδης ὀρύσσει νεῖκος, ἀνὴρ δὲ ὀργίλος ἐξώρυξεν ἁμαρτίαν.

Παρ. 29,22 Ο θυμώδης άνθρωπος βγάζει και σκορπά ολόγυρά του φιλονεικίας και έριδας. Ο δε οργίλος βγάζει από μέσα του, σαν από μεταλλεῖον κακών, αμαρτίας.

Παρ. 29,23 ὕβρις ἄνδρα ταπεινοῖ, τοὺς δὲ ταπεινόφρονas ἐρείδει δόξη Κύριος.

Παρ. 29,23 Η υψηλοφροσύνη και αλαζονεία εξευτελίζουν τον άνθρωπον. Τους ταπεινόφρονas όμως θα στηρίξη ο Κυριος εις αναφαίρετον δόξαν.

Παρ. 29,24 ὃς μερίζεται κλέπτη, μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν· ἐὰν δὲ ὅρκου προτεθέντος ἀκούσαντες μὴ ἀναγγεῖλωσι,

Παρ. 29,24 Εκείνος, που μοιράζεται με τον κλέπτην κλοπιμαία, εις την πραγματικότητα μισεῖ και βλάπτει την ψυχὴν του. Εάν δε κάτι τέτοιοι άνθρωποι υποβληθούν εις ὅρκον, δεν θα αναγγείλουν την αλήθειαν,

Παρ. 29,25 φοβηθέντες καὶ αἰσχυνθέντες ἀνθρώπους ὑπεσκελίσθησαν· ὁ δὲ πεποιθὼς ἐπὶ Κυρίῳ εὐφρανθήσεται. ἀσέβεια ἀνδρὶ δίδωσι σφάλμα, ὃς δὲ πέποιθεν ἐπὶ τῷ δεσπότῃ, σωθήσεται.

Παρ. 29,25 διότι φοβούνται και εντρέπονται τους ανθρώπους. Ετσι δε θα πεδικλωθούν, θα πέσουν και θα εξευτελισθούν. Εκείνος όμως, που έχει πίστιν και πεποίθησιν στον Θεόν, θα ευφρανθή. Η ασέβεια οδηγεί τον άνθρωπον εις πτώσεις και σφάλματα. Ενώ εκείνος, που πιστεύει στον παντοδύναμον Θεόν, θα σωθή.

Παρ. 29,26 πολλοὶ θεραπεύουσι πρόσωπα ἡγουμένων, παρὰ δὲ

Κυρίου γίνεται τὸ δίκαιον ἀνδρί.

Παρ. 29,26 Πολλοὶ κολακεύουν και παρακαλοῦν τους ἐκάστοτε ισχυροῦς, δια να επιτύχουν εις κάποιον ἔργον των. Το δίκαιον ὁμως και η πραγματικὴ επιτυχία αποδίδεται στον ἄνθρωπον εκ μέρους του Κυρίου.

Παρ. 29,27 βδέλυγμα δικαίοις ἀνὴρ ἄδικος, βδέλυγμα δὲ ἀνόμῳ κατευθύνουσα ὁδός.

Παρ. 29,27 Μισητὸς και αποκρουστικὸς εἶναι στους δικαίους κάθε ἄδικος· ὅπως ἐπίσης μισητὴ και αποκρουστικὴ εἶναι στον παράνομον η ευθεία οδός.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 30

### Σημείωση

Στὴν κανονικὴ διάταξη τοῦ κειμένου τῶν Ο´ τὸ κεφάλαιο Λ παρεμβάλλεται στὸ κεφάλαιο ΚΔ (οἱ στίχοι 1-14 μετὰ τὸν στίχο 22ε τοῦ ΚΔ, καὶ οἱ ὑπόλοιποι στίχοι ἀμέσως μετὰ τὸ τέλος τοῦ ΚΔ).

Παρ. 30,1 Τοὺς ἐμούς λόγους, υἱέ, φοβήθητι, καὶ δεξάμενος αὐτοὺς μετανόει· τάδε λέγει ὁ ἀνὴρ τοῖς πιστεύουσι Θεῷ, καὶ παύομαι·

Παρ. 30,1 Παιδί μου, να ευλαβηθῆς τα λόγια μου διὰ σφάλματα, τα οποία ενδεχομένως διέπραξες. Αυτὰ τα λέγω ἐγὼ ὁ διδάσκαλος εις ἐκείνους, οι οποίοι πιστεύουν εις τον Θεόν και αφού τὰ εἰπῶ, θα παύσω να ομιλῶ.

Παρ. 30,2 ἀφρονέστατος γάρ εἰμι ἀπάντων ἀνθρώπων, καὶ φρόνησις ἀνθρώπων οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοί·

Παρ. 30,2 Εγὼ το αντιλαμβάνομαι και το φρονῶ, ὅτι ἀπὸ ἀπόψεως ἀνθρωπίνης γνώσεως εἶμαι ὁ περισσότερον ἀμόρφωτος μεταξὺ ὅλων των ἀνθρώπων. Καμμία γνώσις ἀνθρωπίνη δεν υπήρχεν εις ἐμέ.

- Παρ. 30,3 Θεός δεδίδαχέ με σοφίαν, καὶ γνῶσιν ἁγίων ἔγνωκα.  
Παρ. 30,3 Ἀλλά ο Θεός με ἐδίδαξε την αληθινήν σοφίαν. Και ετσι εγώ  
εγνώρισα και κατενόησα την γνώσιν και σοφίαν των αγίων.
- Παρ. 30,4 τίς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ κατέβη; τίς συνήγαγεν  
ἀνέμους ἐν κόλπῳ; τίς συνέστρεψεν ὕδωρ ἐν ἱματίῳ;  
τίς ἐκράτησε πάντων τῶν ἄκρων τῆς γῆς; τί ὄνομα  
αὐτῷ, ἢ τί ὄνομα τοῖς τέκνοις αὐτοῦ;
- Παρ. 30,4 Ποιὸς ἀνέβηκεν στον ουρανόν; Και ποιὸς κατέβηκεν ἀπὸ  
ἐκεῖ εἰς την γην; Μονον ο Θεός ο πανταχοῦ παρών. Ποιὸς  
ἠμπορεῖ να συμμαζεῦση τους ἀνέμους εἰς tun κόλπον του;  
Ποιὸς ἔχει την δύναμιν να συμμαζέψη και να τύλιξη το νερό  
μέσα εἰς ἱμάτιον; Ποιὸς ἐκυριάρχησε και κυριαρχεῖ στον  
ουρανόν και την γην ἀπὸ το ἓνα ἄκρον ἕως στο ἄλλο; Ποιὸ  
εἶναι το ὄνομά του, με το ὁποῖον να τον καλέσω; Η πως  
ονομάζονται τα τέκνα του, τα δημιουργήματά του; Αυτός  
και μόνος τα γνωρίζει.
- Παρ. 30,5 πάντες γὰρ λόγοι Θεοῦ πεπυρωμένοι, ὑπερασπίζει δὲ  
αὐτὸς τῶν εὐλαβουμένων αὐτόν.
- Παρ. 30,5 Διότι ὅλοι οἱ λόγοι του Θεοῦ εἶναι ολοκάθαροι σαν το  
χρυσάφι, που βγαίνει ἀπὸ το καμίνι της φωτιάς. Ο Κυριος  
υπερασπίζει και προστατεύει πάντοτε ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι  
τον εὐλαβούνται.
- Παρ. 30,6 μὴ προσθῆς τοῖς λόγοις αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἐλέγξῃ σε και  
ψευδὴς γένῃ.
- Παρ. 30,6 Πρόσεξε να μη προσθέσης τίποτε εἰς τας ἐντολάς του  
Κυρίου, δια να μη σε ἐλέγξῃ και σε αποδείξῃ ὅτι εἶσαι  
ψευδολόγος.
- Παρ. 30,7 δύο αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, μὴ ἀφέλῃς μου χάριν πρὸ τοῦ  
ἀποθανεῖν με·
- Παρ. 30,7 Κυριε, δύο πράγματα ἔχω να ζητήσω ἀπὸ σέ. Πρώτον να μη  
αφαιρέσης ἀπὸ ἐμέ την χάριν σου, πρὶν ἀποθάνω, ἀλλά να  
την ἀφήσης παντοτεινά μαζί μου.

- Παρ. 30,8 μάταιον λόγον καὶ ψευδῇ μακράν μου ποιήσον, πλοῦτον δὲ καὶ πενίαν μή μοι δῶς, σύνταξόν δέ μοι τὰ δέοντα καὶ τὰ αὐτάρκη,
- Παρ. 30,8 Δεύτερον να απομακρύνῃς ἀπὸ ἐμέ ματαιολογίας, ἀπάτας καὶ ψευδολογίας. Δεν θέλω δε να μου δώσης οὔτε πολὺν πλοῦτον, οὔτε πτωχείαν. Δος μου τα ἀπαραίτητα, ὅσα εἶναι ἀρκετά καὶ ὅσα μου χρειάζονται δια την συντήρησίν μου.
- Παρ. 30,9 ἵνα μὴ πλησθεῖς ψευδῆς γένωμαι καὶ εἶπω· τίς με ὁρᾷ; ἢ πενηθεῖς κλέψω καὶ ὁμόσω τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.
- Παρ. 30,9 Δεν θέλω να ἔχω πολὺν πλοῦτον, διότι φοβούμαι, μήπως μέσα εἰς τα ἀφθονα αὐτὰ ἀγαθὰ ἀποδειχθῶ ψευδῆς ἀπέναντι των ἀνθρώπων καὶ εἶπω· ποιὸς με βλέπει; Δεν θέλω πάλιν πτωχείαν, διότι φοβούμαι, μήπως ἐπάνω εἰς την στέρησιν καὶ την πείναν κλέψω καὶ ὀρκισθῶ ψευδῶς στο ὄνομα του Κυρίου.
- Παρ. 30,10 μὴ παραδῶς οἰκέτην εἰς χεῖρας δεσπότου, μήποτε καταράσῃται σε καὶ ἀφανισθῇς.
- Παρ. 30,10 Μη παραδώσης δούλον, που ζητεῖ την προστασίαν σου, εἰς τα χέρια του κυρίου του, δια να μη σε καταρασθῇ ὁ ταλαίπωρος αὐτός δούλος καὶ καταστραφῇς.
- Παρ. 30,11 ἔκγονον κακὸν πατέρα καταρᾶται, τὴν δὲ μητέρα οὐκ εὐλογεῖ.
- Παρ. 30,11 Κακὸν καὶ κακοαναθρεμμένον παιδί καταράται τον πατέρα του, δεν ἐπαινεῖ δε καὶ δεν τιμᾷ την μητέρα του.
- Παρ. 30,12 ἔκγονον κακὸν δίκαιον ἑαυτὸν κρίνει. τὴν δ' ἔξοδον αὐτοῦ οὐκ ἀπένιψεν.
- Παρ. 30,12 Κακὸν καὶ κακοαναθρεμμένον παιδί θεωρεῖ τον ἑαυτὸν του δίκαιον καὶ καθαρὸν, ἐνῶ δεν ἔχει πλύνει οὔτε τον ἀφεδρώνα του.
- Παρ. 30,13 ἔκγονον κακὸν ὑψηλοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχει, τοῖς δὲ βλεφάροις αὐτοῦ ἐπαίρεται.
- Παρ. 30,13 Κακὸν καὶ κακοαναθρεμμένον παιδί ἔχει ἀλαζονικά τα

μάτια του, σηκώνει υψηλά τα βλέφαρά του και υπερηφανεύεται.

Παρ. 30,14 ἔκγονον κακὸν μαχαίρας τοὺς ὀδόντας ἔχει καὶ τὰς μύλας τομίδας, ὥστε ἀναλίσκειν καὶ κατεσθίειν τοὺς ταπεινοὺς ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τοὺς πένητας αὐτῶν ἐξ ἀνθρώπων.

Παρ. 30,14 Κακὸν και κακοαναθρεμμένον παιδί ἔχει τα δόντια του σαν μαχαίρια και τας οδοντοστοιχίας του στόματός του σαν κοπίδια, ὥστε ασυνειδήτως να καταναλίσκη και να κατατρώγη ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους της γης τοὺς ἀδυνάτους, τοὺς ἀσήμους και τοὺς πτωχοὺς.

Παρ. 30,15 Τῇ βδέλλῃ τρεῖς θυγατέρες ἦσαν ἀγαπήσει ἀγαπώμεναι, καὶ αἱ τρεῖς αὗται οὐκ ἐνεπίμπλασαν αὐτήν, καὶ ἡ τετάρτη οὐκ ἠρκέσθη εἰπεῖν· ἰκανόν.

Παρ. 30,15 (Μασορ. Λ' 15). Η βδέλλα είχε τρεις πολυαγαπημένος θυγατέρας. Αλλά και αι τρεις δεν ημπορούσαν να την χορτάσουν και η τετάρτη επίσης θυγάτηρ της δεν κατώρθωσε να κάμη την μητέρα της να πη· Εἶναι ἀρκετόν, φθάνει.

Παρ. 30,16 ἄδης καὶ ἔρως γυναικὸς καὶ γῆ οὐκ ἐμπιπλαμένη ὕδατος καὶ ὕδωρ καὶ πῦρ οὐ μὴ εἴπωσιν· ἀρκεῖ·

Παρ. 30,16 Ετσι ἀχόρταστος εἶναι ο ἄδης, ο ἔρως της γυναικὸς και η ξηρά γη, η οποία δεν χορταίνει ἀπὸ το νερό της βροχῆς. Οπως ἐπίσης η θάλασσα και η φωτιά ποτέ δεν θα πουν· Φθάνει, η μεν δια το νερό, η δε δια την καύσιμον ὕλην.

Παρ. 30,17 ὀφθαλμὸν καταγελῶντα πατὴρ καὶ ἀτιμάζοντα γῆρας μητρός, ἐκκόψαισαν αὐτὸν κόρακες ἐκ τῶν φαράγγων καὶ καταφάγοισαν αὐτὸν νεοσσοὶ ἀετῶν.

Παρ. 30,17 Τα μάτια των υἱὼν ἐκείνων, που περιγελοῦν τον πατέρα και κατεξευτελίζουν τα γηρατεία της μητρός των, οι κόρακες ἀπὸ τα φαράγγια θα τα βγάλουν, θα τα καταφάγουν τα νέα πουλιά των αετῶν.

- Παρ. 30,18 τρία δέ ἐστι ἀδύνατά μοι νοῆσαι, καὶ τὸ τέταρτον οὐκ ἐπιγινώσκω·
- Παρ. 30,18 Τρία πράγματα μου εἶναι ἀδύνατον να τα ἐννοήσω. Το δε τέταρτον ἀκόμη περισσότερο μου μένει ἀκατάληπτον.
- Παρ. 30,19 ἴχνη ἀετοῦ πετομένου καὶ ὁδοὺς ὄφεως ἐπὶ πέτρας καὶ τρίβους νηὸς ποντοπορούσης καὶ ὁδοὺς ἀνδρὸς ἐν νεότητι.
- Παρ. 30,19 Πρῶτον τα ἴχνη του αετοῦ, που πετὰ στον αέρα, τον δρόμον του φιδιού που σέρνεται εἰς τις πέτρες, τους δρόμους του πλοίου που πλέει εἰς την θάλασσαν, και το περισσότερο ἀκατάληπτον τας ἐκτροπὰς του νέου ἀνθρώπου.
- Παρ. 30,20 τοιαύτη ὁδὸς γυναικὸς μοιχαλίδος, ἥ, ὅταν πράξη, ἀπονιψαμένη, οὐδὲν φησι πεπραχέναι ἄτοπον.
- Παρ. 30,20 Τέτοιος εἶναι ο δρόμος και ο τρόπος της μοιχαλίδος γυναικὸς, η οποία, ὅταν διαπράξη το ἀμάρτημα, νίπτεται και διαλαλεῖ, ὅτι τίποτε το ἀτοπον δεν ἔχει διαπράξει.
- Παρ. 30,21 διὰ τριῶν σείεται ἡ γῆ, τὸ δὲ τέταρτον οὐ δύναται φέρειν·
- Παρ. 30,21 Τρία γεγονότα εἶναι που συγκλονίζουν την γην, το τέταρτον ὁμως δεν εἶναι δυνατόν να το υποφέρη κανεὶς.
- Παρ. 30,22 ἐὰν οἰκέτης βασιλεύσῃ καὶ ἄφρων πλησθῇ σιτίων
- Παρ. 30,22 Πρῶτον· ἐὰν ἓνας κακὸς δούλος ἀνέλθῃ στον βασιλικὸν θρόνον. Δεύτερον· ἐὰν ἓνας ἀσύνετος ἄνθρωπος χορτάσῃ ἀπὸ υλικά ἀγαθά.
- Παρ. 30,23 καὶ οἰκέτις ἐὰν ἐκβάλῃ τὴν ἑαυτῆς κυρίαν καὶ μισητὴν γυνὴ ἐὰν τύχῃ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ.
- Παρ. 30,23 Τρίτον· ἐὰν μία δούλῃ διώξῃ τὴν κυρίαν της ἀπὸ τὴν οἰκίαν του συζύγου. Και τέταρτον ἐὰν μία γυναῖκα ἀξιομίσητος δια τὴν διαγωγὴν και τὸν χαρακτήρα της, πάρῃ σύζυγον ἐναρετον.
- Παρ. 30,24 τέσσαρα δὲ ἐλάχιστα ἐπὶ τῆς γῆς, ταῦτα δὲ ἐστι σοφώτερα τῶν σοφῶν·

- Παρ. 30,24 Τέσσερα είναι τα πιο μικρά από απόψεως σώματος επάνω  
εις την γην. Αυτά όμως είναι σοφώτερα και από τους  
σοφούς.
- Παρ. 30,25 οἱ μύρμηκες, οἷς μὴ ἔστιν ἰσχύς καὶ ἐτοιμάζονται θέρους  
τὴν τροφήν·
- Παρ. 30,25 Πρώτον οι μύρμηκες, στους οποίους δεν υπάρχει αξιόλογος  
σωματική δύναμις, και όμως αυτοί σοφώτατα ετοιμάζουν  
κατά το διάστημα του θέρους την τροφήν των  
δι' ὅλον το ἔτος.
- Παρ. 30,26 καὶ οἱ χοιρογρύλλιοι, ἔθνος οὐκ ἰσχυρόν, οἱ ἐποίησαντο  
ἐν πέτραις τοὺς ἑαυτῶν οἴκους·
- Παρ. 30,26 Δεύτερον· οι ακανθόχοιροι, οι οποίοι δεν αποτελούν ομάδας  
ισχυράς, με όπλα αμύνης και επιθέσεως, και οι οποίοι εν  
τούτοις, έχουν κατά ένα τρόπον σοφόν εκλέξει ως κατοικίαν  
των τους βράχους, όπου ζουν ασφαεῖς.
- Παρ. 30,27 ἀβασίλευτόν ἐστιν ἡ ἀκρίς καὶ στρατεύει ἀφ' ἑνὸς  
κελεύσματος εὐτάκτως·
- Παρ. 30,27 Τρίτον· αι ακρίδες αι οποίαι δεν είναι οργανωμέναι εις  
βασιλειον, δεν ἔχουν βασιλέα. Και όμως εκστρατεύουν με  
τάξιν εις τας επιδρομάς, που κάνουν, ώστε να νομίζη κανεῖς,  
ὅτι ἔχουν επικεφαλῆς ἕνα, που τους διατάσσει.
- Παρ. 30,28 καὶ καλαβώτης χερσὶν ἐρειδόμενος καὶ εὐάλωτος ὢν  
κατοικεῖ ἐν ὀχυρώμασι βασιλέως.
- Παρ. 30,28 Τέταρτον· η οικιακή σαύρα, το μολυντήρι, που στηρίζεται  
μόνον εις τας χεῖρας του εἶναι ἀοπλον και ευκολότατα  
καταβάλλεται και εν τούτοις κατοικεῖ εις τα ωχυρωμένα  
ανάκτορα του βασιλέως.
- Παρ. 30,29 τρία δὲ ἐστιν, ἃ εὐόδως πορεύεται, καὶ τέταρτον, ὃ  
καλῶς διαβαίνει·
- Παρ. 30,29 Τρία ζῶα υπάρχουν, τα οποία βαδίζουν με ασφάλειαν και  
μεγαλοπρέπειαν και τέταρτον, το οποίον επίσης κατά  
ωραῖον τρόπον διαβαίνει.

- Παρ. 30,30 σκύμνος λέοντος ισχυρότερος κτηνῶν, ὃς οὐκ ἀποστρέφεται οὐδὲ καταπτήσσει κτῆνος,
- Παρ. 30,30 Το μικρό ληοντάρι, το οποίον είναι ισχυρότερον ἀπὸ ὅλα τα ζῶα καὶ δεν γυρίζει πίσω προ ουδενὸς ἄλλου ζώου οὔτε καὶ φοβεῖται κανένα ἄλλο ζῶον.
- Παρ. 30,31 καὶ ἀλέκτωρ ἐμπεριπατῶν θηλείαις εὐψυχος καὶ τράγος ἡγούμενος αἰπολίου καὶ βασιλεὺς δημηγορῶν ἐν ἔθνει.
- Παρ. 30,31 Δεύτερον· ο πετεινός, ὅταν μάλιστα περιπατῇ γενναῖος καὶ μεγαλοπρεπὴς μεταξύ των ορνίθων. Τρίτον· ο τράγος ὅταν προπορεύεται τοῦ ποιμνίου. Τέταρτον καὶ ωραιότερον· ο βασιλεὺς ὅταν δημηγορῇ πρὸς τον λαόν.
- Παρ. 30,32 ἐὰν πρόη σεαυτὸν ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἐκτείνης τὴν χεῖρά σου μετὰ μάχης, ἀτιμασθήσῃ.
- Παρ. 30,32 Εὰν ἀφεθῇς εἰς διασκέδασιν τρώγων καὶ πίνων καὶ ἀπλώσης ἀπειλητικόν το χέρι σου πρὸς συμπλοκὴν με κάποιον ἄλλον, θα ἐξευτελισθῇς.
- Παρ. 30,33 ἄμελγε γάλα, καὶ ἔσται βούτυρον· ἐὰν δὲ ἐκπιέζῃς μυκτῆρας, ἐξελεύσεται αἷμα· ἐὰν δὲ ἐξέλκῃς λόγους, ἐξελεύσονται κρίσεις καὶ μάχαι.
- Παρ. 30,33 Ἀρμεξε καὶ κτύπησε το γάλα καὶ θα βγάλῃς βούτυρον. Εὰν πιέσῃς πολὺ τον ρώθωνα σου, θα βγάλῃ αἷμα. Ἐτσι, ἐὰν ἀφήνῃς νὰ βγαίνουν οπὸ το στόμα σου λόγοι ἀπρεπεῖς καὶ προκλητικοί, θα προέλθουν ἀπὸ αὐτοὺς φιλονεικίαι, συμπλοκαὶ καὶ δικαστικαὶ περιπέτειαι.

## ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ 31

*Σημείωση: Στὴν κανονικὴ διατάξη τοῦ κειμένου τον Ο΄ οἱ στίχοι 1-9 τοῦ κεφαλαίου ΛΑ παρεμβάλλονται ἀμεσῶς πρὶν το κεφάλαιο ΚΕ, καὶ οἱ ὑπολοίποι στίχοι ἀμεσῶς μετὰ τὸ τέλος τοῦ κεφαλαίου Λ.*

- Παρ. 31,1      Οἱ ἐμοὶ λόγοι εἴρηνται ὑπὸ Θεοῦ, βασιλέως  
                 χρηματισμός, ὃν ἐπαίδευσεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ.
- Παρ. 31,      (Μασορ. ΛΑ' 1). Τα λόγια μου αὐτὰ ἔχουν λεχθῇ ἀπὸ τον  
                 Θεόν. Εἶναι ἀποκαλυπτικὸν κήρυγμα ἐνὸς βασιλέως, τον  
                 ὁποῖον ἐπαιδαγόγησε κατὰ Θεόν ἡ μητέρα του.
- Παρ. 31,2      τί, τέκνον, τηρήσεις; τί; ῥήσεις Θεοῦ. πρωτογενές, σοὶ  
                 λέγω, υἱέ· τί τέκνον ἐμῆς κοιλίας; τί τέκνον ἐμῶν  
                 εὐχῶν;
- Παρ. 31,2      Τέκνον μου, τι πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ τηρήσης; Τι; Λογία  
                 Θεοῦ. Πρωτοτόκον μου τέκνον, εἰς σε ἀπευθύνομαι καὶ  
                 λέγω αὐτά. Τι πρέπει νὰ τηρήσης, παιδί των σπλάγχνων  
                 μου; Τι πρέπει νὰ προσέχης εἰς τὴν ζωὴν σου, παιδί των  
                 προσευχῶν μου καὶ των ταμάτων, που ἔχω κάμει πρὸς τον  
                 Θεόν; Ἀκουσέ με.
- Παρ. 31,3      μὴ δῶς γυναιξὶ σὸν πλοῦτον, καὶ τὸν σὸν νοῦν καὶ βίον  
                 εἰς ὑστεροβουλίαν.
- Παρ. 31,3      Μὴ παραδώσης καὶ μὴ ἐμπιστευθῇς τον πλοῦτον σου εἰς  
                 γυναῖκα, διότι ὑστερὰ θὰ μεταμεληθῇς πικρά δια τὴν  
                 κατασώτευσιν του νοῦ καὶ τῆς περιουσίας σου.
- Παρ. 31,4      μετὰ βουλῆς πάντα ποίει, μετὰ βουλῆς οἰνοπότει· οἱ  
                 δυνάσται θυμῶδεις εἰσὶν, οἶνον δὲ μὴ πινέτωσαν,
- Παρ. 31, 4      Κατόπιν πολλῆς ἐρεῦνης καὶ περισκέψεως νὰ προχωρῇς εἰς  
                 τὴν πραγματοποίησιν των ἔργων σου. Πινε οἶνον, ἀλλὰ  
                 μετὰ συνέσεως. Πολλοὶ ἄρχοντες εἶναι εὐερέθιστοι καὶ  
                 θυμῶδεις, δια τοῦτο ας μὴ πίνουν οἶνον,
- Παρ. 31,5      ἵνα μὴ πίνοντες ἐπιλάθωνται τῆς σοφίας καὶ ὀρθὰ κρίναι  
                 οὐ μὴ δύνωνται τοὺς ἀσθενεῖς.
- Παρ. 31,5      ἵνα μὴ πίνοντες καὶ εἰς μέθην ἐρχόμενοι χάσουν τὴν σύνεσιν  
                 καὶ τὴν εὐθυκρισίαν καὶ δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνουν καὶ  
                 νὰ δικάσουν ὀρθῶς καὶ νὰ ἀποδώσουν τὸ δίκαιον στους  
                 ἀδυνάτους ἀνθρώπους.

- Παρ. 31,6 δίδοτε μέθην τοῖς ἐν λύπαις καὶ οἶνον πίνειν τοῖς ἐν  
ὀδύναις,
- Παρ. 31,6 Δώστε ὁμως ὀλίγον οἶνον εἰς ἐκείνους, οἱ οἱποῖοι  
εὐρίσκονται ὑπὸ το κράτος πολλῶν θλίψεων καὶ ας πίνουν  
ὀλίγον οἶνον, ὅσοι κατέχονται ἀπὸ πόνους καὶ οδύνας,
- Παρ. 31,7 ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς πενίας καὶ τῶν πόνων μὴ  
μνησθῶσιν ἔτι.
- Παρ. 31,7 δια να λησμονήσουν την πτωχείαν των καὶ να μὴ  
ενθυμούνται πλέον τους πόνους των.
- Παρ. 31,8 ἄνοιγε σὸν στόμα λόγῳ Θεοῦ, καὶ κρίνε πάντας ὑγιῶς.
- Παρ. 31,8 Ανοίγε το στόμα σου, δια να εκφράζη πάντοτε τον λόγον  
του Θεοῦ. Κρίνε καὶ δικάζε τους πάντας ὀρθῶς καὶ δικαίως.
- Παρ. 31,9 ἄνοιγε σὸν στόμα καὶ κρίνε δικαίως, διάκρινε δὲ πένητα  
καὶ ἀσθενῆ.
- Παρ. 31,8 Ανοίγε το στόμα σου, δια να εκφράζη πάντοτε τον λόγον  
του Θεοῦ. Κρίνε καὶ δικάζε τους πάντας ὀρθῶς καὶ δικαίως.
- Παρ. 31,10 Γυναῖκα ἀνδρείαν τίς εὐρήσει; τιμιωτέρα δὲ ἐστὶ λίθων  
πολυτελῶν ἢ τοιαύτη.
- Παρ. 31,10 (Μασορ. ΛΑ' 10). Γυναῖκα νοικοκυράν καὶ δραστηρίαν  
ποιὸς θα ἠμπορέση να βρῇ; Εἶναι ἀσυγκρίτος ἀνωτέρα καὶ  
ἀπὸ τους πλέον πολυτίμους λίθους.
- Παρ. 31,11 θαρσεῖ ἐπ' αὐτῇ ἡ καρδία τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ἡ τοιαύτη  
καλῶν σκύλων οὐκ ἀπορήσει·
- Παρ. 31,11 Εἰς αὐτὴν ἔχει πεποίθησιν καὶ στηρίζεται με θάρρος ἡ  
καρδία του ἀνδρὸς της. Διότι αὐτὴ καὶ το σπῖτι της δεν  
πρόκειται να στερηθοῦν ποτὲ ἀπὸ υλικά ἀγαθὰ.
- Παρ. 31,12 ἐνεργεῖ γὰρ τῷ ἀνδρὶ ἀγαθὰ πάντα τὸν βίον.
- Παρ. 31,12 Καθ' ὅλον της τον βίον ἐργάζεται δια το καλὸν του ἀνδρὸς  
της.
- Παρ. 31,13 μηρυομένη ἔρια καὶ λίνον ἐποίησεν εὐχρηστον ταῖς  
χερσὶν αὐτῆς.
- Παρ. 31,13 Υφαίνει νήματα μάλλινα καὶ λινὰ καὶ κατασκευάζει με τα

- ίδια της τα χέρια πράγματα χρήσιμα δια το σπίτι.
- Παρ. 31,14 ἐγένετο ὡσεὶ ναῦς ἐμπορευομένη μακρόθεν, συνάγει δὲ αὐτῆς τὸν πλοῦτον.
- Παρ. 31,14 Ομοιάζει με το πλοῖον, το οποίο μεταφέρει εμπορεύματα ἀπὸ μακρινὰς περιοχάς. Ἐτσι και αὕτη συγκεντρώνει τον πλοῦτον της δια το καλὸν του σπιτιοῦ.
- Παρ. 31,15 καὶ ἀνίσταται ἐκ νυκτῶν καὶ ἔδωκε βρώματα τῷ οἴκῳ καὶ ἔργα ταῖς θεραπαίνας.
- Παρ. 31,15 Ἐξυπνᾷ πολὺ πρωΐ, νύχτα. Ἐτοιμάζει και δίδει τροφὰς στους ἀνθρώπους του σπιτιοῦ της, κανονίζει δε τα ἔργα των υπηρετιῶν.
- Παρ. 31,16 θεωρήσασα γεώργιον ἐπρίατο, ἀπὸ δὲ καρπῶν χειρῶν αὐτῆς κατεφύτευσε κτῆμα.
- Παρ. 31,16 Οταν εὕρη κάποιο καλο χωράφι, το αγοράζει και με τους κόπους των χειρῶν της το καλλιεργεῖ, το φυτεύει, το μεταβάλλει εἰς ἀγρόκτημα ἀποδοτικόν.
- Παρ. 31,17 ἀναζωσαμένη ἰσχυρῶς τὴν ὀσφὺν αὐτῆς ἤρεισε τοὺς βραχίονας αὐτῆς εἰς ἔργον.
- Παρ. 31,17 Ἀφοῦ ζώση, καλὰ την μέσην της, ἐργάζεται με τα χέρια της ἔντονα και με ζήλον στο ἔργον της.
- Παρ. 31,18 ἐγεύσατο ὅτι καλὸν ἐστὶ τὸ ἐργάζεσθαι, καὶ οὐκ ἀποσβέννυται ὁ λύχνος αὐτῆς ὅλην τὴν νύκτα.
- Παρ. 31,18 Ἐδοκίμασε και ἀπέκτησε προσωπικὴν πείραν, ὅτι εἶναι καλὸν να ἐργάζεται κανεῖς. Δια τοῦτο και ο λύχνος της δεν σβήνει καθ' ὅλον το διάστημα της νυκτός.
- Παρ. 31,19 τοὺς πῆχεις αὐτῆς ἐκτείνει ἐπὶ τὰ συμφέροντα, τὰς δὲ χεῖρας αὐτῆς ἐρείδει εἰς ἄτρακτον.
- Παρ. 31,19 Ἀπλώνει τα χέρια της εἰς ὅλα, ὅσα συμφέρουν και ἐξυπηρετοῦν το σπίτι. Εἰδικώτερα τα χέρια της τα στηρίζει στο ἀδράχτι, το οποίο και συνεχῶς ἐργάζεται.
- Παρ. 31,20 χεῖρας δὲ αὐτῆς διήνοιξε πένητι, καρπὸν δὲ ἐξέτεινε πτωχῷ.

- Παρ. 31,20      Αλλά ανοίγει τα χέρια της και απλώχερα δίδει στους πτωχούς. Δίδει στον στερούμενον από τον καρπὸν των χειρῶν της.
- Παρ. 31,21      οὐ φροντίζει τῶν ἐν οἴκῳ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ὅταν που χρονίζῃ· πάντες γὰρ οἱ παρ' αὐτῆς ἐνδεδυμένοι εἰσὶ.
- Παρ. 31,21      Ο σύζυγος της, εἴαν ἀπουσιάσῃ ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα, δεν ἀνησυχεῖ καὶ δεν μεριμνά δια τα ἔργα καὶ τα πράγματα του σπιτιοῦ. Διότι ὅλοι οἱ ἐν τῷ οἴκῳ της εἶναι καλὰ ἐνδεδυμένοι.
- Παρ. 31,22      δισσὰς χλαίνας ἐποίησε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ἐκ δὲ βύσσου καὶ πορφύρας ἑαυτῇ ἐνδύματα.
- Παρ. 31,22      Διπλὰς χλαίνας ἔκαμε δια τον σύζυγον της. Λινὰ λευκά ἐνδύματα καὶ ἐνδύματα ποδφυρά ἡτοίμασε δια τον ἑαυτὸν της.
- Παρ. 31,23      περίβλεπτος δὲ γίνεται ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἐν πύλαις, ἥνικα ἂν καθίσῃ ἐν συνεδρίῳ μετὰ τῶν γερόντων κατοίκων τῆς γῆς.
- Παρ. 31,23      Περίβλεπτος καὶ ἀξιοθαύμαστος γίνεται ὁ σύζυγός της εἰς τὰς πύλας των τειχῶν της πόλεως, ὅταν παρακάθῃται εἰς συνέδριον με τους γεροντότερους ἀνδρας της χώρας.
- Παρ. 31,24      σινδόνας ἐποίησε καὶ ἀπέδοτο τοῖς Φοῖνιξι, περιζώματα δὲ τοῖς Χαναναίοις.
- Παρ. 31,24      Αὐτὴ κατασκευάζει σινδόνας, τὰς ὁποίας πωλεῖ στους Φοῖνικας. Κατασκευάζει καὶ ζῶνας, τὰς ὁποίας πωλεῖ στους Χαναναίους.
- Παρ. 31,25      ἰσχὺν καὶ εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο καὶ εὐφράνθη ἐν ἡμέραις ἐσχάταις.
- Παρ. 31,25      Ἐτσι αὐτὴ με την ἐργασίαν καὶ την καλὴν συμπεριφορὰν της αποκτὰ δύναμιν καὶ εὐπρεπὴ ἐμφάνισιν. Εὐφραίνεται ὅλας τὰς ἡμέρας της ζωῆς της καὶ πολὺ περισσότερον θα εὐφρανθῇ κατὰ τὰς ἡμέρας των γηρατειῶν της.
- Παρ. 31,26      στόμα αὐτῆς διήνοιξε προσεχόντως καὶ ἐννόμως, καὶ

τάξιν ἐστείλατο τῇ γλώσση αὐτῆς.

Παρ. 31,26      Ανοίγει το στόμα της, δια να ομιλή πάντοτε μετά προσοχής, σύμφωνα με τον νόμον του Θεοῦ· ἔχει θέσει τάξιν εἰς τα λόγια του στόματός της.

Παρ. 31,27      στεγναὶ διατριβαὶ οἴκων αὐτῆς, σῖτα δὲ ὀκνηρὰ οὐκ ἔφαγε.

Παρ. 31,27      Το σπίτι της εἶναι στεγνόν, χωρίς υγρασίαν και σταλάγματα της βροχῆς· εἶναι αναπαυτικό. Ψωμί ὀκνηρίας και τεμπελιάς δεν ἔφαγε ποτέ.

Παρ. 31,28      τὸ στόμα δὲ ἀνοίγει σοφῶς καὶ νομοθέσμως, ἡ δὲ ἐλεημοσύνη αὐτῆς ἀνέστησε τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ ἐπλούτησαν, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἦνεσεν αὐτήν.

Παρ. 31,28      Ανοίγει το στόμα της και ομιλεῖ με σοφίαν και σύνεσιν, σύμφωνα με τους θεῖους και ἀνθρωπίνους νόμους. Ευλογήθηκε ἀπὸ τον Θεόν φιλανθρωπία και ἡ καλωσύνη της. Και χάρις εἰς την ευλογίαν του Κυρίου ἀνέστησε τα τέκνα της. Αὐτὰ ἐπλούτησαν και ὁ σύζυγός της την ἐπήνεσε και της εἶπε·

Παρ. 31,29      Πολλαὶ θυγατέρες ἐκτήσαντο πλοῦτον, πολλαὶ ἐποίησαν δύναμιν, σὺ δὲ ὑπέρκεισαι καὶ ὑπερῆρας πάσας.

Παρ. 31,29      “Ὡ σύντροφε της ζωῆς μου, πολλαὶ γυναῖκες ἀπέκτησαν πλοῦτον με την ικανότητά των, πολλαὶ ἀπέκτησαν δύναμιν μέσα εἰς την κοινωνίαν, συ ὁμως ἔχεις ξεπεράσει ὅλας”.

Παρ. 31,30      ψευδεῖς ἀρέσκειαι καὶ μάταιον κάλλος γυναικός· γυνὴ γὰρ συνετὴ εὐλογεῖται, φόβον δὲ Κυρίου αὕτη αἰνεῖτω.

Παρ. 31,30      Αἱ φιλαρέσκειαι της γυναικός εἶναι ψεύτικα πράγματα και το κάλλος της εἶναι προσωρινόν και παροδικόν. Διότι μόνον ἡ συνετὴ και φρονιμος γυναῖκα ευλογεῖται ἀπὸ τον Θεόν. Ἀς υμνά δε αὕτη και ας δοξάζῃ τον φόβον του Κυρίου.

Παρ. 31,31      δότε αὐτῇ ἀπὸ καρπῶν χειλέων αὐτῆς, καὶ αἰνείσθω ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς.

Παρ. 31,31      Επαινέσατε και σεις μίαν τέτοιαν δραστηρίαν και σοφὴν

γυναίκα. Δικαιον είναι και ο σύζυγός της να εγκωμιάζεται  
δι' αυτήν εις τας πύλας των τειχών της πόλεως, όπου  
γίνονται αι συγκεντρώσεις.